

IMPRIMATUR.

Vilnae die 17 Augusti A. D. 1905.

† *Eduardus Episcopus.*

Pro Secretario Praelatus Kurezewski.

DIRECTORIUM

ОДОВРЕНО.

Г. Вильна. Августа 17 дня 1905 года.

*За Секретаря Виленск. Р.-К. Епархіального
Управленія Прелатъ Курчевскій.*

DIRECTORIUM

HORARUM CANONICARUM ET MISSARUM

PRO

DIOECESI VILNENSI

IN ANNUM DOMINI COMMUNEM

MCMVI

AUCTORITATE ET MANDATO

EXCELLENTISSIMI, ILLUSTRISSIMI AC REVERENDISSIMI
DOMINI DOMINI

EDUARDI Liberi Baronis
de ROPP

DEI MISERATIONE ET S. APOSTOLICAE SEDIS GRATIA
EPISCOPI VILNENSIS

IUXTA KALENDARIUM A SEDE APOSTOLICA
1901 A. APPROBATUM COMPOSITUM.

VILNAE.
TYPIS JOSEPHI ZAWADZKI.

1905.

De solemnitate festi translati in Dominicam.

Pluribus in locis dioecesis nostrae evenit solemnitates quorundam festorum celebrari die dominica ipsum festum sequente. Ubi translatio haec solemnitatis fit ex concessione S. Sedis Aplicae, in omnibus, id est: in officio, Missa et Indulgentiis standum strictissime tenori concessionis Apostolicae. Ast ubi dicta translatio facta est auctoritate loci Ordinarii, vel etiam consuetudine, haec circa illam sunt observanda:

a) Nulla omnino fit mutatio officii diei dominici, sed omnes horae canonicae recitandae sunt, ut in Directorio notatur.

b) Missa unica solemnitas (per modum votivae solemnitas) cantari potest de festo, cujus solemnitas agitur, in colore festo conveniente cum Gloria et Credo, unica oratione (cui sub una conclusione adiungitur com. Ssmi, si sit expositum), Praefatione festi, si propr. habuerit, alias ut in Directorio, et semper cum ult. evang. S. Joannis *In principio*, etiamsi nullus alius adsit sacerdos, qui celebret Missam de festo vel de Dominica currente; exceptis tamen Ecclesiis Cathedral. et Conventual. Omnes autem aliae Missae celebrandae sunt de Officio currente, ut in Directorio ponitur.

c) Si vero Dominica, in quam solemnitas transfertur, sit major seu 1 cl. (uti: Dom 1 Adv., 1 Quadr., Passionis, Palmarum, Paschae, in Albis, Pentecostes et SS. Trinitatis), aut in Dominicam inciderit aliquod Festum *de praecepto*, tunc Missa solemnitas celebratur de Dom. vel Festo et ejus orationi additur sub una conclusione commemor. festi translati, servatis in Missa reliquis aliis, quae in Directorio assignantur.

d) Vesperae demum tam primae quam secundae solemniter cantari possunt de festo translato; ita tamen, ut per easdem vespas oneri recitationis horarum canonicarum non satis fiat.

Дозволено Цензурой 4 Октября 1905 г. — г. Вильно.

243

Not. Hic etiam advertendum venit de Missa solemni cantanda in casu, quando Festum Tituli vel Patroni transferri debet. Haec itaque Missa solemnis, et quidem unica. cantari potest de festo translato: in colore conveniente, cum Gl. et Cr., cum unica orat. Praefatione propr., si habuerit festum, et cum ult. evang. S. Joannis. Sed excipiuntur: Dom. 1 Adv., Fer. 4 Giner., Dom. 1 Quadrag., Dom. Palmar. cum tota Hebdomada majori, Dom. Resurrect. et Dom. Pentec. cum duobus sequentibus diebus, dies Nativ. Dni, Epiphaniae, Ascensionis et Festum Corporis Christi. In his exceptis diebus potest sub una conclus. adjungi orationi Missae commemor. de Titulo vel Patrono translato. Reliqua fiunt ut in Direct. pro hac die assignantur.

1. Quomodo variantur Antiphonae et versus, quando plures Commemorationes ex eodem Communi sumendae sint? „Quando plures Commemorationes occurrunt faciendae de eodem Communi (nisi aliter in Breviario notetur *ad Vesperas*, dictis Antiphona et versu de 1 et 2 Vesperis, altera Commemoratio fit per Antiphonam de Laudibus et versum ex 2 Nocturno, ultima vero per primam Antiphonam et versum ex 3 Nocturno. *Ad Laudes* vero, dictis Antiphona et versu de Laudibus, prima Commemoratio fit per Antiphonam et versum de 1 Vesperis, altera vero per Antiphonam de 2 Vesperis et versum ex 2 Nocturno, tertia tandem per primam Antiphonam et versum 3 Nocturni⁴. S. R. C. ita rescripsit et declaravit die 27 Junii 1899 a.
2. Si vero ex eodem Communi, unde sumpta sunt in Officio diei, sumenda essent Antiphona et versus Festi redacti ad instar simplicis, tunc in primis Vesperis Antiphona et Versus sumantur secundis; si Festum utrasque Vesperas habent. in

Laudibus e. l. Vesperis, et in 2-dis Vesperis Antiphona sumatur e Laudibus et Versus e 1-mis Vesperis, nisi aliter signetur: excepto casu, quo Commemoratio alicujus S. Virginis facienda sit in festo alterius S. Virginis; tunc enim in 1-mis Vesperis pro S. Virgine, de qua agitur Commemoratio, Antiphona sumenda erit e Laudibus.

Quando vero Festum ad instar simplicis recolendum Commemorationem in 2-dis Vesperis ob Festum duplex 1-ae vel 2-ae classis immediate sequens non habeat, fit ut cum Festis simplicibus i. e. in Vesperis sumantur Antiphona et Versus ex Laudibus ex primis Vesperis eiusdem Communis, nisi aliter signetur. gener. Brev. IX. 8.

In Ecclesia Cathedrali, ubi cantari debent plures Missae in diversis anni temporibus, scilicet in feriis Quadragesimae, Quatuor Temporum, Rogationum et Vigiliarum, si festum occurrat dx. vel sdx. aut dies octavae alicujus Sancti, vel etiam dies infra octavam SS. Corporis Christi, cantantur duae Missae, una de Festo post Tertiam, altera de Feria post Nonam. In Vigilia vero Ascensionis, si occurrat Festum dx. vel sdx. dicuntur tres Missae, de Festo post Tertiam, de Vigilia post Sextam, et de Rogationibus post Nonam; sed in Vigiliis, quae occurrunt infra octavam non privilegiatam, non dicuntur duae Missae, sed tantum una Missa Conventualis, ac etiam omnes Missae privatae congruentius dicuntur de Vigilia cum commemoratione octavae.

Orationes imperatae sunt: 1) pro Papa, 2) pro quacunq. tribulatione.

* * Duplex asteriscus a latere positus designat festum palatii primi ordinis cum Hymno *Te Deum* celebrandum esse.

* designat festum palatii secundi ordinis.
† crux denotat festa Pontificalia.

Confessio & Communio Paschalis hoc annö incipit a 1-ma Dominica Quadragesimae & et prosequitur usq. ad Dominicam Ss. Trinitatis inclusive.

Recentiora S. R. C. decreta, festa: Nativ. S. Joannis Bapt., S. Joseph Sp. B. M. V. & Sacri Cordis Jesu, adnumerant illis dieb & festis, quib. Missa solemn. de Requiem, praesente cadavere, prohibetur.

Nota. Ex privilegio S. Sedis die 22 Martii 1898 a. dato, licet *per decennium* omnibus sacerdotibus in omnibus ecclesiis dioecesis Vilmensis ob rationabilem causam bis in hebdomada cantare *Missam de Requie*, occurrente etiam festo ritus duplicis, exceptis diebus Dominicis, festis primae et secundae classis, aliisque festis de praecepto servandis, nec non vigiliis feriis atque octavis privilegiatis. Quocirca notandum:

a. Concessi indulti currere *annum* nonum a die 22 Martii.

b. Indultum esse *locale non personale*, id est: non cuilibet sacerdoti licere bis per hebdomadam vi praedicti indulti celebrare missas de Requie, ubi voluerit, sed in qualibet ecclesia duabus diebus per hebdomadam, ab ejusdem ecclesiae rectore assignandis, missae in colore nigro etiam a pluribus sacerdotibus cantari possunt.

c. Dies vero pro praedictis missis assignandi non sint: duplicia I vel II Class., — festa de praecepto, — Dominicæ, — tandem octavae, — feriae, vigiliae privilegiatae.

d. Numero duarum dierum per hebdomadam nil obstare officium inferioris ritus (sdx aut splx) eadem hebdomada occurrentis. Etsi igitur bis vel etiam ter eadem hebdomada off. sdx cadat, nihilominus tamen

indultum pro reliquis duabus diebus, officio duplici majori vel minori occupatis, valet.

e. Tandem missa cantanda est *quotidiana* c. 1-ma or. quae apprimè respondet intentioni postulantium (*ex orationibus diversis* in fine missalis), 2-da *ad libit.* celebrantis. 3-tia *Fidelium Deus...* et *Sequentia*.

Oratio pro Papa in Miss. etiam hoc anno imperatur et quando in Missali pro certis temporibus notatur pro *Ecclesia vel pro Papa* semper utraque dicenda est, SRC. 22 Maii 1835.

Quoniam saepissime contingit tempore verno, fruges terrae prae siccitate arescere, aestate autem prae nimietate pluviarum, ipsas, antequam colligantur, putrescere, eapropter cuivis presbytero Dioecetano, post orationem pro **Papa**, loco orat pro qu. tribul. orationem pro **Pluvia Serenitateve**, prout necessitas expostulaverit, addendam in Missa praecipitur.

De Missa pro Sponsis.

Quo uberiori gratia sponsi christiani in sacramento matrimonii ditentur ad munia ejus rite subeunda sancteque implenda, Ecclesia specialem Missam Votivam pro Sponsis assignavit pluribus eandem privilegiis dotando, et intra quam, benedictio canonica sponsis impertitur. Quapropter, optandum foret, ut animarum pastores, Christi fideles curae suae commissos saepius instruunt de majori fructu spirituali in animas redundante, si matrimonium eorum intra sacrosanctum Missae Sacrificium benedicetur. Porro circa missam hanc et benedictionem matrimonii. haec quae sequuntur, serventur:

1) Missa Vot. pro sponsis celebrari potest, etiam in duplici majori. modo non sit dominica vel festum de praecepto *) Celebratur vero in colore albo, *sine*

*) Decr. General. SRC. d. 20 Decembr. 1783 au. 4415.

Gloria... et absq Credo, cum tribus orationibus, quarum 2—da est officii cur., 3-ia quae in officio secundo loco assignatur, vel quae hoc tempore in dominica vel festo semiduplici 2-do loco praescribitur dicenda, in fest. BMV. 3 tia or. erit *de Spirit S.*—Tandem si die hac. oratio imperata est addenda, 4 to loco ponitur. Praefatio nisi sit propria festi v. oct. cur., communis dicitur. In fine: *Bened Dno...* UE. *In principie.*

2) Si sit Dominica,—festum de praecepto,—dx. 1 v. 2 cl.,—tota octava Epiph.—Vig. et tota oct. Pentec., ¹⁾—die octava Corp. Chr., ²⁾ missa de die dicitur c. com. pro sponsis sub distincta concl., vel, si plures orationes sint dicendae, haec pro sponsis, ultimo loco ponitur, post omnes de praecepto, sed ante imperatas, et in proprio loco benedictio ex missali inseritur ³⁾.

3) Juxta rubricam Ritualis Romani, primum forma sacramentalis perficiatur, (a hymno: *Veni Creator... ad formulam declarationis: Quos ergo Deus conjuxit... inclusive*). deinde celebratur missa, intra quam datur benedictio, prima post: *Pater noster...* altera ante: *Placeat...*

4) Benedictio haec dici non potest. si sponsi mixtae sint religionis, neq. si sponsa sit vidua et iam benedictionem acceperit—neq. si matrimonium tempore clauso celebratur ⁴⁾. Non est tamen obligatio applicandi missam ad intent. sponsorum nisi eandem expetierint.

5) Denique neq. Miss. pro spons. dici potest, nec fieri ejusd. com. in missa diei, si infra eandem non fit benedictio, sed abstrahitur ab ea ⁵⁾.

¹⁾ SRC. d. 20 April. 1882. n. 4587. 5.

²⁾ Gardellini in decr. cit. n. 4587.

³⁾ SRC. ibid. ad 6, 7 et 8.

⁴⁾ SRC. d. 31 Aug. 1859 n. 4868.

⁵⁾ SRC. d. 23 Jun. 1853 n. 5190, et d. 31 Aug. 1867. n.

De missa parochiali.

Diebus Dominicis et Festivis de praecepto seu solemnibus, Parochi et quomodocumque nuncupati ecclesiarum parochialium Praepositi, item Vicarii ad nutum amovibiles si vices Parochi gerunt, tenentur *Missam paraeolem* celebrare *per se ipsos* eamque populo curae suae concredito applicare; neque possunt per alios Sacerdotes huic oneri satisfacere, nisi in causa verae necessitatis et ex causa legitima, cum obligatio haec non solum sit realis, sed etiam personalis. Causa canonica substituendi alium Sacerdotem pro Missa parochiali celebranda est e. g. absentia, itineratio etc., non autem ratio stipendii, intentionis exequiarum etc. Celebrari vero debet haec Missa in Ecclesia *propria*, non autem in alia, quocumque usu seu potius abusu non obstante; Missae haec fiant stricte *suo die*, cum alio die suppleri haud possint citra speciale indultum Sedis Apostolicae.

Festa autem solemnia, *de praecepto*, in quibus onus hoc Parochis incumbit, haec sunt: „Festivi dies: Resurrectionis cum sequenti, et Pentecostes item cum sequenti, aliique per annum dies Dominici, nec non Nativitas D. N. J. Chr., Circumcisionis, Epiphaniae, Ascensionis et Corporis Christi, tum quinque dicati B. Mariae V., sc. Purificationis, Annuntiationis, Assumptionis, Nativitatis et Conceptionis. Praeterea festa Ss App. Petri et Pauli, Omnium Sanctorum, Sancti Stephani Protomart., et unius tantum principalioris Patroni, (Cf. Breve „Paternae charitati“ a Pio VI d. 23 Maii 1755 ad Episcopos Poloniae editum et Obwieszczenie o tem Breve Epi Poniatowski 3 Jul. 1775). In his igitur omnibus festis diebus,—verba sunt eiusdem Breve—pro veteri Ecclesiae catholicae instituto Christi fideles sacris adesse, a servilibus operibus abstinere, et ieiunium in eorundem vigiliis, quibus adnexum est, observare debeant et teneantur“.

In festis suppressis (święta kościelne) eadem, quae supra, Parochos stringit obligatio, scil. celebrandi per se ipsos (ex legitima causa, per alios) Missam pro populo; cum hac tamen differentia: haec Ms. parochialis *ex causa canonica* proprio Marte in crastinum remitti potest, nihilque impedit, quin extra parochiam celebretur, modo fidelium devotioni in propria ecclesia convenienter consulatur (Bened. XIV indult. *Quod expensis* 26 Aug. 1748). Festa enim haec non habent adnexam obligationem populi ad missam audiendam et vacandum ab operibus servilibus. Populus tamen suaviter invitandus est ad audiendam missam parochialem etiam istis diebus statuta hora celebrandam. Sunt autem festa suppressa haec viginti:

- S. Mathiae Ap. 24 Febr.
- S. Joseph 19 Mart.
- Feria 3 Paschae.
- Ss. Philippi et Iacobi 1 Mai.
- Inventio S. Crucis 3 Maii.
- Feria 3 Pentecostes.
- Nativ. S. Joannis Bapt. 24 Iun.
- S. Jacobi Ap. 25 Jul.
- S. Annae, Matris BMV. 26 Jul.
- S. Laurentii 10 Aug.
- S. Bartholomaei Ap. 24 Aug.
- S. Matthaei Ap. et Ev. 21 Sept.
- Dedicationis S. Michaelis Arch. 29 Sept.
- Ss. Simonis et Judae App. 28 Oct.
- S. Andreae Ap. 30 Nov.
- S. Thomae Ap. 21 Dec.
- S. Joannis Ap. et Evang. 27 Dec.
- Ss. Innocentium Mm. 28 Dec.
- S. Silvestri 31 Dec.
- S. Patroni principalis loci.

In parochiis, ubi Patronus est nullus, Patronus Civitatis Episcopalis, censetur esse Patronus loci.

Si transferatur festum solemne aut suppressum in aliam diem, obligatio celebrandi Missam parochia-

lem non transfertur, nisi transferatur simul solemnitates, e. g. Annuntiatio BMV.

Cadente in Dom. festo solemniori aut suppresso, unica requiritur et sufficit Missa Parochialis

Aliae solemnitates, non de praecepto, e. g. Titulus Ecclesiae, vel devotionis gratia sponte introductae, etiam indulgentiis donatae, non obligant Parochum ad Ms. cel. pro populo absque stipendio.

ORDO SERVANDUS IN CELEBRANDIS MISSIS VOTIVIS.

Missae Votiv.	Color.	Missae.	Gloria.	Orationes.	Credo.	Praefatio.	Ben. Dno vel aliud. Ut
De SSma Trinitate	Albus	Propria	Omittitur	Prima Miss. Vot., Secunda vero Off. curr., Tertia autem Oct. vel Feriae mai. (si incidat in Feriali temp.) vel Vigil. vel Simpl. occ. vel alia pro temp. respectiva, ex Sr. A cunctis aut de BVXI.	Omittitur	Propria	Benedicamus Dno
De S. Spiritu	Rubeus	Propria	Omittitur		Omittitur	Propria	Ben. Dno
De SS. Sacram.	Albus	Propria	Omittitur		Omittitur	de Nativ.	Ben. Dno
De S. Pass. D.	Viol.	Propria	Omittitur		Omittitur	de Cruce	Ben. Dno
De S. Cruce	Rubeus	Propria	Omittitur		Omittitur	de Cruce	Ben. Dno
De Angelis	Albus	Propria	Semper dicit		Omittitur	de Cruce	Ite Mis. est
Pro quac. necessit.	Viol.	Propria	Omittitur		Omittitur	de oct. curr.	Ben. Dno
Pro infirmis	Viol.	Propria	Omittitur		Omittitur	alioquin	Ben. Dno
Pro Spons praes	Albus	Propria	Omittitur		Omittitur	De oct. temp.	Ben. Dno
De Sanctis Canonizat.	Ut in eor. fest.	Propria v. de Com.	Omittitur		Omittitur	De oct. curr.	Ben. Dno
De B. Maria Virgine	Albus	Propria	Omitt. nisi in Sabb.	Prima et Secunda, ut supra, Tertia vero vel oct., vel Fer. mai. vel Simpl., vel de Spiritu Sancto. Omnes orationes, ut in Vet. de SS. Canonizatis, sed si sit Vet. Ss. Petri et Pauli, quo tempore eicit. or. A cunctis, loco ejus dicit. or. Concede. B. M. V.	Omittitur	Ut supra	Ben. Dno
De SS Apostolis	Rubeus	Propria	Omittitur	Omittitur	Propria	Propria	Ben. Dno

DECRETUM URBIS ET ORBIS.

Decretum quo indulgentiae conceduntur adolescentibus primitus ad S. Synaxim accedentibus, necnon eorumdem consanguineis aliisque Christifidelibus caeremoniis Primae Communionis adstantibus.

Adolescentes, ad augustissimum Eucharistiae Sacramentum primitus accessuros, validis oportet augeri auxiliis, quibus ferventiori pietatis affectu illud suscipere, uberioresque ex eo fructus percipere valeant. Quare humillimae delatae sunt preces SS. mo D. no nostro Pio Papae X, ut adolescentibus ipsis, prima vice sacra mensa refectis, Indulgentiarum thesaurum reserare dignaretur.

Quum vero, uti fere ubique fert consuetudo, eorumdem adolescentium parentes, imo et non pauci inter Christifideles, ad piam primae Communionis caeremoniam convenire, et etiam sancta libare solent, ne tam laudabilis excidat consuetudo, quae maxime confert, ut eiusdem primae Communionis caeremonia solemnior evadat, eiusque memoria in adolescentium animis satius altiusque indelebilis perseveret, ab eodem SS. mo D. no nostro expostulatum est, ut iis etiam, qui primae Communionis solemnibus intersunt, aliquam Indulgentiam benigne tribueret.

Has porro, preces relatas in audientia habita die 12 Iulii 1905 ab infrascripto Cardinali Praefecto S. C. Indulgentiis Sacrisque Reliquiis praepositae, eadem Sanctitas Sua peramanter excipiens, Indulgentias, defunctis quoque applicabiles, uti infra, clementer elargita est, nempe: Plenariam I^o adolescentibus confectis et ad mentem eiusdem Sanctitatis Suae pie orantibus, die quo primum S. Synaxim celebaverint; II° eorumdem adolescentium consanguineis, ad tertium

usque gradum piis caeremoniis primae Communionis adstantibus, si pariter Sacramentali Confessione rite abluti sacram Synaxim susceperint, et uti supra oraverint; Septem vero annorum totidemque quadragenarum Christi fidelibus, qui corde saltem contrito eisdem caeremoniis interfuerint.

Praesenti in perpetuum valituro. Contrariis non obstantibus quibuscumque.

Datum Romae, ex Secretaria eiusdem S. Congregationis, die 12 Iulii 1905.

A. Card. TRIPEPI, *Praefectus*.

L. † S.

† D. Panici, Archiep. Laodicen., *Secret.*

— 00 —

Adnotationes practicae.

Genuflexio iterari non debet, dum sacerdos surgit ad dicendam orationem, priusquam benedicat populo cum SSmo Sacramento. S. R. C. N° 2008. (Ergo Celebrans e. g. reversus post processionem cum SSmo ad altare et diposito ibi Ssmo descendit ad infimum gradum, genuflexus praeintonat Tantum ergo et Genitori, thurificat, denique surgit ad cantanda versum et Orationem ethic non iterata genuflexione procedit ad altare populo cum SSmo benedicturus.

Post processionem cum SSmo ante Missam peractam dedecet Celebrantem derelinquere Ssum expositum et sacristiam redire imponendae casulae gratia, sed apportari sibi illam ad infimum altaris gradum iubeat.

1. De renovatione SS. Sacramenti.

Dubium. Num sub gravi praecepto species SS. Sacramenti *singulis hebdomadis* sint renovandae?

Solutio. Rituale Romanum (Tit. 4, c. I. n. 7) haec habet: *Sanctissimae Eucharistiae particulas frequenter renovabit* (Parochus). *Hostiae vero sive particulae sint recentes.* In qua Rubrica duo praecipiuntur, nempe ut particulae *frequenter* renoventur, et cum consecrantur sint *recentes*... S. Congr. Concilii (5 Aprilis 1573) decrevit, quod „renovatio SS. Sacramenti debet fieri *qualibet Dominica, non autem differri in quindecim dies*“. Caeremoniale Episcoporum (L. I, c. 6, n. 2) renovationem SS. Eucharistiae praecipit *saltem semel in hebdomada*. Hinc quamplurimae Synodi tum provinciales tum dioecesanae, renovationem hanc hebdomadalem stricte imponunt. Hinc et S. R. C., Decreto 3621, 2, *damnata quacumque contraria consuetudine*, praecipit: Servetur Caeremoniale Episcoporum. Haec autem lex, ut patet ex natura sua et ex objecto, re-

ligiose servanda est omnino, *non enim est merum consilium*, sed *verum et grave praeceptum*.

Particulae vero et hostiae consecrandae *recentes* sint oportet. S. Carolus (*Conc. prov. IV*, in Instruct. de Euchar. Sacr.) ad rem statuit: „*Ut octavo quoque die renovetur Eucharistia, et quidem ex hostiis non ante viginti dies ad summum confectis*“. *Ad summum*, ait sanctus Praesul quod extremum limitem denotat. Qui vero, ut exigit reverentia SS. Sacramento debita, tantae rei tuto et regulariter consulere velit, octavo quoque die sacras species renovabit, quae *recentes* sint, id est *infra praecedentem hebdomadam sint confectae*...

„*Verum (Syn. Plac. 1899, pag. 116), ut in hoc gravi argumento aliquid praecise diceremus, plures viros chymicae ac physicae peritissimos consulere volumus: intra quod temporis spatium in hostiis ordinarie corruptio incipiat*. Peractis ad rem experimentis, *in fine unius integri mensis, corruptionis principium ex microscopio circiter inspic responderunt*..“

Rubrica Missalis (De defectibus, III, 3) habet: „*Si (panis) coeperit corrumpi, sed non sit corruptus... conficitur (Sacramentum), sed conficiens graviter peccat*“.

Recogitent igitur *ecclesiarum rectores*, quot et quantis sacrilegiis conscientiam propriam onerent, si ex incuria, sacras species corrumpi permittant! Sedulo considerent, panem azymum corruptioni obnoxium esse, praesertim in custodia obseratum, quamvis incepta corruptio in eo difficillime oculis cognosci possit.

Curent ergo, *ut octavo quoque die panis azymus conficiatur*, omni cum munditia et decore, et sic sacrae species unaquaque hebdomada renoventur. Si enim in mensa domestica panis nec mucidus, nec vetus paratur, sed recentissimus aut ad summum hesternus, cur non eadem diligentia pro pane coelestis mensae adhibeatur?

Ephem. Liturg. a 1903, p. 359.

2. Monitum *)

Super Cruce Altaris.

R. S. C. auctoritatem nobis tribuit memoriam parochorum aliorumque Ecclesiarum rectorum excitandi, ad cogitationem Crucis altaris.

Aliquod enim ea super re ineptum facinus irrepere coepit in Dei templos, neque Urbis exceptis, cum Sacrificium Crucis iteratur, ut videlicet *vix paululum Crucis* super altari habent tempore Missae, quod legi omnino opponitur, et tolerari non potest.

Sane: Rubrica Missalis exigit (Tit. XX), ut *super altare collocetur Crux in medio*: profecto, ut a sacrificante circumstantique populo videatur. Caeremoniale Episcoporum jubet, ut *Crux ipsa tota candelabros superemineat cum imagine sanctissimi Crucifixi* (Lib. 1, cap. XII, n. 11).

Sacrorum Rituum Tribunal rem exponens edicit (16 Jun 1663, n. 1270 ad 1)—*Parva Crux cum imagine Crucifixi non est sufficiens, sed poni debet alia Crux in medio candelabrorum*. Neque id satis habuit, sed graviore quoque ratione alias respondit, statuens: *Reprobandum abusum* collocandi parvam crucem vix visibilem, vel supra tabernaculum vel supra aliquam minorem tabulam sitam in medio altaris loco Crucis collocandae inter candelabra, ut Rubrica, praescribit, et ubi invaluit, *Ordinarius loci provideat juris et facti remediis*.

Benedictus XIV S. Pontifex in Constitutione „*Accipimus*“ d. 6 Julii 1746 a., quam jus constituere latet neminem, ita universis Ecclesiae Episcopis affatur: „*Vobis praecipimus, ut nullo pacto patiamini (neque in Ecclesiis Regularium) rem divinam fieri... nisi Crucifixus inter candelabra ita promineat, ut Sacerdos celebrans ac populus Sacrificio assistens eundem*

*) Ephemerides Liturgicae, a. 1900. N 6.

Crucifixum facile et commode intueri possint“, quod evenire nequit, si exigua solum Crux minori tabulae defixa fidelibus exhibeatur...

Itaque nomine et auctoritate S. R. Congregationis ad hujus observantiam legis enixe exhortamur omnes quorum interest, illorumque conscientiam gravari (*lex illa sub gravi praecepto est posita*) si id neglexerint, liceat nobis in eorundem mentem redigere.

MODLITWY,

nakazane przez Ojca św. LEONA XIII,

które po Mszy ś. czytanej, klęcząc odmawiać należy.

**(Recitari possunt per extensum lingua vernacula SRC.
4 mart. 1904).**

Kapłan. Zdrowaś Maryo, łaskiś pełna i t. d. *trzy razy.*
Lud. Święta Maryo, Matko Boża i t. d.

ANTYPHONA.

Witaj Królowo, Matko miłosierdzia, życie, słodkości i nadziejo nasza, witaj!

Do Ciebie wołamy wygnańcy synowie Ewy.

Do Ciebie wzdychamy jęczący i płaczący na tym leż padole.

Tedy więc, Orędowniczko nasza, Twoje miłosierne oczy ku nam zwróć.

A Jezusa, błogosławiony owoc żywota Twego, po tem wygnaniu nam okaż.

O łaskawa, o litościwa, o słodka Panno Maryo.

Ź. Módl się za nami Św. Boża Rodzicielko.

Ř. Abyśmy się stali godnymi obietnic Chrystusowych.

MÓDLMY SIĘ.

Kapłan. Boże, ucieczko nasza i mocy, wejrzyj na lud do Ciebie wołający, a za przyczyną chwalebnej i niepokalanej Dziewicy, Bożej Rodzicielki, Maryi, z świętym Józefem Jej Oblubieńcem, z świętymi Apostołami Twoimi Piotrem i Pawłem, oraz ze wszystkimi Świętymi, wysłuchaj litościwie i łaskawie prósb,

które za nawrócenie grzeszników, za wolność i wywyższenie świętej Matki Kościoła zanosimy. Przez tegoż Chrystusa Pana naszego.

Lud. Amen.

Kaplan. Święty Michale Archanielu, broń nas w walce; przeciwko niegodziwościom i zasadzkom djabelskim bądź nam obroną. *Niechaj* mu *Bóg rozkaże*, pokornie o to prosimy; Ty zaś, o Księżę zastępów niebieskich, szatana i inne złe duchy, które na zgubę dusz ludzkich krążą po świecie, za Boską pomocą strąć do piekła.

Lud. Amen.

(300 dni odpustu LEON XIII).

Et loco „Niech będzie Bóg uwielbiony etc.“ uti in Directorio dioecetano anni elapsi fuit expressum, adhibenda est interpretatio alia, quae plus videtur esse conveniens, textui originali *Dio sia benedetto*, scilicet:

Niech będzie Bóg błogosławiony.

Błogosławione Jego Święte Imię.

Błogosławiony Jezus Chrystus prawdziwy Bóg i prawdziwy człowiek.

Błogosławione Imię Jezusowe.

Błogosławione Jego Przenajświętsze Serce.

Błogosławiony Jezus w Przenajświętszym Sakramencie Ołtarza.

Błogosławiona Wielka Matka Boża Marya Najświętsza.

Błogosławione Jej Święte i Niepokalane Poczucie.

Błogosławione Imię Maryi Dziewicy i Matki.

Błogosławiony Bóg w swoich Aniołach i swoich Świętych. Amen.

Sic recitandae sunt Laudes Divini Nominis a sacerdotibus alternatim cum populo post quamlibet Missam lectam.

MALDOS

Kuriąs Šv. Tėvas LEONAS XIII.

Prisakė kalbeti po skaitynių mišių klupojant.

(Recitari possunt extensum lingua vernacula SRC.
4 Mart 1904).

Kunigas. Sveiką, Marija, mylistos pilni ir. t. t. | *tris*
Zmonės. Šventa Marija, Motina Dievo ir t. t. | *kartas.*

ANTIPHONA.

Sveika, Karaliene, Motina mielaširdystės: gyvenimas, saldybe ir viltis mūsų, sveika!

Taviep šaukiames ištremtieji sunus Tevos.

Taviep dusaujame vaitodami ir verkdami ant šios ašarų pakalnės.

Taigi tat, Užtartytoja mūsų, anas savo mielaširdingas akis ant mūsų asversk.

Ir Jezų, palaimintą vaisių iščiaus Tavo mums po šio ištremimo parodyk.

O meilingoji, o maloningoji, o saldžiausioji Panna Marija.

Ū. Melskis už mus šventa Dievo Gimdytoja.

Ė. Idant butumeme verti Kristaus žadėjimų.

MELSKIMĖS

Kunigas. Dieve, mūsų pagelba ir trirtybe, maloningai žvilkterek ant žmonių, prie Tavės šaukiančiųjų, o par užtarymą garbingos ir nekaltos Panos, Dievo Gimdytojos Marijos draug su palaimintu Juozapu, Jos Sužiedotiniu ir palaimintais Tavo Apoštalais Petru ir Pavilu ir su visais Šventaisiais, mielaširdingai ir maloningai išklausk mal-

dų, kurias kalbame už atsiovertimą nusi-
dėjėlių, už laisvę ir paaugštinimą šventos
Motinos Bažnyčios. Par Kristų Viešpatį musų.

Zmonės.
Kunigas.

Amen. Šventas Mykolai Arkaniolai, gink mus
kovoje; buk apgynėju prieš velnio nedorybę
ir žabangas. Teprisako jam Dievas mės nu-
sižemini meldžiame; Tugi dangiškujų ga-
lybių Kunigaikšti, su Dievo pagelba nu-
gramzdiuk pragaran Šetoną ir kitas piklas
dvasias, kurios klaidžioja po švietą, tyko-
damos pražudyti dusių.

Zmonės. Amen.

L I T H U A N E.

- Palaimintas Dievas!
- Palaimintas Šventas Jo Vardas!
- Palaimintas Jezus Kristus, tikras Diėvas ir tikras žmogus!
- Palaimintas Jezaus Vardas!
- Palaiminta Švenčiausia Jo Širdis!
- Palaimintas Jezus Švenčiausiamę Altoriaus Sakra-
mentę!
- Palaiminta Didi ir Švenčiausia Dievo Motina Marija!
- Palaimintas Šventas ir nekaltas Jos Prasidejimas!
- Palaimintas Marijos Panos, ir Motinos Vardas!
- Palaimintas Dievas, savo Aniuolais ir Šventaisiais!

REVOLUTIONES anni 1906.

Aureus numerus	V. S. VII. N. S. VII.
Cyclus solaris	" " XI " " XI.
Indictio Romana	" " IV. " " "
Epacta	" " XVI. " " V.
Littera Dominicalis	" " A. " " g.
" Martyrologii	" " r. " " e
Pontificatus SSmi Dni Papae PII X a die 22 Julii (4 Aug.) incip. annus	4.
Aetatis ejusdem a. d. 22 Junii incip. a.	71.

FESTA MOBILIA anni 1906.

Septuagesima	V. S. 29 Januar. N. S. 11 Febr.
Dies Cinerum	" " 15 Febr. " " 28 Febr.
Pascha	" " 2 April. " " 15 Apr.
Ascensio Domini	" " 11 Maii. " " 24 Maii.
Pentecostes	" " 21 Maii. " " 3 Junii
Corpus Christi	" " 1 Junii. " " 14 Junii
Dominica p. Pen.	" " XXVII. " " XXV.
Dominica 1-ma Adv.	" " 3 Dec. " " 2 Dec.

In Nomine Domini. Amen.

JANUARIUS XXXI dierum.

Altaria portatilia ex duabus tabulis confecta, quarum altera (superior) lapidea, altera (inferior) lignea est, *admitti nequeunt*; et Reliquiae recondendae sunt in sepulcro intra lapidem effosso et claudendae cum parvulo operculo etiam ex lapide confecto. S. R. C. 3162. 2.

Altaria portatilia, quae habent lapidem cum *tenui scissura adinstar fili*, licet sepulcrum non fuerit violatum, *exsecrata* censenda sunt. S. R. C. N 3162. 3.

V. S. | N. S. | Col.

1	14	A.	Dom. Vacat. CIRCUMCISIO et Oct. Nat. Dni. dx. 2 cl. off. et Missa pr. Hym. term. <i>Jezu... Qui natus es</i> usq. ad Epiph. exclus. Gl. Cr. Prf. et Comcant. Nativ. <i>Annunt. pop. fest. Epiph. Dni fer. 6 seq.</i> In Vesp. com. seq. tant. orat. pr.
2	15	R.	F. 2. Octava S. Stephani Prtm. dx. ut in festo et pr. loc. com. oct. S. Joan. et SS. Innoc. Mm. Gl. Cr. Prf. Nat. Comcant. comm. Vesp. a cap. de seq. (ut in 1 Vesp.) com. praec. et SS. Innoc. Mm.
3	16	A.	F. 3. Octava S. Joannis Ap. et Ev. dx. com. SS. Innoc. Mm. Gl. Cr. Prf. Apl. In Vesp. com. seq. ex 1 Vesp.
4	17	R.	F. 4. Oct. SS. Innoc. Mm. dx. In 3 N. loco ant. <i>Tradiderunt</i> dic. <i>Isti sunt</i> in R. 8-o addtr.

JANUARIUS.

- Glor. Patri* et omisso 9-no B. die *Te Deum*
 Gl. ttm. Post Grad die. *Allel.* et *V̄.* seq. Tract.
 omtr. Prf. Nativ., in fine *Ite missa est.* In
 Vesp. com. Vigil. Epiph. et S. Telesphori Pp. M.
- 5 18 A. F. 5. Vigilia Epiph. (sine jejun.). De ea sdx.
 Off. ex Circume. Dni et pr. loc. com. S. Pp.
 M. (*sine Suffr. et prec.*) Gl. 3 or. B. *Deus qui*
salut. (sine Cr.) Prf. Nativ. comm. Comcant.
 Vesp. de seq. Hym. per tot. oct. term. *Jesu... Qui*
apparuiti. Per tot. Oct. Epiph. prohib. Mis-
 sae vot. et Defunct. except. una pro re gravi
 ab Ordinario approbata, vel requiali praes.
 corp. quae tamen ipso Epiph. die ce-
 lebrari nequeunt.
- 6 19 A. F. 6. **EPIPHANIA DNI** dx. 1 cl. cum oct. Off.
 pr. Matut. dictis *Pater, Ave et Credo* incip.
 absol. ab Ant *Afferte;* in 3 Noct. die. ant.
Venite adoremus omissis ant. *Homo* et Ps. *Fun-*
damenta hodie ttum. Ad Prim. *Qui apparuiti*
hodie per tot.oct.
Ante Miss. solemn. bened. auri, myrr., thuris
ex Rituali. In Missa Gl. Cr. Prf. et Comcant.
 pr. per tot oct. Vesp. de eodem festo. (ant.
 ad Magn. per tot. oct. quotidie propr.)
 Cras mane aperitur nuptiarum solemnitas.
- 7 20 A. Sab. De 2 die infr. oct. sdx. Off. ut in fest.
 et s. 1 Matut. incip. more solito. Invit. *Chri-*
stus apparuit. Ant. 1 in 3 N. *Homo.* c. Ps.
Fundamenta per tot. oct. Ad Benedict. ant.
 pr. quotidie. Gl. Cr. per tot. oct. 2 or B. *De-*
us qui salutis 3 or. Eccl. Vesp. a cap. de
 Dom infr. oct. com. oct. (Ant. *Videntes stel-*
lam V̄. Omnes de Saba).
- 8 21 A. Dom. infra oct. et 1 post Epiph. sdx. Off. ut in
 fest. et pr. l. Ll. 1 N. *Inc. Epist. 1 ad Corinth.*
 (quae seq. diebus continuatur, ad Romanos

JANUARIUS.

- iam praetermittitur) R. 1 *Hodie* com. oct. ttm.
Gl. Cr. Prf. etc. oct. In Vesp. com. oct.
- 9 22 A. F. 2. De 3 die infr. oct. sdx. oo. ut in fest.
et pr. l. 2 or. B. 3 or. Eccl. Vesp. de seq.
- 10 23 A. F. 3. De 4 die infr. oct. sdx. oo. ut in fest.
et pr. l. Vesp. de seq. com. S. Hygini Pp. M.
- 11 24 A. F. 4. De 5 die infr. oct. sdx. oo. ut in fest.
et pr. l. com. S. Pp. M. 3 or. B. Vesp. de seq.
- 12 25 A. F. 5. De 6 die infr. oct. sdx. oo. ut in fest.
et pr. l. Vesp. de seq. ut Imae or. pr.
- 13 26 A. F. 6. Octava Epiph. dx. Ll. 1 N. *ad Corinth.*
R. 1m. *Hodie* Gl. Cr. In Vesp. com. seq. (Ant
OD.) et S. Felicis M.
- 14 27 A. Sabb. S. Hilarii Ep. C. E. D. dx. *v. h. m.*
Ll. 1 N. de Scr. occ. 9 l. et com. S. Felicis.
M. Gl. Cr. Prf. Comnis (usque ad fer. 4 ciner.
quotidie nisi aliter not.) Vesp. de seq. com.
S. Pauli primi Erem. C. (h. a. sim plif.) et
praec. (ant. *OD.*) ac Dom. (ant. *Suscepit Deus*
et *Ŷ. Vespertina* or. Dom. 2dae) ttm.
- 15 28 A. **Dom. 2 post Epiph.** SS. Nominis Jesu dx. 2 cl.
9 l. Dom. com. (sine lect.) S. Pauli et Dom.
ac S. Mauri Ab. in off. et Miss. priv. (in Miss.
cant. com. S. Mauri omtr.) Ad Prim. *Ŷ. Qui*
natus Gl. Cr. Prf. Nativ. ult. Ev. Dom. In
Vesp. com. seq. S. Pauli et Dom.
A crastina die resumuntur Suffrag. SSum in
Laud. et Vesp. quando non est dx vel infra
octavam usque ad Dom. Pass. exclusive.
- 16 29 R. F. 2. S. Marcelli Ep. M. sdx. Ll. 1 N. *Inc.*
Epist. 2 ad Corinth. Dom. praec. Gl. 2 or. B.
Deus qui saltis 3 or. Eccl. Vesp. de seq. com.
praec.
- 17 30 A. F. 3. S. Antoni Ab. C. dx. Gl. Vesp. de seq.
com. S. Pauli Ap. praec. et S. Priscae V. M.
- 18 31 A. F. 4. Cathedrae S. Petri Ap. Romae dxm.

JANUARIUS.

		off. ut in Comm. Conf. Pont. et pr. l. 9 l. S. Priscae com. S. Pauli Ap. et S. V. M. Gl. Cr. Prf. Apl. Vesp. de seq. sine com. ulla.
19	1	R. F. 5. S. Henrici Ep. M. PRS. dx 1 cl. Ll. 1 N. <i>A mileto</i> Gl. In Vesp. com. seq.
20	2	R. F. 6. SS. Fabiani et Sebast. Mm. dx. Gl. Vesp. a cap. de seq. com. praec.
21	3	R. Sabb. S. Agnetis V. M. dx. Gl. Vesp. de seq. com. praec. Dom. et SS. Vinc. et Anast. Mm.
22	4	A. Dom. 3 post Epiph. Sanctae Familiae Jesu, Mariae, Joseph dxm. 9 l. et com. Dom. ac SS. Mm. Ad Prim. <i>Qui natus</i> Gl. Cr. Prf. Nativ. ult. Ev. Dom. In Vesp. com. Dom. SS. Mm. ae S. Emerentianae V. M. ttm. (de Desp. nihil).
23	5	A. F. 2. Desponsatio B. M. V. dxm. <i>pro aliq. loc.</i> 9 l. S. Emerentianae com. S. Joseph et S. V. Ad Prim. <i>Ŷ. Qui natus</i> Gl. Cr. Prf. B. <i>in Desponsatione.</i> In Vesp. com. seq.
24	6	R. F. 3. Translatio S. Eriici R. M. PRS. dx. Gl. Vesp. de seq. com. S. Petri Ap. et praec.
25	7	A. F. 4. Conversio S. Pauli Ap. dxm. com. S. Petri Ap. Gl. Cr. Prf. Apl. In Vesp. com. S. Petri Ap. et seq.
26	8	R. F. 5. S. Polycarpi Ep. M. dx. Gl. Vesp. a cap. de seq. (Ant. OD) (m. t. v.) com. praec.
27	9	A. F. 6. S. Joannis Chrysostomi Ep. C. E. D. dx. Gl. Cr. In Vesp. (Ant. OD.) com. BMV. in Sabb. ant. <i>Magnum</i> et S. Agnetis secundo V. M. Hymn. in horis term. <i>Jesu... Qui natus.</i>
28	10	A. Sabb. De B. M. V. simplx ut in eius off. in Sabb. com. (sine lect) S. Agnetis. in Laud. Antyf. <i>Admirabile</i> et Suffr. Missa <i>Vultum tuum</i> 2 or. S. Agnetis 3 or. de Spiritu Sancto Prf. B. <i>Et te in veneratione</i> Gl. Ad Prim. <i>Ŷ.</i>

JANUARIUS.

Qui natus et preces. Vesp. fer. a cap. de Dom. Septuag. (Col. Viol.).

Notae: 1. Hodie in Vesp. ad „Benedicamus“ addtr duo *Alleluja* et deinceps All. non dicitur usq. ad Sab. Sanct., eius loco ad initium omnium Horarum dicitur *Laus tibi Dne...*

2. In off. de Temp. a crastina die loco *Te Deum* die 9 B. usq. ad Pasch. et in Prima Dominicae loco Ps. *Confitemini* dicitur Ps. *Dominus regnavit* usque ad Dom. Pal. inclus.

3. Im Missis Ssrum et votivis a Dom. septuag. usq. ad Pasch dicto Graduali omissis 2 All. et V. sequenti cum All. statim subiungitur Tractus; in feriis autem usq. ad feriam 4 Cinerum, quando repetitur Missa Dominicae, nondicitur Tractus sed Graduale tant. Quod si Missa proprio Tractu non sit provisiva, sumitur de Communi respectivo.

4. Crastina die et 2 seq. Dominicis et Feriis ad Miss. solemn. pulsantur Organa et sacri Ministri utuntur Dalm. et Tunicella

De S. Franc. Sales. ECD. hoc anno fit 25 Febr.

29 11 Viol. **Dom. Septuages.** 2 cl. De ea sdx. Off. ut in Psalt. et pr. Suffr. Ad Primam 4 psl. cum Symb. et prec. Miss. pr. (sine Gl.) 2 or. B. *Deus qui salutis* (cuius Secr. ex vot. B. V. M. post Purif.) 3 or. Eccl. Cr. Prf. Trin. In Vesp. com. seq.

30 12 R. F. 2. S. Martinæ V. M. sdx. Ad Matt. et Laud. hymn. pr. Suffr. In Miss. Gl. 2 or. B. *Deus qui salutis* 3 or. Eccl. Vesp. de seq. com S. Petri Nolasci et praec.

31 13 R. F. 3. S. Orationis D. N. J. Chr. in monte Oliveti dxm. *pro al. loc.* Gl. com. S. C. Cr. Prf. †. In Vesp. com. seq. et S. C.

25
M

FEBRUARIUS XXVIII dierum.

Clerici transeuntes *ante crucem altaris majoris*, ad altare accedentes, aut ab eo recedentes, sive intra, sive extra missam, genuflectere tenentur et quidem in plano, exceptis celebrante, praelatis et canonicis ecclesiae cathedralis, qui sese tantum inclinant. Ministri inferiores semper in plano genuflectere tenentur.

Ante tabernaculum SS. Sacramenti omnes, tam praelati, canonici et dignitates, quam ceteri clerici, genuflectere debent.

In casu, si quis ad altare velit orare genuflexus, primum oraturus genuflectit in plano, vel se inclinat, habita ratione dignitatis, dein se erigit et genuflectit in infimo gradu. Oratione finita surgitet eandem reverentiam renovat. antequam discedat. (Caerem Episc. lib 1).

1 14 A. F. 4. *Jejun. consuet.* S. Brigidae \bar{v} . P. R. P. dx. Gl. Vesp. de seq. com. praec. Hymn. term. *Jesu... Qui natus.*

2 15 A. F. 5. **PURIFICATIO B. M. V.** dx. 2 cl. *Celebre.* Ad Prim. *Qui natus* Gl. Cr. Prf. Nativ. Ante Miss. solemn. benedictio candelar. (ex cera alba) in cantu ex Missali in col. viol. In altari sex cand. accend. Celebr. amictu, alba, cingulo, stola et pluviali viol. indutus accedit ad altare, osculatur illud in medio et manib. semper junct. in cornu Epist. cant. ad *Oremus* et *Jesu* caput cruci inclin. Benedictio candel. et processio fit per eum sacerdotem, qui Missam subsequentem solemniter celebrat, quod etiam praeceptive valet de Benedictione cinerum, Palmarum et Fontis baptism., solo Episcopo Diocesano excepto (S. R. C. 23 Sept. 1848). Processio fit in col. viol. nisi fiat cum SSmo, tunc enim in col. albo. Candelae accensae

FEBRUARIUS.

prae manib. tenentur ad Processionem, in Evang. et a Sanctus ad Commun. inclus. In Missa solenni cum ministris sacris solus celebrans sub cantu Evang. candelam prae manu tenet eamq. accipit post benedict. diaconi ac dimitt. ante osculum libri. In Vesp. com. seq. et S. Blasii Ep. M. Post Vesp. in choro dic. *Alma*. Post Compl. *Ave Regina*.

- 3 16 R. F. 6. S. Timothei Ep. M. (d. a. ex 24 Januar.) dx. 9 l. et com. S. Ep. M. Gl. Vesp. a cap. de seq. com. praec.
- 4 17 A. Sabb. S. Ansgarii Ep. C. P. R. S. dx. Gl. In Vesp. com. Dom. Sexag. et. S. Agathae V. M. (hoc anno simplfe).
- 5 18 Viol. **Dom. Sexages.** 2 cl. De ea sdx. Off. ex Psalt. et pr. com. (sine lecti) S. V. M. Suffr. ad Prim. 4 ps. Symb. et prec. Missa pr. 3 or. *A cunctis* Cr. Prf. Trin. Vesp. de seq. com. Dom. et S. Agathae V. M.
- 6 19 R. F. 2. S. Dorotheae V. M. P. R. P. dx. Gl. Vesp. de seq. com. praec. et S. Romualdi Ab. C. (h. a. simplifc.) *Hymn. termin. per Hor. pr.*
- 7 20 R. F. 3. Commemoratio Passionis D. N. J. Chr. dxm. *proal. loc.* 9 l. et com. S. Ab. C. Gl. Cr. Prf. †. In Vesp. com. seq. et S. Ab. C.
- 8 21 A. F. 4. S. Joannis de Matha C. dx. Gl. Vesp. a cap. de seq. com. praec.
- 9 22 R. F. 5. S. Apolloniae V. M. P. R. P. dx. Gl. Vesp. a cap. de seq. com. praec.
- 10 23 A. F. 6. S. Scholasticae V dx. Gl. Vesp. de seq. com. praec. *Hymn. term. Jesu tibi .. Qui natus.*
- 11 24 A. Sabb. Apparitionis B. M. V. Immaculatae dxm. ad Prim. V. *Qui natus* Gl. Cr. Prf. B. *Et Te in Concept. Immac.* In Vesp. com. Dom.

FEBRUARIUS.

- Quinquag. et S. Ignatii Ep. M. (d. a. ex. 1
huj. simplfc.)
- 12 25 Viol. **Dom. Quinquages.** 2 cl. De ea sdx. Off. ex
Psalt. et pr. com. (sine lect.) S. Ep. M. Suffr.
ad Prim 4 ps. Symb. et prec. Missa pr. com.
S. Ep. M. 3 or. *A cunctis*. Cr. Prf. Trin. Vesp.
de seq. com. Dom. et S. Ignatii Ep. M.
- 13 26 A. F. 2. S. Andreae Corsini Ep. C. (d. a. ex 4
huj.) dx. Gl. Vesp. de seq. com. praec. SS.
Viginti sex Mm. Jap. et S. Valentini M.
- 14 27 R. F. 3. Sacrae columnae Flagellationis D. N.
J. Chr. dxm. *pro aliq. loc.* 9 l. et com. SS.
Mm. Japon. et S. Valentini M. Gl. Cr. Prf. †.
In Vesp. com SS. Mm. Japn. et SS. Faustini et
Mm. Jovitae *De S. Sigfrido hocannofit 27 Febr.*
Notae pro Tempore Quadragesimali.
1. *Nuptiarum solemnitas hodie sero clauditur.*
 2. *Ieiunium quadragesim incipit ab hora 12 noctis et iuxta Ordinarii loci expositionem stricte obligat; clare haec materia fidelibus est explicanda*
 3. *Missa votiva cras quaecumque etiam sollemnis pro re gravi et de Requiem, una solum excepta sollemni in sepultura cadaveris, stricte prohibetur.*
 4. *Cras ante Missam principalem per sacerdotem hanc Miss. celebrantem (in param viol.) benedicuntur cineres de ramis olivarum vel aliarum arborum praecedenti anno in Dom. Palm. benedictis parati, et imponuntur Cineres, uti Missale decet. Processio cum cantu Litan. de OO. SS.*
 5. *Organa in Quadragesima non sunt pulsanda excepta Dom. 4 Laetare, item exceptis feriis et festis, quae cum solemnitate ab Ecclesia celebrantur, item in fer. V. in Coena Dni*

FEBRUARIUS.

et in Sabb. sancto, et quandocumque celebretur solemniter et cum laetitia pro aliqua re gravi.

6. *In Miss. solemn. de Temp. (Dom. et feriis cras et per tot. Quadrag. in Eccles. Cathedr. et Collegiatis Ministri sacri utuntur planetis plic. excepta Dom. Laetare in qua Dalm. et Tunic.). In aliis vero Eccl. Diac. erit in Alba, Manip. et Stola transversa; Subdiac. autem in Alba cum solo Manipulo.*

7. *Preces feriales ad omnes Horas (flexis genibus in choro) dicuntur in Off. feriali; insuper in Off. fer. addatur commemor de Cruce et dicantur Suffragia Sanct. in Vesp. et Laud. usque ad Dom. Pass. exclus. tantum Ant. ad Bened. et Magnif. item Oratio quotidie propria.*

8. *In Festis novem Lectionum per Quadrag. semper legitur 9. na lectio Homiliae feriae eiusque fit com. in Vesp. Laud. et Miss. cum ult. Evang. feriae in fine Missae. Oratio tamen super populum in Missa de festo omittitur.*

9. *In Eccles. Cathedr. et Colleg. per tot. Quadr. (Dominicis), quando offic. fit de Festo 9 Lectionum duae cantantur Missae conventuales, scilicet una de Festo post Tertiam sine com. feriae, et altera de Feria post Nonam, in col. viol. cum Or. et reliquis in pr. l. assignatis. Si occurrat simplex (vel Simplificatum) de eo fit com. in sola Missa de Festo; Si occurrat Vigilia, de ea fit com. in sola Missa de Feria. Si festum sit semiduplex et non simul occurrat simplex, in Missa tam de Festo, quam de Feria Oratio 2 erit „A cunctis“ 3 „Omnipotens“ (except. temp. Passionis, in quo non dicitur tres Orat. sed duae tm., nempe Eccl. vel pro Papa) Ultim. Evang. semper erit: „In principio.“*

FEBRUARIUS.

15 28	Mar.	Viol. F. 4. <i>Cinerum</i> . De ea splx. Offic. ut in Psalt. et pr. l. ad Laudes et oo. horas prec. fer. com. SS. Mm. (sine lect.) et † et Suffr. ad Prim. 4 ps. Missa pr. sine Gl. sine Cr. 2 or. SS. Faustini et Jovitae Mm. 3 or. <i>A cunctis</i> . Prf. Quadrag. in fine <i>Humiliate</i> et <i>Bened. Dno</i> . Vesp. de seq. com. fer.
16 1		A. F. 5. S. Titi Ep. C. (d. a. ex 6 huj.) dx. 9 l. et com. fer. Gl. Prf. Quadrag. ult. Ev. fer. Vesp. de seq. com. praec. et fer.
17 2		R. F. 6. Sacrae Spineae Coronae D. N. J. Ch. dxm. 9 l. et com. fer. Gl. Cr. Prf. † ult. Ev. fer. In Vesp. com. seq. (Ant. OD) et fer. et S. Simeonis Ep. M.
18 3		A. Sabb. S. Cyrilli Ep. Alexandrini C. E. D. (d. a. ex 9 huj.) dx. 9 l. et com. fer. et S. Ep. M. Gl. Cr. Prf. Quadrg. ult. Ev. fer. In Vesp. com. Dom. 1 Quadrg. et SS. Septem Fundatorum Ord. Servorum B. M. V. C. (d. a. ex 11 huj.) <i>h. a. simplfc.</i>
<i>Hodie et deinceps per tot. Quadrages. Dominicis exceptis Vesp. in choro dic. ante comestionem.</i> Incipit pars verna Breviarii.
19 4	Viol. Dom. 1 Quadrages. 1 cl. De ea sdx. ut in Psalt. et pr. l. com. (sine lect.) SS. Septem Fundat. Ord. Serv. BMV. C. Suffr. ad Prim. 4 ps. cum Symb. et preces In Missa 3 or. <i>A cunctis</i> . Cr. Prf. Quadrgs. In Vesp. com. seq. et SS. Septem Fundatr. Ord. Serv. B M. V. <i>Suffr. ad Complet. preces.</i>	
20 5	F. 2 R. S. Canuti Regis M. (d. a. ex 19 Januar.) sdx. 9 l. et com. fer. Suffr. ad Prim. preces. Gl. 3 or. <i>A cunctis</i> . ult. ev. fer. Prf. Quadrgs. Vesp. a cap. de seq. com. praec. et fer. Suffr. ad Compl. prec.	

FEBRUARIUS.

- 21 6 A. F. 3. S. Raymundi de Pennafort. C. (d. a. ex 23 Jan.) sdx. *v. h. m.* Suffr. 9 l. et com. fer. ad Prim. prec. Gl. 3 or. *A cunctis*. Prf. Qudrag. ult. Ev. fer. Vesp. de seq. com. S. Pauli Ap. praec. et fer.
- 22 7 A. F. 4. Q. T. Cathedrae S. Petri Antiochiae dxm. 9 l. fer. et com. S. Pauli Ap. et. fer. Gl. Cr. Prf. Apl. ult. Ev. fer. In Vesp. com. S. Pauli Ap. seq. et fer.
- † 23 8 A. F. 5. S. Petri Damiani Ep. C. E. D. dx. Ll. 1 Noct. *Fidelis sermo* (de Vigilia S. Math. nil. in Off.) 9 l. et com. fer. In Miss. 3 or. Vigil. Gl. Cr. Prf. Qudrgs. ult. Ev. fer. Vesp. de seq. com. praec. et fer.
- 24 9 R. F. 6. Q. T. (M. P.) S. Mathiae Ap. dx. 2 cl. 9 l. et com. fer. Gl. Cr. Prf. Apl. ult. Ev. fer. In Vesp. com. seq. et fer.
- 25 10 A. Sabb. Q. T. S. Francisci Salesii Ep. C. E. D. Patr. dioec. (d. a. ex 29 Jan.) dxm. 9 l. et com. fer. Prf. Qudrg. ult. Ev. fer. In Vesp. com. Dom.
- 26 11 Viol. **Dom. II Quadrag.** 2 cl. de ea sdx. ut in Psalt. et pr. l. Suffr. Ad Prim. 4 ps. Symb. et prec. In Miss. 2 or. *A cunctis* 3 *Omnipotens* Cr. Prf. Quadrgs. Vesp. de seq. com. Dom.
- 27 12 A. F. 2. S. Sigfridi Ep. C. dx. 2 cl. (d. a. ex 15 Febr.) 9 l. et com. fer. Gl. Prf. Quadrgs. ult. Ev. fer. In Vesp. com. seq. et fer.
- 28 13 A. F. 3. Fugae D. N. J. Ch. in Aegiptum dxm. (d. a. ex 17 Febr.) *pro aliq. loc.* 9 l. et com. fer. Gl. Cr. Prf. de Nativ. ult. Ev. fer. In Vesp. com. seq. et fer.

20
claus

MARTIUS XXXI dierum.

Qualia debent esse paramenta sacra?

R. Ex. *materia debita* confecta, benedicta, *non lacera* aut scissa, *decenter munda ac pulchra*, prout sacrificii sanctitas et excellentia requirit. Si ornamenta (sc. paramenta) sacra ex negligentia sint *scissa* aut lacera vel *immunda*, peccatur, quinimo *mortaliter*, si illa, praecipua vasa sacra et corporalia, sint *valde immunda*...

Amictus, albae, mappae, corporalia, purificatoria et pallae *ex lino* vel *ex cannabe* tantum composita esse possunt juxta Rubricas (Rit. cel. Mis. tit. 1, n. 1) et dec (retum) gen (erale 15 Maji 1819 (N 2600))...

Cingulum potest esse sericum aut laneum (SRC. 23 Dec. 1862 n. 3118) et coloris paramentorum (SRC. 8 Jun. 1709, n. 2194 *ad 3*), sed juxta praesentem Ecclesiae usum congruentius est linteum et album (SRC. 22 Jan. 1701, n. 2067 *ad 7*)...

Prohibetur crux in medio corporalis, et tantum permittitur in *extremitate anteriori*, ubi altare est osculandum.

De Herdt, S. Lit. prax. t. I, n. 167.

- 1 14 R. F. 4. Lanceae et Clavorum D. N. J. Chr. dxm. (d. a. ex fer. VI post Dom. 1 Quadr.) *pro aliq. loc.* 9 l. et com. fer. Gl. Cr. Prf. † ult. Ev. fer. In Vesp. com. seq. et fer.
- 2 15 A. F. 5. S. Helenae V. dx. 9 l. et com. fer. Gl. Prf. Qudrgs. ult. Ev. fer. Vesp. de seq. com. praec. et fer.
- 3 16 R. F. 6. Sacratissimae Sindonis D. N. J. Ch. dxm. *pro et aliq. loc.* 9 l. et com. fer. Gl. Cr. Prf. † ult. Ev. fer. Vesp. de seq. com. fer. ttm.
- 4 17 A. Sab. S. CASIMIRI C. P. M. D. L. dx. 1 cl. cum oct. Ll. 1 N. *Justus* 9 l. et com. fer. Gl. Cr.

MARTIUS.

- Prf. Quadr. ult. Ev. fer. In Vesp. com. Dom. et S. Venceslai M. (simplfc.).
- 5 18 Viol. **Dom. III Quadrag.** 2 cl. de ea sdx. sine Suffr. ad Prim. 4 ps. cum. Symb. sine prec. com. (sine lection) Translationis S. Venceslai M. et oct. Cr. Prf. Quadrags. In Vesp. com. seq. (Suffr. in Vesp. et prec. in Compl. omtr).
- 6 19 A. F. 2. De 3-ia die infra oct. S. Casim. sdx. Ll. 1 N. *Ad vos reges* 2 N. *Ad hanc beatam* 3 N. *Audistis modo* 9 l. et com. fer. 3 or. *A cunctis* Gl. Cr. Prf. Quadrags. Vesp. de seq. com. oct. fer. et SS. Perpetuae et Felicitatis Mm.
- 7 20 A. F. 3. S. Thomae de Aquino C. E. D. dx. 9 l. fer. com. oct., fer., et SS. Mm. Gl. Cr. Prf. Quadr. ult. Ev. fer. Vesp. a cap. de seq. com praec., oct. et fer.
- 8 21 A. F. 4. S. Joannis de Deo C. Patr. hospital. et infirm. dx. Ll. 1 N. *Beatus vir.* 9 l. fer. com. oct. et fer. Gl. Cr. Prf. Qudrgs. ult. Ev. fer. Vesp. a cap. de seq. com. praec., oct. et fer.
- 9 22 A. F. 5. S. Franciscæ Romanae Vid. dx. Ll. 1 N. *Mulierem* 9 l. fer. com. oct. et fer. Gl. Cr. Prf. Quadrags. ult. Ev. fer. Vesp. de seq. com. praec., SS. Quadraginta Martyrum, oct. et fer.
- 10 23 R. F. 6. Sacrorum Quinque Vulnerum D. N. J. Chr. dxm. *aro aliq. loc.* 9 l. fer. com. SS. Mm., oct. et fer. Gl. Cr. Prf. † Ult. Ev. fer. In Vesp. com. oct. ut 1mae, SS. Mm. et fer.
- 11 24 A. Sabb. Octava S. Casimiri C. dx. Ll. 1 N. *Justus*, 2 N. *Gaudete in Domino*, 3 N. *Si istum Dni* 9 l. et com. fer. Gl. Cr. Prf. Quadrags. ult. Ev. fer. In Vesp. com. Dom. *De S. Gregorio hoc anno fit 14 Mart.*
- 12 25 Viol. **Dom. IV Quadrag.** 2 cl. de ea sdx. Suffr. ad

MARTIUS.

- Prim 4 ps. Symb. et prec. Cr. Prf. Quadrag. Vesp. de seq. com. Dom.
- 13 26 A. F. 2. B. Vincentii Kadl. Ep. C. dx. 9 l. et com. fer. Quadrgs. ult. Ev. fer. Vesp. a cap. de seq., com. praec. et fer.
- 14 27 A. F. 3. Gregorii P. C. E. D. (d. a. ex 12 huj.) 9 l. et com. fer. Gl. Cr. Prf. Quadr. ult. Ev. fer. In Vesp. com. seq. et fer.
- 15 28 A. F. 4. Off. vot. de S. Joseph. C. sdx. 9 l. et com. fer. Suffr. ad Prim. prec. Gl. 3 or. *A cunctis*. Prf. Quadrag. ult. Ev. fer. Vesp. a cap. de seq. com. praec. et fer. In Vesp. Suffr. In compl. preces.
- 16 29 A. F. 5. Off. Vot. de SS. Sacram. sdx. 9 l. et com. fer. Suffr. ad Prim. *Ÿ. Qui natus* et prec. Gl. 3 or. *A cunctis*. Prf. Nativit. ult. Ev. fer Vesp. de seq., com. S. Patritii Ep. C. (simplfc.), prec. et fer.
- 17 30 R. F. 6. Pretiosiss. Sanguinis D. N. J. Chr. dxm. *pro aliq. loc.* vel in Corp. Brev. Dom. 1 Jul. 9 l. fer., com. S. Ep. C. et feriae. Ad. Prim. *Ÿ. Qui suo... Sangu.* Gl. Cr. Prf. † ult. Ev. fer. Vesp. de seq. com. praec., S. Patritii Ep. et fer.
- 18 31 A. Sabb. S. Gabrielis Arch. dxm. Off. pr. *pro aliq. loc.* 9 l. et com. fer. Gl. Cr. Prf. Quadrag. ult. Ev. fer. In Vesp. com. Dom. Pass. *De S. Joseph C. et Sponso B. M. V. in choro hoc anno fit 20 Jun.*

Notae pro Tempore Passionis. *Abhinc cessant Officia votiva.*

1. *Cruces imagines SS. Salvatoris, icones Altarium ac Sanctorum ante Vesp. velo violaceo cooperiuntur in omnibus Altaribus et Sacristia, manentque Cruces sic tectae usque ad Parasceven;*

MARTIUS.

imagines Alt. autem et Sanctorum usque ad Gloria in Sabb. sancto.

2. *Cessant Suffragia Sanctorum usq. ad Fest. SS. Trinitatis; item et consueta com. Crucis omtr.*

3. *In Hymn. „Vexilla regis“ ad tot stroph. „O cruxave“ in choro utrumque flectitur genu.*

4. *In Respons. brevi Complet. et oo. Horar. atqu in R.R. post. Lectiones in Off. de Temp. (i. e. de Dom. et Fer.) loco „Gloria Patri,“ repetitur Respons. pariter in Off. et Miss. de Temp. „Gloria Patri“ in fine Ps. „Venite exultemes,“ ad Introitum et Lavabo atque in Dom. ad „Asperges.“ Omittitur item in temp. (non vero festivis) Ps. „Judica“ ante confessionem. Praef. dic. (etiam in festis nisi al. nottr) de Cruce.*

April.

- 19 1 **Viol. Dominica Passionis** 1 cl. De ea sdx. Off. ut in Psalt. temp. pass. et pr. ad Prim. 4 ps. cum Symb. et prec. Mis. pr. (*sine Ps. Judica, sine Gloria in exc. sine Gloria Patri post Lavabo*) 2 or. Eccl. Cr. Prf. †. Vesp. de seq. com. Dom. De S. Cyrillo Ep. E. D. hoc anno fit 23 mart.
- 20 2 A. F. 2. (M. P.) S. Joseph C. Sponsi B. M. V. Catholicae Eccl. Patroni dx. 1 cl. 9 l. et com. fer. Gl. Cr. Prf. †. ult. Ev. fer. In Vesp. com. seq. et fer.
- 21 3 A. F. 3. S. Benedicti Abb. C. dxm. Ll. 1 N. *Laudemus* 9 l. et com. fer. Gl. Prf. † ult. Ev. fer. In Vesp. com. seq. et fer.
- 25 4 A. F. 4. S. Catharinae Vast. V. P. R. S. dx. 9 l. et com. fer. Gl. Prf. † ult. Ev. fer. Vesp. a cap. de seq. com. praec. et fer.
- 23 5 A. F. 5. S. Cyrilli Ep. Hierosolymitani C. E. D. (d. a. ex 18 huj.) 9 l. et com. fer. Gl. Cr.

M A R T I U S.

- Prf. † ult. Ev. fer. Vesp. de seq. com. praec. et fer. Hymn. term. *Jesu tibi... Qui natus.*
- 24 6 A. F. 6. Septem Dolorum B. Mariae V. dxm. 9 l. et com. fer. Ad Prim. V̄. *Qui passus.* Gl. Cr. Prf. B. *in transfixione* ult. Ev. fer. Vesp. de seq. com. fer. ttm. Hymn. *Jesu tibi... Qui.*
- 25 7 A. Sabb. **ANNUNTIATIO B. MARIAE V.** dx. 1 cl. *Celebre* 9 l. et com. fer. ad Prim. V̄: *Qui natus.* Gl. Cr. (ad V̄. „Et incarnatus etc. in Miss. solem. celebrans et ministri genufl.) Prf. B. ult. Ev. fer. In Vesp. com. Dom.

Notae pro Hebdomada Maiori.

1. *Cras et per tot. hebd. maior. atque pascha-lem usque ad Dom. in Albis inclus. prohibentur Missae votivae vel de Requiem, una solum excepta solemni in sepultura cadaveris, quae tamen etiam in coena Dni, Parasceve et Sabb. S. ac Dom. Paschatis dici nequit.*

2. Ante Miss. sol. post aspers 6 cand. in alt. accensis incip. Bened. Palm. in cantu. celebrans omnia cantat aut legit et *Munda cor* dicit in corn. Eplae manibus semper iunctis etiam ad *Donus vobiscum*, ad *Oremus*, ad nom Jesu solum caput cruci inclin. Impon. incens. bened. „ab Illo benedicaris etc.“ Palmas accipientes flect. utr. gen. oscul. prius ramum, dein manum celebr. Can. Cath. stant. inclin. palm. accip. atque ante Subd. et Diac. Mis.

3. Palmae benedictae tenentur manibus ad Process. et ad cantum Pass. et Evang.

- 26 8 Viol. **Dom. Palmarum.** 1 cl. De ea sdx. Off. ut in Psalt. et pr. l. ac ut Dom. Pass. In Miss. or. unica Cr. Prf. †. ult. Ev. in solemn. *In princip.* in aliis *Cum appropinquasset.* Vesp. de Dom. ad Compl. preces.

MARTIUS.

De S. Joanne Damasc. C. E. D. hoc anno fit 10 Apr.

- 27 9 Viol. F. 2. **Fer. 2-da Maioris Hebdom.** De ea ut in Psalt. pr. 1. et fer. 2 post Dom. Pass. ntr. Invit. et Hymn. ut in Dom. Ad Laud. et. HH. *hodie et per seq. biduum Ant propr. et preces ferial flexis genibus.* Prima cum 4 ps. et *ita seq. biduo.* Miss. pr. sine Gl., sine Cr. 2 or. Eccl. *Bened. Dno* In fine Orat. *super popul.* et *ita seq. biduo.* Vesp. ut in Psalt et pr. loco. *Preces feriales flex. gen. ad Vesp. et Compl. et ita seq. biduo.*
- 28 10 Viol. F. 3. **Feria 3-tia Maior. Hebdom.** De ea. In Miss. or. in loco „*Passio*“ eodem ritu ac Dom. *item cras.* Vesp. ut Psalt. et pr. l.
- 29 11 Viol. F. 4. **Feria 4-ta Maior. Hebdom.** De ea. Mis. pr. Vesp. ut in Psalt. et pr. loco.

Notae pro Triduo Sacro.

Ante inchoation. Matutini accendtr. 15 candelae cerae flavae (superior alba) in triangulo, quod pontr. a parte Epist. et 6 in Altari Maj., quae dein successive, ad finem cujuslib. Psal. ubi de more Gloria Patri ponitr., extinguuntur, incipiendo a parte Evang. et candela inferiori; in Altari vero ad ultimas stroph. cantici Benedictus.

1. *Terminatur Offic per or. Respice, quae sumus. qua sine cantu obsoluta, fit fragor.*

2. *Sequenti triduo transeuntes ante Altare Majus genuflect. Cruci exceptis Celebrante, Praelatis majorib. et Canonicis Cathedralib. qui tamen et ipsi feria VI post detection. † genuflect. per Offic. huj. dici.*

3. *Post sacrum solempne Fer. V. usq. ad Mis. Sabb. Sancti non administratur Sanctiss. Sa-*

MARTIUS.

crament. *nec publice, nec privatim*, nisi infirmis per modum Viatici.

4. Missae privatae, Votivae, *etiam solennes pro re gravi, et de Requiem etsi praesente corpore (quod in Ecclesiam inferri non potest) prohib. triduo seq.*

5. *Hoc triduo non possunt fieri nec Exsequiae, nec Sepultura sollemnis, sed omnia tum domi, ubi jacet defunctus, tum in coemeter. dictr. privatim, submissa voce. Sabbato S. ad vesperam sepelire solemniter jam licet.*

6. *Aqua benedicta removetur a vasis ecclesiae.*

7. *Hodie et biduo seq. sero cantatr. Matutinum Tenebrarum cum Laudibus diei sequent. sub ritu duplici, et ad ejus aliarumq. Horar. initium formatr. signum †, dum dictr. verba 1-ae Antiph. vel. Psalmi; nam Deus in adjutorum omtr. aequae ac Gloria Patri in fine Psalmor.*

30 12 F. 5. Viol et Alb. **COENA DOMINI.** dx. 1 cl. — *Offic. hodiernum et biduo seq. fit sicut ntr. in Brev. et Missali in suis locis.*

a) *Hodie et seq. biduo non legtr. Martyrolog.*

b) *In officio hodierno adhibtr. color viol.*

c) *Horae minor. absolvuntr. in Choro sine cantu.*

d) *In Missa, quae est propria, adhibtr. color albus, sed non dictr. Ps. Judica, nec. Gloria Patri ad Introitum et ad Ps. Lavabo.*

e) *Cantatur solemniter Gloria, sub quo pulsantur organum et campanae, quae deinceps silent usq. ad Gloria in Sabb. Sancto.*

f) *Oratio unica.*

g) *Credo.*

h) *Praefatio de Cruce.*

MARTIUS.

i) *Communicantes. Hanc igitur et Qui prae-die propria.*

j) *Osculum pacis non datur.*

k) Fit **Communio** Cleri *de praecepto*, et populi *de consilio*. Sacerdotes omnes, alicui ecclesiae adscripti, de manu Celebrantis S. Communio. accipere debent. In civitate episcopali de manu Episcopi.

l) *Ultim. Evang. S. Joan. In principio*, et quod non signatur altare. sed tabella, vel libr.

m) In Eccl. Cathedralib. **Consecratio SS. Oleorum** *).

n) Consecrantur in omnib, ecclesiis *tres Hostiae*. quar. una hodie, altera cras a Celebrantis sumitur. tertia veroreservatur pro Sepulchus. Hostiae, pro die crastino reservandae, ponuntur in calice, operto palla, patena desuper inversa et velo albo cum ligamine affixo, et finita Missa, portantur in processione ad aliqu. locum in eccles. decenter ornatum; deinde recitnr. Vesp. in choro *sine cantu*. cum candelis accensis.

o) *Finitis Vesp. denundtr. a celebr. induto alba et stola violac.* omnia altar. (crux et candelabra manent erecta). Ad denudationem altarium recitatur alternatim a Celebrante et Mi-

*) Praeceptum renovandi Oleum obligat *sub gravi* Attamen, si novum Oleum haberi non possit, antiquo utilicitum est, si vero hoc non sufficiat, aliud non consecratum, in minori tamen quantitate, quam vetus, addere fas est. (*Rit. Rom.*) Idque saepius fieri potest, quamvis *paulatim* longe etiam major quantitas addatur, quae ab Episcopo consecrata fuit initio, modo tamen ea in una quaque mixtione minor sit altera parte, in quam infunditur. (*S. Lig. n. 708*)

MARTIUS.

nistris ss. Ant. *Diviserunt sibi.* et Ps. *Deus Deus meus, respice in me.*

p) Post haec ubi consuetudo et jus indulgent. fit. **Mandatum**, ad normam in Missali positam.

31 13 F. 6. Nig. **PARASCEVE**, dx. 1 cl.

a) Horae minor. absolvnt sine cantu et sine lumine.

b) Crux altaris major, tegtr. velo nigro.

c) Ministri ss. utntr in Eccles. Cathedr. planetis plicat., alibi stola ttm. et manip. super albam.

d) Finitis orationib. Celebrans et Ministri deponunt planet et manip. Mox. Celebr. detegit Crucem, cantando ter: *Ecce lignum*, prout in *Missali* nottr., dein in pulvino violae. super tapet. deponit et *depositis calceamentis*, ad adorand. procedit., ter genua flectens, anteq. Crucem deosculetur. Post Celebr. qui interim sedet. acceptis calceament. et casula, et legit *Improperia*, adorant Cruc. Ministri ss. et reliqui de clero, *bini et bini*, qui etiam possunt, sed non tenent deponere calceamenta. Postmod. accednt ad adorat. Crucis laici. *In hac Crucis adoratione pedes ttm. Crucifixi ob humilitat. deosculantur.*

e) Reliquae omnes ceremoniae ad amussim sunt descriptae in Missali; hic solum addere licet sequentia: 1) In processione velum calicis et Celebr. debet esse *album*; 2) Oblata incensnt. more solito; omtr tamen specialis incensatio SSmī praeparati pro Ostensorio; 3) Post Communionem. S. Hostia pontur in Ostensorio. quod ita obtegtr. velo albo. *ut S. Hostia vider. nequeat.*

APRILIS.

f. Completis omnib. caeremon. Celebrans deponit casulam et manipulum (Ministri ss. depnt sola manipula), sumit pluviale nigri col. et genuflexus in infimo gradu altaris, dicit Vesperas (in Choro omnes genuflexi alternatim, *sine cantu*, Vesperas absolvunt).

g) Finitis Vesp. instituitur Processio cum Sanctiss. ad Sepulchrum.

h) Deinde omnia altaria prorsus denudantur et deteguntur omnes Cruces.

i) In Sepulchro debent ardere saltem sex cereae candelae, noctu vero saltem una lampas; et continuo peragi adoratio.

APRILIS XXX dierum.

21 Miss
1 14 Sab. Viol. et Alb. **SABBATUM SANCTUM.** 1 cl.

a) *Benedictio novi ignis*, qui e silice excipiend. est, et *Incensi* (in pluviali col. viol. *).

b) *Benedictio Cerei paschalis* peragitur a Diacono, dalmatica albi col. induto **).—Etiam si Cereus jam sit benedictus, cantus *Exsultet* non est omittendus, simul cum caeremoniis

*) Possunt benedici, si talis est consuetudo, ab alio cerdote Missam non celebraturo, (S. R. C. 2684).

***) Diaconus debet esse idem ipse, qui in Missa et Officio insevvit S. R. C.—Dalmaticam albam accipit in ingressu Ecclesiae.—In Eccles. minorib. ipse Celebr. induit, dalmaticam et benedicit Cereum. Tres candelae in cuspide arundinis remanent accensae usq. ad fina Missae, dein extinguuntur et amoventur omnino Cereus paschalis item ad finem Missae ardet et remanet in suo candelabro usq. ad finem Missae in Ascensione Dni. Toto hoc tempore Cereus accenditur in Missis et Vesperis solemnibus, in omnib. Dominicis ac Festis Domini et Sanctorum.

A P R I L I S.

eid. cantui junctis. (Cas. Consc. Bertolotti, Capel. Suae Sanctit—an. 1887).

c) *Prophetiae*, etiam in Ecclesiis, ubi Fons baptism. non benedicit, leguntur a Celebrante casula col. viol. induto *).

d) *Benedictio Fontis baptismalis* in pluviali col. viol. **).

e) Ad omnes supra dictas caeremonias Ministri ss. in Eccles. Cathedr. utuntur planetis plicat.; in Eccles. minorib. nec. istis.

f) Sub fin. Litaniar. accendntur candelae in altari et incipit Missa, ad quam adhibtr. col. alb. dictr. Ps. *Judica me, Gloria Patri* (etiam ad *Lavabo*) et *Kyrie*, sine Introitu.—*Gloria in excelsis*, ad quod pulsntur organ et campan. atque discoprntur imagin. altarium.—Evang. cantr. absq. lumine. *Oratio unica*.—Non. dictr. *Cr.* nec. *Offertor.* neq. *Agnus dei*; non datur *Pax*.—Prf. et reliq. propr.—Non. dictr. *Communio*, sed loco ejus cantntur *Vesperae*. Ad *Magnific.* fit. *incensatio* more solito. Post orat.

*) Non licet, vi consuetudinis ab eo, qui cantat Prophetias, eas relinquere, ubi vix a celebrante earum lectio absoluta. sit. (*S. R. C. 3104. 8*).

***) Fontis benedictio non est de jurib. mere parochialib., sed eam facere debent parochi sive per se, sive per alios (*S. R. C. 10. Dec. 1703*). Peragenda est a celebrante. (*S. R. C. 1 Sept. 1838*).—In regionib. ubi Cereus paschalis est magnae molis, in benedictione Fontis abhiberi potest alius Cereus minor, dummodo alias fuerit semel benedictus (*S. R. C. 19 Junii 1875*).

Benedictini Fontis Baptismalis in Sabbato Sancto in Ecclesia vel Oratorio publico, in quo Fons baptismalis non exstat, substitui nequit Benedictio Aquae ordinaria (*S. R. C. 3271. 1*); sed haec Benedictio ordinarie fieri potest privatim in sacrario (*S. R. C. 3271. 2*).

APRILIS.

quae legtr de Missali ad cornu Epist. canitr
Ite Missa est cum 2-bus *Alleluja* et sic usq.
ad Sabb. in Alb. inclusive.

Vesp. extra chorum ut in Breviar. — Com-
pletor. ut ibi.—In fine Ant. **Regina coeli.** quae
dictr. semper *stando*, usq. ad 1 Vesp. SS. Tri-
nit. *exclus.*

Ordines Sacri.

Notae: 1) *Hodie et per Octav. Resurrect. usq.
ad Vesp. Sabb. in Albis exclusive in Laud. et
Vesp. ad Benedicamus Domino addnt.* 2 *Alle-
luja.*—2) *Post Deus in adiutorum initio omni-
um HH. dictr Alleluja et sic usq. ad Septua-
gesimam.*—3. *Cras et omnib. Dominic. usq. ad
Dom. Pentec. inclusive ante Miss. solemn. fit
Aspersio aqua benedict. per Ant. Vidi aquam.
fitq. Processio cum stationib. ut in Rituali
Provinc. nostrae.*

Incipit Tempus Paschale (T. P.).

Nota. *Per totam Octav. seq. Cap. et Hymn.
non dantur, nec non prohibntr. Missa votiv.
privata et defunctor, nisi post biduum seq. et
quidem pro re gravi, vel praesente corpore.*

2 15 A. **Dom. RESURRECTIONIS D. N. J. Chr.** dx. 1 cl.
cum oct. Gl. Cr. *Sequentia* Prf. *Communicant*
et *Hanc igitur* propr. usq. ad Sab. proxim.
inclus. Ad *Aspersionem Vidi aquam* usq.
ad SS. Trinit. *exclus.* Vesp. et Compl. ut in
loco *per tot. oct. De S. Francisco de Paula hoc
anne nihil fit.*

3 16 A. **F. 2. Paschae** dx 1 cl. *Celebre.* Omn. ut
1ma die et pr. loco et sic per. oct. Gl. Cr.
Vesp. de ead.

APRILIS.

De S. Isidoro C. E. D. hoc anno fit 12 Aprilis Feto Semp. pasch. quoties extra Miss. administratur S. Eucharistia ad V̄. Panem de caelo etc. add. All. et loco „Deus qui nobis etc.“ dictr Orat.: „Spiritus nobis etc.“ quae ad Post com. Missae hodiernae et conclu. „Per. Chr. D. N. Amen.“ In administr. tamen Communicae infirmorum servari debet Rituale nulla habita ratione temp. Paschalis.

- 4 17 A. F. 3. (M. P.) De oct. dx. 1 cl. Gl. Cr. In Vesp. com. Vincentii Ferrerii C. (*simplific.*)
- 5 18 A. F. 4. De oct. sdx. Gl. Cr. com. S. Vinc. C. (sine lect.) ttm. Vesp. de eadem, com. S. Vinc. C.
- 6 19 A. F. 5. De oct. sdx. 2 or. Eccles. ttm. Vesp. de eadem.
- 7 20 A. F. 6. De oct. sdx. 2 or. Eccl. ttm. Vesp. de eadem.
- 8 21 A. Sabb. De oct. sdx. Vesp. ex Psalt. Sabb. ritu dupl. sub una Ant. scil. trino Allel. a cap de Dom. ad Bened. Dno non addtr Allel. *Abhinc usque Ad Ascens. Dni Hymn. eiusd. metri termin. Deo Patri... et Filio, Qui a mortuis except. qui propr. term. habent, et ad Prim. die. V̄. br. Qui surrexisti a mortuis*

Notae pro tempore paschali:

1. *Ad Compl. tot. temp. pasch. Ant. Allel., quod etiam addit. in fine Ant. „Salva nos“ et ad V̄. custodi. In R̄. br. vero dupl. All.*

2. *Tot. temp. Pasch. dicunt. 3 Ps. cuiusl. Noct. sub una et quidem prima Ant.*

3. *In festis Sanctorum ad Invit., Ant., Versiculas (except. precib. ad Prim. et Compl. et post V̄. „Pretiosa“ ad Prim.) et ad R̄. post Ll. additur unum All. ubi non est; ad R̄R̄. vero brevia, Horar. et Comp. dicunt. 2 Allel.*

APRILIS.

4. *Preces ad Prim. et Compl. et resumuntur et dicunt. quando non est. dx. vel infra octav.*
5. *In Miss. ad introit. add. 2 Allel., ad offert. et Communionem unum Allel.*
- 9 22 A. **Dom. in Albis** et 1 post Pasch. 1 cl. De ea dx Off. ut in Psalt. temp. pasch. et pr. 1. ad Prim. 3 ps. cum Symb. (sine precibus) \bar{V} . *Qui surrexisti* Gl. Cr. Prf. Pasch. *in hoc potissimum (Comcant et Hanc igitur commun.)* *Ite Missa est hodie et amplius sine Allel.* In Vesp. com. seq.
- 10 23 A. F. 2. S. Joannis Damasceni C. E. D. dx. (*d. a. ex 27 Mart.*) v. h. m. Ll. 1 N. *Sapientiam* 2 et 3 pr. Gl. Cr. Prf. Pasch. Vesp. a cap. de seq. (*Ant. OD.*) com. praec. (*Ant. Hic vir.*)
- 11 24 A. F. 3. S. Leonis Pp. C. E. D. dx. Gl. Cr. Pr. Pasch. Vesp. a cap. de seq. (*v. h. m. Ant. OD.*) com. praec. (*Ant. Dum esset.*)
- 12 25 A. F. 4. S. Isidori Ep. C. E. D. dx. (*d. a. ex 4 huj.*) v. h. m. Ll. 1 N. *Sapientiam* Gl. Cr. Prf. Pasch. In Vesp. (*Ant. OD.*) com. seq. *Abhinc resumuntur off. Vot. et com. crucis.*
- 13 26 R. F. 5. S. Hermenegildi M. sdx. Ll. 1 N. Inc. lib. Act Aplr. In Laud. com. Crucis, ad Prim. preces) Gl. 2 or. *Concede* 3 Eccl. Prf. Pasch. Vesp. de seq. com. praec. et SS. Tiburtii et Socior. Mm.
- 14 27 R. F. 6. S. Justini M. dx. 9 l. et com. SS. Mm. Gl. Prf. Pasch. In Vesp. com. seq.
- 15 28 A. Sab. Off. vot. de Immac. Conc. B. M. V. sdx. *In Laud. com. Crucis.* Ad Prim \bar{V} . *Qui natus* et prec. Gl. 2 or. de Spir. S. 3 Eccl. Prf. B. Vesp. de seq. com. praec. et Dom.
- 16 29 A. **Dom. 2 post Pascha.** S. Sepulcri D. N. J. Chr. dxm. 9 l. et com. Dom. Gl. Cr. Prf. Pasch. In Vesp. com. seq. et Dom.

APRILIS.

17	30	R. F. 2. S. Aniceti Pp. M. Smplx. Ad Matut. Invit. et Hymn. de comm. Mart. temp. pasch. Ps. feriae curr. Ll. 1 et 2 de Scr. 3-ia pr. R.R. ex 1 Noct. et ad Laud. et Hor. de eod. com. crucis, ad Prim. preces. In Mis. Gl. 2 or. Concede, 3 Eccl. Prf. Pasch. Vesp. de seq. com. Crucis, ttm. ad Compl. preces.
	<i>Man.</i>	
18	1	R. F. 3. Off. vot. de SS. Apostolis sdx. ad Laudes com. crucis, ad Prim. preces. Gl. 2 or. Concede. 3 Eccl. Prf. Apl. Vesp. a cap. de seq. com. praec. et crucis, ad compl. preces.
19	2	A. F. 4. Off. vot. de S. Joseph sdx. ad Laud. com. crucis, ad Prim. preces. Gl. 2 or. Concede 3 Eccl. V̄. Prf. Pasch. Vesp. a cap. de seq. com. praec. ttm. ad comp. preces.
20	3	A. F. 5. Off. Vot. de SS. Sacramento sdx. (com. crucis omtr.) ad Prim. preces. Gl. 2 or. Concede 3 Eccl. Prf. Nativ. Vesp. de seq. (Ant. OD.) com. praec.
21	4	A. F. 6. S. Anselmi Ep. C. E. D. dx. Gl. Cr. Prf. Pasch. In Vesp. (Ant. OD.) com. seq.
22	5	R. Sabb. Soteris et Caji Pp. Mm. sdx. Ad Laud. com. crucis. Ad Prim. prec. Gl. 2 or. Concede. 3 Eccl. Vesp. de seq. com. Dom.
<i>Cras de Nom. S. J. M. ALEXANDRAE THEODORI.</i>
23	6	R. Dom. 3 post Pasch. S. Georgii M. P. M. D. L. dx. 1 cl. cum. oct. 9 l. et com. Dom. Prf. Pasch. Vesp. a cap. de seq. com. praec.
24	7	R. F. 2. S. Adalberti Ep. M. R. P. dx. 1 cl. cum oct. Prf. Pasch. In Vesp. com. seq.
25	8	R. F. 3. S. Marci Evang. dx. 2 cl. Gl. Cr. Prf Apl. <i>Hod. abstinentia a carnibus. Ab omnibus. qui ad hor. canon. obligantur dic. de praecepto Lit. OO. SS. cum ps. V̄V̄. et orbus propr. Pro-</i>

M A J U S.

- cessio. In Cath. et in Paroch. Eccl. ubi possunt canttr. 2 Missae. Post 3-iam ante Process. de festo; post 9-nam vel in fine Process. de Rogationibus in col. viol. sine Gl., sine Cr. cum 2 or. Concede, 3 or. Eccl. In utraque Missa Prf. Pasch. ult. Ev. S. Joann. In Vesp. com. seq. Hymn. term. Jesu Tibi sit gloria... Qui natus.*
- 26 9 A. F. 4. B. M. V. de Bono Consilio dxm. com 2 oct. (S. Georg. et S. Adalb.) *et Miss. Off. pro aliq. loc. Gl. Cr. Prf. B. et Te in festivitate. In Vesp. com. seq. et 2 oct.*
- 27 10 R. F. 5. S. Fidelis a Sigmaringa M. dx. (d. a. ex 24 huj.) Ll. 1 N. *Inc. lib. Apoc. Gl. com. 2 oct. cum Cr. Prf. Pasch. Vesp. a cap. de seq. com. praec. et 2 oct. et S. Vitalis. M.*
- 28 11 A. F. 6. S. Pauli a Cruce C. dx. 9 l. S. Vitalis M. com. 2 octrum et S.M. Gl. Cr. Prf. Pasch Vesp. a cap. de seq. com. praec. et 2 octrum.
- 29 12 R. Sabb. S. Petri M. dx. com. 2 octrum. Gl. Cr. Prf. Pasch. Vesp. de seq. com. praec., Dom. et oct. S. Adalb.
- 30 13 R. **Dom. 4 post Pasch.** Octava S. Georgii M. P. M. D. L. dx. Ll. 1 N. *Inc. Ep. Jac. Apli 2 N. Dignum et congruum de Coi 1 l. 3 N. Homil. Hinc ea de causa ut in die Oct. S. Floriani M. 9 l. Dom. Gl. com. Dom. et oct. S. Adalb. Cr. Prf. Pasch. ult. Ev. Dom. Vesp. de seq. com. praec. oct. S. Adalb. ut in 1-mis ttm.*

MAJUS XXXI dierum.

Crux parva cum imagine Crucifixi benedici debet formula benedictionis Imaginum Domini Nostri Jesu Christi. S. R. C. N° 3524. dub. IV. 2.

M A J U S.

- 1 14 R. F. 2. (M. P.) S. Philippi et Jacobi Ap. dx. 2 cl. com. oct. Gl. Cr. Prf. Apl. In Vesp. com. seq. (Ant. OD), oct. et S. Sigismundi M. inter PP.
- 2 15 A. F. 3. S. Athanasii Ep. C. E. D. dx. 9 l. ex 3bus una et com. S. Sigism. R. M. P. R. P. Gl. Cr. Prf. Pasch. Vesp. de seq. com. praec. (Ant. OD.) ttm.
- 3 16 R. F. 4. Inventio S. Crucis dx. 2 cl. 9 l. et com. SS. Alexandri Pp. etc. Mm. *in Laud. et Miss. lect.* Gl. Cr. Prf. † In Vesp. com. seq.
- 4 17 R. F. 5. S. Floriani M. P. R. P. dxm. Ll. 1 N. *Fratres debitores* cum. ~~R.R.~~ Pasch. Gl. Prf. Pasch. In Vesp. com. seq.
- 5 18 A. F. 6. S. Pii V Pp. C. dx. Gl. Prf. Pasch. Vesp. de seq. com. praec. *Cras. d. Nat. S. J. Majest. NICOLAI ALEXANDRI.*
- 6 19 R. Sabb. S. Joannis Ap. ante Portam Latinam dxm. Ll. 1 N. *ex Dom. infr. oct. Ascens.* Gl. Cr. Prf. Apl. In Vesp. com. seq. et Dom. *Cras anunt. pop. dies Rog. et abstinent. a carnib. 3bus seq. diebus atque fest. Ascension. Dni fer. 5 seq.*
- 7 20 A. **Dom. 5 post Pasch.** S. Catharinae Senen. V. dx. (d. a. ex 30 April.) Ll. 1 N. *Inc. Ep. 1 b. Petri* Gl. Cr. Prf. Pasch. ult. Ev. Dom. Vesp. de seq. ttm.
- 8 21 R. F. 2. Rogat. Abstin. S. Stanislai Ep. M. P. R. P. et Titular. Eccl. Cath. dx. 1 cl. cum. oct. 9 l. et com. fer. Gl. Cr. Prf. Pasch. ult. Ev. fer *Hod. et 2bus seq. dieb. abstin. a carn. Lit. OO. SS. cum ps. V̄V̄. et or. propr. die. de praecepto ab omnibus ad horas canon. adstrictis, quae tamen anticipari non possunt. In Cath. et ubi possunt in Eccl. paroch. hoc triduo 2 canttr Missae: post 3iam vel ante process. de*

M A J U S.

- et S. Stan. Ll. 1 N. *Inc. Ep. 2 b. Petri.* Gl. Cr. Prf. et Comcant. Ascens. Vesp. de seq. com. praec. et 2 oct.
- 13 26 A. Sabb. S. Antonini Ep. C. (d. a. ex. 10 huj.) dx. com. 2 oct. Gl. Cr. Prf. et Comcant. Asc. In Vesp. com. seq. SS. Cleti et Marcellini Pp. Mm. (d. a. ex. 26 April.), 2 oct. et S. Bonifacii M.
- Cras d. ann. Coronationis S. I. M. NICOLAI ALEXANDRI.*
- 14 27 A. **Dom. inf. oct. Ascens. ac 6 post. Pasch.** sed. Offic. ut in fest. Ascens. et pr. l. Ll. 1 N. *Inc. Ev. 1 b. Joann.* com. SS. Cleti et Marcellini Pp. Mm., 2 oct. et Bonifacii M. Cr. Prf. et Comcant. Asc. Vesp. de seq. com. praec. SS. Pp. Mm. et oct. Asc. ttm.
- 15 28 R. F. 2 Octava S. Stanislai Ep M. P. R. P. dx. Ll. 1 N. de Scr. 2 et 3 propr. com. oct. Asc. Gl. Cr. Prf. et Comcant. Asc. In Vesp. com. seq. et oct. Asc.
- 16 29 R. F. 3. S. Joannis Nepomuceni M. dx. *int. fest. in aliq. loc.* com. oct. Gl. Cr. Prf. et Comcant. Asc. Vesp. a cap. de seq. com. praec. et oct.
- 17 30 A. F. 4. S. Paschalis Baylon C. dx. Gl. Cr. com. oct. Prf. et Comcant. Asc. Vesp. de seq. com. oct. ut 1-mae ttm.
- 18 31 R. F. 5. S. Erixi R. M. P. R. S. dx. 1 cl. Ll. 1 N. *Fratres debitores cum B.B.* Pasch. 3 N. de Coi Pasch. 1 l. cum B.B. pr. Gl. Cr. com. oct. Prf. et Comcant. Asc. In. Vesp. com. seq. et oct. ttm.
- Junii.
- 19 1 A. F. 6. S. Petri Celestini Pp. C. dx. 9 l. et com. S. Pudentianae V. Gl. Prf. Comnis. In Vesp. com. fer. (ex 2 Vesp. Dom. praec.) et S. Bernardini Senens. C. (simplific.)

M A J U S.

- 20 2 R. Sabb. Vigilia Pentec. *cum. jejuniō str. in lact.*
De ea sdx. Offic. ex Dom. praec. et pr., 9 l.
(ex 3 l. una) et com. S. Bernardini in Laud.
(sine com. crucis et Prim. sine prec.) In Miss.
or. unica Gl. (sine Cr.) Prf. Comcant. et Hanc
igitur de Spir. S. per tot. oct. *Ad prophet. et*
benedict. fontis. col. viol. In Miss. privat. dic.
Introit. Cum sanctif., in solemnī (post bened.
fontis) non dic. Ad Gloria in excels. puls. camp.
et org. Vesp. de seq. ad 1-mam straph. Hym-
ni Veni Creator genufl. Miss. vot. priv. et requial.
prohib. seq. biduo nec corp. praes. permittr De
S. Joanne Bapt. de la Salle. C., de S. Venan-
tio et de B. Andrea Bobola M. hocanno nihil
fit.
- 21 3 R. **Dom. Pentecostes** dx. 1 cl. cum. oct. \bar{v} . ad Prim.
Qui sedes. Ad tertiam loco hymn. Nunc Sancte
dic hymn. Veni Creator per tot. oct. Gl. Cr. per
oct. Hod. annunt. pop. jejun. str. IV Temp.
fer. 4, 6 et Sabb. seq. Vesp. in loco (ult. ps.
In exitu).
- 22 4 R. F. 2. *Pentec.* dx. 1 cl. *Celebre.*
- 23 5 R. F. 3. (M. P.) de oct. dx. 1 cl.
- 24 6 R. F. 4. *IV Temp. jejun. str. in lact.* de oct. sdx.
In Miss. 2 or. Eccl. ttm. In Vesp. com. S.
Gregorii Pp. C. (simplific.) et S. Urbani Pp. M.
- 25 7 R. F. 5. De oct. sdx. com. (sine lect.) S. Gre-
gorii et S. Urbani in Laud. et Miss. In Vesp.
com. S. Philippi Nerei C. (simplific.) et S.
Gregorii ac S. Eleutherii Pp. M.
- 26 8 R. F. 6. *IV Temp. jejun. str. absq. lact.* De oct.
sdx. com. (sine lect.) S. Philippi et S. Eleut-
herii in Laud. et Miss. In Vesp. com. S. Phi-
lippi et S. Joannis. Pp. M.
- 27 9 R. Sab. *IV Temp. jejun. str. in lact.* De oct. sdx.
com. (sine lect.) S. Joannis Pp. M.

M A J U S.

Cum Nona et Missa hod. terminatur temp. pasch. Vesp. de seq. com. S. Augustini Ep. C. (hoc anno simplific.) et Dom. ttm. A hodiern. quot. die. Salve Regina flex. genb. Dom. ttm a I Vesp. stando. Incipit pars aestiva Breviarii.

- 28 10 A. **Dom. 1 post Pent.** 1 cl. Fest. SS. Trinitatis
2 cl. off. pr. 9 l. Dom. com. (sine lect.) S. Augustini Ep. C. et Dom. in Laud. et Miss. Ad Prim. 3 Ps. cum Symb. Gl. Cr. Prf. SS. Trntt. (*in omnibus anni Dom. Pr. non habent.*) ult. Ev. Dom. In Vesp. com. seq. S. August., et Dom.
- 29 11 A. F. 2. S. Ubaldi Ep. C. (d. a. ex 16 huj.) sdx. Ll. 1 N. Inc. 1. prim. Reg. Gl. 2 or. A cunctis 3 ad libitum. Gl. Vesp. a cap. de seq. com. praec. et S. Felicis Pp. M.
- 30 12 A. F. 3. S. Mariae Magdalenae de Pazzis V. (d. a. ex 25 huj.) sdx. com. S. Pp. M. 3 or. a cunctis. Gl. Vesp. de seq. com. praec. et S. Petronillae V.
- 31 13 A. F. 4. S. Angelae Mericiae V. dx. com. S. Petron. V. in laud. et Miss. Gl. Vesp. de seq. ttm.

Notae pro festo et Octava SS. Corporis Christi.

1. *In Hymn. ad integr. stroph: „Tantum ergo“ et „O salutaris“ in choro coram SSmo exposito genuflectitur, coram vero abscondito SSmo ubi adsit consuetudo genuflectitur, quod semper in Off. de SS. Sacram. valet.*

2. *Hymn. term. Jesu... Qui natus et ad Prim. V̄. Qui natus per tot. oct.*

3. *Per hanc. Oct. prohibentur Miss. votiv. (cras etiam pro re gravi vel publica Ecclesiae causa) et de requiem, nisi funere recepts humato aut pridie vespere sepulto, quo casu unica Miss.*

M A J U S.

(*excepto crastino Festo*) cantari potest; funeralia autem officia nunquam exposito SSmo habeantur.

4. In Miss. de SS. Christi Corpore ad finem Sequentiae „Lauda Sion“ consuetudo nostrae provinciae, iuxta quam Celebrans accipit SSmum et versus populum intonat verba: „Ecce panis,“ „In figuris,“ Bone Pastor,“ tolerari potest dummodo absque benedictione cum SSmo id fiat, sola observata thurificatione ante et post.

5. In processione solemnissima Corporis Chr. tolerari potest, ut semel, iterum, tertio et quarto SSmum deponatur super altare per viam constructum et benedictio cum SSmo populo impertiatur, dummodo singulis vicibus praemittatur Hymnus „Tantumergo“ cum versu V̄. Panem de caelo etc. et Oratione Deus qui nobis etc. S. R. C. N 3488. 2 et N 3621. 3.

6. In qualibet benedictione cum SSmo per tot. oct. Corporis Chri. ad V̄. Panem de caelo... addendum est Alleluja.

7. Tempore processionis ad incensandum SSm. et ante discessum et post accessum a Celebrante semper imponendum est thus, non antem incensatur SSmum absque thure quavis vice imposito.

8. Tempore benedictionis cum SSmo Sacramento imponitur thus et SSmum incensatur dum a choro canitur praeintonatum a Celebrante Genitori Genitoque, neque prius, neque postea, sed hoc tempore et thus imponitur et SSmum incensatur. Iterum incensatur SSmum statim benedictione impertita et SSmo super altare posito ante cantum provinciale: „Niech będzie pochwalony Przenajsw. Sakrament etc.“

JUNIUS XXX dierum.

Tabernaculum debet intus deauratum esse, aut ad minus pannis sericis albi coloris totum contegendum. *De Herdt. Praxis Sacr. Lit. III § 180.*

Claves nullatenus ad tabernaculum, aut in loco aperto sunt relinquendae, sed a parcho aliove sacerdote sub sera custo diendae. Convenit, ut claves auro vel argento sint obductae. *Ibidem.*

- 1 14 A. F. 5. **Solemn. SS. Corporis Chti.** dx. 1 cl. cum oct. Gl. Cr. Prf. Nativit. Dni per tot. oct. *Processio Solemnissima.* In Vesp. com. seq.
- 2 15 A. F. 6. Patrocin. S. Joseph dx. 2 cl. (d. a. ex Dom. III post Pasch.) Off. et Miss. pr. ritu extra pasch. com. oct. et SS. Marcelini et Soc. Mm. (sine lect. et in Laud. ac Miss. lect. ttm.) Gl. Cr. Prf. Nativ. In Vesp. com. oct.
- 3 16 A. Sabb. De die infr. oct. sdx. Gl. Cr. 2 or. Concede 3 Eccl. Vesp. de seq. com. Dom. 2 et oct.
- 4 17 A. **Dom. 2 post Pent. et infr. oct. Corp. Chr. S. Francisci Caraccido C.** dx 9 l. et com. Dom. ac oct. Prf. Nativ. ult. Ev. Dom. Vesp. a cap. de seq. com. praec. Dom. et oct.
- 5 18 R. F. 2. S. Bonifacii Ep. M. dx. com. oct. Gl. Cr. Prf. Nativ. Vesp. a cap. de seq. com. praec. et oct.
- 6 19 A. F. 3. S. Norberti Ep. C. dx. com. oct. Gl. Cr. Prf. Nativ. In Vesp. com. oct.
- 7 20 A. F. 4. De die infr. oct. sdx. Gl. Cr. 2 or. Concede 3 Eccl. Prf. Nativ. Vesp. de oct. ut in 1-mis.
- 8 21 A. F. 5. Octava SS. Corp. Chrti dx. ut in fest. et pr. l. In Vesp. nulla fit com. seq. *De SS. Primo et Feliciano hoc anno nihil fit.*
- 9 22 A. F. 6. Sacratiss. Cordis Jesu dx. 1 cl. Ad

J U N I U S.

- Prim. \bar{V} . *Qui passus*. Gl. Cr. Prf. \dagger . (Expos. SSmo com. Eius omtr.) In Vesp. com. seq.
- 10 23 A. Sabb. S. Margaritae Vid. sdx. Gl. 2 or. *A cunct.* 3 *ad libit.* Vesp. de seq. com. praec. et Dom. Hymn. term. *Jesu... Qui.*
- 11 24 A. **Dom. 3 post Pent.** Purissimi Cordis B. M. V. dxm. 9 l. et com. Dom. Gl. Cr. Prf. B. ult. Ev. Dom. Vesp. de seq. com. praec. ttm.
- 12 25 R. F. 2. S. Aeschili Ep. M. P. R. S. dx. 2 cl. 9 l. et com. SS. Basilidis etc. Mm. (*in Laud. et Miss. lect. ttm.*) Gl. In Vesp. com. seq. ttm.
- 13 26 A. F. 3. S. Antonii de Padua C. Patr. dxm. Ll. 1 N. *Beatus vir.* Gl. In Vesp. com. seq. (*v. h. m.*)
- 14 27 A. F. 4. S. Basilii Ep. C. E. D. dx. Gl. Cr. Vesp. a cap. de seq. com. praec. (Ant. OD.) et SS. Viti etc. Mm.
- 15 28 A. F. 5. S. Joannis a Facundo C. (d. a. ex 12 huj.) dx. 9 l. (ex 2bus una) et com. SS. Mm. Gl. Vesp. a cap. de seq. com. praec. ttm.
- 16 29 A. F. 6. S. Bennonis Ep. C. dx. Gl. Vesp. de seq. com. praec. Hymn. term. *Jesu... Qui natus.*
- 17 30 A. Sabb. B. Mariae Virg. sub tit. Auxil. Christian. dxm. (d. a. ex 24 Maii) Off. ut in fest. per an. et pr. l. *pro aliq. loc.* Ad Prim. \bar{V} . *Qui natus* Missa pr. Gl. Cr. Prf. B. *in festivit.* Vesp. de seq. com. Dom. et SS. Marci et Marcelliani Mm. ttm.
- 18 1 A. **Dom. 4 post Pent.** B. M. V. de Perpetuo succursu dxm. 9 l. et com. Dom. et SS. Mm. in Laud. et Miss. Off. pr. *pro aliq. loc.* Gl. Cr. Prf. *et Te in festivit.* In Vesp. com. seq., Dom. et SS. Gervasii et Protasii Mm.
- 19 2 A. F. 2. S. Julianae V. dx. ut suo loc. 9 l. et

J U N I U S.

- com. SS. Mm. in Laud. et Miss Gl. In Vesp.
com. seq. et S. Silverii Pp. M.
- 20 3 R. F. 3. S. Bonifacii M. (d. a. ex heri) sdx. 9 l.
(*ex 2 bus una*) et com. S. Pp. M. Suffr. ad Prim
preces Gl. 3 or. *A cunctis*. Vesp. de seq. com.
praec.
- 21 4 A. F. 4. S. Aloisii Gonzagae C. dx. Gl. Vesp.
a cap. de seq. (Ant. OD.) com. praec. et S.
Paulini Ep. C.
- 22 5 A. F. 5. S. Bedae Venerabilis C. E. D. (d. a. ex. 27
Maii) dx. 9 l. (*ex 2 bus una*) et com. S. Ep. C.
Gl. Cr. Vesp. de seq. com. praec. (Ant. OD).
- 23 6 R. F. 6. Vigilia S. Barnabae Ap. dxm. 9 l. et
com. Vigil. Gl. Cr. Prf. Ap. ult. Ev. Vig. Vesp.
de seq. ttm.
- 24 7 A. Sabb. Nativitas S. Joannis Baptistae dx. 1 cl.
cum. oct. Gl. *hodie et per oct. non dic. Cr. nisi
in Eccl. pr.* Prf. comis. In Vesp. com. seq. et
Dom.
- 25 7 A. **Dom. 5 post Pent.** S. Gulielmi Ab. dx. Ll.
1 N. *Inc. Lib. 2 Reg.* 9 l. et com. Dom. et
oct. Gl. Cr. Prf. Trinitt. Vesp. a cap. de seq.
com. Praec. Dom. et oct.
- 26 9 R. F. 2. SS. Joannis et Pauli Mm. dx. off. pr. com.
oct. Gl. Vesp. de seq. com. praec. et oct.
- 27 10 A. F. 3. S. Ladislai R. C. P. R. P. et Eccl. Cath.
dxm. Ll. 1 N. *Beatus vir.* com. oct. Gl. (*In
Eccl. Cath. in Missa solemni ttm. dic Credo*).
In Vesp. com. seq. et oct.
- 28 11 A. F. 4. *Vigilia Ap. jejun. str.* S. Leonis II Pp.
C. sdx. 9 l. Vigil. com. oct. et vig. Gl. ult.
Ev. vigl. Vesp. de seq. com. OO. SS. Ap. \bar{V} .
in 1-mis Vesp. *Annuntiaverunt* in Laud. *In
omnem terram* in 2 dis. Vesp. In omnem ter-
ram or. ex 28 oct. omissis nomnibus: *Simonis
et Judae.*

JULIUS.

- 29 12 R. F. 5. **SS. PETRI et PAULI App.** dx. 1 cl. cum
 oct. *Celebre* com. OO. SS. Ap. Gl. Cr. Prf.
 Apl. In. Vesp. com. OO. SS. Ap. ttm.
- 30 13 R. F. 6. Commemoratio S. Pauli Ap. dxm. com.
 S. Petri Ap. et oct. S. Joann. Gl. Cr. Prf. Ap.
 In Vesp. com. S. Petri Ap. et oct. (ex 1-mis)
 S. Joann.

JULIUS XXXI dierum.

Quo colore utendum est in benedictionibus?
 Generaliter colore pro ratione temporis. i.
 e. qui convenit officio diei Excipitur benedi-
 ctio candelarum in die Purificationis B. M. V.
 quando adhibendus est color violaceus.

Benedictio aquae a celebrante immediate
 ante Missam fit in colore Missae si autem fiat
 ab alio aut alio tempore adhibendes est color
 violaceus.

Benedictio domorum, mulieris post partum, in
 Sabbato sancto primarii lapidis pro ecclesia
 aedificanda, novae ecclesiae et coemeterii in co-
 lore albo semper fit. *De Hert. Praxis* I § 152.

- 1 14 A. Sabb. Oct. S. Joann. Bapt. dx. Off. ut in
 fest. et pr. l. com. oct. Aprl. Gl. Cr. Prf. Ap.
 Vesp. de seq. com. praec. et Dom. ttm. Hymn.
 term. *Jesu... Qui natus.*
- 2 15 A. **Dom. 6. post Pent.** Visitatio B. M. V. dx. 2 cl.
 9 l. et. com. Dom. et SS. Prosesi et Martinia-
 ni Mm. (*in Miss. cant. com. Dom. ttm.*) Ad
 Prim. *Qui natus.* Gl. Cr. Prf. B. *et te in Vi-*
sitatione. ult. Ev. Dom. In Vesp. com. seq. et
 Dom. ttm.
- 3 16 R. F. 2 Pretiosissimi Sanguinis D. N. J. Chr. dx
 2 cl. Gl. Cr. Prf. † In Vesp. com. oct.
- 4 17 R. F. 3. De 6 die infr. oct. sdx. off. de Coi et

J U L I U S.

- pr. 2 or. *Concede* 3 or. Eccl. Prf. Ap. Vesp. de seq. com. oct.
- 5 18 A. F. 4. S. Antonii Mariae Zaccaria C. dx. com. oct. Gl. Cr. Prf. Ap. Vesp. de seq. (*ut suo loco*) com. praec.
- 6 19 R. F. 5. Octava SS. Petri et Pauli App. dx. Gl. Cr. Prf. Apl. In Vesp. com. seq.
- 7 20 A. F. 6. SS. Cyrilli et Methodii Epp. CC. P. R. P. dx. Gl. In Vesp. com. seq.
- 8 21 A. Sabb. S. Elisabeth Vid. sdx. Suffr. ad Prim. prec. 2 or. *A cunctis* 3 *ad libit.* Gl. Vesp. de seq. com. Dom. ttm.
- 9 22 A. **Dom. 7 post Pent.** B. Joannis de Dukla C. P. R. P. dx. 1 cl. cum. oct. Ll. 1 N. *Beatus vir* 9 l. et com. Dom. Gl. Cr. Prf. Trinit. ult. Ev. Dom. In Vesp. com. seq. et Dom.
- 10 23 R. F. 2. SS. Septem Fratrum Mm. sdx. Ll. 1 N. Inc. lib. 3 Reg. com. oct. 3 or. *A cunctis.* Gl. Cr. In Vesp. com. oct. et S. Pii I Pp. M.
- 11 24 A. F. 3. De 3 die infr. oct. S. Joann. sdx. 9 l. et com. S. Pp. M. 3 or. *A cunctis.* Gl. Cr. Vesp. de seq. com. oct. et SS. Naboris et Felicis Mm.
- 12 25 A. F. 4. S. Joannis Gualberti Ab. dx. com. oct. et SS. Mm. Gl. Cr. Vesp. a cap. de seq. com. praec. et oct.
- 13 26 R. F. 5. S. Margaritae V. M. P. R. P. dx. com. oct. Gl. Cr. Vesp. a cap. de seq. (Ant. OD.) com. praec. et oct.
- 14 27 A. F. 6. S. Bonaventurae Ep. C. E. D. dx. Gl. com. oct. Cr. Vesp. de seq. com. praec., oct. et S. Davidis Ab.
- 15 28 A. Sabb. Divisionis Aplrum dxm. Off. de Coi et pr. inter Patr. R. P. 9 l. S. David. com. oct. et S. Ab. Gl. Cr. Prf. Apl. Vesp. de seq. com. praec., oct. (ex 1-mis) et Dom. Hymn. term. *Jesu... Qui natus.*

J U L I U S.

16	29	A. Dom. 8 post Pent. B. M. V. de Monte Carmelo dxm. 9 l. Dom. com. oct. et Dom. Gl. Cr. Prf. B. <i>et te in commemoratione</i> ult. Ev. Dom. In Vesp. com. seq. oct. et Dom.
17	30	A. F. 2. S. Alexii C. sdx. Suffr. ad Prim. preces Gl. 2 or. <i>A cunctis 3 ad libit.</i> Vesp. de seq. com. praec. et SS. Symphorosae etc. Mm.
18	31	A. F. 3. B. Simonis de Lipn. C. dx. 9 l. et com. SS. Mm. Gl. Vesp. a cap. de seq. com. praec.
19	1	A. F. 4. S. Vincentii a Paulo C. dx. Patr. univers. oper. charit. Gl. Vesp. a cap. de seq. com. praec.
20	2	A. F. 5. B. Ceslai C. P. R. P. dx. Gl. Vesp. a cap. de seq. com. praec. et S. Praxedis V.
21	3	R. F. 6. S. Anacleti Pp. M. (d. a. ex 13 huj.) dx. 9 l. et com. S. V. Gl. Vesp. a cap. de seq. com. praec.
<i>Cras ob annivers. Elect. SS. D. N. Pii Pp. X in Cath. cant. Missa solemn. „Statuit“ ex fest. Cath. S. Petri (d. 18 Jan.) in col. albo cum Gl. or. unica „Deus omnium fidelium.“ Cr. Prf. Ap. ult. Ev. S. Joann. Ceteri sacerdot. fervent. ad SS. aras orent add. consuet. Collect. pro Papa. Item cras d. Nom. S. J. M. MARIAE THEODORI. Hanc obcausam cras finito post Missam Te Deum cantandi sunt versus et oratio pro die festivo Papali, et dein orationes pro festo Palatii.</i>
22	4	A. Sabb. S. Mariae Magdalenae Poenitent. dx. off. pr. Gl. Cr. Vesp. a cap. de seq. com. praec. Dom. et S. Liborii Ep. C.
23	5	R. Dom. 9 post Pent. S. Apollinaris Ep. M. dx. Ll. 1 N. <i>Inc. lib. 4 Reg. 9 l.</i> et com. Dom. et Liborii Ep. C. in Laud. et Miss. Gl. Cr. Prf. Trintt. ult. Ev. Dom. In Vesp. com. seq. Dom. et S. Christinae V. M.
24	6	A. Vigilia S. Henrici C. (d. a. ex 15 huj.) sdx.

AUGUSTUS.

- Suffr. ad Prim. preces 9 l. Vigil. com. Vig.
et S. V. M. Gl. Vesp. de seq. ttm.
- 25 7 R. F. 3. (M. P.) S. Jacobi Ap. dx. 2 cl. com.
(in Laud. et Miss. lect.) S. Christophori M. Gl.
Cr. Prf. Apl. In Vesp. com. seq.
- 26 8 A. F. 4. (M. P.) S. Annae Matris B. M. V. dx.
2 cl. Gl. In Vesp. com. seq. et S. Pantaleo-
nis M.
*Cras ob annivers. Coronationis SS. D. N.
Pii Pp. X in Cath. incumbit oblig. cant. vot.
solemn. alibi vero addtr consueta Collecta pro
Papa, ut nottr 21 huj.*
- 27 9 A. F. 5. S. Camilli de Lellis C. (d. a. ex. 18 huj.)
dx. 9 l. et com. S. M. Gl. Vesp. a cap. de
seq. com. praec.
- 28 10 R. F. 6. S. Botvidi M. P. R. S. dx. Gl. Vesp.
a cap. de seq. com. praec. et SS. Felicis etc. Mm.
- 29 11 R. Sabb. S. Olavi R. M. P. R. S. dx. com. SS.
Mm Gl. Vesp. de seq. com. Dom. ttm.
*Cras d. Nat. S. J. C. Suc. Troni Caesaris.
M. D. ALEXII NICOLAJ.*
- 30 12 A. Dom. 10 post Pent. 1-ma Aug. B. Cunegundis
V. P. R. P. dx. 1 cl. cum. oct. 9 l. et com.
Dom. Gl. Cr. Prf. Trinit. ult. Ev. Dom. In
Vesp. com. seq. et Dom.
- 31 13 A. F. 2. S. Ignatii de Lojola. C. dx. Ll. 1 N.
ex Dom. praec. Ing. Parab. com. oct. Gl. Cr.
Vesp. de seq. com. S. Pauli Ap. praec., oct.
et SS. Machabaeorum Mm.

AUGUSTUS XXXI dierum.

Omnes et singuli sacerdotes, tam saeculares,
quam regulares, ad ecclesiam confluentes vel
ad oratorium publicum, missas cum sancto-

AUGUSTUS.

- rum tum beatorum, etsi regularium proprias, omnino celebrent officio eiusdem ecclesiae vel oratorii conformes, sive illae in Romano, sive in Regularium missali contineantur; exclusis tamen peculiaribus ritibus Ordinum propriis S. R. C. N 3862.
- 1 14 R. F. 3. S. Petri ad Vincula dxm. 9 l. SS. Mm. com. S. Pauli, oct. et SS. Mm. Gl. Cr. Prf. Apl. In Vesp. com. S. Pauli, seq., (Ant. OD) oct. S. Stephani Pp. M. et Catharinae Vast. V. P. R. S.
- 2 15 A. F. 4. S. Alphonsi Mariae de Ligorio Ep. C. E. D. dx. 9 l. S. Stephani Pp. M., com. oct. S. Pp. M. et S. V. Gl. Cr. In Vesp., (Ant. OD) com. seq. et oct.
- 3 16 R. F. 5. Inventio S. Stephani Protomart. sdx. com. oct. 3 or. *A cunctis* Gl. Cr. Vesp. de seq., v. h. m. com. praec. et oct.
- 4 17 A. F. 6. S. Dominici C. dxm. com. oct. Gl. Cr. Vesp. de seq. com. praec. et oct. Hymn. term. *Jesu... Qui natus.*
- 5 18 A. Sabb. Dedicatio B. Mariae ad Nives dxm. Ad Prim. *Qui natus* com. oct. Gl. Cr. Prf. B. *in festivitate* Vesp. de seq. com. praec. oct. (ex 1-mis) Dom. et SS. Xysti Pp. et Socior. Mm.
- 6 19 A. Dom. 11 post Pent. 2 Aug. Transfiguratio D. N. J. Ch. dxm. 9 l. Dom. Ad Prim. *Ÿ. apparuisti* com. oct., Dom. et SS. Mm. Gl. Cr. Prf. Nativ. ult. Ev. Dom. In Vesp. com. seq. oct., Dom. et Donati Ep. Mm.
- 7 20 A. F. 2. S. Cajetani C. dx. Ll. 1 N. ex Dom. praec. *Inc. l. Eccl.* 9 l. et com. S. Ep. M. Gl. In Vesp. com. seq.
- 8 21 R. F. 3. SS. Cyriaci, Largi et Smaragdi Mm. sdx Suffr. ad Prim. preces Gl. 2 or. *A cunctis*

AUGUSTUS.

- 3 *ad libit.* Vesp. de seq. com. praec. ac S. Romani M.
- 9 22 R. F. 4. *Vigilia*. S. Helenae Vid. M. Pr. R. S. (d. a. ex 31 Jul.) dx. 9 l. et com. Vigl. ac S. M. Gl. ult. Ev. Vig. Vesp. de seq. com. praec.
- 10 23 R. F. 5. (M. P.) S. Laurentii M. dx. 2 cl. cum oct. Gl. (*sine Cr. nisi in Eccl. pr.*) Prf. Cois. In Vesp. com. seq. atque SS. Tiburtii et Susannae Mm.
- 11 24 R. F. 6. SS. Nazarii, Celsi et Victoris I Pp. Mm. atq. Innocentii I Pp. C. (d. a. ex 28 Jul.) sdx. 9 l. SS. Tiburtii et Susannae Mm. com. oct. ac SS. Mm. Gl. Vesp. de seq. com. praec. et oct.
- 12 25 A. Sabb. S. Clarae V. dx. com. oct. Gl. Vesp. a cap. de seq. com. praec., Dom. oct. et SS. Hippolyti et Cassiani Mm. *Cras annunt. Pop. fest. Assump. cum ant. jej.*
- 13 26 A. **Dom. 12 post Pent. 3 Aug.** S. Joannis Berchmans C. dx. Ll. 1 N. *Inc. lib. Sap.* 9 l. Dom. com. Dom. oct. et SS. Mm. Gl. Cr. Prf. Trinit. ult. Ev. Dom. In Vesp. com. seq. Dom. oct. et S. Eusebii C.
- 14 27 A. F. 2. *Vigilia cum jejun. str.* S. Marthae V. (d. a. ex 29 Jul.) sdx. 9 l. Vigil. com. oct. Vigil. et S. C. Gl. ult. Ev. Vig. Vesp. de seq. ttm. Hym. term. *Jesu... Qui natus.*
- 15 28 A. F. 3. **Assumptio B. M. V.** dx. 1 cl. cum oct. *Celebre* Gl. Cr. Prf. B. per tot. oct. *in Assumptione* ad Prim. \bar{V} . *Qui natus Benedict herb. ex Rituali* In Vesp. com. seq.
- 16 29 A. F. 4. S. Rochi C. P. R. P. dx. com. 2 octrum (Ass. et S. Laur.) Gl. Cr. Prf. B. Vesp. a cap. de seq. ut 1-mae or. pr. com. praec. et oct. Ass.
- 17 30 R. F. 5. Octava S. Laurentii M. dx. ut in fest.

AUGUSTUS.

		et pr. l. com. oct. Ass. Gl. Cr. Prf. B. In Vesp. com. seq. et S. Agapiti M.
18	31	A. F. 6. De 4 die infr. oct. Ass. sdx. ut in fest. et pr. 9 l. et com. S. M. 3 or. de Spiritu S. Gl. Cr. Prf. B. Vesp. de oct.
	<i>Sept.</i>	
19	1	A. Sabb. De 5 die infr. oct. Ass. sdx. ut in fest. et pr. l. 2 or. de Spir. Sanct. 3 Eccl. Prf. B. Vesp. de seq. com. Dom. ttm.
20	2	A. Dom. 13 post Pent. 4 Aug. S. Hyacinthi C. P. R. P. dx. 1 cl. cum oct. Ll. 1 N. <i>Beatus vir</i> 9 l. et com. Dom. Gl. Cr. Prf. B. ult. Ev. Dom. In Vesp. com. seq. et Dom.
21	3	A. F. 2. S. Joannae Franciscæ Fremiot de Chantal Vid. dx. Ll. 1 N. <i>Inc. l. Eccli.</i> de Dom. praec. com. 2 oct. (Ass. et S. Hyac.) Gl. Cr. Prf. B. Vesp. de seq. com. praec. et oct. S. Hyac. et SS. Timothei, Hippolyti et Symphor Mm.
22	4	A. F. 3. Octava Assumpt. B. M. V. dx. 9 l. SS. Mm. com. oct. S. Hyac. et SS. Mm. Gl. Cr. Prf. B. In Vesp. com. seq. et oct. S. Hyac.
23	5	A. F. 4. <i>Vigilia.</i> S. Philippi Benitii C. dx. 9 l. Vigil. com. oct. et Vigil. Gl. Cr. ult. Ev. Vigil. Vesp. de seq. com. praec. ttm.
24	6	R. F. 5. (M. P.) S. Bartholomaei Ap. dx. 2 cl. Gl. Cr. Prf. Ap. In Vesp. com. seq. ttm.
25	7	A. F. 6. S. Ludovici R. C. dx. com. oct. Gl. Cr. Prf. Cois Vesp. a cap. de seq. com. praec., oct. et S. Zephyrini Pp. M.
26	8	A. Sabb. S. Rosae Limanae V. dx. (d. pr. in Br. 30 huj.) 9 l. S. Pp. M. com. oct. et S. Pp. M. Gl. Cr. Vesp. de seq. com. praec. oct. ex 1-mis S. Josephi Calasanctii C. (h. a. simplici) et Dom.
27	9	A. Dom. 14 post Pent. 5 Aug. Translatio S. Casimiri C. dx. 2 cl. Ll. 1 N. <i>Justus</i> 9 l. Dom.

SEPTEMBER.

- com. oct. S. Jos. Calas. et Dom. Gl. Cr. Prf. Trinit. ult. Ev. Dom. In Vesp. com. seq. (Ant. OD.), oct. S. Jos. Calas., Dom. et S. Hermetis M.
- 28 10 R. F. 2. S. Augustini Ep. C. E. D. com. S. Hermetis M. Gl. Cr. Vesp. de seq. com. praec. (Ant. OD.) et S. Sabinae M.
- 29 11 R. F. 3. Decollatio S. Joannis Bapt. dxm. Off. pr. 9 l. et com. S. Sabinae M. Gl. Vesp. de seq. com. praec.
- 30 12 R. F. 4. SS. Felicis et Adaucti Mm. P. R. P. et dioec. Viln. dxm. Ll. 1 N. ex Scr. 2 N. 1-ma pr. in corp. Br. 2 et 3 de Coi 1 l. 3 N. pr. inter P. R. P. Mis. pr. in corp. Mislis Gl. In Vesp. com. seq.
- 31 13 A. F. 5. S. Raymundi Nonnati C. dx. v. h. m. Gl. Vesp. a cap. de seq. (Ant. OD) v. h. m. com. praec., et S. Aegidii Abb. et S. Duodecim Fratrum Mm.

SEPTEMBER XXX dierum.

Jesu nomen quotiescumque celebrans pronuntiat in lectione Evangelii coram SSmo Sacramento exposito inclinationem facere debet versus idem Sacramentum S. R. C. N 3875. 4.

- 1 14 A. F. 6. S. Bernardi Abb. et E. D. dx. (d. a. dx 20 Aug.) 9 l. et com. S. Aegidii Abb. et SS. Mm. Gl. Cr. In Vesp. com. seq.
- 2 15 A. Sabb. S. Stephani R. C. sdx. v. h. m. Suffr. ad Prim. preces Gl. 2 or. *A cunctis 3 ad libit.* Vesp. de seq. com. Dom. ttm.

Cras annuntr. pplo fest. Nativ. B. M. V. fer. 6 et jejun. consuet. Incipit pars autumn. Breviarii.

SEPTEMBER.

- 3 16 A. **Dom. 15 post Pent. 1 Sept.** S. Joachim C. Patris B. M. V. et Protect. R. P. ac M. D. L. dx. 1 cl. cum oct. 9 l. et com. Dom. Gl. Cr. Prf. Trinit. ult. Ev. Dom. In Vesp. com. seq. et Dom.
- 4 17 A. F. 2. B. Bronislavae V. P. R. P. dxm. Ll. 1 N. De *Virginibus* Gl. Cr. com. oct. In Vesp. com. seq. et oct.
- 5 18 A. F. 3. S. Laurentii Justiniani Ep. C. sdx. Ll. 1 N. de Dom. praec. *Inc. lib. Job.* com. oct. 3 or. B. *Concede* Gl. Cr. In Vesp. com. oct.
- 6 19 A. F. 4. de 4 die infr. oct. S. Joach. sdx. ex off. 2do inter P. R. P. Gl. 2 or. B. *Concede* 3 *Eccl.* Cr. Vesp. de oct. ut 2 dae.
- 7 20 A. F. 5. *Jejun. consuet.* De 5 d. infr. oct. S. Joach. sdx. ex off. 3-io reliq. ut heri. Vesp. de seq. ttm.
- 8 21 A. F. 6. **Nativitas B. M. V.** dx. 2 cl. cum oct. *Celebre* 9 l. et com. S. Hadriani M. (*in Laud et Miss. lect. ttm.*) Gl. Cr. Prf. B. *Et te in Nativitate* In Vesp. com. seq. et S. Gorgonii M.
- 9 22 A. Sabb. De 7 d. infr. oct. S. Joach. sdx. ex off. 4-to 9 l. S. M. com. oct. Nativ. et S. M. Gl. Cr. Prf. B. Vesp. de seq. com. oct. S. Joach. ut 1-mae et Dom. ttm. Hymn. term. *Jesu... Qui natus De S. Nicolao de Tolentino hoc an. nil.*
- 10 23 A. **Dom. 16. post Pent. 2 Sept.** SSmi Nominis Mariae dx. 1 cl. off. ut in fest per an. et pr. l. 9 l. Dom. com. oct. S. Joach. et Dom. Gl. Cr. Prf. B. *Et te in festivitate.* In Vesp. com. oct. (ex 2dis) S. Joach. et Dom. ttm.
- 11 24 A. F. 2. De 4-ta die infra oct. Nat. sdx. ut in fest. et pr. loc. 9 l. et com. SS. Proti et Hyacinthi Mm. Gl. 3 or. *de Spir. Sanct.* Cr. Prf. B. Vesp. de oct.

S E P T E M B E R.

12	25	A. F. 3. De 5-ta d. infr. oct. sdx. etc. In Miss. 2 or. de <i>Spir. Sanct.</i> 3 <i>Eccl.</i> etc. Vesp. de oct.
13	26	A. F. 4. De 6-ta d. infr. oct. sdx. etc. ut heri Vesp. de seq. com. oct.
14	27	R. F. 5. Exaltatio S. Crucis dxm. off. pr. com. oct. Gl. Cr. Prf. † In Vesp. com. seq. ut in 1-mis et S. Nicomedis M.
15	28	A. F. 6. Octava Nativ. B. M. V. dx. ut in fest. et pr. loc. 9 l. et com. S. M. Gl. Cr. Prf. B. In Vesp. com. seq. et SS. Euphemiae etc. Mm.
16	29	R. Sabb. SS. Cornelii Pp. et Cypriani Ep. Mm. sdx. 9 l. et com. SS. Mm. Suffr. ad Prim. preces Gl. 3 or. <i>A cunctis</i> Prf. Cois. Vesp. de seq. com. praec. SS. Stigm. S. Franc. (<i>h. a. simplicati</i>) Hymn. term. <i>Jesu... Qui passusses</i> et Dom.
17	30	A. Dom. 17 post Pent. 3 Sept. Septem Dolorum B. M. V. dxm. Off. pr. 9 l. Dom., com. (<i>sine lect.</i>) SS. Stigm. S. Francisci et Dom. Ad Prim. <i>Ÿ. Qui passus</i> Mis. pr. Gl. Sequentia (<i>cum Alleluja in fine</i>) Cr. Prf. B. <i>Et te in Transfixione</i> ult Ev. Dom. <i>Annunt. pplo dies IV Temp. cum jejun.</i> In Vesp. com. seq. (<i>Ant. pr.</i>) SS. Stigm. et Dom.
		Oct.
18	1	A. F. 2. S. Josephi a Cupertino C. dx. Ll. 1 N. pr. Gl. Vesp. a cap. de seq. com. praec.
19	2	R. F. 3. SS. Januarii Ep. et Socior. Mm. dx. Ll. 1 N. ex Dom. praec. <i>Inc. lib. Tob.</i> Gl. Vesp. a cap. de seq. com. praec.
20	3	R. F. 4. <i>IV Temp. jejun. str. Vigil. (de qua nil in off.</i> SS. Eustachii et Soc. Mm. dx. Ll. 1. N. <i>Fratres debitores</i> 9 l. et. com. fer. Gl. 3 or. Vigil. ult. Ev. fer. Vesp. de seq. com. praec.
21	4	R. F. 5. (M. P.) Matthaei Ap. et Evang. dx. 2 cl. Gl. Cr. Prf. Ap. In Vesp. com. seq. et SS. Mauritii et Socior. Mm.

SEPTEMBER.

- 22 5 A. F. 6. *IV Temp. jej. str.* S. Thomae de Villanova Ep. C. dx. v. h. m. 1 N. *Fidelis sermo* 9 l. et com. fer. et SS. Mm. Gl. ult. Ev. fer. In Vesp. com. seq. et S. Theclae V. M.
- 23 6 R. Sabb. *IV Temp. jej. str.* S. Lini Pp. M. sdx. Ll. 1 N. *A Mileto* 9 l. et com. fer. ac S. V. M. Suffr. Ad Prim. preces. Gl. ult. Ev. fer. Vesp. de seq. com. Dom. ttm. *De B. M. V. de Mercede h. an. fit. 25 huj.*
- 24 7 A. **Dom. 18 post Pent. 4 Sept.** B. Ladislai de Gielnov C. P. R. P. dx 1 cl. cum oct. Ll. 1 N. *Beatus vir.* 9 l. et com. Dom. Gl. Cr. Prf. Trinit. ult. Ev. Dom. In Vesp. com. seq. et Dom. Hymn. term. *Jesu... Qui natus.*
- 25 8 A. F. 2. B. M. V. de Mercede dxm. (d. a. ex heri) ad Prim \bar{V} . *Qui natus* com. oct. Gl. Cr. Prf. B. *Et te in Festivitate* In Vesp. com. seq. oct. et SS. Cypriani et Justinae V. Mm.
- 26 9 R. F. 3. S. Josaphat Ep. M. Patr. dioec. dxm. Ll. 1 N. *A Mileto* 9 l. (*ex 2bus*) SS. Mm. com. oct. et SS. Mm. Gl. Cr. In Vesp. com. seq. et oct.
- 27 10 R. F. 4. Translatio S. Stanislai Ep. M. P. R. P. dx. Maii ut 8 Maii ritu ext. pasch.) Ll. 1 N. ex (*Off. praec. Inc. lib. Judith* 2 et 3 N. ex 15 Dom. int. P. R. P. com. oct. Gl. Cr. Vesp. a cap. de seq. com. praec. et oct.
Vilnae in Eccl. Cath. Transl. S. Stan. Ep. M. dxm. Ll. 1 N. *omnis Pontfx* reliq. ut supra. In Vesp. com. seq. et oct. Cras Ll. 1 N. *Inc. lib. Judith. et Esther.*
- 28 11 R. F. 5. S. Venceslai R. M. P. dx. Ll. 1 N. ex Dom. V Sept. Inc. lib. Esther com. oct. Gl. Cr. Vesp. de seq. com. praec. ttm.
- Capitulum autumnale.**
- 29 12 A. F. 6. (M. P.) Dedicatio S. Michaelis Arch.

OCTOBER.

- dx. 2 cl. Gl. Cr. Off. pr. In Vesp. com. seq.
(Ant. OD).
- 30 13 A. Sab. S. Hieronymi Presb. C. E. D. dx. Ll.
1 N. *Sapientiam* com. oct. Gl. Cr. Vesp. de
seq. com. praec., (Ant. OD.) oct. ex 1-mis et
Dom. Hymn. term. *Jesu... Qui natus.*

OCTOBER XXXI dierum.

Lectiones I Nocturni in die octava Dedi-
cationis semper repetendae sunt de ipso Fe-
sto. S. R. C. N 2319.

Lectiones I Nocturni propriae vel de
Communi Sanctorum adhibendae sunt tantum
in Duplicibus I vel II classis. illis Lectioni-
bus exceptis, quae approbatae iam fuerint vel
in Breviario habentur pro duplicibus seu ma-
ioribus seu minoribus. S. R. C. N 3923.

- 1 14 A. **Dom. 19 post Pent. et 1 Oct.** Sacratiss. Rosarii
B.M.V. dx. 2 cl. ut pr. loc. et in fest. B. M.V. per
annum. 9 l. Dom. com. oct. Dom. et (in Miss.
lectis.) S. Remigii Ep. C. (h. an. simplif.) Gl.
Cr. Prf. B. *Et te in Solemnitate* ult. Ev. Dom.
Vesp. de seq. com. praec. oct. et Dom.
- 2 15 A. F. 2. SS. Angelorum Custodum dx. 2 cl. cum.
oct. off. pr. Gl. Cr. In Vesp. com. seq.
- 3 16 R. F. 3. SS. Cosmae et Damiani Mm. (d. a. ex
27 Sept.) sdx. Ll. 1 N. ex Dom. 1 oct. *Inc.
lib. 1 Machab.* com. oct. 3 or. B. *Concede* Gl.
Cr. Vesp. de seq. com. praec. et oct.

SS. Pius Pp. X d. 28 Febr. 1904 a. conces-
sit indulgentiam plenariam omnibus Christifi-
delibus vere poenitentibus et confessis ac. S.
*Communione refectis, qui quamlibet ubique ter-
rarum Ecclesiam sive publicum sacellum die*

OCTOBER.

- festo S. Francisci Assis. vel uno ex 7 diebus continuis immediat. subsequentibus cuiusque fidelium arbitrio eligendo visitaverint; et indulg. 300 dier. fidel. corde saltem contritis, quoties similiter in qualibet Ecclesia, sive publico Oratorio vel novendialibus supplicationibus, vel piis per mensem exercitiis in S. Francisci honorem celebrandis adfuerint. Haec ind. animabus defunct. applicari potest.*
- 4 17 A. F. 4. S. Francisci Seraphici C. dxm. Ll. 1 N. *Justus* com. oct. Gl. Cr. In Vesp. com. seq. oct. et SS. Placidi etc. Mm. *Cras d. Onom. S. J. C. Succ. Thr. Caesar. M. D. ALEXII NICOLAI.*
- 5 18 R. F. 5 Sacrarum Reliquiarum sive SS. quorum Corpora vel Reliquiae in Eccl. Upsalen. aservantur. inter P. R. S. dx. 9 l. SS. Placidi etc. Mm. com. oct. et SS. Mm. Gl. Cr. Vesp. a cap. de seq. com. praec. et oct.
- 6 19 R. F. 6. Translatio S. Aeschili Ep. M. P. R. S. dx. com. oct. Gl. Cr. Vesp. de seq. com. praec. ttm.
- 7 20 A. Sabb. S. Birgittae Vid. P. R. S. dx. 2 cl. Ll. 1 N. *Mulierem.* 9 l. et com. S. Marci Pp. C. et SS. Sergii etc. Mm. (*in Laud. et Mis. lecta*) Epist. *Viduas honora* de Coi 2 l. Ev. Confiteor ex 4 huj. Secreta pro S. Marco de Coi 2 l. Gl. Cr. Vesp. de seq. com. praec. et Dom. ttm C. *De Maternitate B. M. V. et de S. Brunone h. an. nil.*
- 8 21 A. **Dom. 20 post Pent. 2 Oct.** Dedicatio Eccl. Cathedr. dx. 1 cl. *Vilnae etiam extra muros civit cum oct. Per. dioec. sine oct.* 9 l. et com. Dom. Gl. Cr. Prf. Trinit. ult. Ev. Dom. In Vesp. com. seq. (ex 1-mis), et Dom.

OCTOBER.

- 9 22 A. F. 2. Octava SS. Angelorum Custodum dx.
Ll. 1 N. de scr. 2 N. pr. *pro aliq. loc.* 3 de
festo. Gl. Cr. *Viln.* com. oct. Vesp. de seq.
com. praec. (*Vilnae* etiam oct.)
- 10 23 A. F. 3. Gratiarum actio pro victoria Choci-
menti dxm. off. pr. inter P. R. P. Gl. Cr.
(*Vilnae* com. oct.) Prf. Trin. Missa tot. vot.
SS. Trinit. et Orationi, Secretae ac Poste-ni
Missae adduntur sub una conclus oratio, se-
creta et postcom. inter Patron. positae sub
die 10 Oct. In Vesp. com. seq. (*Vilnae*: oct.)
- 11 24 A. F. 4. S. Francisci Borgiae C. (d. a. ex heri)
sdx. v. h. m. Suffr. ad Prim. preces (*Vilnae*
omtr.) Gl. 2 or. *A cunctis* 3 *ad libit* (*Vilnae*
2 or. oct. 3 B. Concede) In Vesp. com. seq.
(*Vilnae* In Vesp. com. oct.)
- 12 25 A. F. 5. Off. vot. de SS. Sacramento sdx. Suffr.
ad Prim. preces Gl. 2 or. *A cunctis* 3 or. *Ad*
libit. Vesp. de seq. com. praec. Suffr. ad Compl.
prec *Vilnae* de 5 d. infr. oct. Ded. Eccl. sdx.
ut in loco 2 or. *B. Concede* 3 *Eccl.* Gl. Cr.
Vesp. de seq. com. oct.

Cras d. Onomastica **Excell. Illustriss. ac Re-
verendissimi** Praesulis nostri **Eduardi**, quem ut
Deus ad multos annos incolumem servet do-
nisque supernis cumulentissime exornet, fer-
ventius hac die vota precesque nostras ad
Aram depromamus. Cras or. imp. pro Pp.
omittr' et eius loco ab oo. sacerdotibus in Miss.
dicitur collecta pro Antist. nostro ut in Mis.
vot. *Sacerdotes tui* nottr. Post Miss. canttr *Te*
Deum.

- 13 26 A. F. 6. S. Eduardi R. C. sdx. Suffr. ad Prim.
preces *Vilnae* omtr. Gl. 2 or. *A cunctis* 3 *ad*
libit. Vesp. de seq. com. praec. *Vilnae* 2 or.

OCTOBER.

- oct. 3. *B. Concede* Gl. Cr. Vesp. de seq. com. praeec. et oct.
- 14 27 R. Sabb. S. Callisti Pp. M. dx. Gl. (*Vilnae* com. oct. Cr.) Vesp. de seq. com. praeec. et Dom. Hymn. term. *Jesu... Qui natus De S. Theresia h. an. fit 25 huj. Vilnae*: 1 Vesp. de oct. Dedic. com. S. Pp. M. et Dom. *eras*: de oct. Dedic. Eccl. 9 l. et com. Dom. Gl. Cr. Prf. Trin. ult. Ev. Dom. 2 Vesp. de oct. Dedic. com. SS. Mm. et Dom. *De Puritate B. M. V. Vilnae hoc an. nil.*
- 15 28 A. **Dom. 21 post Pent. 3 Oct.** Puritatis B. M V. dxm. Off. pr. *pro aliq. loc.* 9 l. et com. Dom. Ad Prim. *Ÿ. Qui natus* Gl. Cr. Prf, B. *Et te in Festivitate.* ult. Ev. Dom. In Vesp. com. seq. et Dom.
- 16 29 R. F. 2. SS. Dionysii Ep. et Socior M. (d. a. ex 9 huj.) sdx. Suffr. ad Prim. Prec. Gl. Vesp. de seq. com. praeec.
- 17 30 A. F. 3. S. Hedvigis Vid. dx. off. pr. inter P. R. P. d. a. ex 15 huj. Ll. 1 N. de ser. occr. Gl. Vesp. de seq. com. praeec.
- 18 31 R. F. 4. S. Lucae Evang. dx. 2 cl. Gl. Cr. Prf. Ap. In Vesp. com. seq.
- 19 1 A. F. 5. S. Petri de Alcantara C. dx. v. h. m. Gl. In Vesp. com.
- 20 2 R. F. 6. Translatio S. Adalberti Ep. M. P. R. P. dx ut pr. l. Gl. Vesp. de seq. com. praeec. et S. Hilarionis Abb. C.
Cras Ascensio Throni Suae Imper. Majest. NICOLAI ALEXANDRI.
- 21 3 R. Sabb. SS. Ursulae et Sociarum Virg. Mm. dx. 9. l. et com. S. Hilarionis Ab. C. Gl. Vesp. de seq. com. Dom. ttm. *De B. Margarita Maria Alacoque V. h. an. nil.*

OCTOBER.

- 22 4 A. Dom. 22 post Pent. 4 Oct. S. Joannis Cantii C. P. R. P. dx. 1 cl. cum. oct. Ll. 1 N. *Beatus vir* 9 l. et com. Dom. Cr. Prf. Trin. ult. Ev. Dom. In Vesp. com. seq. et Dom.
- 23 5 A. F. 2. S. Joannis a Capistrano C. dx off. pr. inter P. R. Ll. 1 N. ex Dom. praec. *Inc. lib Machab* Lectionis VI-tae ultimis verbis: *Benedictus decimus tertius Papa in Sanctorum numerum retulit* haec sunt adiungenda, quae sequuntur: *Leo autem decimus tertius Officium eius ac Missam altero ab eius canonizatione saeculo ad universam extendit Ecclesiam.* com. oct. Gl. Cr. Vesp. de seq. com. praec. et oct.
- 24 6 A. F. 3. S. Raphaelis Archang. dxm. off. in aliq. loc. com. oct. Gl. Cr. In Vesp. com. seq. oct. et SS. Chrysanthi et Dariae Mm.
- 25 7 A. F. 4. S. Teresiae V. Patron. dioec. dxm. Ll. 1 N. *De Virgin.* 9 l. (ex 2bus una) SS. Mm. Gl. com. oct. et SS. Mm. Cr. In Vesp. com. oct. et S. Evaristi Pp. M.
- 26 8 A. F. 5. De 5 d. infr. oct. S. Joann. sdx. *ut in fest. et pr. l.* 9 l. et com. S. Evaristi Pp. M. 3 or. *B. concede* Gl. Cr. Vesp. de oct. ut 2-dae. *Cras ob Annivers. translationis a Sede Tiraspol. in Vilnen. Excellent. Praesulis Nostri Eduardi cant. in Eccl. Cath. Mis. vot. Sacerdotes Gl. or. unica Cr. Prf. Cois. Post Miss. in omnibus dioeceseos eccl. canttr Te Deum.*
- 27 9 A. F. 6. *Vigilia.* De 6 die infr. oct. S. Joann. sdx. 9 l. et com. Vigil. Missae oo. de Vigil. col. viol. sine Gl. sine Cr. 2 or. oct. 3 de B. In Cath. etiam cant. una ttm Mis. de Vigil. *non tamen prohib. Mis. vot. et def. Vesp. de seq. ttm*
- 28 10 R. Sabb. (M. P.) SS. Simonis et Judae Ap. dx. 2 cl. Gl. Cr. Prf. Ap. In Vesp. com. seq. (ex

NOVEMBER.

- 1-mis) et Dom. *Cras annunt. pplo fest OO. SS. fer. 4 cum antec. jej.*
- 29 11 A. **Dom. 23 post Pent. 1 Nov.** Octava S. Joannis Cantii C. P. R. P. dx. off. in fest. et pr. l. Ll. 1 N. *Inc. lib. Ezechiel.* 2 et 3 pr. l. inter P. R. P. 9 l. et com. Dom. Gl. Cr. Prf. Trin. ult. Ev. Dom. In Vesp. com. seq. et Dom.
- 30 12 A. F. 2. Off. vot. De SS. Angelis sdx. Suffr. ad Prim prec. 2 or. *A cunctis 3 ad libit.* Gl. Vesp. a cap. de seq. com. praec. Suffr. ad Compl. preces.
- 31 13 R. F. 3. *Vigilia jej. str.* Off. vot. De SS. Apostolis sdx. Suffr. ad Prim. preces. 9 l et com. Vigil. 3 or. *A cunctis.* Gl. Prf. Ap. Vesp. de seq. ttm. *Cras annunt. pplo Commemor. OO. Fid. Def. fer. 5.*

NOVEMBER XXX dierum.

Dies irae in Missis de Requite semper dicendum est, quandocumque haec fiant in cantu; atque etiam in Missis lectis, quae sunt de diebus privilegiatis, hoc est diebus obitus, III, VII, XXX et anniversario; in reliquis autem ad libitum. S. R. C. N 3956.

Missae de Requite celebrari possunt diebus 3, 7 et 30 etiamsi fiat de Duplici per annum, non tamen diebus festivis de praecepto, dummodo sermo sit de Missis cantatis. S. R. C. N 2482. 2.

- 1 14 A. F. 4. **Omnium Sanctorum** dx. 1 cl. cum oct. Gl. Cr. Vesp. de eodem. Post *Benedic. Dno* dictr. in col. nigro Vesp. Def. ritu dupl. ab. oo., qui ad hor. canon. oblig. *Processio cum station. ut in Rit.*

26 Miss

NOVEMBER.

- 2 15 A. F. 5. De 2-da die infr. oct. OO. SS. sdx. ut in fest. et pr. l. *Commemoratio OO. Fidelium Defunctorum*. Dicto in Laud. festi *Bened. Dno* inchoatr *Off. de funet.* (anticipari nequit) ritu duplici cum 3-bus Noct. et Laud. Miss. in Eccl. Cath. et Colleg. dicitur duae: I de oct. col. alb. 2 or *de Spir. Sanct.* 3 *Eccl.* II et principalis pro defunctis iuxta formulare primum cum or. unica. Omnes Miss. privatae dicunt. pro Defunct ut 1-mo loco ponit. licet pro uno defuncto celebr.; praesente tamen corp. cant. ut „*in obitu.*“ *Processio ut heri.* Ex concess. Clementis Pp. VIII hod. oo. Miss. gaud. privil. altar. tamen applic fruct. Sacrificii arbitrio celebrantis relinquit. Sermo dicitur Missa finita, in sermone non recitatur *Ave Maria* S. R. C. 1815 a. Vesp. de oct.
Cras ratione Annivers. Consecrat. Excellent. Illustriss. ac Reverendissimi Antistitis Nostri **EDUARDI** in Eccl. Cath. canttr Missa solemn. vot. „*Sacerdotes tui*“ in col. alb. cum Gl. Cr. or. unica. Post Missam in oo. dioeceseos eccl. canttr *Te Deum*. cum $\sqrt{}$. et or. ex Direct.
- 3 16 A. F. 6. De 3-ia d. infr. oct. OO. SS. sdx. Gl. Cr. 2 or. *de Spir. Sanct.* 3 *Eccl.* Vesp. de seq. com. oct. et SS. Vitalis et Agricolae Mm.
- 4 17 A. Sabb. S. Caroli Ep. C. dx. 9 l. SS. Mm. com. oct. et SS. Mm. Gl. Cr. Vesp. de seq. com. praec. Dom. et oct. Hymn. term. *Jesu... Qui natus.*
- 5 18 A. Dom. 24 post Pent. 2 Nov. et IV-ta quae superfuit post *Epiph.* Patrocinii B. M. V. dxm. off. ut in fest. B. M. V. per an. (in I Vesp. antif. (*tuum sanctum Patrocinium*)) 9 l. et com. Dom. 4-tae quae, superfuit post *Epiph.* $\sqrt{}$. ad Prim. *Qui natus* Gl. Cr. Prf. *Et te in Festi-*

NOVEMBER.

- vitae* ult. Ev. Dom. In Vesp. com. seq et Dom.
- 6 19 A. F. 2. De 6 die infr. oct. OO. SS. sdx. Ll. 1 N. scr. occr. off. ut in fest. et pr. l. 2 or. *de Spir. Sanct. 3 Eccl.* Gl. Cr. Vesp. de eodem.
- 7 20 A. F. 3. D. 7 die infr. Oct. OO. SS. sdx. ut heri Vesp. de eodem ut 1-mae ritu dupl. com. SS. Quatuor Coronat. Mm.
- 8 21 A. F. 4. Octava Omn. Sanctorum dx. ut in fest. et pr. l. 9 l. et com. SS. Mm. Gl. Cr. Vesp. de seq. com. praec et S. Theodori M.
- 9 22 A. F. 5. Dedicatio Archibasilicae SSmi Salvatoris dxm. ut in pr. l. 9 l. et com. S. M. Gl. Cr. (in secr. parenthesis omittatur) Prf. Cois. In Vesp. com. seq. ae SS. Tryphonis etc. Mm.
- 10 23 A. F. 6. S. Andreae Avellini C. dx. 9 l. et com. SS. Mm. Gl. Vesp. a cap. de seq. com. praec. et S. Mennae M.
- 11 24 A. Sabb. S. Martini Ep. C. dx. ut pr. l. 9 l. et com. S. M. Gl. Vesp. a cap. de seq. com. praec. et Dom.
- 12 25 R. **Dom. 25 post Pent. 3 Nov. et V quae superfuit post Epiph.** SS. Quinque Fratrum Polonorum Mm. dx. off. vide inter P. R. P. Ll. 1 N. *Inc. lib. Daniel.* 2 et 3 N. pr. 9 l. et com. Dom. V-tae quae *superf. p. Epiph.* Gl. Cr. Prf. Trinit. ult. Ev. Dom. In Vesp. com. seq. et Dom.
- 13 26 A. F. 2. S. Didaci C. sdx. (h. a. v. h. m.) Suffr. ad Prim. prec. Gl. 2 or. *A cunct. 3 ad libit.* Vesp. a cap. de seq. com. praec. Suffr. ad Compl. preces. *Cras d. Nat. S. Imp. M. MARIAE THEODORI.*
- 14 27 R. F. 3. S. Martini Pp. M. (d. a. ex 12 huj.) sdx. ut heri Vesp. de seq. com. praec.
- 15 28 A. F. 4. S. Gertrudis V. dx. Gl. In Vesp. com. seq.

DECEMBER.

- 1mae) com. praec. S. Silvestri Ab. (h. a. simplificati) Dom. et S. Petri Alexandrini Ep. M.
- 26 9 A. **Dom. 27 (ultima) post Pent. 5 Nov.** Octava S. Stanislai Kostkae C. dx. off. vide inter P. R. P. Ll. 1 N. *Inc. Michaeas* 9 l. Dom. ult. (*quae est sub num. 24*) com. S. Silvestri Ab. Dom. et S. Petri Alex. Gl. Cr. Prf. Trinit. ult. Ev. Dom. In Vesp. com. seq. S. Silvestri Ab. et Dom.
- 27 10 A. F. 2. S. Gregorii Thaumaturgi Ep. C. (d. a. ex 17 huj.) sdx. Ll. 1 N. *Inc. Nahum.* Suffr. ad Prim. preces. Gl. 2 or. *A cunct. 3 ad libit.* In Vesp. com. seq. Suffr. ad Compl. preces.
- 28 11 R. F. 3. Off. vot. De SS. Apostolis sdx. Ll. 1 N. *Inc. Habacu* reliq. ut heri. Prf. Ap. Vesp. a cap. de seq. com. praec. et S. Saturnini M. Suffr. ad Compl. preces.
- 29 12 A. F. 4. *Vigilia.* Off. vot. De S. Joseph. C. Sponso B. M. V. sdx. Ll. 1 N. *Inc. Saphon.* 9 l. et com. Vigiliae et S. M. Suffr. ad Prim. Prec. Gl. ult. Ev. Vigil. Vesp. de seq. ttm.
- 30 13 R. F. 5. (M. P.) S. Andreae Ap. dx. 2 cl. Gl. Cr. Prf. Ap. In Vesp. com. seq.

~~25 Miss~~
 DECEMBER XXXI dierum.

SSmus D. N. Pius Pp. X votis Rmi P. Ministri Generalis obsecundare exoptans, ut erga Dei Matrem Mariam foveatur fidelium religio, decreto die 1 Julii 1905 a. in perpetuum valituro contrariis quibuscumque non obstantibus, benigne annuere dignatus est, ut christifidelibus, qui *Singulis primis sabbatis, vel etiam dominicis, haud interruptis*, infra spatium duodecim mensium sacramentali poenitentia rite expiati sacraque mensa refecti,

D E C E M B E R.

sive precibus, sive quoque meditationibus ad honorem Virginis absque originali macula conceptae aliquamdiu vacaverint simulque ad mentem Sanctitatis Suae oraverint, plenariam indulgentiam, defunctis quoque applicabilem memoratis sabbatis veldominicis lucrandam, tribueretur.

- 1 14 R. F. 6. Off. vot. De Passione D. N. Jesu Ch. sdx. Ll. 1 N. 1. *Inc. Aggaeus* 2 et 3. *Inc. Zacharias*. Hymn. term. *sit laus Patri etc.* pr. Suffr. Ad Prim. Prec. \bar{V} . *Qui pro nobis pati dignatus es* Gl. 2 or. *A cunctis* 3 *ad libit.* Prf. † Vesp. de seq. com. praec. Suffr. ad Com. preces.
- 2 15 R. Sabb. S. Bibianae V. M. sdx. Ll. 1 N. *Inc. Malachias* Suffr. ad Prim. preces Gl. 2 or. *A cunct.* 3 *ad libit.* Vesp. (col. Viol.) a cap. de Dom. 1 Adv. com. praec.

Notae pro tempore Adventus:

1. *Clauduntur Nuptiarum solemnitates.*
2. *Post Vesp. v. Complet. hod. et usq. ad Purific B. M. V. inclus. Antiph. finalis Mariana dictr. Alma Redemptoris. In choro dieb. Dominicis a 1-mis Vesp. dictr stando reliq. diebus genibus flexis.*
3. *Pro commemoratione Ferae in Adv. sumatur quotidie Ant. pr. cum Or. Dom. praec. nisi al. nottr.*
4. *Ad Primam etiam in festis (excepta Octav. Immae. Conc.) dictr \bar{V} . Qui venturus es in mundum.*
5. *Suffragia SSrum et commem. Crucis abhinc cessant usq. ad oct. Epiph. inclus, preces, more solito dic.*
6. *In Off. et Missa de Temp. non pulsantur Organa et Diae, erit in Alba, Manip. et Stola transversa, Subdiae. vero in Alba cum sola*

D E C E M B E R.

Manip. (in Ecclesis praecipuis autem Ministri sacri loco Dalm. et Tunic. utuntur planetis plicatis) excepta Dom. 3 Advent atque Vigil. Nativitatis Dmni, quibus diebus indui debent Dalm. et Tunic., atque organa pulsantur.

7. Missa Rorate ex antiqua consuetudine ad satisf. devot. ppli p. t. Adv. quotidie in festis et Dominicis etiam potest cantari in Aurora in col. alb. Gl. or. unica Cr. Prf. B. in veneratione. Ite Missaest. ult Ev. S. Joann. (const. synod. prov. Petricov. 1628 a. confirm. ab Urbano Pp. VIII). Ubi unus est Sacerdos potest pro libitu cant. v. Rorate cum com. festi aut Dnae seu Vig. Vel consultius dic. Mis. conformis off. a se recit (licet in Aurora cant.) cum orat. in Directorio praescriptis. Infra Octavam Immac Concept. loco Missae Rorate sumitur Ms. de Immac. Conc. of. S. R. C. N1497. 3 et 2542. 2.

8. Per tot. Adv. feriis 4 et 6 jej. str..

Incipit pars hiemalis Breviarii.

- 3 16 Viol. Dom. I Adventus 1 cl. De ea sdx. ut in Psalt. et pr. l. Ad Prim. 4 Ps. *confitemini* Symb. \bar{V} . pr. et preces 2 or. *Deus qui de B. M. V.* 3 or. *Eccel.* Cr. Prf. SS. Trinit. Vesp. de seq. com. Dom.
- 4 17 R. F. 2. S. Barbarae V. M. dx. com. fer. Gl. Vesp. a cap. de seq. (Ant. OD.) com. praec., fer. et Sabbae Ab.
- 5 18 A. F. 3. S. Petri Chrysologi Ep. C. E. D. (d. a. ex heri) dx. Gl. com. fer. et S. Abb. Cr. Vesp. de seq. com. praec. et fer.
- Cras d. Nom. S. J. M. NICOLAI ALEXANDRI.*
- 6 19 A. F. 4. S. Nicolai Ep. C. dx. 2 cl. Ll. 1. N.

DECEMBER.

Fidelis sermo Gl. com. fer. In Vesp. com. seq. et fer.

7 20 A. F. 5. *Vigilia jejun. consuet.* S. Ambrosii Ep. C. E. D. dx. (in off. de Vig. nihil.) com. fer. Gl. Cr. 3 or. et ult. Ev. Vigil. Vesp. de seq. com. fer. ttm. Hymn. term. *Jesu... Qui natus* per tot. oct.

8 21 A. F. 6. **Immaculata Conceptio B. M. V.** dx. 1 cl. cum oct. *Celebre* com. fer. ad Prim. \bar{V} . (per tot. oct.) *Qui natus* Gl. Cr. Prf. B. *Et te in Concept.* per tot. oct. In Vesp. com. seq. et fer.

9 22 A. Sabb. S. Francisci Xaverii C. dxm (d. a. ex 3 huj.) Gl. com. oct. et fer. Cr. Prf. B. In Vesp. com. Dom. oct. et S. Melchiadis Pp. M.

10 23 Viol. **Dom. II Advent.** 2 cl. De ea sdx. ut in Psalt. et pr. l. ad Prim. 4 Ps. et Symb. sine precibus com. oct. et S. Pp. M. Cr. ttm. Prf. B. In Vesp. com. seq. et oct. ad Compl. non sumtur preces.

11 24 A. F. 2. S. Damasi Pp. C. sdx. com. oct. et fer. Gl. Cr. Prf. B. Vesp. de seq. com. praec. Ant. *Dumesset* \bar{V} . *Justus* et fer.

12 25 A. F. 3. Translatio Almae Domus B. M. V. dxm. Off. pr. *in aliq. loc.* (8 Bened. Cuius festum colimus ipsa Virgo virginum etc.) com. fer. Gl. Cr. Prf. B. *Et te in Festivitate* In Vesp. com. seq. et fer.

13 26 R. F. 4. S. Luciae V. M. dx. off. pr. com. oct. et fer. Gl. Cr. Prf. B. *et te in concept.* In Vesp. com. oct. et fer.

14 27 A. F. 5. De 7 die infr. oct. Immac. Conc. B. M. V. sdx. ut in fest. et pr. l. com. fer. 3 or. *de Spir. Sanct.* Gl. Cr. Prf. B. Vesp. de seq. (ut 1-mae ritu dupl.) com. fer.

15 28 A. F. 6. Octava. Immac. Concept B. M. V. dx. com. fer. Gl. Cr. Prf. B. In Vesp. com. seq. et fer.

D E C E M B E R.

- 16 29 R. Sabb. S. Eusebii Ep. M. sdx. V̄. 8-um *Dne praevenisti* ad Prim preces com. fer. 3 or. *Deus qui de B. Gl. Vesp. in col. viol. a cap. de Dom. com. praec. Abhinc cessant officia votiva, non tam. defunctorum.*
- 17 30 Viol. **Dom. III Advent.** 2 cl. De ea sdx. ut in Psalt. et pr. l. Ad Prim. 4 ps. Symb. Preces Miss. (sine Gl.) cum suis or. Cr. et Prf. Trinit. *Annunt. Pplo IV Temp. feriis 4, 6 et Sabb. cum. jejun. str. Vesp. de seq. com. Dom. per. ant. O Sapientia (ritu duplici) Ad Compl. preces. Hymn. term. Virtus honor.*
- 18 31 A. F. 2. Exspectatio Partus B. M. V. dxm. Off. propr. *pro aliq. loc. com. fer. Gl. Cr. Prf. B. Et te in Exspectatione* In Vesp. com. fer. per ant. *O Adonai.*
- 19 1 Viol. F. 3. De ea spx. ut in Psalt. et pr. l. Ad Laud. et per Hor. Ant. *Rorate etc.* Ad Bened. Ant. *Tu Bethleem.* prec. fer. ad Laud. et oo. horas. In Mis. 2 or. B. 3 Eccl. (sine Gl. sine Cr.) Vesp. fer. ad Magn. Ant. *O Radix.* Prec. fer. ad Vesp. et Compl.
- 20 2 Viol. F. 4. *IV Temp. jejun. str. Vigilia (de qua nil in off.)* De ea spx. ut in psalt. et pr. l. Ad Laud. et per Hor. Ant. *Prophetae* Ad Benedict, Ant. *Missus est.* Prec. fer. ad Laud. et oo. horas. In Miss. pr. 2 or. *de Vigil.* 3 B. Ult. Ev. S. Joannis. Vesp. de seq. com. fer. per Ant. *O clavis* or. Dom. praec.
- 21 3 R. F. 5. (M. P.) S. Thomae Ap. dx. 2 cl. ut pr. l. com. fer. (Aut. *Nolite timere*) Gl. Cr. Prf. Ap. In Vesp. com. fer. Ant. *O Oriens.*
- 22 4 Viol. F. 6. *IV Temp. jej. str.* De ea spx. ut in Psalt. et pr. l. Ad Laud. et per hor. Ant. *Constantes* Ad Bened. Ant. *Exquo* prec. fer. in Laud. et oo. horis. In Miss. 2 or. B. 3

D E C E M B E R.

Eccl. In Vesp. fer. Ant. ad Magnif. *O Rex* et or. Dom. praec. Preces fer. ad Vesp. et compl. 23 5 Viol. Sabb. *IV Temp. jej. str.* De ea spx. ut in Psalt. et pr. l. Ad Laud. et per. Hor. Ant. *Canite tuba* de Dom. IV Adv. ad Cantic. *Benedicite* autem Ant. *Expectetur.* Ad Benedict. Ant. *Ecce completa* or. Sabb. prec ferial. in Laud. et oo. horis. Miss. Sabb. Quat. temp. etc. Vesp. fer. a cap. de Dom. 4 Adv. Ad Magnif. Ant. *O Emmanuel. Cras annunt. pplo fest Nati. Dniv.*

24 6 Viol. Dom. **IV Advent.** *Vigilia (absque tamen jejuni-
nio)* Ad Matut. Invit. de Vigil Hymn. Psalmi et Ll. 1 et 2 Noct. de Dom. 4. In 3 N. Y. et Ll. Homil. Vigil. (sine 9 l. Dom.) ita etiam Ant. ad Laud. et per Hor. de Vigil. *sub ritu dupl. com. Dom. 4. (Ant Ave Maria)* in Laud. et Miss. pr. de Vigil. (sine Gl. et sine 3 or.) sed dic. post Grad. All. cum V̄. seq. et Cr. Prf. SS. Trinit. ult. Ev. S. Joann.

Notae pro Vigil. et Nativitate Domini eiusque octava:

1. *Per tot. Oct. prohibentur Miss. votivae et de Requiem praeter unam solemnem cantatam funere recens humato aut pridie vespere sepulto, quae prohibetur crastina die tant.*

2. *Sacerdos prope mediam noctem primum Missae Sacrum factururus per sex circiter horas debet esse ieiunus, non quidem de praecepto, sed ex convenientia.*

3. *In sacra Dni Natalis nocte omnino prohibitum est celebrare Missam privatam aut Sacram Communionem distribuere ante auroram, nisi speciale habeatur Indultum Apostolicum, sed una tantum et quidem solemniter cantata Missa in qualibet Ecclesia curata permittitur.*

D E C E M B E R.

4. *In 1 et 2 Miss. non fit nec sumitur ablutio; in 2 et 3 Miss. calix non extergitur ad Offert., non ponitur extra corporale, in 3-a Miss. omnes ablutiones sumuntur et calix purificatur.*

5. *In tribus Missis Nativ. Dni Celebrans post sumptionem Sanguinis non debet genuflectere S. R. C. 1772. 7.*

6. *In Nativitatis Domini Nocte expositio SS. Sacramenti non probatur. S. R. C. 2528. 4.*

7. *In Nativitate Domini Preces in fine Missae dicendae recitantur tantum quoties sacerdos ab Altari discedit, sive post primam, sive secundam, sive tertiam lectam, et non sunt recitandae post secundam Missam privatam, quando immediate sequitur 3-ia Missa solemnisis. S. R. C. 3705, 3855. 7; 3936. 1.*

- 25 7 A. F. 2. **Nativitas D. N. J. Chr.** dx. 1 cl. cum. oct. Ad prim. V. *Qui natus* usq. ad Epiph. exclus. Dic. 3 Missae cum Gl. Cr. (Prf. et Comcant. pr. per tot. oct.) In 1-ma Miss. dic. *Noctem sacratissimam* (etiamsi dic. ante merid.) in aliis vero et per oct. *diem sacratiss.* In 2 Mis. com. S. Anastasiae V. M. in 3-tia ult. Ev. ex fest Epiph. Dni. In Vesp. com. seq. (etiam in pr. Eccl.)
- 26 8 R. F. 3. S. Stephani Protomart. dx. 2 cl. cum oct. *Celebre* off. pr. com. oct. Nativ. Gl. Cr. Prf. etc. Nat. *Bened. avenae iuxta Rituale.* Vesp. de Nat. Dni a cap. de S. Steph. com. S. Joann. et oct. Nativ.
- 27 9 A. F. 4. (M. P.) S. Joannis Ap. et Evang. dx. 2 cl. e. oct. off. pr. com. 2 oct. Gl. Cr. Prf. etc. Nat. *Bened. vini* Vesp. ut loco pr.
- 28 10 Viol. F. 5. (M. P.) SS. Innocentium Mm. dx. 2 cl. e. oct. off. pr. Ant. 2 da 3-ii N. *Isti sunt.* non dic. Te Deum sed 9 B. com. 3 oct. Mis.

DECEMBER.

- pr. sine Gl. Grad. Tract. (2 Allel. et \bar{V} . seq. omtr.) Cr. Prf. etc. Nativ. in fine *Benedic. Dno* Vesp. ut pr. loco com. seq. et 3 oct.
- 29 11 R. F. 6. S. Thomae Ep. M. dx. com. 4 octv. Gl. Cr. etc. Vesp. in col. alb. de Nativ. Dni (ut in 2-dis et ritu dplici Capit. et reliq. de S. Thoma com. oct. Nativ. et aliar. octavrum.
- 30 12 A. Sabb. De die infr. oct. Nativ. Dni sdx. Omnia dic. ut in fest. sed Ll. 1 N. cum \bar{R} . \bar{R} . ex Dom. inf. oct. 3 N. pr. com. aliar. octv. in Laud. et Missa de oct. Nativ. *Puer natus*. Vesp. de Nativ. sub. ritu dpl. a cap. de seq. com. Dom. (Ant. *Dum medium*) et octavar.
- 31 13 A. **Dom.** infr. oct. Nat. S. Silvestri Pp. C. dx. ut l. pr. 9 l. et com. Dom. ac 4 octrum Gl. Cr. Prf. et Comcant. Nativ. ult. Ev. Dom. Vesp. de Circumcisione Dni sine ulla comm. Post Vesp. pro collatis anno elapso gratiis *Te Deum* cum.
- \bar{V} . Benedicamus Patrem et Filium cum Sancto Spiritu.
- \bar{R} . Laudemus et superexaltemus Eum in saecula.
- \bar{V} . Domine exaudi orationem meam.
- \bar{R} . Et clamor meus ad Te veniat.
- \bar{V} . Dus vobiscum etc.

O r e m u s .

Deus, cuius misericordiae non est numerus et bonitatis infinitus est thesaurus, piissimae Maiestati Tuae pro collatis donis gratias agimus, Tuam semper clementiam exorantes, ut qui petentibus postulata concedis, eosdem non deserens ad praemia futura disponas. Per Christum Dominum nostrum. \bar{R} . Amen.

A. M. D. G. B. V. M. H.

Specimen Kalendarii
pro mense Januario 1907 a.

- 1 14 A. F. 2. **CIRCUMCISIO DNI** dx. 2 cl.
2 15 R. F. 3. Oct. S. Stephani Prtmit. dx. com. 2 oct.
3 16 A. F. 4. Oct. S. Joannis Ap dx. com. oct.
4 17 R. F. 5. Oct. SS. Innocentium Mm. dx. In Vesp.
com. vigil. Epiph. et S. Telesphori M.
5 18 A. F. 6. Vigil. Epiph. sdx. De ea com. S. Telesphori Pp. M.
6 19 A. Sabb. **Epiphania Dni** dx. 1 cl. cum oct.
7 20 A. **Dom.** infr oct. et 1 post Epiph. de ea sdx.
com. oct.
8 21 A. F. 2. |
9 22 A. F. 3. | De oct. Epiph. sdx.
10 23 A. F. 4. |
11 24 A. F. 5. De oct. sdx. com. S. Hygini Pp. M.
12 25 A. F. 6. De oct. sdx.
13 26 A. Sabb. Octava Epiph. dx.
14 27 A. **Dom. 2 post Epiph.** SS. Nominis Jesu 2 cl.
9 l. Dom. com. Dom. et (in Miss. lect.) S. Felicis M. Prf. Nativ. ult. Ev. Dom. In Vesp.
com. seq., Dom. et S. Mauri Ab.
15 28 A. F. 2. S. Pauli princi Erem. C. dx. Ll. 1 N.
Dom. 2 p. Epiph. 9 l. et com. S. Mauri Prf. Cois In Vesp. com. seq. *Abhinc resumuntur Suffr. Sanct et preces.*
16 28 R. F. 3. S. Marcelli Pp. M. sdx. Suffr. ad Prim. preces Gl. 2 or. B. *Deus qui sal. 3 Eccl.* Vesp. de seq. com. praec.
17 30 A. F. 4. S. Antonii Ab. C. dx. Vesp. de seq. com. S. Pauli et praec. ac S. Priscae V. M.

- 18 31 A. F. 5. Cathedra S. Petri Romae dxm. 9 l. S. Priscae. com. S. Pauli et S. V. M. Prf. Ap. Vesp. de seq. ttm.
19 1 R. F. 6. Henrici Ep. M. P. R. S. dx. 1 cl. In Vesp. com. seq.
20 2 R. Sabb. SS. Fabiani Pp. et Sebsthiani M. dx. Vesp. de seq. com. praec., S. Agnetis V. M. (simplific.) et Dom.
21 3 A. **Dom. 3 post Epiph.** Sanctae Familiae Jesu, Mariae, Joseph dxm. 9 l. Dom. com. S. V. M. et Dom. ult. Ev. Dom. In Vesp. com. seq. S. V. M. et Dom.
22 4 R. F. 2. SS. Vincentii et Anastasii Mm. sdx. Suffr. ad Prim. preces. Vesp. de seq. com. S. Joseph, praec. et S. Emerentianae V. M.
23 5 A. F. 3. Desponsatio B. M. V. dxm. Ad prim. *Qui natus* com. S. Joseph et S. V. M. In Vesp. com. S. Joseph et seq.
24 6 R. F. 4. Translatio S. Eriici Regis M. dx. Vesp. de seq. com. praec.
25 7 A. F. 5. Conversio S. Pauli Ap. dxm.
26 8 R. F. 6. S. Polycarpi Ep. M. dx.
27 9 A. Sabb. S. Joannis Chrysostomi Ep. C. E. D. dx.
28 10 A. **Dom. 4 p. Epiph.** Off. de ea sdx. com. S. Agnetis V. M. 2do.
29 11 A. F. 2. S. Francisci Salesii Ep. C. E. D. dxm.
30 12 R. F. 3. S. Martinae V. M. sdx.
31 13 A. F. 4. S. Petri Nolasco C. dx.

KALENDARIVM

in an. curr.

PRO ECCLESIIS PARTICULARIBUS

Nota generalis. Festa Titularia et Anniv. Dedic. celebrantur cum Octava, excepto tempore Quadragesimae. Commemoratio Octavae sumitur in Officio ad Vesperas et Laudes, et ad Missam post com. duplicis vel semidupl. simplicis et Dominicae, sed ante feriam vel simplicem. In duplicibus 1 et 2 cl. com. Oct. omittitur, incipiendo a 1-mis Vesperis. In II Vesp. dupl. 2 cl. non fit com. de die infra Oct., nisi quando de ea fieri debeat Officium die sequenti. Infra Octavam omittuntur in semiduplicibus Suffragia et preces, in Missa dicitur Credo per totam Octavam, si ipso festo dictum erat. In semiduplicibus in Missa dicuntur tres orationes; Imperata ponitur 4-to loco. Vesperae in Octava et in festis translatis sunt ordinandae iuxta tabellam (*Quando concurrit*) Breviario vel Diurnali appositam.

JANUARIUS.

- 6 A. F. 6. Epiph. Dni (Titul. Eccl.) *Kamionka* oo. ut in Direct.
- 8 A. Dom. 1 p. Epiph. Anniv. Dedic. Eccl. *Drohiczyn.* Sabb. 1 Vesp. de Dedic. com. Dom. et oct. Ep. Dom. off. de Dedic. Eccl. dx. 1 cl. com. Dom. et oct. Ep. Prf. etc. Epiph. ult. Ev. Dom. II Vesp. de Dedic. com. Dom. et oct. Fer. 2. et seq. off. et Miss. ut in Direct cum commem Dedic. Fer. 2 Ll. 1 N. *Inc. Ep. 1 ad corintt.* Sab. in II Vesp. Dom. in off. et Miss. et II Vesp. ponitur com. Dedic. 1 loco ante ceteras com.

- 21 R. Sabb. S. Agnetis V. M. (Titul. Eccl.) *Goniadz.* I Vesp. fer. 6. Vesp. de S. Agn. absque ulla com. d. fest. Gl. Cr. Prf. Cois. In Vesp. com. seq. et Dom. ttm. Seqq. diebus fit com. S. Agnetis et dic., ubi deest., Cr. Fer. 6 in II Vesp. off. de S. Agn. cum com. S. Joann. Chr. Sab. off. et Miss. S. Agnetis Gl. Cr. Prf. Cois (omtr com. S. Agn. 2do et B. M. V.) In Vesp. com. Dom.

FEBRUARIUS.

- 6 R. F. 2. *Domanowo et Winna.* S. Dorotheae V. M. P. R. P. dx. 1 cl. cum oct. (Titul. Eccl.) In II Vesp. Dom. off. de S. Dorothea com. Dom. ttm. die fest. Gl. Cr. (et per tot. oct.) Prf. Cois. Vesp. de S. Dorothea com. seq. et S. Rom. Sq. diebus etiam die Domneaut. in Direct. cum oct. S. Dorothea. II Vesp. Ducae de S. Dorothea ex 1-mis com. S. Andreae Ep. C. Dom. et S. Ignatii Ep. M. fer. 2 off. et Miss. de S. Dorothea dx. 9 l. et com. S. Andreae Ep. C. Gl. Cr. Vesp. de seq. com. S. Dorothea. S. Andreae, SS. Viginti sex Mm. et S. Valentini M.

MARTIUS.

- 4 A. Sabb. *Lipnizski et Sorokpol.* S. Casimiri C. P. R. P. dx. 1 cl. cum oct. (Titul. Eccl.) oo. ut in Direct.
- 9 A. F. 5. *Wawiorka.* S. Franciscae Romanae Vid. dx. 1 cl. sine oct. (Titul. Eccl.) I Vesp. de S. Francisca comm. fer. ttm. Die festi 9 l. et com. fer. ttm. In II Vesp. com. seq. et fer. ttm.
- 19 Viol. Dom. Pass. *Bočki, Korwie, Polusze, Szeszole.* S. Joseph C. et S. Ponsi B. M. V. dx. 1 cl. Sine oct. (Titul. Eccl.) I Vesp. De S. Joseph. com.

Dom. ttm. die fest. off. de Dominica Pass. Miss. solemnibus de S. Joseph. Gl. Cr. Prf. Trin. ult. Ev. S. Joann. In II Vesp. com. S. Cyrilli Ep. E. D. et Dom. Fer. 2-da Miss. de S. Cyrillo Ep. E. D. Gl. Cr. com. fer. Vesp. de seq. com. praec. et fer. Fer. 5-ta fit. Mis. de ea, vel si placeat offic. div. oo. diebus recitur ut in Directorio.

- 5 A. Dom. III Quadr. *Wolpa*. Anniv. Dedic. Eccl. I c. sine oct. Sabb. II Vesp. de Dedic. com. S. Casim. et Dom. ttm. Die festi. 9 l. et com. Dom. Gl. Cr. Prf. Quadr. ult. Ev. Dom. In II Vesp. com. seq. et Dom.
- 25 A. Sabb. *Derewna, Dobrzyniew, Giegużyn*. Annuntiatio B. M. V. dx. 1 cl. (sine oct.) (Titul. Eccl.) oo. ut in Directorio.

APRILIS.

- 16 A. Dom. 2 post Pasch. *Bialystok, Kobylnik, Vilnae Eccl. S. Joann.* Dedicatio Eccl. dx. 1 cl. c. oct. I Vesp. Sabb. de Dedic. Eccl. com. Dom. ttm. Die festi. Offic. div. et Mis. de Dedic. 9 l. in off. et ult. Ev. in Miss. Dom. com. Dom. ttm. Gl. Cr. Prf. Trin. In Vesp. com. Dom. ttm. *Fest. Sepulchri D. N. J. Chr. pro his eccl. h. a. in off. et Miss. prorsus omittit.* Fer. 2 fit de 2 d. Oct. Dedic. cum 9 l. et com. S. Aniceti Pp. M. 3 or. *Concede*; feriis 3, 4, 5 fit de diebus infra oct. Dedic., off. vot. omittit, fer. 6 et Sabb. fit com. Dedic. II Vesp. Sabb. et Dom. tam in Miss. quam in II Vesp. ponenda est com. Dedic.
- 23 A. Dom. 3 p. Pasch. *Zadoroże*. B. M. V. de Gratiis dx. 1 cl. c. oct. (Titul. Eccl.) Hodie et per tot. oct. loco S. Georgii ponitur et festum et com. oct. B. M. V. de Gratiis. omittit com. oct. solummodo die 26. Prf. quotidie (except. die 25) B. *Et te in Festivitate* Die 30 loco octavae S.

Georg. ponitur oct. B. M. V. de Gratiis. Prf. B. Festum S. Georgii cum off. et Miss. transfertr in diem 3 Iunii in Sabb. infr. oct. Corp. Christi In I Vesp. et die festi de S. Georgio M. com. oct. Corp. Prf. Nativ. In II Vesp. de S. Georgio com. Dom. 2 et oct. Corporis Chri.

- 23 R. Dom. 3 p. Pasch. *Bujwidze, Dubinki, Janowo Ds. Ossowo, Subotniki, Swiranki, Vilnae Eccl. S. Georgii, Worniany, Żośle*. S. Georgii M. P. M. D. L. dx. 1 cl. c. oct. (Titul. Eccl.) oo. ut in Direct.
- 24 R. F. 2. *Ugowo*. S. Adalberti Ep. M. P. R. P. dx. 1 cl. c. oct. (Titul. Eccl.) oo. ut in Direct.
- 30 A. Dom. 4 post Pasch. *Bočki, Domanów, Grodnae Eccl. Pp. Bernard.* Anniversar. Dedicat Ecclisae dx. 1 cl. cum oct. In I Vesp. de Dedic. com. oct. ex 1-mis S. Georg. et Dom. ttm. Die festi com. S. Georg. et (cum 9 l.) Dom. Prf. Trin. ult. Ev. Dom. In II Vesp. com. Aplorum, oct. ex 2-dis S. Georg. et ex 1-mis S. Adalb. et Dom. Seqq. diebus fit (except. feriis 2 et 4) com. oct. die. Cr. per oct. Fer. 6-ta legtur in off. Ll. 1 N. ex Dom. praec. *Inc. Ep. Jac. Apli* Dnca seq. de Octava Dedic. et com. S. Catharinae V. et Dom. In II Vesp. de S. Stanislao Ep. M. ttm.

M A I U S.

- 1 R. F. 2. *Hanuszyszki* et *Vilnae Eccl. S. Phil. et Jacobi*. SS. Philippi et Jacobi Apl. dx. 1 cl. cum oct. (Titul. Eccl.) I Vesp. de Aplis com. oct. (ex 1-ms S. Adalb.) ttm. die fest. ut Direct. sed in II Vesp. omittit com. S. Sigism. M. seqq. diebus ponitur in off. Miss. et Vesp. com. oct. Aplum et etiam die 8-a Prf. (exc. fer. 4) Apl. omittit nonnisi 3-ia die, seu fer. 4-ta in utisque Vesp., Miss. et toto off.

- 3 R. F. 4. *Bogusławiszki, Grodnae Eccl. Pp. Bernard., Korycin, Nieciecz, Werki, Zyrmuny.* Inventio S. Crucis dx. 1 cl. e. oct. (Titul. Eccl.) I Vesp. de seq. ttm.; die festi omtr com. SS. Alex. etc. Mm. cetera ut in Direct. Per oct. (except. die 8-a) com. oct. et Prf. semper. †.
- 8 R. F. 2. *Dolhinowo, Lack, Miadziol, Narew, Pohikry, Topczewo, Vilnae, Eccl. Cath. S. Stanislai* Ep. M. P. R. P. dx. 1 cl. cum oct. Titul. Eccl. oo. ut in Directorio.
- 11 A. F. 5. *Dzierkowszczyzna, Ejszyszki, Strabla, Vilnae Eccl. Mont. Salvator.* Ascensio Dni N. J. Chr. dx. 1 cl. cum oct. (Titul. Eccl.) oo. ut in Directorio.
- 14 A. Dom. infr. oct. Ascens. ac 6 post Pasch. *Verki et Vilnae Eccl. S. Jacobi et Phil.* Annivers Dedic. Eccl. dx. 1 cl. cum oct. In I Vesp. de Dedic. Eccl. com. Dom. ttm. (*De SS. Cleto et Marcellino Mm. et de S. Bonifacio M. his in eccl. h. an. nil*) Die festi off. et Mis. Dedic. com. 9 l. et ult. Ev. Dom. Prf. et Comcant. Asc. In II Vesp. com. seq. et Dom. ttm. Per oct. quae post. Vesp. fer. 6 cessat fit com. Dedic. post. illam Asc. in Offic. et Miss. Cras Ll. 1 N. de Dom. praec.
- 28 A. Dom. 1 post Pent. *Ciechanowice, Daniuszew, Drohiczyn, Drujae, Gierwiaty, Głębokie, Hermaniszki, Jasionowka, Indura, Iszczolna, Juchnowice, Kietowiszki, Kossowo, Krupowo, Lyngmiany, Musniki, Niestaniszki, Niedzingi, Niewodnica, Olawa, Pohost, Radoszkowicze, Rośś, Różanna, Rudniki, Rutka, Sidra, Stokliszki, Strubnica, Suderwa, Surwiliszki, Supraśl, Swistocz, Szereszew, Szydłowice, Turośń, Twerecz, Wojstom, Wysoki-Lit., Zabłoc, Zabrzeż D. W. Żodziszki* SS. Trinitatis dx. 1 cl. cum oct. (Titul. Eccl.) In utrisque Vesp. et in Miss. et off. omtr com. S. Augusti-

ni Ep. C. cetera ut in Directorio. Per oct. except. fer. 5 fit com. Titul. dic. Cr. Prf. Trin. seq. tri-duo ttum.

JUNIUS.

- 1 A. F. 5. *Dworzec, Ikażń, Krzemienica, Suraz SS.* Corporis Christi dx. 1 cl. cum oct. (Titul. Eccl.) oo. ut in Directorio.
- 11 A. Dom. 3 post Pent. *Oszmiana, Vilnae Eccl. M. Salv.* Anniv. Dedic. Eccles. dx. 1 cl. cum oct. I Vesp. de Dedic. com. Dom. ttm. Die festi off. et Missa Dedic. Gl. Cr. com. Dom. Prf. Trinit. ult. E. Dom. In II Vesp. com. seq. et Dom. Sq. diebus (except fer. 2) fit. com. Dedic. in off. et Miss. et dic. Credo. *De Purissimo Corde B. M. V. his in eccl. h. an. nil.*
- 13 A. F. 3. *Kowale, Postawy, Sokółka* S. Antonii de Padua C. dx. 1 cl. cum oct. (Titul. Eccl.) I Vesp. de S. Antonio C. com. praec. Die festi Gl. Cr. In II Vesp. com. seq. Per tot. oct. com. eiusdem. et Cr. Die octawa de S. Antonio com. S. Bonifacii M. cum 9 l. et com. S. Silverii Pp. M.
- 18 A. Dom. 4. post Pent. *Trzeciany, Sokolka, Vilnae Eccl. S. Stephani* Anniv. Dedic. Eccl. dx. 1 cl. cum oct. In I Vesp. fit de Dedic. com. Dom. ttm. die festi off. et Miss. Dedic. com. et ult. Ev. Dom. Gl. Cr. Prf. Trin. In II Vesp. com. seq. et Dom. Seq. diebus fit com. Dedic. et dic. Credo Fer. 6 fit Off. et Miss. de 6ta die infra oct. Dedic. (de off. vot. Pass. nihil) *De B. M. V. de Perp. Succursu his in eccl. h. a. nil.*
- 24 A. Sabb. *Biniakonie, Bierezowo, Choroszcza, Czabiszki, Holszany, Komaje, Kukuciszki, Lawaryszki, Mielegiany, Mosty, Mścibów, Nowydwór D. S. Vilnae Eccl. S. Joannis, Wolkolata, Wolpa* Nativitas S. Joannis Baptistae dx. 1 cl. cum oct. (Titul. Eccl.) oo. ut in Directorio et die. per oct. Credo.

- 29 R. F. 5. *Dolubowo, Graużyszki, Hoża, Iwje, Korkożyszki, Malaty, Niemoniuny, Rożanka, Soleczniki, Strunojcie, Suchowola, Trzciany, Użugoście, Wasiliszki, Zabłudów, Zuprany* SS. Petri et Pauli App. dx. 1 cl. cum oct. (Titul. Eccl.) oo. ut in Directorio.

JULIUS.

- 2 A. Dom. 6. p. Pent. *Gielezyn, Gielwany, Olkieniki, Olkowicze, Troki-Now, Trokiele, Wiszniew D. W.* Visitatio B. M. V. dx. 1 cl. com oct. (Titul. Eccl.) In I Vesp. omtr. com. praec. Die festi omtr. com. SS. Mm. Per tot. oct. etiam Dnca seq. except. tamen fer. 2 fit com. oct. Prf. B. M. V. *Et te in visitatione* per tot. oct., etiam fer. 2 V. Primae et concl. Hymn. B. M. V. per oct.
- 2 A. Dom. 6 post Pent. *Iwje, Koltyniany, Komaje* Annivers. Dedic. Etiae dx. 1 cl. cum oct. I Vesp. de Dedic. com. Dom. ttm. Die festi et off. et Miss. Dedic. com. et ult. Ev. Dom. Prf. Trinit. In II Vesp. com. seq. et Dom. Per tot. oct. etiam Dnca seq. except. tamen fer. 2 et 3 fit com. oct. Fer. 3 fit de Visitatione B. M. V. sub ritu dx. 2 cl. absque ulla com. Prf. B. *Et te in Visitatione* In I Vesp. fit de Visitat. com. praec. (Pretios Sangu.) In II Vesp. com. seq. (SS. Cyr. et Meth.)
- 16 A. Dom. 8 post Pent. *Hoduciszki* B. M. V. de Monte Carmelo dx. 1 cl. cum oct. (Titul. Eccl.) I Vesp. B. M. V. de Monte Carm. com. oct. (ex 1mis S. Joann. de Dukla) et Dom. ttm. Die festi et II Vesp. ut in Directorio Per tot. oct. fit com. oct. dic. Cr. Prf. B. *et te in commemoratone*, V. Primae et concl. Hymn. B. M. V. fer. 2 Suffr. et Preces omtr. Dnca seq. fit de oc-

- tava B. M. V. cum commemor. (*in utrisque Vesp. et Miss.*) S. Apollinaris (ibi h. a. simplificati) Prf. B. I Vesp. de oct. B. com. praec. S. Apollin. Dom. et S. Liborii Ep. C. II Vesp. de oct. com. seq. S. Apollin. Dom. et S. Christinae V. M. fer. 2 i. e. 26 die. Ll. 1 N. de Dom. praec. *Inc. lib. 4 Reg.*
- 16 A. Dom. 8 post Pent. *Krzemianica, Odelsk.* Annivers. Dedic. Eccl. dx. 1 cl. cum oct. In I Vesp. com. oct. (S. Joann. de Dukl.) et Dom. ttm. Die festi off. et Miss. Dedic. com. oct. et Dom. 9 l. et ult. Ev. Dom. Prf. Trinit. In II Vesp. com. seq. oct. et Dom. Per tot. oct. fit. com. oct. et dic. Cr. Dnca seq. fit de oct. Dedic. cum commemor. in utrisque Vesp. et in Miss. S. Apollinaris (ibi h. a. simplificati). De B. M. V. de Monte Carm. his in Eccl. fit die 18 Augusti. In I Vesp. com. praec. et S. Agapiti. Miss. et II Vesp. de B. M. V. de M. Carm. com Ass. omtr.
- 23 A. Dom. 9 post. Pent. *Buywidzy, Dobrzyniew, Szereszew, Wolkowysk.* Anniv. Dedic. Eccl. dx. 1 cl. com oct. I Vesp. de Dedic. com. Dom. ttm. (De S. Apollin. his in eccl. h. a. nil.) Die festi et off. et Miss. Dedic. 9 l. et ult. ev. Dom. com. Dom. ttm. In II Vesp. com. seq. et Dom. Per tot. oct. fit com. eiusd. (except fer. 3 et 4) et dic. Cr. fer. 2 omtr Suff. et Preces, dictnr autem Ll. 1 N. de Dom. praec. *Inc. lib. 4 Reg.* Dnca seq. in utrisque Vesp. et Miss. dic. com. oct. Dedic.
- 25 R. F. 3. *Janiszki, Punie, Żyżmory* S. Jacobi Ap. dx. 1 cl. cum oct. (Titul. Eccl.) Die festi omtr. com. in off. et Miss. S. Christophori M. cetera ut in Directorio. Per oct. (except. feria 4 et Dom. seq.) fit com. oct. Prf. per oct. Apl.
- 26 A. F. 4. *Daugieliszki, Jewie, Kalinówka, Kryniki, Lunna, Mosarz, Repla, Vilnae Eccl. S. Annae* Dir. Vil.

fest. S. Annae Matris B. M. V. dx. 1 cl. cum oct. (Titul. Eccl.) In I Vesp. com. praec. In II Vesp. omtr com. S. Pantaleonis M. Cetera ut in Direct. Per oct. (except. Dom. seq.) fit com. oct. et dic. Credo. die octava fit de octava S. Annae. De S. Alphonso Maria de Ligorio fit hisin ecclsis 18 die Augusti. Ibi I Vesp. a cap. de seq. com. praec. oct. (Ass.) et S. Agapiti M. die festi fit off. et Miss. de S. Alfonso (v. h. m.) com. oct. et S. M. eiusque 9 l. Prf. B. In II Vesp. com. seq.

28 A. Fer. 6. *Żyźmory*. Anniv. Dedic. Eccl. dx. 1 cl. et oct.

30 A. Dom. 10 post Pent. 1 *Aug. Ciechanowiec, Giedrojcie, Lebieziew, Kobryń, Olita, Widzieniszki, Wojstom*, Annivers. Dedicatiois Eccl: dx. 1 cl. cum oct. Loco S. Cunegundae V. ponendum est off. et Missa et comerationes per octavam Dedicatiois Eccl. Festum autem S. Cunegundae V. transferendum est in diem 18 Aug. et ibi sub ritu 1 cl. tamen sine octava celebrandum est in utrisque Vesperis et in Missa absque ulla commemoratione.

AUGUSTUS.

2 A. F. 4. *Grodnae S. Francisci, Vilnae Eccl. p. Bernardin*. Anniv. Dedicat. dx. 1 cl. e. oct. Eccl. I Vesp. de Dedic. sine ulla com. die festi off. et Missa Dedic. Gl. Cr. Prf. Cois In II Vesp. com. seq. ttm. Per tot. oct. com. oct. Dedic. et dic. Cr. die octava fil off. eiusdem: I Vesp. de seq. (ex 1-mis Dedic.) com. praec. S. Helenae Vid. (ibi h. a. simplific.) et S. Romani M. Die octava off. et Missa Dedic. com. S. Helenae, Vigil (cum 9 lect.) et S. Romani. II Vesp. de seq. (S. Laurent.) com praec. (Dedic. ex 2-dis) et S.

Helenae. De S. Alfonso tit 18 die Aug. (v. h. m.) cum com. oct. Ass. et 9 l. S. Agapitievusque in I Vesp. et Miss. comm.

4 A. F. 6. *Budzslaw* Anniv. Dedic. Eccl. dx. 1 cl. cum oct. I Vesp. de Dedic. sine ulla com. Die festi off. et Miss. Dedic. Gl. Cr. Prf. Cois. In II Vesp. com. seq. ttm. Hymn. term. *Jesu... Qui natus* Seq. diebus oct. fit com eiusdem et dic. Cr. Die octava fit de Dedic cum com. et 9 l. SS. Nazarii, Celsi et Victoris Pp. M. atqu. Innocentii Pp. C. et ceterorum SSum ut in Directorio. Fer. 3 omtr Suffr. et Preces. Festum S. Dominici transfertur in diem 18 Augusti cum com. oct. Ass. celebratur et 9 l. et com. S. Agapiti ut in Directorio.

6 A. Dom. 11 post. Pent. *Hermanowicze, Perlejewo, Sokolany, Zadziew*, Transfigurationis D. N. J. Ch. dx. 1 cl. cum oct. (Titul. Eccl.) In off. omtr in I Vesp. et in Miss. com. Dedicatiois S. Mariae ad Nives et SS. Xysti Pp. etc. Mm. in II Vesp. omtr com. S. Donati Ep. M. cetera ut in Directorio. Per tot oct. except. fer. 5 com. eiusdem et Cr. Dnca seq. fit de octava Transfigur. I Vesp. de seq. (de Transfig. ex 1-mis) com. praec. (S. Clarae V.) S. Joannis Berchm. (hoc an. ibi simplificati) Dom. oct. S. Laur. off. et SS. Hippolyti et Cassiani Mm. Die Dmnea off. et Missa de oct. Transfigur. com. S. Joannis Berchm. Dom. oct. et SS. Mm. 9 l. et ult. Ev. Dom. In Vesp. com. seq. S. Joann. Berchm, Dom. oct. et Eusebii C.

6 A. Dom. 11. post Pent. 2 *Aug. Janowo D. K. Choroszcza, Swięciany*, Anniversar. Dedicat. Eccl. dx. 1 cl. cum oct. I Vesp. de Dedic. com. oct. (S. Cuneg. ex 1-mis) et Dom. ttm. Die festi off. et Miss. Dedic. 9 l. et ult. Ev. Dom. com. oct. et Dom. Prf. Trinit. In II Vesp. com. seq.

- oct. et Dom. Per tot. oct. except. fer. 5 fit com. oct. et dic. Cr. Dnca seq. fit totum offic. in utrisque Vesp. et Miss. de oct. Dedic. cum com. ubique S. Joannis Berchm. C. (ibi h. a. simplicati) et oo. ceter. ut in Directorio. Festum Transfigur. transfertur in diem 18 huj. In I Vesp. com. oct. Ass. et S. Agapiti M. In Missa com. oct. et S. M. cum 9 l. In II Vesp. com. oct.
- 10 R. F. 5. *Dolistow, Sumieliszki, Widzieniszki*. S. Laurentii M. dx. 1 cl. cum. oct. (Titul. Ecel.) In I Vesp. omtr com. S. Helenae, in II Vesp. omtr com. SS. Tiburtii et Susannae Mm. in Miss. dic. Cr. Per oct. ut in Direct. sed dic. Cr. Die 16 Vesp. de oct. (ex 1-mis S. Laur.) com. praec. (S. Rochi) et oct. Ass.
- 13 A. Dom. 12 post Pent. 3 Aug. *Kietowiszki, Krzywice, Niedzingi, Olkieniki, Swir*, Annivers. Dedicat. Ecel. dx. 1 cl. cum oct. I Vesp. de Anniver. Dedic. com. Dom. ttm. Die festi Missa et off. Dedic. 9 l. et com. Dom. In II Vesp. com. seq. et Dom. ttm. Per tot. oct. (except. fer. 3) fit com. eiusdem et dic. ubi Deest Cr. Dnca seq. dic. com. oct. Dedic. in utrisque Vesp. et in Missa. *De S. Joanne Berchm. his in Ecel. h. a. nll.*
- 15 A. F. 3. *Bialystok, Brańsk, Dorsuniszki, Inturki, Kobryń, Konstantynów, Kwasówka, Lubin, Mejszagola, Merecz, Miory, Naliboki, Narew, Nowydwór D. L. Oborek, Odelsk, Pioszuny, Prozoroki, Prużany, Siemiatycze, Troki St., Turgiele, Zdzięciol, Zoludek*. Assumptio B. M. V. dx. 1 cl. cum oct. (Titul. Ecel.) oo. ut in Directorio.
- 15 A. F. 3. *Szemetowszczyzna* festum Anniversarii Dedicotianis Ecel. celebr. die Assumptionis B. M. V. offic. autem et Missa cum residua octava feria 6 sine ulla com. in I Vesp. et in Missa. Prf. B. In II Vesp. com. seq. Sabb. fer. 2 et 3 fit com. Dedic. in utrisque Vesp. et Miss.

- 20 A. Dom. 13. post Pent. 4 Aug. *Hamuszyski, Kie-mieliszki, Lawaryszki, Lyntupy, Szeszole, Zdzięciol* Annivers. Dedicat. Etiae dx. 1 cl. cum oct. vide oo. ut infra.
- 20 A. Dom. 13 post Pent. 4 Aug. *Wiszniewo*, Anniv. Dedic. Ecel. dx. 1 cl. cum oct. Loco S. Hyacinthi in Vesp. et Miss. hodie et per tot. oct. ponitur festum et com. Dedicacionis. Festum autem S. Hyacinthi transfertur in diem 19 Septembris et ibi celebr. subritu dupl. 1 cl. sine tamen oct. in I Vesp. et Mis. absque ulla com. in II Vesp. com. seq.
- 24 R. F. 5. *Giedrojeie, Rotnica, Vilnae Ecel. S. Barthol.* fest. S. Bartholomaei Ap. dx. 1 cl. cum oct. (Titul. Ecel.) In I Vesp. ommtr com. praec. cetera ut in Direct. Per tot. oct. except. die D. fit com. eiusd. dic. Cr. et Prf. Ap. Die 31 fit de oct. S. Bartholomaei cum com. S. Raymundi (ibi h. a. simplic.) in utrisque Vesp. et Missa cum 9 l. eiusdem.
- 25 A. F. 6. *Olita* S. Ludovici R. C. dx. 1 cl. c. oct. (Titul. Ecel.) I Vesp. de S. Ludov. com. praec. (S. Barthm.) Die festi in off. et Miss. omtr. com. oct. S. Hyac. In II Vesp. com. seq. ttm. Per oct. except. die Dnca fit com. eiusd. dic. Cr. Die octava fit off. in utrisque Vesp. et Mis. de oct. S. Ludovici R. C. cum oo. combus ut in Directorio De S. Bernardo Abb. E. D. fit off. et Mis. die 19 Sept. cum com. oct. S. Joach. in utrisque Vesp. et Missa.
- 27 A. Dom. 14 post Pent. 5 Aug. *Naliboki*.

S E P T E M B E R.

- 3 A. Dom. 15 p. Pent. *Kluszczyany* S. Joachim (Titul. Ecel.) ut in Direct.

- 3 A. Dom. 15 post. Pent. *Brześć Litew., Radoszkowicze, Suderwa, Wysoki Lit.* Annivers. Dedic. Esiae dx. 1 cl. cum oct. Festo et com-bus per tot. oct. S. Joachim in off., Vesperis et Missa substituendum est festum cum comm-bus per octavam Dedicationis Eccl. Cetera ut in Directorio. Festum autem S. Joachim ponendum est in off. et Mis. 7 die huj. fer 5 sine ulla com. in I Vesp. et Missa et II Vesp. cum com. seq. (Nativ. B. M. V.)
- 8 A. F. 6. *Bielsk, Budzslaw, Dudy, Kiemieliszki, Kundzin, Lebedziew, Labonary, Niemonajeie, Ostrożany, Trawy* Nativitas B. M. V. dx. 1 cl. cum oct. (Titul. Eccl.) In Miss. omtr. com. S. Hadriani et 9 l. eiusdem in off. In II Vesp. com. seq. ttm. Cetera ut in Directorio.
- 8 A. F. 6. *Lużki, Prużany* Nativitas B. M. V. dx. 2 cl. simul Festum Annivers. Dedic. Eccl. dx. 1 cl. Miss. et off. Nativitatis B. M. V. festum Dedic. celebratur per accensas 12 candelas in utrisque Vesp. et Missa, Miss. aut. Dedicat. et off. fit die seq. I Vesp. Dedic. com. Nativ. B. M. V. ttm. In II Vesp. com. seq. (oct. S. Joach.) ttm.
- 10 A. Dom. 16 post Pent. *Parafianów*, SSmi Nominis Mariae dx. 1 cl. cum oct. (Titul. Eccl.) Sabb. seq. in Laud et Missa fit com. oct. SS. Nominis Mariae, die Cr. omtr. Suffr. et preces. Prf. B. cetera oo. ut in Directorio.
- 10 A. Dom. 16 post Pent. *Indura, Ostrożany, Piwoşzyny, Strabla, Vilnae Eccl.* SS. Ap. Petri et Pauli. Anniv. Dedic. Eccl. dx. 1 cl. cum oct. I Vesp. et Miss. Dedic. com. oct. S. Joachim. et Dom. 9 l. et ult. Ev. Dom. In II Vesp. com. seq. oct. S. Joachim et Dom. Per tot. oct. except. fer. 2 fit com. eiusdem et Sabb. die. Cr. et omtr. Preces et Suffr. Festum SSmi Nominis Mariae

- transfertur in Miss. et off. in fer. 2. 9 l. et com. SS. Mm. omtr.
- 14 R. 5. *Brześć, Janowo D. K., Lida, Usnarz.* Exaltatio S. Crucis dx. 1 cl. cum oct. (Titul. Eccl.) In I Vesp. et die festi omtr. com. oct. In II Vesp. omtr. com. S. M. Per oct. et etiam ipsa die octava fit com. eiusdem die. ubi deest Cr. et Sabb. et feriis 2, 3, 4 Prf. †.
- 17 A. Dom. 17 post Pent. *Gieranony Mosarz, Niemenczyn, Parafianow, Soly, Swiranki, Jezno* Anniversar. Dedic. Eccl. dx. 1 cl. cum oct. I Vesp. Dedic. com. Dom. ttm. die festi Miss. et off. Dedic. 9 l. et com. Dom. In II Vesp. com. seq. et Dom. ttm. Seq. diebus etiam Dnea seq. except. solum fer. 5 fit com. oct. Dedic. et ubi deest die. Cr. *De SS. Stigm. S. Franc. h. a. nil.*
- 21 R. Fer. 5. *Daugi* (Titul. Eccl.) S. Mathaei Ap. et Ev. dx. 1 cl. cum oct. In I Vesp. omtr. com. praec. in II Vesp. sola com. seq. Per oct. except. die Dnea fit com. S. Math. die. Cr. ubi deest et except. fer 2 Prf. Ap. Fer. 5 fit de oct. S. Math. I Vesp. de S. Math. com. praec. (Transl. S. Stan.) S. Venceslai M. (ibi h. a. simplificati) et oct. (S. Ladisl.) Die festi off. et Missa de S. Math. com. S. Venceslai et oct. II Vesp. de seq. com. S. Mathaei et S. Venceslai M. Sabb. omtr. Suffr. et preces.
- 23 R. Sabb. *Jelna* S. Theclae V. M. dx. 1 cl. cum oct. (Titul. Eccl.) I Vesp. et Missa de S. Thecla absque ulla com. die. Cr. Preces et Suffr. omtr. In II Vesp. com. S. Ladislai C. et Dom. ttm. Per oct. except. die Dnea et fer. 6 die. com. oct. S. Theclae. Die octava fit off. et Mis. de S. Thecla. S. Hieronymi C. E. D. off. et Mis. transfertur in diem 12 Octobris I Vesp. de S. Hieron. com. praec. (S. Franc. Borg.) die festi de S.

- Heronymo Gl. Cr. Prf. Cois. In II Vesp. com. seq. (S. Eduardi C.)
- 24 A. Dom. 18 post Pent. *Michaliszki, Dudy, Vilnae Eccl. OO. Sanctr.* Anniv. Dedicat. Ecclesiae dx. 1 cl. cum oct. Loco festi et com. per oct. S. Ladislai C. substituendum est festum et com. per octavam Dedicacionis Ecclesiae Cetera ut in Directorio. Festum S. Ladislai transfertur in diem 12 octbris sub ritu dplicis 1 cl. ergo in I Vesp. et Mis. sine ulla com. in II Vesp. com. seq. (S. Eduardi C.)
- 28 R. Fer. 5 *Wolkowysk* S. Venceslai R. M P. R. P. dx. 1 cl. cum oct. (Titul. Eccl.) I Vesp. et Missa de S. Venceslao absque ulla com. In II Vesp. com. seq. ttm. Sabb. fer. 3 et 4 fit com. oct. S. Venc. Fer. 5 fit de oct. S. Venceslai. cum com. Sacr. Reliquiar. Upsalens. in utrisque Vesp. et Miss. (ibi h. a. simplific.) II Vesp. de S. Venceslao com. seq. (Transl. S. Aeshl.) SS. Reliqu. ex 2 dis et oct. SS. Angel. Cust. Ll. 1 N. ex Dom. V sept. *Inc. lib. Esther.* h. a. omtr.
- 29 A. F. 6. *Bialohruda, Butrymańce, Dunitowicze, Hniezno, Jezno, Kraśnik, Luźki, Michaliszki, Niemenczyn, Orany, Oszmiana, Porozowo, Szyrwinty, Taboryszki.* Dedicatio S. Michaelis Arch. dx 1 cl. cum oct. (Titul. Eccl.) In I Vesp. omtr. com. S. Venceslai M. cetera ut in Direct. Sabb. fer. 3, 4, 5 fit com. oct. Fer. 6 fit de oct. Dedic. S. Michaelis cum com. S. Aeschili h. a. ibi simplific. I Vesp. de Dedic. S. Mich. ex 1-mis com. praec. (SS. Reliqu. Ups.), Transl. S. Aeschili et oct. In Missa et off. fit com. S. Aeschili et oct. II Vesp. de seq. (S. Bnrg.) com. Dedic. S. Michaelis ex 2-dis et Transl. S. Aeschili ex 2-dis.

OCTOBER.

- 1 A. Dom. 19 post Pent. *1 Oct. Dziewiniszki, Jezio-*

- ry, Pieski, Raduń, Soly, Wielkie Ejsym.* SSmi Ror. dd. 1 cl. c. oct. (Titul. Eccl.)
- 1 A. Dom. 19 post Pent. *1 Oct. Jesno* Anniv. Dedic. Eccl. dx. 1 cl. cum oct. I Vesp. Dedic. com. oct. (ex 1-mis S. Ladislai C.) et Dom. Die festi off. et Mis. Dedic. com. oct. et Dom. cum 9 l. et ult. Ev. Dom. In II Vesp. com. seq. (SS. Ang. Cust.) oct. ex 2-dis et Dom. Per tot. oct. (except. fer. 2) fit com. eiusdem. off. et Mis. Sacratiss. Rosarii transfertur in diem 12 Octbr. In I Vesp. et Mis. absque ulla com. In II Vesp. com. seq. (S. Eduardi C.)
- 4 A. Fer. 4. *Vilnae Eccl. PP. Bernard.* S. Francisci Seraphici C. dx. 1 cl. cum. oct. (Titul. Eccl.) In II Vesp. diei fit com. seq. (SS. Reliquiar. Ups.) ceterae oo. com. omtr in I Vesp. Mis. et toto off. Per oct. except die Sabb. et Dnca fit com. S. Francisci. Die octava fit off. et Missa de S. Francisco Seraph. com. S. Francisci Borgiae in utrisque Vesp. et Miss. Suffr. et Preces omtr.
- 8 A. Dom. 20 post Pent. *Druja, Kozakiszki, Michaliszki, Vilnae Eccl. Cathedr. et Spir. S. Szydłowice, Troki st., Postawy, Zodziszki* Anniv. Dedic. E. M. dx. 1 cl. c. oct.
- 15 A. Dom. 21 post Pent. *Szczuczyn, Vilnae Eccl. ad Port. Aciāl.* S. Teresiae V. dx. 1 cl. cum oct. (Titul. Eccl.) In I Vesp. fit de S. Teresia V. com. Dom. ttm. die festi Mis. et off. S. Teresiae 9 l. et com. et ult. Ev. Dom. Prf. Trinit. In II Vesp. de S. Teresia com. seq. et Dom. Per oct. et etiam Dnca seq. (except. tamen fer. 4) fit com. S. Teresiae et die ubi deest. Cr. Fer. 2 omtr Suffr. et Preces. *De Paritate B. M. V. his in eccl. h. a. nil.*
- 15 A. Dom. 21 post Pent. *3 Oct. Bielsk, Dobubów, Grodno-Far, Kalinówka, Kamieniec lit., Stokliszki* Anniv. Dedic. Eccl. dx. 1 cl. cum oct. I Vesp.

- Dedic. com. Dom. ttm. Die festi off. et Miss. Dedic. 9 l. et com. Dom. Gl. Cr. Prf. Trin. II Vesp. com. seq. et Dom. Per tot. oct. et etiam Dnca seq. except. fer 4 fit com. eiusdem et dic. Cr. Fer 2 omtr Suffr. et Preces De Puritate B. M. V. his in Eccl. h. a. nil.
- 22 A. Dom. 22 post Pent. 4 Oct. *Grodnae Mon. Brig., Strunojeie, Vilnae Eccl. S. S. Raphaelis Arch.* Annivers. Dedic. Esiae dx. 1 cl. c. oct. Loco S. Joannis Cantii die festi et per oct. ponendum est off. et Miss. Dedic. Esiae. Fer. 5 fit off. in utrisq. Vesp. et Mis. de S. Joanne Cant. De S. Evaristo nil. his in Eccl. h. anno. In II Vesp. com. Dedic. Fer. 6 fit off. de 6 die infr. oct. Dedic. com. oct. S. Joann. et Vigil. 9 l. Vigil. Dnca seq. fit off. et Miss. de oct. Dedic. cum com. in utrisque Vesp. et Mis. octavae S. Joannis Cant. Sabb. nulla ponitur com.
- 24 A. Fer. 3. *Vilnae Eccl. S. Raphael S. Raphaelis Arch.* dx. 1 cl. cum oct. (Titul. Eccl.) I Vesp. S. Raphaelis et die festi off. et Miss. absque ulla com. Gl. Cr. Prf. Cois. In II Vesp. com. seq. ttm. Feriis 5, 6, 2 et 3 fit de oct. S. Raph.; fer. 5 et 6 com. oct. S. Joann. fer. 2 et 3 nihil de off. vot. et Suffr. et Prec. omtr. Fer. 4 et Dom. fit com. S. Raphaelis, Sabb. nulla ponitur com.
- 28 R. Sabb. *Duśmiany, Lazduny, Marcinkańce SS.* Simonis et Judae Ap. dx. 1 cl. cum oct. (Titul. Eccl.) Die festi ut in Directorio Fer 2 et 3 off. et Miss. fit de oct. SS. Sim. et Judae, Suffr. et Prec. omtr. Ceteris diebus except fer. 4 fit com. oct. SS. Sim. et Judae. Sabb. fit de oct. SS. Simonis et Judae cum com. S. Caroli Ep. in utrisque Vesp. et Miss. (h. a. ibi simpliciati).
- 28 R. *Luczaj, Birsztany, Werenowo, S. Judae Thad-* daei Ap. dx. 1 cl. cum oct. (Titul. Eccl.) oo. ut

supra omissio non nisi ubique nomine Simonis et in numero singulari.

- 29 A. Dom. 23 post Pent. 1 Nov. *Luczaj, Duśmiany, Worniany*, Anniv. Dedic. Eccl. dx. 1 cl. c. oct.

NOVEMBER.

- 5 A. Dom. 24 post Pent. 2 Nov. *Siehniewicze*, Patroc. B. M. V. (Titul. Eccl.) dx. 1 cl. cum oct. Per oct. com. eiusdem. dic. Cr. Prf. B. Dnca seq. fit de oct. cum com. in utrisque Vesp. et Miss. SS. Quinque Frat. Polon. Mm. (h. a. ibi simpliciati).
- 12 A. Dom. 25 post Pent. *Brańsk, Vilnae Eccl. ad Port. Aciat.* Anniver. Dedic. Eccl. dx. 1 l. c. oct. Per. oct. et etiam Dnca seq. fit com. Dedic. in utrisque Vesp. et Miss. *De SS. Quinque Fr. Polon. Mm. h. a. nil.*
- 19 A. Dom. 26 post Pent. 4 Nov. *Grodnae Eccl. PP. Franciscan.* Anniv. Dedic. Eccl. dx. 1 cl. cum oct. Loco S. Stanisl. die festi et per oct. ponendum est off. et Miss. Dedic. Seq. Dom. fit de oct. Dedic. De S. Stanisl. sub ritu 1 cl. fit die 28 hujus De off. vot. nil.
- 20 A. F. 2. S. Felicis de Valois C. dx. 1 cl. cum oct. *Sużany* (Titul. Eccl.) Per. oct. fit com. eius Die oct. fit de eadem, com. S. Gregorii Thaum.
- 25 R. Sabb. *Vilnae Eccl. S. Catharinae fest. S. Catharinae V. M.* dx. 1 cl. c. oct. (Titul. Eccl.) Ll. 1 N. *Jnc. Jonae* h. a. omtr.
- 26 A. Dom. 27 et ult. post Pent. *Vilnae Eccl. S. Nicolai* Anniv. Dedic. Eccl. dx. 1 cl. c. oct. Fer. 3, 4, 6 fit de oct. Dedic., de off. vot. nihil. Die festi fit com. oct. S. Stan. et Dom. fer. 5 nulla com. Dnca seq. de Dom. et com. Dedic.
- 30 R. F. 5. *Kobylnik, Krzywicze, Lyntupy, Slonim, Wyszki* S. Andreae Ap. dx. 1 cl. cum oct. (Titul. Eccl.)

D E C E M B E R.

- 3 Viol. 1 Adv. S. Francisci Xav. dx. 1 cl. e. oct.
Die Dnca Missa solemnis per modum vot. sol.
de S. Francisco, cetera de Dom. Per oct. fit com.
eius except. fer. 6.
- 6 A. F. 4. *Gieraniony, Kiernowo, Konwaliszki, Swir*
S. Nicolai Ep. dx. 1 cl. cum oct. (Titul. Eccl.)
Per. oct. except 8 Dec. fit com. eiusdem. Die
octava fit de S. Nicolao cum com. S. Luciae in
utrisque Vesp. et Miss. (h. a simplific).
- 8 A. F. 6. *Dzisa, Kościeniewieze, Koleśniki, Nacza,*
Udział Immacul. Concept B. M. V. dx. 1 cl. e.
oct. ut in Direct.
- 26 R. *Choroszcza* S. Stephani Protom. dx. 1 cl. com.
oct. (Titul. Eccl.).
- 27 A. *Knyszyn* S. Joannis Ap. Ev. dx. 1 cl. cum
oct. ut in Direct.

Dies Festivi Papales.

6 Martii. Dies onomastica Suae Sanct. Pont.
Pii X.

22 Julii. Dies Electionis Suae Sanctitatis
Pont. Pii X.

27 Julii. Dies Coronationis Suae Sanctita-
tis Pont. Pii X.

*Enumeratis diebus Celebrans, absoluto Missae Sa-
crificio, intonat Hymnum „Te Deum“, quo finito, canit
sequentia.*

V. Oremus pro Pontifice Nostro PIO.

R. Dominus conservet eum, et vivificet
eum, et beatum faciat eum in terra, et non
tradat eum in animam inimicorum ejus.

V. Fiat pax in virtute tua.

R. Et abundantia in turribus Tuis.

V. Domine, exaudi orationem meam.

R. Et clamor meus ad Te veniat.

V. Dominus vobiscum.

R. Et cum spiritu tuo.

O r e m u s.

† DEUS! omnium fidelium Pastor et Re-
ctor, Famulum Tuum PIUM, quem Pastorem
Ecclesiae Tuae praeesse voluisti, propitius res-
pice; da Ei, quaesumus, verbo et exemplo, qui-
bus praest, proficere, ut ad vitam una cum
grege sibi credito, perveniat sempiternam. Per
Christum Dominum nostrum.

R. Amen.

V. Divinum auxilium maneat semper nobiscum. R. Amen.

Dies Festivi Episcopales.

9 Apr. Dies Praeconisationis.

13 Oct. Dies Onomastica.

27 Oct. Dies Translationis.

3 Nov. Dies Consecrationis.

Celebrans absoluto Missae Sacrificio, intonat Hymnum „Te Deum“, quo finito, canit sequentia.

V. Domine, salvum fac Antistitem nostrum EDUARDUM.

R. Et exaudi nos in die, qua invocaverimus Te.

V. Fiat pax in virtute Tua.

R. Et abundantia in turribus Tuis.

V. Domine, exaudi orationem meam.

R. Et clamor meus ad Te veniat.

V. Dominus vobiscum.

R. Et cum spiritu tuo.

Oremus.

Omnipotens sempiternus Deus, miserere famulo tuo, Antistiti Nostro EDUARDO et dirige Eum secundum Tuam clementiam in viam salutis aeternae, ut te donante Tibi placita cupiat et tota virtute perficiat. Per Christum Dominum nostrum.

R. Amen.

V. Divinum auxilium maneat semper nobiscum. R. Amen.

Festa Palatii I^{mi} Ordinis,

quae ipso die cadente cum cantu hymni TE DEUM celebrantur.

Aprilis 23. Dies Onomasticus SIM ALEXANDRI THEODORI.

Mai 6. " Nat. SIM NICOLAI ALEXANDRI.

14. " Coronationis Suae Imperat. Majestatis NICOLAI ALEXANDRI et Suae Imp. Majest. ALEXANDRAE THEODORI.

25. " Nat. SIM ALEXANDRAE THEODORI.

Julii 22. " Onomasticus SIM MARIAE THEODORI.

30. Nat. Successoris Throni SCMD. ALEXII NICOLAI.

Octob. 5. Dies onom Successoris Throni SCMD. ALEXII NICOLAI.

Octob. 17. Gratiarum actio pro servata coelitus vita Imperialis Augustissimae Familiae.

21. Ascensio Throni SIM NICOLAI ALEXANDRI.

Nov. 14. Dies Nat. SIM MARIAE THEODORI.

Dec. 6. " Onomast. SIM. NICOLAI ALEXANDRI.

Omnes hi die in Calendario duplici asterisco sunt notati.

Festa Palatii 2^{mi} Ordinis,

quae una cum cantu hymni TE DEUM transfer. in proximam Dominic.

Jan. 2. Dies Nat. SCMD. *Alexii Alexandri.*

4. " " MD. *Nicitae Alexandri.*

Jan.	10.	Dies	Nat.	SCMD.	<i>Petri Nicolai.</i>
	11.	"	"	MD.	<i>Tatianae Konstantini.</i>
	12.	"	Nom.	SCMD.	<i>Tatianae Nicolai.</i>
	"	"	"	MD.	<i>Tatianae Konstantini.</i>
	"	"	Nat.	SCMD.	<i>Andreae Alexandri.</i>
	13.	"	"	"	<i>Elisabethae Mauritii.</i>
	14.	"	"	"	<i>Ninae Georgii.</i>
	17.	"	"	"	<i>Helenaе Vladimiri.</i>
Jan.	24.	Dies	Nom.	SCMD.	<i>Xeniae Alexandri.</i>
Febr.	3.	"	Nat.	"	<i>Nicolai Konstantini.</i>
	4.	"	"	"	<i>Verae Konstantini.</i>
	20.	"	"	"	<i>Mariae Georgii.</i>
	28.	"	et Nom.	SCMD.	<i>Marinae Petri.</i>
Mart.	3.	"	Nat.	SCMD.	<i>Nadieždae Petri.</i>
	25.	"	"	"	<i>Xeniae Alexandri.</i>
April.	1.	"	"	"	<i>Alexandri Michaelis.</i>
	6.	"	"	"	<i>Mariae Pauli.</i>
	10.	"	"	"	<i>Vladimiri Alexandri.</i>
	17.	"	"	"	<i>Nicolai Michaelis.</i>
	23.	"	Nom.	"	<i>Alexandrae Iosephi et Nat.</i>
				SCD.	<i>Georgii Konstantini.</i>
Maii.	2.	"	"	SSCCMMDD.	<i>Mariae Pauli et Andrae Vladimiri, et Dies Nom. SCMD. Borisii Vladimiri.</i>
	5.	"	Nom.	SCMD.	<i>Irenae Alexandri.</i>
	11.	"	"	"	<i>Cyrilli Vladimiri.</i>
	16.	"	"	"	<i>Theodori Alexandri.</i>
	20.	"	"	"	<i>Alexii Alexandri.</i>
	21.	"	"	"	<i>Konstantini Konstantini, Helenaе Vladimiri.</i>
	29.	"	Nat.	MD.	<i>Tatianae Nicolai et MD. Igorii Konstantini.</i>
Jun.	1.	"	Nat	SCMD.	<i>Demetrii Konstantini et SCMD Olgaе Alexandri.</i>
	5.	"	Nat.	MD.	<i>Anastasiae Nicolai.</i>
			Nom.	SCMD.	<i>Igorii Konstantini.</i>
	7.	"	Nat.	SCMD.	<i>Ninae Georgii.</i>
	14.	"	"	"	<i>Mariae Nicolai.</i>

Jun.	23.	Dies	Nat.	SCDMD.	<i>Joannis Konstantini.</i>
	24.	"	Nom.	SCCDD.	<i>Joannis Konstantini et Nictae Alexandri.</i>
	26.	"	Nat.	SCMD.	<i>Alexandrae Iosephi.</i>
	29.	"	Nom.	SSCCMMDD.	<i>Pauli Alexandri et Petri Nicolai.</i>
Jul.	3.	Dies	Nat.	SCMD.	<i>Irenae Alexandri et MD. Gabrielis Konstantini.</i>
	11.	"	"	"	<i>Olgae Nicolai, Olgaе Alexandri, Olgaе Konstantini.</i>
	13.	"	Nom.	MD.	<i>Gabrielis Konstantini.</i>
	14.	"	Nat.	SCMD.	<i>Milicae Nicolai.</i>
	15.	"	Nom.	"	<i>Vladimiri Alexandri.</i>
	16.	"	Nat	"	<i>Anastasiae Michaelis.</i>
	19.	"	Nom.	"	<i>Milicae Nicolai. et MD. Romani Petri.</i>
	22.	"	Nom.	SSCCMMDD.	<i>Mariae Alexandri, Mariae Pauli, Mariae Nicolai et MD. Mariae Georgii.</i>
	27.	"	Nom.	SCMD.	<i>Nicolai Nicolai.</i>
Aug.	2.	"	Nat.	SCMD.	<i>Demetrii Alexandri.</i>
	9.	"	Nat.	SCD.	<i>Xeniae Georgii.</i>
	10.	"	Nat.	"	<i>Konstantini Konstantini.</i>
	11.	"	"	"	<i>Georgii Michaelis.</i>
	22.	"	"	SRM.	<i>Olgae Konstantini.</i>
	30.	"	Nom.	SCMD.	<i>Alexandri Michaelis.</i>
Sept.	5.	"	Nom.	SCMDD.	<i>Elisabeth Theodori. et Elisabeth Mauritii.</i>
	6.	"	Nat.	SCMDD.	<i>Demetrii Pauli.</i>
	17.	"	Nom.	MD.	<i>Vierae Konstantini et Nadieždae Petri.</i>
	20.	"	Nom.	SCMD.	<i>Olegi Konstantini.</i>
	21.	"	Nat.	"	<i>Pauli Alexandri et Nom. SSCCMMDD. Demetrii Konstantini et Demetrii Pauli.</i>
	25.	"	Nat.	et Nom.	<i>SCMD. Sergii Michaelis.</i>
	30.	"	"	SCMD.	<i>Cyrilli Vladimiri.</i>

Oct.	4.	Dies. Nat. SCMD.	<i>Michaelis Michaelis.</i>
	5.	" " "	<i>Mariae Alexandri et dies</i> Nat. MD. <i>Romani Petri.</i>
	13.	" " "	<i>Michaelis Nicolai.</i>
	20.	" Nat. SCMD.	<i>Elisabeth Theodori.</i>
Nov.	3.	" " "	<i>Olgae Nicolai</i>
	6.	" " "	<i>Nicolai Nicolai.</i>
	8.	" Nom. SSCMMD.	<i>Michaelis Nicolai</i> et <i>Michaelis Michaelis.</i>
	11.	" Nat. SCD.	<i>Rostislai Alexandri.</i>
	12.	" " "	<i>Borisi Wladimiri.</i>
	15.	" " "	<i>Olegi Constantini.</i>
	22.	" Nat. et Nom. SCMD.	<i>Michaelis</i> <i>Alexandri.</i>
	26.	" Nom. "	<i>Georgii Michaelis.</i>
	30.	" " "	<i>Andrae Vladimiri et An-</i> <i>dreæ Alexandri.</i>
Dec.	6.	" " SSCMMD.	<i>Nicolai Michaelis et</i> <i>Nicolai Constantini.</i>
	11.	" Nat. SCD.	<i>Theodori Alexandri.</i>
	20.	" " SCMD.	<i>Constantini Constantini.</i>
	22.	" Nom. SCMD.	<i>Anastasiae Nicolai et</i> <i>Anastasiae Michaelis.</i>

Omnes hi dies in Calendario asterisco simpl. sunt notati.

MODUS DICENDI PRECES IN FESTIS MAIORIBUS PALATII.

*Sacerdos indutus pluviali (vel casula, si immediate post
Missam) intonat.*

HYMNUM:

Te DEUM laudamus: Te Dominum confitemur.

Te æternum Patrem omnis terra veneratur.
Tibi omnes Angeli, Tibi coeli et universae Potestates.

Tibi Cherubim et Seraphim incessabili voce proclamant:

Sanctus, Sanctus, Sanctus, Dominus DEUS Sabaoth.

Pleni sunt coeli et terra Majestatis gloriae
Tuae.

Te gloriosus Apostolorum chorus,
Te Prophetarum laudabilis numerus,
Te martyrum candidatus laudat exercitus.
Te per orbem terrarum sancta confitetur Ecclesia,

Patrem immensae Majestatis,
Venerandum Tuum verum et unicum Filium,
Sanctum quoque Paraclitum Spiritum.
Tu Rex gloriae, Christe,

Tu Patris sempiternus es Filius,
Tu ad liberandum suscepturus hominem, non
horruisti Virginis uterum.

Tu, devicto mortis aculeo, aperuisti credentibus
regna caelorum.

Tu ad dexteriam DEI sedes in gloria Patris.

Judex crederis esse venturus (*genu flectendo*).

Te ergo quaesumus, Tuis famulis subveni, quos
pretioso Sanguine redemisti.

Aeterna fac cum Sanctis Tuis in gloria nume-
rari.

O r e m u s .

Pro Supreme Gloriosissimo, Potentissimo,
Magno Domino Nostro Imperatore totius Ros-
siae NICOLAO ALEXANDRI; pro Conjuge Ejus
Supreme Gloriosissima Domina Imperatrice
ALEXANDRA THEODORI; pro Matre Illius Su-
preme Gloriosissima Domina Imperatrice Vi-
dua MARIA THEODORI; pro Successore Throni
Supreme Gloriosissimo Domino, Caesaride Ma-
gno Duce ALEXIO NICOLAI et pro tota Domo
Imperiali, et pro omni ordine Civili et Militari.

V. Domine, salvum fac Imperatorem No-
strum NICOLAUM ALEXANDRI.

R. Et exaudi nos in die, qua invocaveri-
mus Te.

O r e m u s .

† DEUS! omnium fidelium Pastor et Rec-
tor, Famulum Tuum PIUM, quem Pastorem

Ecclesiae Tuae praeesse voluisti, propitius res-
pice; da Ei, quaesumus, verbo et exemplo,
quibus praest, proficere, ut ad vitam, una
cum grege sibi credito, perveniat sempiternam.

† Quaesumus omnipotens DEUS! ut Famu-
lus Tuus NICOLAUS, Imperator Noster, qui
Tua miseratione suscepit Imperii gubernacula,
virtutum etiam omnium percipiat incrementa,
quibus decenter ornatus, et peccata devitare
et ad Te, qui via, veritas et vita es, gratiosus
valeat pervenire.

† DEUS! qui populis Tuis indulgentia con-
sulis et amore dominaris, Episcopo nostro EDU-
ARDO cui dedisti regimen disciplinae, da spi-
ritum sapientiae, ut de profectu ovium fiant
gaudia aeterna Pastoris.

V. Per Christum Dominum nostrum.

R. Amen.

V. Divinum auxilium maneat semper nobis-
cum.

R. Amen.

O r e m u s .

Pro Supreme Gloriosissimo, Potentissimo,
Magno Domino Nostro Imperatore totius Ros-
siae NICOLAO ALEXANDRI; pro Conjuge Ejus
Supreme Gloriosissima Domina Imperatrice
ALEXANDRA THEODORI; pro Matre Illius Su-
preme Gloriosissima Domina Imperatrice Vidua
MARIA THEODORI; pro Successore Throni Su-
preme Gloriosissimo Domino Caesaride Magno

Duce ALEXIO NICOLAI; et pro tota Domo Imperiali et pro omni Ordine Civili et Militari.

V. Domine, salvum fac Imperatorem Nostrum NICOLAUM ALEXANDRI.

R. Et exaudi nos in die, qua invocaverimus Te.

V. Salvum fac populum tuum, Domine, et benedic haereditati tuae.

R. Et rege eos, et extolle illos usque in aeternum.

V. Fiat pax in virtute tua.

R. Et abundantia in turribus tuis.

V. Domine, exaudi orationem meam.

R. Et clamor meus ad Te veniat.

V. Dominus vobiscum.

R. Et cum spiritu tuo.

† O r e m u s .

DEUS! cujus misericordiae non est numerus et bonitatis infinitus est thesaurus, piissimae Majestati Tuae pro collatis donis gratias agimus, tuam semper clementiam exorantes; ut qui petentibus postulata concedis, eosdem non deserens, ad praemia futura disponas.

† DEUS! omnium fidelium Pastor et Rector, Famulum Tuum PIUM. quem Pastorem Ecclesiae Tuae praeesse voluisti, propitius respice; da Ei, quaesumus, verbo et exemplo quibus praest, proficere, ut ad vitam, una cum grege sibi credito, perveniat sempiternam.

† Quaesumus omnipotens DEUS! ut Famulus Tuus NICOLAUS, Imperator Noster, qui Tua miseratione suscepit Imperii gubernacula, virtutum etiam omnium percipiat incrementa, quibus decenter ornatus, et peccata devitare, et ad Te, qui via, veritas et vita es, gratiosus valeat pervenire.

† DEUS! qui populis Tuis indulgentia consulis et amore dominaris, Episcopo nostro EDUARDO cui dedisti regimen disciplinae, da spiritum sapientiae, ut de profectu ovium fiant gaudia aeterna Pastoris.

† Omnipotens sempiternae DEUS, cujus Spiritu totum corpus Ecclesiae sanctificatur et regitur, exaudi nos pro universis Ordinibus supplicantes; ut gratiae tuae munere, ab omnibus Tibi gradibus fideliter serviatur.

† DEUS! qui miro ordine universa disponis, et ineffabiliter gubernas, respice propitius in universos Imperii Rossiaci Ordines, eisque Spiritum tuae gratiae clementer infunde, ut in communem salutem omnia disponant, et a tuae veritatis tramite non declinent.

† Omnipotens sempiternae DEUS! aedificator et custos Jerusalem, civitatis supernae, custodi die nocteque locum istum, totamque Dioecesim cum habitatoribus ejus, ut sit in eis domicilium incolunitatis et pacis.

Domine Jesu Christe, sine quo nihil possumus, effunde super nos Spiritum Sanctum,

qui doceat nos, quae Tibi sunt placita, semper postulare.

Praetende, Domine, famulis et famulabus tuis dexteram coelestis auxilii, ut Te toto corde perquirant, et quae digne postulant, consequi mereantur. Per Christum Dominum nostrum.

R. Amen.

V. Divinum auxilium maneat semper nobiscum.

R. Amen.

V. Dominus vobiscum.

R. Et cum spiritu tuo.

V. Benedicamus Domino.

R. Deo gratias.

FORZAZEN REPUBLIKAZ
P 2 A L M U S 42

ORDO

Supplicationis in Ecclesiis Dioecesis Vilnensis cantandae.

Sanctus Deus, Sanctus fortis, Sanctus immortalis,
Miserere nobis (*ter*).

A peste, fame, igne, et bello, Libera nos Domine
(*semel*).

A subitanea et improvisa morte, Salva nos Domine.

Ut Ecclesiam tuam sanctam regere et conservare digneris, Te rogamus, audi nos.

Ut IMPERATOREM Nostrum cum tota ejus domo et populo christiano in gratia et tutela tua conservare digneris, Te rogamus, audi nos.

Ut nos ad veram poenitentiam perducere digneris, Te rogamus, audi nos.

Ut nosmetipsos in Tuo sancto servitio confortare digneris, Te rogamus, audi nos

Ut fructus terrae dare et conservare digneris, Te rogamus, audi nos.

Peccatores, Te rogamus, audi nos.

O Jesu, Jesu, Jesu, miserere nobis.

O Maria, maria, Maria virgo et mater Domini, intercede pro nobis.

PSALMUS 45.

Deus noster, refugium et virtus: * adjutor in tribulationibus, quae invenerunt nos nimis.

Propterea non timebimus, dum turbabitur terra: * et transferentur montes in cor maris.

Sonnerunt, et turbatae sunt aquae eorum: * conturbati sunt montes in fortitudine ejus.

Fluminis impetus laetificat civitatem Dei: * sanctificavit tabernaculum suum Altissimus.

Deus in medio ejus non commovebitur: * adjuvabit eam Deus mane diluculo.

Conturbatae sunt gentes, et inclinata sunt regna: * dedit vocem suam, mota est terra.

Dominus virtutum nobiscum: * susceptor noster Deus Jacob.

Venite et videte opera Domini, quae posuit prodigia super terram: * auferens bella usque ad finem terrae.

Arcum conteret et confringet arma: * et scuta comburet igni.

Vacate et videte, quoniam ego sum Deus: * exaltabor in gentibus et exaltabor in terra.

Dominus virtutum nobiscum: * susceptor noster Deus Jacob.

Gloria Patri, et Filio,* et Spiritui Sancto: Sicut erat in principio, et nunc, et semper,* et in saecula saeculorum. Amen.

PORZĄDEK SUPLIKACYJ

dla zachowania jednostajności po wszystkich kościołach.

1. Święty Boże, Święty mocny, Święty nieśmiertelny! Zmiłuj się nad nami. (*Trzy razy*).
2. Od powietrza, głodu, ognia i wojny! Wybaw nas Panie! (*Po razie*).
3. Od nagłej i niespodziewanej śmierci! Zachowaj nas Panie.
4. Abyś Kościół Twój święty rządzić i zachować raczył, Prosimy Cię Panie.
5. Abyś Ojca św. i wszystkie duchowne stany w jedności i pobożności zachować raczył, Prosimy Cię Panie.
6. Abyś **Imperatora** naszego z całym Jego Domenem i ludem poddanym w łasce i opiece Twojej zachować raczył, Prosimy Cię Panie.
7. Abyś nas do prawdziwej pokuty przyprowadzić raczył, Prosimy Cię Panie.
8. Abyś nas w służbie Twojej świętej utwierdzić raczył, Prosimy Cię Panie.
9. Abyś urodzaje ziemskie dać i one w całości zachować raczył, Prosimy Cię Panie.
10. My grzeszni Ciebie Boga prosimy, Wysłuchaj nas Panie.
11. O Jezu, Jezu, Jezu, Zmiłuj się nad nami.
12. O Maryo, Maryo, Panno i Matko Boża, Przyczyn się za nami.

P S A L M 45.

Bóg nasz ucieczką, i mocą: * pomocnikiem w uciskach, które znalazły nas bardzo.

Przełoż się bać nie będziem, gdy się poruszy ziemia: * i przeniosą się góry w serce morza.

Szumiały i zamąciły się wody ich: * zatrzęsły się góry przed siłą jego.

Bystrość rzeki rozwesela miasto Boże: * poświęcił przybytek Swój Najwyższy.

Bóg w pośrodku jego nie będzie poruszony: * ratuje go Bóg rano na świtanium.

Potrwożyły się narody, i nachyliły się królestwa * dał głos swój, poruszyła się ziemia.

Pan Zastępów z nami: * Bóg Jakubów obrońcą naszym.

Pójdźcie, a oglądajcie sprawy Pańskie, jakie uczynił cuda na ziemi: * odjąwszy wojny aż do krajów ziemi.

Skruszy łuk i zdruzgocze orężę: * i tarcze ogniem popali.

Uspokójcie się, a obaczcie, zeciem ja jest Bóg: * będę podwyższon między narody, i będę podwyższon na ziemi.

Pan zastępów z nami: * Bóg Jakubów obrońcą naszym.

Chwała Ojcu, i Synowi, * i Duchowi Świętemu: Jak była na początku, i teraz, i zawsze, * i na wieki wieków. Amen.

Celebrans ubrany w kapę lub ornat, jeśli modły mają miejsce zaraz po odprawionej przezeń Mszy św., u stóp ołtarza intonuje.

H Y M N

Ciebie Boga chwalimy: Ciebie Panem wyznawamy. Tobie Ojcu wiecznemu wszystka ziemia cześć oddawa.

Tobie wszyscy Aniołowie, Tobie niebiosa i wszystkie mocarstwa:

Tobie Cherubiny i Serafiny, nieustającym głosem śpiewają:

Święty, Święty, Święty Pan Bóg Zastępów.

Pełne są niebiosa i ziemia Majestatu chwały Twojej.

Ciebie przesławny chór Apostołów,

Ciebie chwalebny poczet Proroków,

Ciebie święte wojsko Męczenników wysławia.

Ciebie po wszystkim świecie święty Kościół wyznawa,

Ojca niezmiernego Majestatu.

Czcigodnego, prawdziwego i Jednorodzonego Syna Twego,

Także Ducha Świętego Pocieszyciela.

Tyś jest Król chwały Chryste.

Tyś jest Syn Ojca Przedwieczny.

Ty dla zbawienia człowieka: nie wzgardziłeś Panieńskiego żywota mieszkaniem,

Ty skruszywszy żądło śmierci: otworzyłeś wierzącym królestwo niebieskie.

Ty na prawicy Bożej siedzisz, w chwale Ojca Twego.

Wierzymy że stamtąd przyjdiesz nas sądzić.

(z przykleknieniem)

Przełoż Cię błagamy pomagaj nas sługi twoje: których najdroższą krwią odkupiłeś.

Racz nas z twymi świętymi: w chwale wiecznej policzyć.

Módlmy się.

Za Najjaśniejszego i Najsamowładniejszego Wielkiego Monarchę Naszego, Imperatora Wszech Rosyi *Mikołaja Alexandrowicza*; za Małżonkę Jego Najjaśniejszą Monarchinię, Imperatorową *Alexandrę Teodorównę*; za Matkę Jego Najjaśniejszą Monarchinię *Maryę Teodorównę*; i za Następcę Jego Najjaśniejszego Wielkiego Księcia *Alexego Mikołajewicza*, i za cały Dom Cesarski i za wszystek Ich Stan Cywilny i Rycerski.

V. Panie zachowaj Imperatora Naszego *Mikołaja*.

R. I wysłuchaj nas w dzień w którym Cię wzywać będziemy.

V. Niech będzie pokój w mocy Twojej.

R. I obfitość w zamkach Twoich.

V. Panie wysłuchaj modlitwy nasze.

R. A wołanie nasze niech do Ciebie przyjdzie.

V. Pan z wami.

R. I z duchem twoim.

Módlmy się.

Boże, którego miłosierdzia niema liczby, i którego dobroci skarb jest nieprzebrany: składowy dzięki Najświętszemu Majestatowi Twemu za odebrane łaski, nie przestając błagać dobroci Twojej; abys tych których przyjmujesz prośby, nigdy nie opuszczając, do wiecznej przygotował nagrody.

Boże, wszystkich wiernych Pasterzu i Rządcu, wejrzyj miłościwie na służbę Twego PIUSA, któregoś najwyższym Kościoła Twego Pasterzem postanowił raczył, spraw: aby tym, którymi rządzi, słowem i przykładem przyświecał, i razem z trzodą sobie powierzoną przyszedł do żywota wiecznego.

Prosimy Cię wszechmogący Boże, aby sługa Twój MIKOŁAJ, Cesarz Nasz, który z łaski Twojej objął rządy Państwa, nabył także wszystkich cnót pomnożenia, któremiby wysoce ozdobiony, i skazy grzechów uniknął, i do Ciebie, który jesteś drogą, prawdą, i życiem, pełen łaski przyjść zasłużył.

Wszechmogący wieczny Boże, zmiłuj się nad sługą Twoim Biskupem EDWARDEM poprowadź Go wedle łaskawości Twojej na drogę zbawienia wiecznego, aby za łaską Twoją wypełnił tego co się Tobie podoba, i całą mocą wypełniał.

Wszechmogący wieczny Boże, którego się Duchem cały Kościół poświęca i rządzi, wysłuchaj nas za wszystkimi stanami proszących, aby za pomocą Twojej łaski, wszystkie podług stopni swoich wiernie Tobie służyły.

Boże, który nadzwyczajnym porządkiem wszystkim władasz i niewysłowioną rządzisz mądrością, wejrzyj dobrotliwie na wszystkie stany Państwa, i ducha im Twojej łaski miłościwie udzielaj, aby wszyscy we wszystkim

ku dobru powszechnemu zmiierzali, i z drogi prawdy Twojej nie zbaczali.

Wszechmogący wieczny Boże, Stwórco i zachowawco miasta niebieskiego Jeruzalem, strzeż dniem i nocą miejsce to i całą dyeczyzę z jej mieszkańcami, aby mieli w niej niewzruszone bezpieczeństwo, i pokój.

Wyciągnij Panie ku wiernym swoim prawicę niebieskiej pomocy, aby całym sercem Ciebie szukali, i o co sprawiedliwie proszą, otrzymać zasłużyli. Przez Chrystusa Pana naszego. *R. Amen.*

*V. Pomoc Boska niech będzie zawsze z nami.
R. Amen.*

Suplikacijos.

1. Šventas Dieve, Šventas tvirtas, Šventas amžinas. Susimilk ant musu. (Tris kartus).
2. Nūg maro, bado, ugnies ir kariu. Išgelbek mus Viešpatie, (viena kartą).
3. Nūg umo ir netiketo smerčio. Užlaiky mus Viešpatie.
4. Idant Tavo šventą Bažnyčią rédyti ir užlaikyti teiktumeis. Prašom Tavęs Viešpatie.
5. Idant Aukščiausį Papiežjū ir visus dvasiškus stonus vienybėje ir šventenybėje užlaikyti teiktumeis. Prašom Tavęs Viešpatie.
6. Idant **imperatoriu** musu su visu Jo Namu ir žmonemis padūtaisais maloneje ir prieglaudoje Tavo užlaikyti teiktumeis. Prašom Tavęs Viešpatie.
7. Idant mus į tikrą metavone atvesti teiktumeis. Parašom Tavęs Viešpatie.
8. Idant mus šventame Tavo tarnavime pastiprinti teiktumeis. Prašom Tavęs Viešpatie.
9. Idant vaisius žemei dūti ir užlaikyti teiktumeis. Prašom Tavęs Viešpatie.
10. Mes nusidejelėj Tavęs Dieve meldžiame. Išklaušyk mus Viešpatie.
11. O Jezau, Jezau, Jezau! Susimilk ant musu.
12. O Marija, Marija Dievo Motina. Užtarykie už mus

MAŁDOS

Už Szviesiausį Ciesorių ir visą Jo giminę.

Tavę Dievą garbiname.
 Tavę Vieszpatį iszpažįstame.
 Tavę amžiną Tėvą visa žemė szlovina.
 Tav visi Aniolai! Tav dangus ir visokios galybes:
 Tav Kerubinai ir Serafinai: nepalaujanczu balsu gieda.
 Szventas, Szventas, Szventas Vieszpatas Dievas galybiu,
 Pilnas yra dangus ir žemė majestoto garbės Tavo.
 Tavę garbingas Apasztolų surinkimas
 Tavę Pranaszu garsingas skaitlus.
 Tavę Muczelnikų graži kariumene garbina.
 Tavę po visą svieta Szventa Bažnycza iszpažįsta.
 Tėvą nepaimto Majestoto.
 Teipogi garbinga, tikrą ir vienaitį Tavo Sunų.
 Jr Dvasią Szventa Palinksmintoja.
 Tu Karalau garbes Kristau.
 Tu Tėvo esi Sunus amžinas.
 Tu norėdamas iszgelbeti žmogų, nepaniekinai
 Ponos živato.
 Tu sutrynęs smerties galybę, atidarei tikintiems dan-
 gaus karalystę.
 Tu po deszinės Dievo sėdi, garbėje Tėvo Tavo.
 Tikime, jog ateisi sudyti.
 Todėl Tavę meldžame: padėk Tavo tarnams, kurius
 brangiu krauju atpirkai.

Melskimes.

Už Szviesiausį, Galingiausį, Didį Poną Musu-
 Ciesorių visos Rusijos MIKOŁOYŲ ALEKSANDRAI-
 TĲ; ir už Moterį Jo Szviesiausią Ir Didžą Ponią Cieso-

rieneę ALEKSANDRĄ TEODORAITE; ir už Motiną
 Jo Szviesiausią Didžą Ponią Ciesorienę MARIA TEO-
 DORAITE; ir už Ipėdinių Jo Szviesiausį Poną Didį
 Kunigaikszti ALIEKSIŲ MIKOŁAITĲ, ir už visą Cie-
 soriaus giminę ir už visokius sziaip jau stonus ir ka-
 reiviszkus.

- ✓ V. Vieszpatie, užlaikyk Ciesorių musu.
- B. Ir iszklausyk musu dienoje, kurioje mes pas
 Tavę szauksime.

Melskimes.

Dieve, kurio mielaszirdystės nėra skaitlaus ir
 begalinės gerybės iszdas: Szvencziausiam Majestotui
 Tavo už datirtas geradejystes, dėkavojame, melddami
 Tavo gerybės, idant Tu, kurs praszanczu iszklausyti
 teikiesi, neapleisdamas jų, į amžiną palaiminimą juos
 nuvestumei.

Dieve, visu tikinczųjų Ganytojau ir Valdytojau!
 žvilgterėk meilingai ant Tavo Tarno PIJAUS, kurį
 Piemeniu Tavo Bažnyczos pastatei, teikies Jam duoti,
 idant tuos, kuriuos valdo žodžiais ir darbais, ant ge-
 ro vesdamas, su avelėmis savo amžiną gyvenimą ap-
 turėtu.

Meldžiame Tavę, Visagalį Dieve, idant Tarnas
 Tavo MIKOŁOJUS, Ciesorius musų, kurs isz Tavo
 mielaszirdystės įgyjo Ciesorystės valdžią, galėtu ap-
 turėti pagausinimą visokių dorybių, kuriomis prigu-
 linczai apvezėtas, kaltybiu iszsisaugoti ir pas Tavę,
 kurs esi kėlu, teisybe ir gyvenimu, ateiti galėtu.

Meldžame Tavę, Visagalį Dieve, susimilk ant
 Tavo Tarno MIECZISŁAWO, Vyskupo musų, ir isz
 mielaszirdystės Tavo vesk Jį kėlu iszganymo amžino,
 idant su Tavo paszalpa vala Tavo kaip iszmanyda-
 mas iszpildyti troksztu.

Visagalį, Amžinasis Dieve, kurio Dvasia visą
 Bažnyציą paszvenca ir rédo, iszklausyk mus, už vi-

sokius paszaukimus meldžancuos, idant visi su Tavo padėjimu tikrai Tav tarnautu.

Dieve stebuklingai viską redas ir neiszpasakytai valdas, žvilgterėk ant visu paszaukimu Rusijos Ciesorystės, ir suteik jiems Tavo mylistą idant visi priederanczai elgtusi ir isz kelo teisybės neiszklystu.

Visagalis amžinasis Dieve, Sutvertojai ir Sarge dangiszko miesto Jeruzolimos, sergėk dieną ir naktį szitą vietą ir visą vyskupiją su jos gyventojais, tegul sveikata ir ramumas joje gyvena.

Vieszpatie Jezau! be kurio mes nieko negalime, atsiųsk mums Dvasią Szventą, idant Ji iszmokytu mus to tiktai nuo Tavęs laukti ir praszyti, kas Tav patinka.

Suteik, Vieszpatie, visiems tikintiems isz dangaus pagalbą, idant isz visos szirdies Tavęs įieszkotu ir ko teisingai geidža apturėti galėtu. Par Kristų Vieszpatį musu. R. Amen.

Ū. Dievo pagalba tegul bus su mumis visados.
R. Amen.

Psalmė 45.

Dievas musu gelbėtojas, ir tvirtybe: * pašelpa pri-spaudimūse, kurie rado mus didelei.

Delto nesibijosme kad pasijudis žeme: * ir persineš kalnai i mariu širdis.

Suuže, ir susidrumste ju vandenis * sudrebejo kal-nai prieš jo tvirtybę.

Upes sraunumas linksmina Dievo miesta: * pašvenste savo pribuvimą Aukščiaus.

Dievas jo viduryje, ne bus pajudintas: * gelbės ji Dievas anksti švintant.

Nusigando Gimines, ir nusilenke karalystes: * davė savo balsa, ir pasijudino žemė.

Dievas tvirtybiu su mumis: * Dievas Jokubo apgi-neju musu.

Eikite, ir prisiveizekite darbams Dievo, kokius pa-dare stebuklus ant žemės: * pašalindamas karę iki žemės galo.

Sulaužys šaudiklę, ir sutrupis ginklus: * ir uždeng-tuves sudegis ugnimi.

Nusiraminkite ir išvyskite jog aš esmi Dievas: * bu-siu išaugštintas terp Giminiu ir busiu išaugštint-as ant žemes.

Dievas tvirtybiu su mumis: * Dievas Jokubo apgine-ju musu.

Garbe buk' Dievui Tevui, ir Sunui, ir Dvasei Šven-tai; * kaipo buvo iš pradžios, dabar ir visados, ir per amžių amžius. Amen.

SUPPLICATION (Deutsch).

1. Heiliger Gott! heiliger starker Gott! heiliger unsterblicher Gott! erbarme Dich unser (3 mal).
2. Vor Pest, Hunger, Feuer und Krieg, bewahre uns o Herr! (einmal).
3. Vor dem jähen unvorhergesehenen Tode, bewahre uns o Herr!
4. Dass Du Deine heilige Kirche regieren und erhalten wollest, wir bitten Dich o Herr!
5. Dass Du unsern KAISER mit ganzen Seinen Hause und Unterthanen in Gnade und Schutze erhalten wollest, wir bitten Dich o Herr!
6. Dass Du uns zur wahren Basse bekehren wollest, wir bitten Dich o Herr!
7. Dass Du uns in deinem heiligen Dienste stärken wollest, wir bitten Dich o Herr
8. Dass Du die Früchte des Erdreiches geben und erhalten wollest, wir bitten Dich o Herr!
9. Wir armen Sünder bitten Dich o Gott, erhöre uns, o Herr!
10. O Jesu! Jesu! Jesu! erbarme Dich unser!
11. O Maria! Maria! Du Mutter Gottes! bitte Gott für uns!

PSALM 45.

Gott ist unsere Zuflucht und Stärke, ein Helfer in Trübsalen, die uns sehr hart getroffen.

Darum fürchten wir uns nicht wenn auch die Erde sich bewegete: und die Berge versetzt würden mitten ins Meer.

Mögen rauschen und wallen seine Wässer, und die Berge erbeben vor seiner Gewalt.

Des Stromes Anlauf erfreuet die Stadt Gottes, der Allerhöchste heiliget seine Wohnung.

Gott ist in ihrer Mitte, sie wird nicht wanken: frühe am Morgen hilft ihr Gott.

Es tobten die Völker, und wankten die Reiche: da gab er seine Stimme, und die Erde erbebte.

Der Herr der Heerschaaren ist mit uns: unsere Zuflucht, der Gott Jakobs!

Kommet, und schauet die Werke des Herrn, welche er Wunder gewirkt auf Erden.

Der da wegnimmt die Kriege, bis ans Ende der Erde, den Bogen zertrümmert, und die Waffen zerschlägt, und die Schilde mit Feuer verbrennt.

Seid still und schauet; denn ich bin Gott: will erhöht sein unter den Völkern, und erhöht auf Erden.

Derr Her der Heerschaaren ist mit uns: unsere Zuflucht ist der Gott Jakobs.

ELENCHUS
OMNIUM ECCLESiarUM
ET
UNIVERSI CLERI
Dioceseos Vilnensis

PRO

Anno Domini

1906

CONSCRIPTUS.

SANCTAE
ROMANO-CATHOLICAE ECCLESIAE
JESU CHRISTI
DOMINI NOSTRI
VICARIUS,
PRINCIPIIS APOSTOLORUM DIVI PETRI 264 SUCCESOR
SUMMUS PONTIFEX

PIUS PAPA X

ANTEA

JOSEPHUS SARTO,

Natus in Riese (Treviso) d. 20 Maji (2 Junii) 1835 a.
Presbyter ordinatus d. 5/18 Septembris 1858 a. Epis-
copus Mantuensis consecratus die 28 Oct. (10 Nov)
1884 a Cardinalis—presbyter S. R. E. 30 Maji (12 Ju-
nii) 1893 a. creatus. Patriarcha Venetiarum d. 2/15 Ju-
nii 1893 a. nominatus. Post fata vero beatissimae me-
moriae Leonis Papae XIII Summus Pontifex d. 22 Julii
(4 augusti) 1903 a. electus, dein 27 Julii (9 Augusti)
eiusdem anni coronatus.

HIERARCHIA ECCLIASTICA.

In Imperio.

1. *Archiepiscopus Mohiloviensis*, (Vacat).
Administrans Archidioec. Vicarius Capitularis
Praelatus Praepositus Cap. Mohilev. Protonotarius Apostolicus **Stephanus Deniszewicz**, M. S. Th. Ord. S. Annae 2 cl. S. Stanislai 3 cl. Equ. cruce pect. decoratus.
2. *Vilnensis Episcopus*, Liber Baron **Eduardus de Ropp**, ord. S. Vlodimiri 3 cl. Equ.
3. *Telsensis seu Samogitiensis Episcopus*, **Micislaus Palulon**, S. Th. M. Prael. Dom. S. Sanctit. et Assistens Pontificio Solio, Ordinis S. Stanislai 1 cl. Eques.
Suffraganeus, **Gasparus Cyrtowtt**, S. Th. M. Eppus. Castoriensis. Equ. ord. S. Stanislai 2 et 3 cl. cruce pect. dec.
4. *Luceorio-Zytomiriensis Episcopus* **Carolus - Antonius Niedzialkowski**, S. Th. D. Ord. S. Stanislai 1 cl. et S. Vlodimiri 3 cl. Equ.
5. *Chersonensis seu Tiraspolensis Episcopus*, **Josephus Kessler**, S. Th. M.

In Regno Poloniae.

1. *Archiepiscopus Ecclesiae Metropolitanae Varsariensis*, Praelatus Domesticus S. Sanctitatis et Assistens Throni Pontif. **Vincentius Theophilus Chościak Popiel**, S. T. D. Ord. Albae Aquilae, S. Vlodim. 2 cl. S. Annae et S. Stanislai 1 cl. Eques.
Suffraganeus Varsaviensis, **Casimirus Ruszkiewicz**, D. S. T., Ep. Berissen, Dec. Cap. Varsav.
2. *Kielcensis Episcopus*, **Thomas Theophilus Kuliński**, S. Th. C. Ord. S. Annae 1 cl. S. Stanislai 1 et 2 cl. cum cor. Imper. Eques.

3. *Vladislaviensis seu Kujawo-Calisiensis Episcopus*, **Stanislaus Zdzitowiecki**.
4. *Plocensis Episcopus*, **Apollinaris Wnukowski**, S. Th. M. Ord. S. Stan. 2 cl. et S. Annae 3 cl. Eques, aurea cruce pect. decor.
Suffraganeus, (Vacat.)
5. *Lublinensis Episcopus*, **Franciscus Jaczewski**, S. T. C., Ord. S. Vlodimir. 3 cl. Equ.
6. *Sandomiriensis Episcopus*, **Stephanus Zwierowicz**, Ord. S. Annae 2 cl. et S. Stanislai 3 cl. Equ.
7. *Sejnensis seu Augustoviensis Episcopus*. (Vacat.)
Administrans Dioecesim, Vicarius Capitularis, Praelatus Capituli Cathedr. **Joseph Antonowicz**, ord. S. Annae 3 cl. Equ.
Suffraganeus, (Vacat.)

Collegium Ecclesiasticum Romano-Catholicum
Petropoli.

- f. m. *Praesidis Vincentios Kluczyński*, S. Th. D., Membrum Eccl. Coll., Prael. Cath. Vilnen., Prael. Dom. Suae Sanctiatis, Ord. S. Stanislai 2 cl. et S. Annae 3 cl. equ.
1. *Membrum*. (Vacat.)
2. *Membrum*. (Vacat.)

Assessores ex Capitulis Cathedralibus.

1. *Mohiloviensis*, **Vitoldus Erdmann**, S. Th. M., Prael. Cath. Mohil., Ord. S. Vlodimiri 3 et 4 cl., S. Stanislai 2 et 3 cl. et S. Annae 3 cl. equ.
2. *Telsensis seu Samogitiensis*, **Joannes Maculewicz**, Canonicus Cathedr. Samogit. S. Th. D. Inspect. R. C. Academiae S. Stanisl. 3 cl. Eq., cruce pect. decor.

3. *Kielcensis*, **Joannes Cieplak**, Canonicus Capit. Kielcensis S. T. D., Ord. S. Annae et S. Stanislai 3 cl. Eq. cruce pect. decoratus.
4. *Plocensis*, **Adolphus-Petrus Szelażek**, S. Th. M., Can. Cap. Ploc., Prael. Dom. S. Sanctit. Judex Surrogatus Cons. Ploc.
- Procurator*, **Leonidas Francisci Van-der-Flaass**, Con. Status, Ord. S. Vlod. 3 et 4 cl., S. Annae 2 cl., S. Stanislai 2 et 3 cl. Eques, Comand. Crucis S. Silvestri et sig. in m. reg. S. I. Maj. Alexandri III et Cor. Suae Maj. 1896 a.
- Secretarius*, **Leo Leskiewicz**, Cons. aul. Ord. S. Vlodim. 4 cl., S. Annae et S. Stan. 2 et 3 cl. Equ. — Sign. in m. S. I. M. Alexandri III et populi descrip. dec.

DIOECESIS VILNENSIS.

LOCI ORDINARIUS

Illustrissimus, Excellentissimus et Reverendissimus

DOMINUS DOMINUS

EDUARDUS Liber Baron

de ROPP

Dei miseratione et S. Sedis Apostolicae gratia

EPISCOPUS

Vilnensis

Natus die 2 dec. 1851 a.—Presbyter ordinatus die 20 julii 1886 a.—Praeconisatus Episcopus Tiraspolensis die 9 apr. 1902 a.—Consecratus die 3 nov. 1902 a.—Ad Episcopatum Vilnensem translatus die 27 oct. 1903 a. dein sedem hanc, solemniter ascendit die 13 iunii 1904 a.

Suffraganei:

Vilnensis	} vacat.
Trocensis	
Brestensis	

Capitulum Ecclesiae Cathedralis.

1. Praelatus Praepositus, Augustinus **Lipnicki**, Magister S. Th. aurea cruce pector. ac medalione pro 1853—56 a. dec.
 2. Praelatus Decanus Carolus **Bajko**, S. Th. M.
 3. Praelatus Archidiaconus, Joannes **Kurczewski**, S. Th. M.
 4. Praelatus Custos, Joannes **Hanusowicz**, S. Th. C.
 5. Praelatus Scholasticus, Vincentius **Kluczyński**, S. Th. D. Praelatus domestic. Suae Sanctitatis.
 6. Praelatus Cantor, Joannes **Sadowski**, S. Th. M.
 7. Canonicus Senior, Victor **Frackiewicz**, S. Th. M.
 8. Canonicus Constantinus **Majewski**, S. Th. M.
 9. Canonicus Adamus **Sawicki**, S. Th. C.
- F. m. Vice Custodis

Vicarii: {
 Theodorus **Brazis-Frej**.
 Georgius **Januszewicz**.
 Clemens **Malukiewicz**.
 Valerianus **Szymański**.

Magister Caeremoniarum Leo **Żebrowski**, S. Th. M.
 Poenitentarius Adolphus **Kassianowicz**.
 Secretarius Capituli Joannes **Kurczewski**, v. s.
 Procurator Capituli Prael. Joan. **Sadowski**.

Consistorium Romano-Catholicum Vilnense.

Officialis Victor **Frackiewicz** v. s.
 Vice-Officialis Joannes **Kurczewski**, Prael. Custos. v. s.

Assessores: {
 1. Adam **Sawicki** S. Th. C.
 2. Joseph **Kuchta** S. Th. M.

Visitator religiosorum ordinum per dioecesim Vilnen.
 Joannes **Hanusowicz** Prael. Custos v. s.

Secretarius Consistorii Constantinus Floriani **Bohuszewicz**, Assessor Coll. S. Stanislai 3 cl. eques.
 Defensor Matrimonii Leo **Żebrowski** S. Th. M.
 Notarius Hippolytus **Bojaruniec** S. Th. M.

Cancellaria Curiae Episcopalis.

Secretarius Curiae Episcopalis Joannes **Sadowski**, Praelatus, S. Th. M.
 Capellanus, Joannes **Nowicki**.

SEMINARIUM DIOECESANUM VILNENSE.

an scholari 1905—6.

Rector Siminarii Praelatus Carolus **Bajko**, Magister S. Theol.
 Inspector Can. honorar. Carolus **Lubianiec**, Mag. S. T.

Professores:

Sacrae Scripturae in III et IV cursu Rector.
 " " " II Hippolytus **Bojaruniec**, Can. honor. Sacerdos. S. Th. Magis.
 " " " I Michael **Michnowicz**, Sac. S. Theol. Mag.
 Theologiae Dogmaticae Leo, **Żebrowski** Sac. S. Theol. Mag.
 Theologiae Moralis—Michael. **Michnowicz**, Sacerd. S. Theol. Mag.
 Iuris Canonici Hippolytus **Bojaruniec**, Can. honor. S. Theol. Mag.
 Historiae Ecclesiasticae Carolus **Lubianiec**, Mag. S. Th.
 Linguae Latinae—Julianus **Steckiewicz**, Sacerd. S. Th. Mag.

Linguae et Litterarum Russicarum—Michael **Sierebriakow**, Consil. Status Equ. Ordinum.

Historiae Russicae—Arsenius **Turcewicz**, Consil St. Equ. ordin.

Homileticae — Praelatus Joannes **Kurczewski**, S. Th. Magist.

Catechismi et Historiae Sacrae—Leo **Żebrowski**, Sacerd. S. Theol. Mag.

Rituum Sacrorum—Leo **Żebrowski**, Sacerd. S. Th. M.

Cantus Ecclesiast. Hippolytus **Bojaruniec**, Can. honor. S. Th. Mag.

Procurator Seminarii—**Bajarunice**.

Pater Spiritualis—**Michniewicz**.

Medicus—Leo **Rudziewicz**, Assessor Collegialis.

Secretarius—Vitoldus **Borkiewicz**.

A L U M N I

Caesareae R.-Cath. Academiae Petropoli.

	Annus nativ.	Vocati- onis.	Studi- orum.
Chodyko Alexander, Sacerdos . . .	25	8	4
Stefanowicz Joannis, Diaconus . . .	25	7	3
Tamulewicz Franciscus, cl. IV Min. O. . .	22	6	2
Kiersnowski Casimirus, Subdiaconus. . .	22	7	3
Milkowski Stanislaus, Subdiaconus. . .	24	7	3
Kraujalis Petrus, cl. IV Min. Ord. . .	23	4	2
Hryniewicz Franciscus, cl. IV Min O. . .	21	5	1
Rejnis Miecislaus, cl. IV Min. Ord. . .	21	5	1
Stankiewicz Antonius, cl. IV Min. Ord. . .	20	5	1
Zajackowski Vincentius, cl. IV Min. O. . .	21	5	1

A L U M N I

Seminarii Dioecesanii Vilnensis anno scholari 1905—6.

	Anna- tus.	Studio rum.
1. Grabowski Michael-Venceslaus, IV M. O.	22	5
2. Kulwieć Paulus, IV Min. Ord.	22	5
3. Puciata Leo, IV Min. Ord.	21	4
4. Raupelis Alexander, Subdiaconus	33	8
5. Werenik Stanislaus, Diaconus	22	5

IV cursus.

1. Auksztolis Justinus, Diaconus	24	4
2. Bujno Julianus, Diaconus.	25	5
3. Buczys Joseph, Diaconus	31	5
4. Wolczk-Wolk Joseph. (studia cursuum 1, 2, 3 absolverat intra an. 1892—1895).	40	1
5. Wenckiewicz Joannes, Subdiaconus.	21	4
6. Wojdak Jaroslaus, Subdiaconus	30	6
7. Wojszutis Nicodemus, Diaconus	24	4
8. Hryniewski Leo, (studia cursuum 1, 2, 3 absolverat in Seminario Archidi- oecesano Petropoli)	33	1
9. Zdanowicz Eduardus-Joseph. Subdiac.	27	4
10. Kozak Julianus	19	2
11. Kunigielis Joannes, Diaconus	26	4
12. Lech Isidorus, IV Minor. Ord.	23	5
13. Mikołajun Eduardus, IV Min. Ord.	20	4
14. Obolewicz Paulus, Subdiaconus	23	5
15. Pawłowicz Constantinus, Diaconus	23	5
16. Poniatowski Joseph, IV Min. Ord.	19	4
17. Sielewicz Joannes-Ladislaus, Subdiac.	24	5
18. Sidorowicz Otton, Diaconus	24	4
19. Smolko Constantinus, IV Min. Ord.	21	5
20. Turlaj Venceslaus, IV Min. Ord.	24	4

21. Farbotko Joseph, Subdiaconus . . .	28	5
22. Chomski Leopoldus, IV Min. Ord. . .	20	4
23. Szylkiewicz Victor, Subdiaconus . . .	24	4

III cursus.

1. Akrejć Miecislaus	21	3
2. Bagiński Hieronymus	23	4
3. Besiekirski Ludovicus	21	3
4. Byczkowski Antonius	21	3
5. Bielawski Joseph	20	2
6. Chwastecki Henricus	20	4
7. Gliński Joseph	22	3
8. Juchniewicz Andreas	22	3
9. Kwiatkowski Sigismundus	20	3
10. Klim Stanislaus	23	2
11. Kretowicz Constantinus	23	3
12. Kunicki Joannes	28	3
13. Lukaszewski Henricus	18	1
14. Marcinkiewicz Joseph	21	3
15. Micewicz Stanislaus	25	4
16. Olszański Ignatius	22	3
17. Ostrowski Adamus	22	3
18. Pietkiewicz Felix	22	3
19. Popławski Joseph	36	5
20. Przyjałgowski Joseph	24	1
21. Sadowski Ladislaus	20	3
22. Siemaszkiewicz Joannes	22	3
23. Skrodz Joannes	23	3
24. Smiałowski Stanislaus	22	2
25. Wojtekunas Joseph, Subdiaconus . . .	24	4
26. Żebrowski Thomas	28	3
27. Żyntel Felicianus	25	4
28. Żytkiewicz Joannes	23	5

II cursus.

1. Andrukonis Georgius	20	2
2. Bachanowski Petrus	23	4
3. Bakszys Joseph	21	2

4. Buklarewicz Michael	21	2
5. Chlewiński Joseph	23	2
6. Ciunajtis Matthaëus	19	2
7. Halko Stanislaus	20	2
8. Giedgowt Antonius	27	2
9. Hryniewski Stanislaus	30	2
10. Drozdowski Felix	21	2
11. Jankianiec Edmundus	24	2
12. Kardelis Ludovicus	21	2
13. Kropiwnicki Joseph	21	3
14. Kurpis Ladislaus	21	2
15. Lesiewicz Casimirus	22	2
16. Mazur Petrus	20	1
17. Matulewicz Joannes	22	2
18. Moroz Joannes	19	2
19. Nieciecki Casimirus	18	2
20. Niewiarowski Petrus	22	3
21. Oleszczuk Benedictus	18	2
22. Piekunko Alexander	28	2
23. Pleszkun Simeon	23	2
24. Rogowski Venceslaus	20	1
25. Sawicki Adamus	20	2
26. Sobolewski Henricus	20	2
27. Stefanowicz Ludovicus	22	3
28. Szwedowicz Joseph	19	2
29. Wolejko Joseph	19	2
30. Zamejć Georgius	20	2
31. Zemajtis Adamus	20	2
32. Żotkiewicz Bronislaus	22	2

I cursus.

1. Aleksandrowicz Julianus	20	1
2. Araszkiwicz Ladislaus	20	1
3. Bagiński Otton-Antonius	20	1
4. Braueer Ludovicus-Joannes	20	1
5. Bobin Vincentius	20	2
6. Ciechanowski Eduardus	20	1

7. Cyeen Romualdus	20	1
8. Czybas Casimirus.	34	1
9. Czyżewski Antonius	19	1
10. Czyras Alexander	20	1
11. Ganusowski Sixtus	22	2
12. Geryng Casimirus	18	1
13. Godwod Joseph	19	2
14. Gumbaragis Carolus	19	1
15. Drukas Theophilus	21	1
16. Dubaniewicz Casimirus	24	1
17. Dubetis Joseph	20	1
18. Jazukiewicz Ladislaus	19	2
19. Korejwo Boleslaus	20	1
20. Krasowski Zenon	19	2
21. Kuleszo Ignatius	19	1
22. Kuchia Sigismundus	20	1
23. Kiaras Romualdus	27	1
24. Lukjanowicz Thaddaeus	21	1
25. Makowski Joannes	20	1
26. Maldziun Adamus	21	1
27. Matulis Ladislaus	19	1
28. Mickun Joannes	19	1
29. Niemycki Petrus	18	2
30. Poczobko Boleslaus	21	1
31. Ratkiewicz Michael	21	1
32. Rymko Ignatius	20	1
33. Romejko Franciscus	20	1
34. Romecki Adolphus	18	1
35. Rodźko Venceslaus	17	1
36. Rutkowski Antonius.	20	1
37. Swirkowski Romualdus	19	1
38. Soroko Michael	28	1
39. Sochoń Joseph	20	1
40. Stasiunas Joseph	19	1
41. Stefanowicz Sigismundus	20	1
42. Surudo Bronislaus	19	1
43. Tartyłło Romanus	18	1

44. Warnas Alphonsus	21	2
45. Wielecki Casimirus	20	1
46. Ziemnicki Faustinus	19	1
47. Żywicki Joannes	21	1

DECANI

IN GUBERNIO VILNENSI.

1. Civit. Vilnae et extra illam—Joannes Mokrzecki, S. Th. Stud.
2. Vilnen. in districtu—Thaddaeus Zahorski.
3. Giedrojcensis—Joannes Nowicki.
4. Trocensis—Josephus Karwowski.
5. Mercensis—Leopoldus Waszkiewicz, S. Th. M.
6. Oszmianensis—Ejdziatowicz Julianus.
7. Wiszniewensis—Nicodemus Tarasewicz, S. Th. C.
8. Swiencianensis—Joannes Burba.
9. Swirensis—Ignatius Rosolowski.
10. Lidensis—Josephus Sienkiewicz.
11. Radunensis—Nicasius-Josephus Gintowt-Dziewaltowski.
12. Wilejcensis—Victor Bialozor.
13. Nadwilejcensis—Alexander Dulko.
14. Dzisznensis—Georgius Moczulski.

Decani Foranei in gubernio Grodnensi.

1. Civit. Grodnae et in districtu — Julius-Aloysius Ellert, S. Th. C.
2. Wolkovyscensis—Ignatius Gryganiewicz.
3. Slonimensis—Justinus Petranis.
4. Kobrinensis—Casimirus Stankiewicz.
5. Prużanensis—Antonius Soużajło.
6. Bresiensis—Paulus Staniewicz, S. Th. M.
7. Bialostocensis—Gulielmus Szware.
8. Bielscensis—Antonius Panasewicz.
9. Socolcensis—Anselmus Noniewicz.

Ecclesiae per dioecesim Vilnensem.

In Gubernio Vilnensi.

Vilnae. Ecclesia Cathedralis sub tit. S. Stanislai Ep. M. murata, a Rege Ladislao Jagellone a 1387 fundata. Penes illam Capitulum & Vicarii v. s. Num. pa-
roch.

I. Decanatus Civitatis Vilnensis.

1. Eccl. parochial. Archipresbyterialis S. Joannis Bapt. 1 cl. murata, a Rege Jagel. a. 1388 fun. Praepositus Antonius Czerniawski. Vicarii: Adam Kuleszo. — Josephus Ambrożewicz. Capella in coemeterio Rossa mur. 6256
2. Eccl. paroch. S. Spiritus 2 cl. circa a. 1441 a. Rege Alexandro fund., cura Pior. Ord. Praedicator. oper. laterico exstructa a. 1679: consecrata ab Eppo Brzostowski 1688 a., a. vero 1899 sumptib. Antonii Daniszewski Praepositi renovata 6015
Praepositus Antonius Daniszewski.
Vicar. — Antonius Puncul.
3. Eccl. S. Georgii M. (Seminar.) post a. 1506 a Palatino Principe Nicolao Radziwill fundata.
Rector Seminarii dioecesani et professores v. s.
4. Eccl. S. Crucis fund. a Gastoldo a. 1334, murata a 1543 ab Eppo Paulo Holszanensi, moderna a Bonifr. post a. 1635 exstructa.

- Capel. Franciscus Wołodźko
5. Eccl. paroch. ad. Portam. Acial. sub. tit. S. Teresiae V. 3 cl. a. 1646 a Subcancell. Pac Stephano ac. Ign. Dubowicz oper. later. exstructa. 10050
 Praepositus Joannes Mokszecki, Decanus.
 Vicar. Dyakowski Napoleo.
 — Boleslaus Teżyk.
- Capella super Portam Acialem cum Imagi-
 ne B. Mariae V. miraculis gloriosa a. 1671
 e ligno, a. vero 1829 opere later exstructa.
6. Eccl. Montis Salvator. sub. tit. Ascens. Dni,
 murata, a. 1695 a Theophilo Plater fund.
 Praepos. Stanislaus Jasięński.
7. Eccl. Paroch. Ss. Ap. Philippi et Jacobi 3
 cl. a. 1542 a Castellano Georgio Chrepto-
 wicz erecta, a. vero 1690—1797 cura Prior.
 Ord. Praedicator. opere later. exstructa . . . 9831
 Praepositus Bohdanus Wyszyński, S.Th.C.
 Vica. 1. Boleslaus Korn.
 — 2. (vacat.)
 Capella in Carcere.
 Capellanus.
8. Eccl. paroch. S. Raphaelis Archang. 3 cl.
 murata, a. 1703 a Michaele Koszyc aedifi-
 cata. 19060
 Praep. Joannes Uszyłło.
 Vicar. Antonius Kuryłłowicz.
 — Antonius Beszta-Borowski.
 Capella in Coemeterio.
9. Eccl. paroch. post PP. Bernard. sub tit. S.
 Francisci Seraf. 2 cl. murata, 1469 a Rege
 Casimiro Jagiellone fundata 8386
 Praep. Joannes Kretowicz.
 Vicar. 1. Alexander Sarosiek.
 — 2. (vacat.)
 Mans. Joannes Józefowicz.
 Capellae: in Coemeterio et Scalae Christi.

10. Eccl. paroch. Omnium Sanctorum 1 cl. mu-
 rata, a 1620 a Woitecho Chludziński fundata. 24756
 Praep. Joseph Fardon.
 Visar. 1. Victor Koचाński.
 — 2. Vincentius Tazskun.
 — 3. (vacat.)
 Mans. Antonius Grekowicz.
 Capella Ponary, Biała Waka.
11. Eccl. paroch. Ss. Ap. Petri et Pauli 2 cl. mu-
 rata, a Magno Duce Exercit. Lith. Pac a.
 1688 erecta 15000
 Praep. Franciscus Zawadzki.
 Vicar. Boleslaus Wolejko.
 — Thaddaeus Zawadzki.
 Mans. Thomas Korbutowicz.
 — Antonius Żwyłowski.
 Capellae: Kojrany, in coemeterio, in disci-
 plinari carcere—Capel. Th. Korbutowicz
 et in Nosocomio amentium—Cap. Anicetus
 Butkiewicz.
12. Eccl. S. Annae pro Germanis Catholicis,
 murata ab Anna conjug. M. D. Vitoldi a.
 1392 erecta 997
 Praep. Joannes Łabok, S. Th. M.
13. Eccl. Monialium Ord. S. Benedicti sub. tit.
 S. Catharinae V. M. murata, a. 1622 a Ni-
 colao et Cathar. Horodyski fundata.
 Capellanus Stanislaus Maciejewicz, S.
 Th. M.
14. Eccl. S. Bartholomaei Ap. a 1644 erecta a
 Jacobo Załomaj, moderna a. 1824 exstructa
 Capell. Josephus Olechno, S. Th. M.
15. Eccl. S. Stephani Prtm. murata, a. 1600 a.
 sacerd. S. J. Wysocki ex eleemosynis fun-
 data.
 Capell. Constantinus Kontrym, S. Th. M.
16. Eccl. S. Nicolai Ep. fund. circa 1220 a fa-

bris germanicis, a. 1400 loco lignee sumptib. Palatini Jewno murata erecta est.

• Capell. Josephus Kuchta, S. Th. M.

- 17. Capella Domus Beneficentiae, sub. tit. S. Joseph Sponsi B. M. V., fund. a Radziwill et eppo Kossakowski 1798 a.
Capell. Julianus Raczkowski.

Ejusd. Decanatus extra fines Civitatis Vilnae.

- 1. *Niemenczyn*.— eccl. paroch. s. t. S. Michaelis Archang. 2 cl. murata, a. 1387 a Rege Jagiellone fundata, a. vero 1842 sumpt. parochian. renovata 9440
Administrator Casimirus Rogowski.
Vicar. 1. Joannes Kondrat.
— 2. (vacat.)
(Off. post. Niemenczyn.)
Filia Sużany s. t. S. Felicis Vales. murata, a quo et quando fundata sit, incertum, a. 1856 a Comite Joan. Tyszkiewicz renovata. 4015
Filiat. Franciscus Rasztutis.
Capellae: in Coemeterio et in Lubow.
(Off. post. Podbrodzie.)
- 2. *Suderwa*.— eccl. paroch. s. t. Ss. Trinitatis 4 cl. murata, a 1803 ab Eppo Wolczacki fundata 4267
Adm. Adamus Lojko.
Vicar. (vacat.)
Capella Szylany.
(Off. post. Wilno.)
- 3. *Mejszagola*.— eccl. paroch. s. t. Assumpt. B. Mariae V. 4 cl. murata, a. 1387 a Rege Jagiellone fundata, a. vero 1865 cura sacerdot. Urbanowicz renovata 5600
Adm. Alphonus Petrus.
Vicar.

Capella Izabelino.

(Off. post. in loco.)

- 4. *Musniki*.— eccl. par. s. t. Ss. Trinitatis 4 cl. a Stanislaw Kiszka palat. Witebsc. ante a. 1614 fundata lignea, a. vero 1855 sumpt. parochian. oper. later. exstructa 3915
Adm. Josephus Szymkunas.
(Off. post. Musniki.)
- 5. *Kiernowo*.— eccl. paroch. s. t. Assumpt. B. M. V. 4 cl. lignea—fund. Jaziellon. et Vitoldi, ditata 1495 ab Anna Koricka . . . 3605
Praep. Aloysius Urbanowicz.
Capellae: penes Ecclesiam et in Plikiszki.
(Off. post. Mejszagola.)
- 6. *Czabiszki*.— eccl. par. s. t. S. Joannis Bapt. 5 cl. loco lignee a. 1810 a Dno Pilsudzki oper. later. exstructa 2712
Praep. Casimirus Walantinas.
(Off. post. Zośle.)
- 7. *Werki*.— eccl. par. sub. tit. Invent. S. Crucis. 5 cl. murata, a. 1664 a Eppo Bialozor fund. a vero 1755 a Michaele et Christina Piotrowski renovata. 5020
Praep. Joannes Adamowicz, S. Th. C. 134910
Vicar. (vacat.) (Off. post. Werki).
Capellae: 1) circa Ecclesiam cum stationibus passionis D. N. Jesu Christi 23.
Capellae: 2) in aula Czerwony dwór.
— 3) Rzesza.

II. Decanatus Vilmensis in districtu.

- 1. *Turgele*.— eccl. paroch. s. t. Assumpt. B. M. V. 3 cl. murata. a. 1500 a Dno Wencesl. Mongierdowicz fund. a. vero 1837 a sacerdot. Brzostowski renovata 10673
Praep Paulus Szepecki.
Vicar.

- Mans. Jacobus Walentynowicz.
 Capella in coemeterio murata sub tit S. Felicis Vales. a. 1850 a. Dno Kobyliński renovata.
 (Off. post. Jaszuny).
2. *Gierwiaty*.—eccl. par. s. t. Ss. Trinitatis 4 cl. a. 1526 ab Eppo Joanne fundata. post 200 an. ab Eppo Zienkowiez reaedificata, a. 1900—3 murata a Cur. Ladislao Olszewski et parochianis erecta 8219
 Praep. Stephanus Romanowski.
 Vicar.
 Capellae: Sokolójcie, Giry.
 (Off. post. Worniany).
3. *Taboryszki*.—eccl. par. s. t. S. Michaelis Arch. 4 cl. lignea, a. 1770 a Dno Skarbek-Ważyński erecta 9370
 Praep. Andreas Lacki.
 Vicar.
 Capella in Coemeterio a. 1807 aedificata.
 (Off. post. Oszmiana).
4. *Worniany*.—eccl. par. s. t. S. Georgii M. 4 cl. fund. circa a. 1460 a Maria Songajło, murata a. 1769 a Marianna Abramowicz reaedific., 1903 a. sumptibus parochianorum et praep. Mich. Głębocki ampliata. . . . 10350
 Praep. Thaddaeus Zahorski, decanus.
 Vic. Miecislaus Petrzykowski.
 Capella Woronae s. t. S. Georgii, murata.
 (Off. post. Worniany).
5. *Lawaryszki*.—eccl. paroch. s. t. S. Joannis Baptistae 4 cl. lignea, a. 1444 a. Rege Ladislao Warnen. erecta, a. vero 1750 ab Eppo Zienkowiez reaedificata 10063
 Praep. Josephus Mironas.
 Vic. 1. Boleslaus Serafin.
 — 2.
 (Off. post. Wilejka)

6. *Michaliszki*.—eccl. paroch. s. t. S. Michaelis Arch. 5 cl. murata, a. 1622 a. Paulo-Cypriano Brzostowski erecta. 3160
 Praep. Josephus Buczyński.
 Capella in coemeterio murata a. Dno Kotwicz erecta.
 (Off. post. Michaliszki).
7. *Bujwidze*.—eccl. paroch. s. t. S. Georgii M. 5 cl. lignea, a. 1785 a Dno Radziszewski erecta 3864
 Praep. Michael Masiuhs.
 Capellae: Rubno, Bujwidze, Pryciuny. 56699

III. Decanatus Giedrojcensis. (district. Viln.)

1. *Giedrojcie*.—eccl. paroch. s. t. S. Bartholomaei Ap. 3 cl. fund. 1410 a Mich. Gintylłowicz et dotata; a. 1445 a Principe Josepho Giedrojé erecta murata 5700
 Praep. Joannes Stragas.
 Vic. Franciscus Czaglis.
 (Off. post. Giedrojcie).
 Filia Podbrzeż sub tit 6000
 Filial. Vincentius Taszkun.
 (Off. post. Giedrojcie).
 Capellae: Wielki Dwór et in coemeterio.
2. *Szyrwinty*.—eccl. paroch. s. t. Michaelis Arch. 3 cl. murata, a. 1475 a. Catharina, Agnete et Bohdana Oscikówna. 7954
 Praep. Joannes Nowicki, decanus.
 Vicar. Leo Wojtkiewicz.
 Filiae: Zybały et Szeszolki.
 Capellae: in coemeterio et Olany.
 (Off. post. Szyrwinty).
3. *Dubinki*.—eccl. par. s. t. Georgii M. 4 cl. lignea fund. Witoldi, confirm. a. Casim. Jagiellon a. 1449 1678 a Princip. Neuburg Ludovica Radziwiłł erecta. 5249

- Adm. Josephus Gabszewicz.
Vicar.
Capella in coemeterio.
(Off. post. Giedrojeie).
4. *Widzieniszki*.—eccl. par. s. t. S. Laurentii
M. 4 cl. murata, a. 1618 a Principe Marti-
no Giedrojc erecta 5500
Adm. Alphonsus Grzybowski.
Vicar.
Capella in coemeterio. (Off. post. Malaty).
5. *Szeszole*.—eccl. par. s. t. S. Joseph, 4 cl. li-
gnea, fund. ab Eppo Protasewicz a. 1572,
ab Eppo Zienkowicz 1761 an. reaedific . . . 2895
Praep. Petrus Balkowski.
Filia Kiewkle s. t. Visitationis B. M. V. . . 2184
Filiat.
Capella: Rozaliszki v. Labejki.
(Off. post. Szyrwinty).
6. *Gielwany*.—eccl. paroch. s. t. Visitat. B. M.
V. 4 cl. lignea a. 1686 a Casimiro Łozicki
fundata, qua incensa a. 1897 sumptib. pa-
rochianor. murata erecta est. 4979
Praep. Antonius Szymelun.
Vicar.
Capellae: in coemeterio penes ecclesiam
et in aula Gielwany.
(Off. post. Szyrwinty).
7. *Malaty*.—eccl. paroch. s. t. Ss. Ap. Petri et
Pauli, 4 cl., fund. Eppor. Vilnen. tempus
non constat; lignea a. 1700 ab. Eppo Brzo-
stowski erecta; 1905 a. murata sumptibus pa-
roch. et cura parochi Bandzewicz 6663
Praep. Casimirus Baudzewicz.
Vic.
Filia Skoduciszki s. t. Ss. Trinitatis.
(Off. post. Malaty).
8. *Inturki*.—eccl. paroch. s. t. Assumpt. B. M.
V. 5 cl. lignea, a. 1555 a Regina Bona erecta. 4000

- Praep. Petrus Pruński.
Capella Rudessa s. t. S. Joan. Baptistae.
(Off. post. Malaty).
9. *Janiszki*.—eccl. paroch. s. t. S. Jacobi Ap.
5 cl. lignea, fund a Pp. Soc. Jesu initio
XVIII saec. 4557
Praep. Joannes Kuźmiński.
Vicar.
Capella in coemeterio.
(Off. post. Podbrodzie).
10. *Korwie*.—eccl. paroch. s. t. S. Joseph. 5 cl.
fund. 1790 ab. Eppo Toczyłowski, murata
a. 1862 sumpt. parochianor. erecta 2273
Praep. Ladislaus Miniatt.
(Off. post. Mejszagola).
11. *Bogustawiszki*.—eccl. paroch. s. t. Invent. S.
Crucis. 5 cl. lignea, a. 1787 a. Dno Ign.
Szwykowski erecta 3820
Praep. Paulus Burbulis. 61774
Capellae: in coemeterio et Szawle.
(Off. post. Szyrwinty).

IV. Decanatus Trocensis.

1. *Civitas Troki*.—eccl. paroch. s. t. Visit. B.
M. V. *1 cl. murata, a. 1409 a Magno
Duce Lith. Alexandro Vitoldo erecta . . . 11008
Praep. Josephus Karwowski, decanus.
Vicar. 1. Ignatius Branicki.
— 2.
Mans. Norbertus Szukanowski.
Capellae: in coemeterio murata, in aula
Zatrocze et in carcere.
(Off. post. Troki).
2. *Stare Troki*.—eccl. paroch. s. t. Annuntiat
B. M. V. 3 cl. lignea. circa a. 1400 a Magn.
Duce Vitoldo erecta, a. vero 1899 a sacerdot.
Leone Czudowski murata erecta est sumpt.
parochianor 9058

- Praep. Eustachius Jeleniewski.
Vic. Laurentius Staszewicz.
(Off. post. civit Troki).
Capella Połuknia.
Capell. Joseph Ostrejko.
Capellae: Skorbuciany et Vaka.
(Off. post. Landwarowo).
3. *Sumiliszki*.—eccl. paroch. s. t. S. Laurentii.
M. 3 cl. lignea, a. 1501 a Rege Alexandro
fundata, a vero 1772 a sacer. Kibitniewski
restaurata 6509
Ibid. imago miraculis insignis S. Rochi C.
Praep. Joannes Masiulis.
Vicar. 1. Petrus Waluszkis.
— 2.
(Off. post. civit. Troki).
4. *Dorsuniszki*.—eccl. paroch. s. t. Assumpt. B.
M. V. 4 cl. fund. Vitoldi murata, a. 1848
sumpt. parochianor. erecta 5410
Praep. Mathias Józefowicz.
Vicar.
(Off. post. Kroni).
5. *Giegużyn*—eccl. paroch. s. t. Annunt. B. M.
V. 4 cl. fund. a. 1524 a Benigna Radziwiłł,
lignea a. 1852 sumptib. Dnae Zaleska et
parochian. erecta 4724
Praep. Georgius Glodeń.
Capellae: Rukla et Połomeń.
(Off. post. Janowo, Caunen. gub.)
6. *Kietowiski*.—eccl. paroch. s. t. Ss. Trinitatis,
4 cl. lignea, a. 1676 a. Dno Pocięj
erecta 5198
Adm. Dominicus Wiellowicz.
Vicar.
Capella Soboliszki murata.
(Off. post. Żyźmory).
7. *Użugoście*.—eccl. par. s. t. Ss. Ap. Petri et
Pauli 4 cl. fund. a. 1500 a Joanne Dagier-

- dowicz a. 1898 incendio consumpta est. a.
vero 1902 murata est erecta 5408
Adm. Constantinus Grużdź.
Vicar.
(Off. post. Wysoki Dwór. Trocen. distr.)
8. *Żośle*—eccl. par. s. t. S. Georgii M. 4 cl. lig-
nea, fund. ante a. 1517; a. 1533 a Dnis
Joanne et Michaele Nacza dotata: a. 1901
murata 10200
Praep. Ignatius Kozakiewicz.
Vicar.
— Petrus Budro.
(Off. post. Żośle).
Filia Kozakiszi s. t. B. Mariae V. mura-
ta, a. 1609 a Stanisłao Bejnart erecta . . . 3263
Filiat. Joannes Bobkiewicz.
Capellae: Wilkiszki, Poporcie et Narowy.
(Off. post. Jewje).
9. *Żyźmory*.—eccl. paroch. s. t. S. Jacobi Ap.
4 cl. lignea, a. 1528 a Rege Sigismundo
fundata 10365
Adm. Josephus Awgun.
Vic. 1. Josephus Staszys.
— 2.
(Off. post. Żyźmory).
10. *Kowale*.—eccl. paroch. s. t. S. Antonii C. 5
cl. fund. a parochian. 1780, murata a. 1800
a Vexillif. L. Wawrzecki erecta 3255
Praep. Joannes Gaudziewicz.
Capellae: Tolejkiszki et in coemeterio.
(Off. post. Kroni).
11. *Rudniki*.—eccl. par. s. t. Ss. Trinitatis. 5
cl. lignea a. 1611 a Hier. Wołłowicz funda-
ta, a. vero 1884 sumptib. parochianor. re-
staurata 4132
Praep. Antonius Audycki.
(Off. post. Jaszuny).
12. *Jewje*.—eccl. par. s. t. S. Annae 4 cl. lignea.
Dir. Vil. 11

circa a. 1600 a. Bohdano Ogiński fund.; a. 1816 a Principe Gabriele Ogiński reaedific. 4137
 Praep. Josephus Warpechowski.
 Vicar.
 Capella in coemeterio.
 (Off. post. Jewje).
 Filia Rykonty s. t. Ss. Trinitatis murata,
 e coetu Helvetico sub finem XVII saeculi
 ab Ogiński cultui catholico dicata . . . 1809
 Filial. Antonius Zimnoch. 84476
 (Off. post. Landwarowo).

V. Decanatus Merecensis (Trocens. districtus)

1. *Merecz*.—eccl. paroch. s. t. Assumpt. B. M. V. 3 cl. murata, a. 1418 a Rege Ladislao Jagiello fundata, a. vero 1648 a Rege Ladislao IV restaurata 7597
 Praep. Thomas Kakareko, decanus.
 Vic. Joseph Kraujalis.
 Mans. Adamus Szlapowicz.
 Capella in coemeterio. (Off. post. Merecz).
 Filia Marcinkańce s. t. Ss. Ap. Simonis et Judae, a. 1700 a sacerd. Józefowicz erecta, qua incensa a. 1880 sumptib. parochianor. aedificata lignea 5062
 Filial. Joannes Szablicki.
 (Off. post. Marcinkańce).
 Filia Rotnica s. t. S. Bartholomaei Ap. lignea, a. 1762 a Principe Leone Sapieha erecta 2848
 Filial. Franciscus Bernot.
 (Off. post. Druskieniki).
2. *Niedzingi*.— eccl. paroch. s. t. Ss. Trinitatis, 3 cl. murata, a. 1844 a Generali Żeliński erecta 4871
 Praep. Casimirus Stebierakas.
 Vicar.

- Capellae: Michniuny et Przelaje fund. Vitoldi in coemeterio.
 (Off. post. Orany).
3. *Olkieniki* — eccl. paroch. s. t. Visitation. B. Mariae V. 3 cl. fund. Bonae, ditata a Batorio, murata a. 1823 a sacerd. Kotowicz et Francisco Rupejko erecta, aucta a. 1998. 9596
 Praep. Paulus Kolas.
 Vic. 1. Adamus Zarembo.
 — 2.
 (Off. post. Olkieniki).
 4. *Daugi*—eccl. paroch. s. t. Providentiae divinae, 3 cl. murata, circa a. 1400 a Magno Duce Lit. Vitoldo fundata, a. vero 1862 a sacerd. Matthaeo Piotrowski sumpt. paroch. reaedificata 6150
 Praep. Leopoldus Waszkiewicz.
 Vicar.
 (Off. post. Orany-Daugi).
 Filia Orany s. t. S. Michaelis Arch. lignea, a. 1780 a Generali Brzostowski erecta . . 6194
 Filial. Vincentius Wołowicz.
 Vicar.
 Capellae: Kamień, Bobryszki, Bychowczy-szki et in coemeterio parochiali.
 (Off. post. Orany).
 5. *Punie*—eccl. paroch. s. t. S. Jacobi Ap. 3 cl. fund. 1503 a rege Alexandro, murata a. 1857 a sacerd. Zagórski sumpt. parochianor erecta 3222
 Adm. Stephanus Raczkowski.
 Capella in coemeterio.
 Filia Butrymance s. t. Salvatoris, lignea, a. 1843 a sacerd. Jeziński erecta 2580
 Filial. Josephus Deksnis.
 (Off. post. Butrymance).
 6. *Jezno*—eccl. paroch. s. t. S. Michaelis Arch.

- et S. Joan. Bapt. 4 cl. murata a. 1643 a Steph. et Christ. Pac erecta 5654
 Praep. Georgius Zubrzycki.
 Vicar.
 Capella in coemeterio.
 (Off. post. Jezno).
7. *Stokliszki*—eccl. par. s. t. Ss. Trinitatis 4 cl. fund. 1593 a rege Sigism. III murata, an. vero 1776 a Josepho Boufall restaurata. 7281
 Praep. Vincentius Butwid.
 Vic.
 Capella: Piesztowiany et in coemeterio.
 (Off. post. Jezno).
8. *Olita*—eccl. paroch. s. t. S. Ludovici, 4 cl. a. 1524 erecta est lignea a Duce Zabrzeziński, a. vero 1818 sumptib. sacer. Kamiński aedificata opere latericio 3526
 Praep. Antonius Szabanowicz.
 Filia Olawa s. t. Ss. Trinitatis lignea, a. 1802 a Kiejstut-Giedymino erecta 3030
 Filial. Raphael Juchnis.
 (Off. post. Olita, Trocen. distr.)
9. *Pioszuny*—eccl. paroch. s. t. Assumpt. B. M. V. 4 cl. lignea. a. 1825 a sacer. Soroko erecta 4942
 Ibid. imago Dei Genitricis miraculis insignis.
 Praep. Antonius Deksnis.
 Vicar.
 Capella in coemeterio.
 (Off. post. Butrymance).
10. *Hanuszyski*—eccl. par. s. t. Ss. Ap. Philipi et Jacobi 4 cl., a. 1568 a Joanne Naruszewicz erecta est lignea; a. vero 1829 a Dno Szetkiewicz aedificata oper. lateric. 5574
 Praep. Matthaëus Szydagus.
 Vic.
 (Off. post. Hanuszyski).

11. *Duśmiany*—eccl. paroch. s. t. Ss. Ap. Simonis et Judae 5 cl. lignea, a. 1820 sumpt. Patrum Camedul. erecta 3914
 Adm. Stanislaus Szlamas.
 Capella Żyliny.
 (Off. post. Hanuszyski).
12. *Niemonajcie*—eccl. par. s. t. Nativ. B. M. V. 5 cl. lignea, a. 1325 a Nicolao et Casimir. Sapięha erecta., a. autem 1831 a Dno Vincentio Żyliński restaurata, a. 1904 a parochianis murata 3300
 Praep. Felix Baltuszko.
 (Off. post. Olita).
13. *Niemoniuny*—eccl. par. s. t. Ss. Ap. Petri et Pauli, 5 cl. lignea, a. 1789 sumpt. Kaczanowska erecta, a. vero 1878 cura sacer. Noniewicz et sumpt. Stanisl. Morawski ac. parochianor. restaurata 3612
 Praep. Constantinus Waszkiewicz.
 Capella in coemeterio.
 (Off. post. Jezno).
14. *Birsztany*—eccl. par. s. t. S. Thaddaei—Judae Ap. 4 cl. lignea, a. 1787 a Principe Casimiro Sapięha erecta 1437
 Praep. Joannes Karwelis-Korwel. 90390
 (Off. post. Preny gub. Suwal.)

V. Decanatus Oszmianensis.

1. *Oszmiana*—eccl. par. s. t. S. Michaelis Arch. 1 cl. murata, fund. a. 1387 a Jagellone 11819
 Praep. Julianus Ejdziatowicz, Decanus.
 Vic. 1. Vitoldus Zaniewski.
 — 2.
 Capellae: in coemeterio Olany, Horodniki et Polany.
 (Off. post. civit. Oszmiana).
2. *Holszany*—eccl. paroch. s. t. S. Joannis Bapt.

2 cl. condita a princip. Olszanen. XV saeculo, a Sapielis ad cultum helveticum raptā; a. 1618 a Paulo Sapielha cum monasterio Pp. franciscanor, extructa moderna. 8800

Praep. Alexander Zwierko.
Vicar. 1. Stanislaus Huniewicz.
— 2.

Filia Bohdanów s. t. S. Michaelis Archang. 3500
Fial. Thomas Syrwid.
Capella: Holszany et in coemeterio.
(Off. post. Holszany).

3. *Soly*—eccl. paroch. s. t. S. Rosarii B. M. V. 4 cl. fund. 1620 a Joan. Kiszka et Christina Drucka Sokolnicka lignea, cum a. 1812 ab incendio consumpta esset, a. 1849 sumpt Praep. Petri Żylinski et parochianor. nova est aedificata 12155

Praep. Josephus Pokalnis.
Vicar. 1. Laurentius Lesniewski.
— 2.

Filia Daukszyszki s. t. Patrocinii B. M. V. Capellae: Soly, Slobodka in coemeterio, Raczuny, Proniuny et Gudohaje fund. 1764 a. Joseph et Anna Wojno.
(Off. post. Soly).

4. *Grauzyszki*—eccl. par. s. t. Ss. Ap. Petri et Pauli, 4 cl. lignea, ab Eustachio Kordziej erecta, circa a. 1650 4347

Praep. Antonius Gajlewicz.
(Off. post. Oszmiana civit.)

5. *Żuprany*—eccl. par. s. t. Ss. Ap. Petri et Pauli, 5 cl. fund. circa med. XVI s. a Dnis Henryk Dauksza et Dowgird. rapta a calvinistis, a. 1646 recuperata a Canonico Kleczkowski; murata a. 1854 sumpt Comitum Czapski et parochianor erecta 7436

Praep. Leonardus Rodziewicz.
Vic.

(Off. post. Soly).

6. *Oszmianka Murata*—eccl. par. s. t. B. Mariae V. 5 cl. lignea et a. 1790 a Subcaemerar. Ign. Ważyński erecta, antea capella. 5847
Praep. Antonius Jabłoński. 53904

Vicar.
(Off. post. civit. Oszmiana).

VII. Decanatus Visznievensis (Oszmian. distr.)

1. *Wiszniew*—eccl. par. s. t. Visit. B. M. V. 3 cl. fund. a. 1498 a Simone Gedygoldowicz; a. 1624 a Com Chreptowicz murata . . . 6930

Praep. Eduardus Cerran.
Vicar.
Capella in coemeterio.
(Off. post. Wiszniew).

2. *Gieranony*—eccl. paroch. s. t. Nicolai Ep. 3 cl. fund. 1411 a Sigism. Kiejstutowicz; murata, a. 1519 a Duce Gasztoldo erecta. 3930

Praep. Joseph Iuchniewicz.
Filia Dziewieniszki s. t. Ss. Rosarii B. M. V. lignea, a. 1474 ab eod. Gasztoldo erecta. 5875
Fialista Casimirus Lekstutowicz.

Capella Berdowseczyzna.
(Off. post. Żemłoslaw).

3. *Hruzdowo-Oborek*—eccl. paroch s. t. Assumpt. B. M. V. et S. Rochi, 5 cl. fund. 1473 a Bohdano et Andrea Sakowicz, lignea a. 1773 a Principe Ogiński erecta 4625

Praep. Casimirus Cholawo.
Capellae: in coemeterio, Cholchła et Czeronowo.
(Off. post. Molodeczna).

4. *Derewna*—eccl. par. s. t. Assumpt. B. M. V.

- 4 cl. murata, a. 1590 a Principe Nicolao Radziwill erecta 6505
 Praep. Joannes Weber.
 Vic.
 Capella in coemeterio paroch.
 (Off. post. Stolbey gub. Minscen.)
5. *Iwje*—eccl. paroch. 2 cl. fund. a. 1538, moderna a Nicolao Kiszka a. 1563 Pp. Bernardin erecta ab an. 1837 parochialis s. t. Ss. Ap. Petri et Pauli. 11455
 Praep. Nicodemus Tarasewicz, decanus.
 Vicar. 1.
 — 2. Joannes Zaszczczyński.
 Filia Dudy s. t. Ss. Rosarii B. M. V. lignea. a. 1772 a Dno Zienkowicz erecta 4170
 Filial. Vincentius Sidorski.
 Capellae: in coemeterio et Jatoltowicze.
 (Off. post. Iwje).
6. *Konwaliszki*—eccl. paroch. s. t. S. Nicolai Ep. Miren., 5 cl. lignea, a. 1808 a Canonico Jankowski erecta 3270
 Praep. Casimirus Kuczewski.
 Capella Stoki.
 (Off. post. Bieniakonie).
7. *Lipnizski*—eccl. paroch. s. t. S. Casimiri C. 4 cl. murata, a. 1510 a Rege Sigismundo fundata, a. vero 1804 reaedificata, a. Principe Bezborodko, qua a. 1890 ab incendio consumpta e lapidibus exstructa est 9110
 Praep. Joannes Kunieki.
 Vicar. Ludovicus Kluk.
 Capella Zygmunciszki.
 (Off. post. Bastuny).
8. *Naliboki*—eccl. paroch. 5 cl. fund. ante. an. 1447 s. t. Assumpt. B. M. V. lignea, a. 1570 a Principe Albrechto Radziwill erecta 6715

- Praep. Antonius Dawidowicz.
 Vicar.
 (Off. post. Stolbey gub. Minscen).
9. *Subotniki*—eccl. paroch s. t. S. Ladislai C. 5. cl. lignea a. 1570 a Principe Albrechto Radziwill fundata est, a. vero 1900 curam animar. gerente sacer. Mikielunas sumptib. Comitis Ladislai Umiastowski murata erecta est 6540
 Praep. Joannes Krzysztofik.
 Vicar.
 Capellae: Kwiatkowce et in coemeterio.
 (Off. post. Zemloslaw).
10. *Lazduny*—eccl. par. 5 cl. s. t. Ss. Ap. Simonis et Judae lignea, a. 1570 a Princip. Albrechto Radziwill fund., a. 1772 a Dno Zienkowicz reaedificata, a. vero 1852 a Dno Oscaro Milewski restaurata parochialis ab a. 1904 6600
 Praep. Franciscus Mackiewicz.
 (Off. post. Iwje).
11. *Surwiliszki*—eccl. paroch. s. t. Ss. Trinitatis, 4 cl. lignea, a. 1560 a Dna Rosa Hajkowa erecta 4305
 Praep. Josephus Żero.
 Capella Klewica.
 (Off. post. Zemloslaw).
12. *Traby*—eccl. paroch. s. t. Nativ. B. M. V. 4 cl. fund. a. 1410 a Maryna Gasztoldowa, a. 1534 ab Alberto Gastoldo reaedif. 4515
 Adm. Eduardus Dokurno.
 (Off. post. Holszany).
13. *Zabrzeź*—eccl. paroch. s. t. Sss. Trinitatis, 5 cl. lignea, a. 1466 ab Alexandro Zabrzeziński erecta 6305
 Praep. Curam animarum exercet Alexander Łoszakiewicz. 90850
 Vicar.

Capella Rożesław.
(Off. post. Wolożyn).

VIII. Decanatus Swiencianensis.

1. *Civitas Swienciany*—eccl. par. s. t. Omnium Sanctor. 1 cl. fundata a Magno Duce Lit. Vitoldo, dotata a Sigism. I 1514 a., erecta lignea a. 1638; a. vero 1898 opere later. exstructa 15760
Adm. Joannes Burba, Decanus.
Vic. 1. Joannes Burba.
— 2. Simeon Bystrais.
Capellae: Raczkowszczyzna, Cyrkliszki et Stanisławow.
(Off. post. civitas Swienciany).
2. *Hoduciszki*—eccl. paroch. s. t. B. M. V. de monte Carmelo, 3 cl. fund. a. 1608 a Canonico Kiszka, murata a. 1826 a Praelato Cywiński erecta 7887
Praep. Benedictus Krysztopanis.
Vicar.
(Off. post. Hoduciszki).
3. *Komaje*—eccl. par. s. t. S. Joannis Bapt. 3 cl. murata, a. 1606 a Joanne Rudomina erecta 6450
Adm. Constantinus Staszewski.
Vicar. Nicodemus Aborowicz.
Capellae: Szyłwa et Olechniszki in coemeterio.
(Off. post. Komaje).
4. *Lyntupy*—eccl. paroch. s. t. S. Andreae Ap. 3 cl. lignea, a. 1459 ab Andrea Dowgerdowicz fundata, a. vero 1700 a Joanne Brzostowski restaurata 6564
Praep. Joachim Raczkowski.
Vicar.

- Capella in coemeterio.
(Off. post. Lyntupy).
5. *Daugieliszki*—eccl. paroch. s. t. S. Annae et Joachim, 4 cl. a. 1526 ab Alberto Gasztoldo fundata, qua ab incendio consumpta a. 1889 cura sacerd. Burba sumptib. parochianor. reaedificata 6483
Praep. Josephus Klikowicz.
Vicar. 1. Hieronymus Janulanis.
— 2.
(Off. post. civit. Swienciany).
Filiae: 1) Przyjażń s. t. Visit. B. M. V. et S. Joan. murata, a. 1828 a Dno Kamiński fundata 3090
Filial. Joannes Skardyński.
(Off. post. Ignalino).
 2. *Sieniszki* s. t. Ss. Ap. Petri et Pauli, lignea, a. 1511 a Barbara Narbutowiczowa erecta.
 3. *Cejkinie* s. t. B. M. V. lignea, a. 1773 a Nicolao Smigielski erecta. Curam animarum exercet Petrus Bertulis. 3152
Capellae: Porynga condita c. a. 1620, reaedif. 1745, murata 1818 a Laurent. Bobiński; hic imago Crucifixi D. N. J. C., miraculis insignis.
2 capel. Kaczeergiszki.
 6. *Twerecz*—eccl. par. s. t. Ss. Trinitatis, 4 cl. lignea, fund. c. a. 1660 a Felice Pac 7545
Praep. Antonius Slabszyński
Vicar.
(Off. post. Widzy, Caunem gub.)
 7. *Melegiany*—eccl. par. s. t. S. Joan. Bapt. 4 cl. murata, a. 1779 a Justina Kublicka erecta 4340
Praep. Placidus Szarkowski.
Vicar.
Capellae: Melegiany in coemeterio et Krykiany. (Off. post. Hoduciszki).

8. *Strunojeie*—eccl. par. s. t. Ss. Ap. Petri et Pauli, 5 cl. fund. 1781 a Joan. et Constantia Hrebnicki, murata a. 1848 a Dno Masłowski erecta 3811
 Praep. Alexius Racewicz.
 (Off. post. Swienciany).
9. *Polusze*—eccl. par. s. t. S. Joseph, 5 cl. lignea, a. 1750 a sacerd. Bazylewski erecta. 2608
 Praep. Antonius Matewicz. (Off. post. Ignalino).
10. *Korkożyszki*—eccl. paroch. s. t. Ss. Ap. Petri et Pauli, 5 cl. fund. 1502 a Hedwig. Niemirowiczowa lignea, a. 1838 a. parochianis restaurata 3715
 Praep. Constantinus Koscia.
 (Off. post. st. fer. v. Podbrodzie).
11. *Sorokpol*— eccl. paroch. s. t. S. Casimiri C. 5 cl. lignea, a. 1775 a Dno Sproko erecta. 2015
 Praep. Curam animarum exeret Vincentius Brzozowski.
 (Off. post. st. v. fer. Podbrodzie).
12. *Lynymiany*—eccl. paroch. s. t. Ss. Trinitatis, 5 cl. fund. a. Sigism.I. 1517 a.; 1720 a Comite Tyszkiewicz erecta est lignea, a. vero 1887 cura sacerd. Szymański sumptib. parochianor. opere later. extracta 4531
 Praep. Antonius Nieniewski.
 (Off. post. Nowo-Swienciany).
13. *Eabonary*— eccl. paroch. s. t. Nativ. B. M. V. 5 cl. fund. eppor. Vilmensium, lignea a. 1820 sumptib. parochianor. erecta 4525
 Praep. Josephus Sadunas.
 Capella Styrmie in coemeterio.
 (Off. post. Nowo-Swieńciany).
14. *Kottyńiany*—eccl. par. s. t. B. M. V. 5 cl. lignea, a. 1633 a Joanne Narbutt erecta . 4587
 Praep. Michael. Mesztyk.
 Capella in coemeterio paroch.
 (Off. post. Nowo-Swieńciany).

15. *Kukuciszki*—eccl. par. s. t. S. Joan. Bapt. 5 cl. lignea, a. 1604 ab Eppo Wojna erecta. qua ab incendio consumpta cura sacerd. 4747
 Walunas sumptib. parochianor. extracta. 91810
 Praep. Joannes Ukryn.
 Capella in coemeterio parochiali.
 (Off. post. Uciany, Caunensis gub.)

XI. Decanatus Swirensis.

1. *Swir*—eccl. paroch. s. t. S. Nicolai Ep. 3 cl. fund. a Joanne principe Swirski a. 1452, 9380
 murata, a. 1653 a Gasparo Jasiński erecta.
 Adm. Casimirus Walunas.
 Vic. Valerianus Holak.
2. Szemetowszczyzna mur. s. t. De perp. suc. B. V. M., aedif. XVIII aevo a Sulistrowski, ampliata 1902 a. a Bolesl. Skirmunt, consecr. 1904 a. ab episcopo Vilm. Eduardo Libero Barone de Ropp.:—
 Cur. Josephus Rowiński.
 (Off. post. Swir).
 Cap.: Dobrowlany et Straczanka.
3. *Wojstom*—eccl. paroch. s. t. Sss. Trinitatis, 3 cl. fund. circa a. 1440, dotata 1490 a Steph. Jadolgowicz Radziwill; lignea a. 1774 a Sacerd. Joanne Twardowski erecta . . 6303
 Praep. Adolphus Moczulski.
 Vicar.
 Capellae: Ruskie Siolo, Hruzdzienica, Hanuta et in coemeterio.
 (Off. post. Wojstom).
4. *Niestaniszki*— eccl. paroch. s. t. Ss. Trinitatis, 4 cl. lignea, a. 1479 a Bohdano Andrzejewicz erecta 4685
 Adm. Casimirus Teżyk.
 Vicar.

- Capella Wyholenięty.
(Off. post. Swir).
5. *Kobylniki*—eccl. paroch. s. t. S. Andreae Ap.
4 cl. lignea, a. 1463 a principibus Swirski
erecta, a. 1901 sumpt paroch. et cura sacer.
Rosolowski murata erecta est 5080
Praep. Ignatius Rosolowski, Decanus.
Vicar.
Capellae: Pomoście et in coemeterio.
(Off. post. Kobylniki).
6. *Swiranki*—eccl. paroch. s. t. S. Georgii M.
4 cl. lignea, a. 1690 sumptib. Capituli Vil-
nen. erecta. 4541
Praep. Georgius Murnik.
(Off. post. Michaliszki).
7. *Żodziszki*—eccl. paroch. s. t. Ss. Trinitatis
4 cl. murata, a. 1612 a Christ. Komar erecta.
Praep. Eduardus Dybel.
Capellae: Podstarzyń, Dubatówka.
(Off. post. telegr. Smorgonie).
8. *Kiemieliszki*—eccl. paroch. s. t. Nativ. B. M.
V. 5 cl. lignea, a. 1781 a Dno Stanislaw
Pruszyński erecta 4332
Praep. Adolphus Płaskowicki.
(Off. post. v. fer. Podbrodzie).
9. *Konstantynow*—eccl. paroch. s. t. Assumpt.
B. M. V. a. 1793 a D. Const. Chomiński
erecta est lignea, a. vero 1826 a Dno Pa-
szkiewicz exstructa oper. lateric. dein a. 1896
a Comitib. Victore et Maria Starzyński nec
non Alexio et Evelina Chomiński aucta 3911
Praep. Boleslaus Moczulski.
(Off. post. Swir).
10. *Daniszew*—eccl. paroch. s. t. Ss. Trinita-
tis 5 cl. fund. a Joan. Kiszka et Christina
Drucka Sokolnicka a. 1620 filial.; parochia-
lis ab a. 1772, post incendium lignea a.
1809 a Dno Klimański erecta, a. autem

- 1899 sumptib. sacer. Gintowt et parochia-
nor. restaurata 6029
Praep. Cajetanus Czepan.
Vicar.
Capellae: Zalesie et in coemeterio.
(Off. post. Smorgonie).
11. *Kluszczy*—eccl. paroch. s. t. S. Joachim,
5 cl. lignea, a. 1786 a Joanne Korsak ere-
cta, a. vero 1877 cura sacer. Galicz sum-
ptib. parochianor. restaurata 3313
Adm. Joseph Ladislaus Sarosiek. 52184
Capella in aula Szajkuny s. t. S. Michae-
lis Arch. murata, a. 1841 a Caun. Menso-
re Ign. Swołkien erecta.
(Off. post. civit. Swienciany).

X. Decanatus Lidensis.

1. *Lida*—eccl. paroch. s. t. Exaltationis S. Cru-
cis, fund. Jagiellonis 1387 2 cl., murata a.
1770 a sufragan. Vilnen. Thoma Zinkowicz
erecta 15402
Praep. Josephus Sienkiewicz, Decanus.
Vicar. 1. Felix Meszkis.
— 2.
Filia Krupa s. t. Ss. Trinitatis, lignea, a.
1460 ab Anna Dowojno erecta.
Capellae: Czechowce, Perepeczyce et in coe-
meterio.
(Off. post. civit. Lida).
2. *Nowydwór*—eccl. paroch. s. t. Assumpt. B.
M. V. 3 cl. lignea, a. 1480 a Dno Czołgin
erecta, reaedif. 1749 a. 5449
Praep. Josephus Ilcewicz.
Vicar.
Capellae in coemeterio.
(Off. post. Szczuczyn Liden. distr.)

- 3. *Żółudek*—eccl. paroch. s. t. Assumpt. B. M. V. 3 cl. fund. Casimiri Jagiellon. 1490 murata, a. 1835 a Comitissa Uruska erecta . 9628
Praep. Matthaeus Łajewski.
Vicar. Antonius Świl.
Capella Krasula.
(Off. posi. Żółudok).
- 4. *Lack*—eccl. paroch. s. t. S. Stanislai Ep. M. 4 cl. lignea, a. 1424 a Dno Stanisl. et Andr. Prostolowicz Skinder erecta; reaedif. 1777 a. 5911
Praep. Josephus Szkop.
Vicar.
Capella in coemeterio.
(Off. post. Szczuczyn).
- 5. *Szczuczyn*—eccl. paroch. s. t. Jesu Chr. et S. Teresiae V. 4 cl. fund. 1436, murata a. 1829 a Principe Drucki-Lubecki erecta . 2641
Praep. Thaddaeus Sawaszyński.
(Off. post. Szczuczyn).
- 6. *Białohrud*—eccl. paroch. s. t. B. M. V. 5 cl. lignea, a. 1609 a Duce Joanne Zawisza erecta 2375
Praep. Casimirus Stalewski.
Capella Białohrud.
(Off. post. civit. Lida).
- 7. *Trokiele*—eccl. paroch. s. t. B. M. V. 5 cl. lignea, a. 1500 a Principe Matrino Gasztold erecta 4169
Adm. Josephus Sidorski.
Filia Dworzyszcze s. t. B. M. V. lignea, a. 1779 a Patrib. S. J. erecta.
(Off. post. Bastuny).
- 8. *Jelna*—eccl. paroch. s. t. B. M. V. S. Rosarii 5 cl. lignea, a. 1667 a Joanne Sapielha et Sophia Odachowska erecta 3165
Praep. Michael Ziemczonok.
Capella Bielica.

- Filia Waszkiewiczze s. t. S. Annae, murata, a. 1763 a Dno Solohub erecta.
(Off. post. Nieman-Sielec).
- 9. *Żyrmuny*—eccl. paroch. s. t. S. Crucis, 4 cl. fund. a Joanne Zawisza a. 1630, lignea a. 1788 a Principe Carolo Radziwiłł erecta . 4957
Praep. Boleslaus Sperski.
(Off. post. Bastuny).
- 10. *Niecicz*—eccl. paroch. s. t. S. Michael. Arch. 5 cl. lignea, a. 1715 a Venatore aulico Katuszewski erecta 2636
Praep. Casimirus Dauksza.
(Off. post. Nieman-Sielec).
- 11. *Rożanka*—eccl. paroch. s. t. Ss. Ap. Petri et Pauli, 5 cl. murata, a. 1674 a Duce Pae erecta 3657
Praep. Ladislaus Klamm.
(Off. post. Szczuczyn).
- 12. *Hermaniszki*—eccl. paroch. s. t. Sss. Trinitatis, 5 cl., fund. eppor. Vilnens., a. 1686 ab Eppo Brzostowski lignea erecta est, a vero 1880 sumptib. parochianor. opere laterie. exstructa 3885
Praep. Czelkis Petrus.
(Off. post. Werenowo). 63875

XI. Decanatus Radunensis (district. Lidensis).

- 1. *Ejszyszki*—eccl. paroch. s. t. Ascens. Dni, 2 cl. fund. Vitoldi, dotata a Sigism. I 1522 a. murata a. 1852 a sacerd. Paulo Kalinowski erecta 12429
Praep. Nicasius-Joseph Gintowt-Dziewałtowski, decanus.
Vicar. 1. Georgius Zimkus.
— 2.
Capella Podzitwa.
(Off. post. Ejszyszki).

2. *Raduń*—eccl. paroch. s. t. Ss. Rosarii B. M. V. 3 cl. fund. reg. Bonae a. 1517, lignea a. 1838 a. sacerd. Maciejewski erecta 10000
Praep. Stanislaus Brzozowski.
Vicar. Joannes Gudan.
(Off. post. Ejszyszki).
3. *Wasiliszki*—eccl. par. s. t. Ss. Ap. Petri, 3 cl. lignea, a. 1489 a Rege Polon. Casimiro erecta, a. 1903 mur. a Cur. Sokolowski et paroch. 10446
Praep. Franciscus Sokolowski.
Vic. Venceslaus Gintowt-Dziewaltowski.
(Off. post. Wasiliszki).
4. *Nacza*—eccl. par. s. t. Immacul. Concept. B. M. V. 4 cl. fund, a. 1529 a Marianna Kościwiczowa; a. 1766 a sacerd. Josepho Kuczewski erecta lign. Ibid. statua Jesu Chr. miraculis illustris 7691
Adm. Adamus Sokolowski.
Vic. Rochus Gielazunas.
(Off. post. Ejszyszki).
5. *Koleśniki*—eccl. paroch. s. t. Imm. Conc. B. M. V. fund. a. 1707 a Constant. Kunczewicz, reaedificatur 5248
Adm. Michael Rudzis.
(Off. post. Ejszyszki).
6. *Bieniakonie*—eccl. paroch. s. t. S. Joan. Bapt. 4 cl. lignea, a. 1734 a Joanne Czaplński erecta, dein 1902 a murata cura parochi Thad. Zahorski et sumptibus parochianorum. 4788
Praep. Joannes Jankiewicz.
Filia Butrymańce s. t. S. Michaelis Arch. lignea a. 1779 a barone Szrotter erecta 1421
Filiat.
(Off. post. Bieniakonie).
7. *Zabłoc*—eccl. par. s. t. Ss. Trinitatis, 4 cl. fund. 1623 a. Comit. Nicolao Narbutt, murata a. 1812 a Ludovico Tyszkiewicz erecta. 6620

- Praep. Joannes Kazarnowicz.
Vicar.
Capellae: Woronicze et Zabłoc.
(Off. post. Wasiliszki).
8. *Wawiorka*—eccl. paroch. sub. t. S. Francisci 4 cl. fund. 1413 a. a Michaele Golginowicz, a. 1568 a dissidentibus occupata, a. 1648 restituta, a. vero 1840 a Samuele Kostrowicki e saxis exstructa est 7228
Praep. Joannes Sacharko.
Vicar.
Capella Stankiewiczze.
(Off. post. Wasiliszki).
9. *Iszczolna*—eccl. paroch. s. t. Ss. Trinitatis, 5 cl. a. 1514 a Dno Andrea Wojnowicz erecta est, a. vero 1758 a Dno Wall. opere later. exstructa 3895
Praep. Antonius Paksztis.
Capella Możejkw wielki.
(Off. post. Szczuczyn).
10. *Werenowo*—eccl. paroch. s. t. S. Thaddaei Ap. 5 cl. fund. Mosiewicz dux Mstisław. lignea, a. 1705 a Dno Alexandrowicz erecta 3075
Praep. Ignatius Szopara.
(Off. post. Woronowo).
11. *Ossowo*—eccl. paroch. s. t. S. Georgii M. 5 cl. lignea a. 1666 a Casimiro et Alexandro Frackiewicz erecta; reaedificata 1732 a. Georg. Radziwill 4170
Praep. Felix Horbatowicz.
Capella Horodna.
(Off. post. st. v. fer. Bastuny).
12. *Soleczniki*—eccl. paroch. s. t. S. Petri Ap. 5 cl. fun. 1410 lignea, a. 1523 a. Joanne Chodkiewicz erecta 4600
Adm. Casimirus Burak.
Vicar.

Filia Male Soleczniki, lignea, a. 1834 a Dno Nicolao Mianowski erecta	2600
Filial. Felix Lubowicki.	84211
Capella Montwiłowszczyzna. (Off. post. Bieniakonie).	

XII. Decanatus Vilejensis.

1. <i>Radoszkowicze</i> —eccl. paroch. s. t. Ss. Trinitatis, 3 cl. a. 1447 a Castell. Giedygoldowicz erecta est lignea, a vero 1859 a sacerdot. Petro Żyliński oper. lateric. exstructa	3893
Praep. Victor Białozor, Decanus. Vicar. Mans. Michael Ordyński. Capella Radoszkowicze in coemeterio. (Off. post. Radoszkowicze).	
2. <i>Budslaw</i> —eccl. paroch. s. t. Assumpt. B. M. V. 3 cl. fund. Alexandri Jagiellon. 1504, murata, a. 1783 a parochianis erecta	4897
Praep. Vincentius Miskinis. Vicar. Filia Berezówka. Capella Budslaw in coemeterio. (Off. post. Dolhinow).	
3. <i>Dolhinow</i> —eccl. paroch. s. t. S. Stanisłai Ep. M. 4 cl. fund. Caroli et Evae Drucki Sokoliński 1704 a.; murata, a. 1853 a parochianis erecta	7336
Praep. Hilarius Danilowicz. Vicar. Filiae: Karolin et Żary. Capella Dolhinow et in coemeterio. (Off. post. Dolhinow).	
4. <i>Kościeniewicz</i> —eccl. paroch. s. t. Immac. Concept. B. M. V. 4 cl. a. 1663 erecta est lignea, a. vero 1763 a sacerdot. Feliciano S. J. opere later. exstructa	5300

Praep. Joannes Krzywicki. Vic. Capellae: Serwecz, Kulbaczyn, Kowieniowo et Horodyszcze. (Off. post. Kościeniewiczze).	
5. <i>Olkowicze</i> —eccl. paroch. s. t. Visit. B. M. V. 4 cl. lignea, a. 1722 ab Eppo Horain unno vero 1905 cura praep. Ed. Wojciechowki et sumptibus parochian. murata erecta	6180
Praep. Eduardus Wojciechowski. Vicar. Filia Wiazyń. Capellae: Starzynka, Obodowce et Ościukiewiczze. (Off. post. Ilija distr. Wilejens).	
6. <i>Krzywicze</i> —eccl. paroch. cum. Statua Salvatoris miraculis gloriosa, 5 cl. murata, a. 1777 a. paroch. erecta	3201
Praep. Casimirus Rybikowski. Capellae: Kniahin et Korczowatka. (Off. post. Dolhinow).	
7. <i>Lebiedziew</i> —eccl. paroch. Nativ. B. M. V. 5 cl. lignea, a. 1476 a Principe Holszański erecta, a. vero 1898 a Praeposito et parochianis restaurata	2363
Praep. Josephus Staszkievicz. Capella Malinowszczyzna. (Off. post. Molodeczno).	33170

XIII. Decanatus Nadwilejensis, (distr. Wilejens).

1. <i>Wolkolata</i> —eccl. paroch. s. t. S. Joan. Bapt. 3 cl. fund. Elisab. Radziwill a. 1524, postea a. 1624 a Subcamer. Dołmat-Isajkowski erecta est lignea a. vero 1884 a sacerdot. Cycen et parochian. e saxis exstructa	7816
Adm. Boleslaus Sokolowski. Vic.	

- Capellae: in coemeterio, Teresdwor et Star-Zosna.
(Off. post. Duniłowicze).
2. *Duniłowicze*—eccl. paroch. s. t. S. Michaelis Arch. et B. M. V. de mont. Carmelo, 4 cl. fund. a principib. Olszaniensib c. a. 1500 a. 1624 ab eppo Isajkowski lignea erecta est, qua ab incendio a. 1894 consumpta a sacerd. Dulko sumptib. paroch. Mariae Abramowicz reaedificata 6015
Praep. Alexander. Dulko, Decanus.
Vicar.
(Off. post. Duniłowicze).
Filia Dzierkowszczyzna s. t. Ascen. Dni murata, a. 1817 a Leone Domejko erecta. 2317
Filiat. Vincentius Szablowski.
Capellae: Duniłowicze, Jasienowicze, Kraśniany et Darewo.
3. *Zadziew*—eccl. paroch. s. t. Transfigur. Dni, 4 cl. lignea, a. 1760 ab Eppo Zienkowicz erecta 5170
Praep. Mathias Bugianis.
Capella Zadzew.
(Off. post. Postawy).
4. *Łuczaj*—eccl. paroch. s. t. S. Thaddei Ap. 4 cl. murata, a. 1766 ab Elisab. Puzynina erecta 7899
Praep. Kryński Joannes.
Vicar.
Capellae: Łuczaj et Hruzdowo.
(Off. post. Duniłowicze).
5. *Miadziol*—eccl. paroch. s. t. Stanislai Ep. M. 4 cl. lignea, a. 1454 ab Andrea Sadowicz erecta qua ab igne consumpta a. 1952 a parochianis reaedificata 5614
Praep. Adamus Pleskaczewski.
Capellae: Miadziol et Przegrodzie.
(Off. post. Miadziol).

6. *Parafianow*—eccl. paroch. s. t. Ss. Nominis B. M. V. 4 cl. fund. Archidiaconor Cplii Vilmensis lignea, a. 1675 ab Eppo Słupski restaurata, a. 1904 sumptib. parochianor. 6829
murata
Praep. Antonius Wiskont.
Vicar.
Capella Hniezdziłowo.
(Off. post. Dokszyce, Minscen. gub.)
7. *Postawy*—eccl. paroch. s. t. Immac. Concept. B. M. V. 4 cl. fund. a Joan. Zenowicz a. 1522, lignea a. 1617 a Stanislao et Anna Biegańska erecta 3235
Praep. Dzieszulski Alexander. 44895
Capellae: Kubarki et Mańkowicze.

XIV. Decanatus Dzisnensis.

1. *Civitas Dzisna* — eccl. paroch. s. t. Immac. Concept. B. M. V. 3 cl. fund. a Stephano Batorio 1583 a., murata a. 1774 a Patr. ordinis S. Francisci erecta 4176
Praep. Georgius Moczulski, Decanus.
Vicar. Stephanus Umbras.
Capellae: Prosiłkowicze, Czerepy, Zaucie, Uźmiony, Kotowicze et Ryżmonty.
(Off. post. in loco).
2. *Głębokie*—eccl. paroch. s. t. Ss. Trinitatis 3 cl. fundata a. 1642 a Josepho Korsak a. 1764 condita murata a parocho Jaszczold. 5175
Praep. Daniel Bujwis.
Vicar.
(Off. post. Głębokie).
3. *Ikaźń*— eccl. paroch. s. t. Corporis Christi, 3 cl. lignea, a. 1509 a Joanne Sapięha erecta 12968
Praep. Alphonsus Chalecki.
Vicar. 1. Joannes Bieniasz-Krzywiec.

- Vicar. 2.
 Capella Borodzienicze.
 (Off. post. Braslaw, Caunen gub.)
4. *Zadoroże* — eccl. paroch. s. t. B. M. V. de gratiis. 3 cl. lignea, a. 1773 a Petro Orzechowski erecta a. 1902 ab igne consumpta est 6220
 Praep. Antonius Walentynowicz.
 Filia Boryskowicze.
 Capellae: Krukowszczyzna et Zadoroże in coemeterio.
 (Off. post. Plissa).
5. *Mossarz* — eccl. paroch. s. t. S. Annae, 3 cl. murata, a. 1702 a Comite Brzostowski erecta. 6642
 Praep. Stanislaus Zawadzki.
 Vicar.
 Capella Kozłowski et in coemeterio.
 (Off. post. Głębokie).
6. *Pohost* — eccl. paroch. s. t. Ss. Trinitatis, 4 cl. lignea, a. 1593 a Principe Leone Sapieha erecta. 4460
 Praep. Felix Mingin.
 Capellae: Szarkowszczyzna, Stephanowo et Pohost in coemeterio.
 (Off. post. Nowy Pohost).
7. *Miory* — eccl. paroch. s. t. Assumpt. B. M. V. 4 cl. lignea, a. 1641 a Sebast. Mirski erecta. 4775
 Praep. Josephus Borodzicz.
 Capellae: Kamionpol et Miory.
 (Off. post. Miory).
8. *Prozoroki* — eccl. paroch. s. t. Assumpt. B. M. V. 4 cl. lignea, a. 1698 a Justino Szczyt erecta, a. vero 1892 ab igne consumpta est. 5293
 Praep. Dominicus Druktein.
 Capellae: Ostrow et Prozoroki.
 (Off. post. Prozoroki).
9. *Łużki* — eccl. paroch. s. t. S. Michael. Arch.

- 5 cl. murata, 1741 a. Waleriano Żaba erecta. 2424
 Praep. Joseph Szolkowski.
 Capellae: Porzyn, Łużki et Ulin.
 (Off. post. Łużki).
10. *Hermanowicze* — eccl. paroch. s. t. Transf. Dni 5 cl. murata, a. 1787 ab Ignatio Szyryn erecta 4514
 Praep. Philippus Budwidt.
 Capellae: Balnowo, Rzeczeki, in coemeterio et Hermanowicze.
 (Off. post. Łużki).
11. *Druja* — eccl. par. s. t. Ss. Trinitatis, 5 cl. murata, a. 1644 a Principe Casimiro-Leone Sapieha erecta 7843
 Praep. Stephanus Lachowicz.
 Vicar.
 Capellae: S. Michaelis, Malkowszczyzna et Idolta.
 (Off. post. Druja).
12. *Udział* — eccl. par. s. t. Immac. Concept. B. M. V. 5 cl. murata, a. 1790 a Patrib. Ord. S. Francisci erecta 3521
 Praep. Jaroslaus Bejnarowicz. 68015
 Filia Konstantynow.
 (Off. post. Głębokie).

IN GUBERNIO GRODNENSI.

XV. Decanatus Grodnensis.

1. *Civitas Grodno. Fara* — eccl. par. s. t. S. Francisci Xaverii 1 cl. fund. Vitoldi sub finem XIV saec., dotata a Casimiro Jagiel. et Sigis. III, murata a. 1663 ab Eppo Isajkowski erecta 13896
 Praep. Julius Aloysius Ellert, Decanus.

- Vicar. 1. Paulus Grzybowski.
— 2.
Capellae: murata in coemeterio et lignea in pago Gradzicze.
Filia Porzecze, sub tit. lignea, a parochianis erecta
Filiat. Josephus Kuczyński.
(Off. post. Porzecze).
2. Eccl. post *PP. Bernardin.* paroch. s. t. Invent. S. Crucis, 3 cl. murata, a. 1595 a Rege Sigismundo III et militib. erecta . . . 5073
Praep. Thomas Doliński.
Vicar. Petrus Silicki.
Mans. Stanislaus Drzewiński.
Capella Poniemuń.
3. Eccl. *PP. Franciscanor.* cum monasterio—paroch. s. t. B. M. V. Angelor 2 cl. murata, a. 1635 ab Eustachio Kurcz erecta . . . 4867
Praep. Michael Rutkowski.
Vic. Miecislaus Wondrak.
Patres monachi et sacerdotes in monasterio v. infra.
Capellae: Augustówek et Grodnae in coemeterio.
4. Eccl. Monial. *S. Birgittae.* cum monasterio s. t. Annunt. B. M. V. murata, a. 1642 a Christophoro et Alexandra Wiesiowski erecta . . .
Capellanus. Michael Głębocki.
- In districtu Grodnensi.**
5. *Indura*—eccl. par. s. t. Sss. Trinitatis, 3 cl. fund. Joan. Dowojnowicz 1542 a., murata a. 1815 a. sacerd. Rodziewicz et parochianis erecta . . . 4683
Praep. Napoleo Sobolewski.
Vic.
(Off. post. Indura).

- Filia Usnarz s. t. Exaltationis S. Crucis, lignea, a. 1795 a. Dno Panczerzyński erecta. . . 2068
Filiat. Ladislaus Łuchtanowicz.
Capellae: Lachnow, Obrembszczyzna et ibid. murata sepulchr.
(Off. post. Krynki).
6. *Jeziory* — eccl. par. s. t. Ss. Rosarii B. M. V. 4 cl. lignea, a. 1679 a parochian. erecta . . . 4560
Adm. Nicolaus Philippus Tomaszewicz.
Vicar.
(Off. post. Jeziory).
Capellae: in coemeterio lignea, Nowa Ruda, Skidel murata.
Kotra v. Kaszubińce 1634
Capell. Franciscus Bobnis.
(Off. post. Skidel).
7. *Wielkie Ejsymonty*—eccl. par. s. t. B. M. V. et S. Joan. Nepomuc. 4 cl. fund. 1660 ab Anna Ejsymont, murata a. 1849 a sacer. Siezieniewski et parochianis erecta: ibid. imago B. M. V. miraculis illustris 4281
Adm. Dominicus Jarosz.
Filia Krasnik s. t. S. Michaelis Arch. et S. Mariae Magd. murata, a. 1824 a Comite Dziekoński erecta 4450
Capellae: in coemeterio, Wielka Brzostowica et Masalany.
(Off. post. Łunna).
8. *Hoża*—eccl. par. s. t. Ss. Ap. Petri et Pauli, 4 cl. fund. a Casimiro Jagiell. 1494, murata a. 1862 sumptib. parochianor. erecta . . . 4972
Praep. Constantinus Teżyk.
(Off. post. Grodna per Hożen. plebeam administr.)
Capellae: Przelom.
Druskieniki—Capel. Josephus Wangal. . . . 1326
(Off. post. Druskieniki).

- 9. *Mosty*—eccl. par. s. t. S. Joan. Bapt. 4 cl. lign., a. 1539 a Regina Bona erecta . . . 4212
 Praep. Augustinus Wiesielowski.
 Filia Mikielowszczyzna s. t. B. M. V. murata, a. 1823 a generali Andrzejkowicz erecta.
 (Off. post. Mosty).
- 10. *Kamionka*—eccl. par. s. t. Epiphaniae Dni, 5 cl. ling., a. 1580 a Gasparo Klodziński erecta 2604
 Praep. Boleslaus Jarocki.
 Cap. Oleszkowicze. (Off. post. Skidel).
- 11. *Krynki*—eccl. par. s. t. S. Annae, 5 cl. a. 1521 a rege Sigismundo I erecta 9791
 Praep. Ludovicus Balaban.
 Vicar.
 Capella Mala Brzostowica.
 (Off. post. Krynki).
- 12. *Kwasówka*—eccl. par. s. t. Immac. Concept. B. M. V. 5 cl. fund. a Christina Wiesiolowska c. a. 1600, murata a. 1881 a praeposito et parochianis erecta 2033
 Praep. Adolphus Tomkiewicz.
 (Off. post. Indura).
- 13. *Lunna*—eccl. paroch. s. t. S. Annae, 5 cl. fund. reginae Bonae 1546 a., murata a. 1785 a rege Stanislawo Augusto erecta 2861
 Praep. Adolphus Michniewicz. 73,311
 Capellae: Jablonow, Czerlona et Lunna in coemeterio.
 (Off. post. Lunna).

XVI. Decanatus Wolkowyscensis.

- 1. *Civit. Wolkowysk*—eccl. paroch. s. t. S. Veneslai R. 3 cl. fund. Vitoldiana, murata a. 1848 a sacer. Łętowski et parochianis erecta 8810

- Praep. Ignatius Gryganiewicz, Decanus.
 Vicar. Felix Zalewski.
 (Off. post. civit. Wolkowysk).
- 2. *Krzemienica*—eccl. paroch. s. t. Corporis Chr. 3 cl. mur. a. 1617 a Castell. Wolski erecta. 12814
 Praep. Joannes Hołownia.
 Vicar. 1. Romualdus Chodyko.
 — 2.
 Capella in coemeterio s. t. S. Rochi.
 (Off. post. Wolkowysk).
- 3. *Porozowo*—eccl. paroch. s. t. Michaelis Arch. 3 cl. fund. a. 1460 a Joanne Rymwid, mur. a. 1828 a sacer. Grabowiecki et parochianis erecta. 7535
 Praep. Josephus Kancler.
 Vicar.
 Capella in coemeterio.
 (Off. post. Wolkowysk).
- 4. *Wolpa* (Grodno distr.) — eccl. par. s. t. S. Joan. Bapt. 4 cl. fund. ab. Alexio princ. Olszański a. 1478, lign. a. 1773 ab Eppo Kosakowski erecta 2759
 Praep. Venceslaus Grodzki.
 Capella in coemeterio.
 (Off. post. Lunna).
- 5. *Mścibow*—eccl. par. s. t. S. Joan. Bapt. 4 cl. lign. a. 1512 a regina Bona erecta. 3767
 Praep. Marcus Burak.
 Capella Walczuki.
 (Off. post. Swislocz).
- 6. *Repla*—eccl. par. s. t. S. Annae, 4 cl. fund. a Georgio Scipione a 1632, lign. a. 1732 a. Michaelae Massalski erecta 5360
 Praep. Ladislaus Ławrynowicz.
 Vicar.
 Capella Tereszki et in coemeterio.
 (Off. post. Lunna).
- 7. *Swislocz*—eccl. par. s. t. Ss. Trinitatis, 4 cl.

- ling. fund. ante Reform. a Pakoszio, a. 1630
restituta cultui catholico, a. 1666 a Subthe-
seaur. Lith. Kryszpin dotata 4256
Adm. Miecislaus Chrzonowicz.
Capella Ss. Angelor. Cust in aula Krasna.
(Off. post. Swislocz).
8 *Szydłowice*—eccl. par. s. t. Ss. Trinitatis, 4
cl. fund. a Sophia, Anna et Camilla Krupskie
a. 1571 lign., a. 1600 a Castell. Wolski re-
staurata 5200
Praep. Casimirus Stanionis.
Vicar.
Capella in coemeterio.
(Off. post. Wolkowysk).
9. *Hniezna*—eccl. par. s. t. S. Michael. Arch. 5
cl. mur. fundatio ignota vetustissima a. 1524.
a Dno Szemiotowicz dotata 2330
Praep. Venceslaus Harasimowicz.
Capella in coemeterio.
(Off. post. Wolkowysk).
10. *Pieski*—eccl. par. s. t. B. M. V. 5 cl. fund.
Sapiehiana, dotata ab Oskierka 1801, ab a.
1802 parochialis, lign. a. 1857. a Comite
Venceslao Krasicki erecta. 1014
Praep. Stanislaus Krzywicz.
(Off. post. Pieski.)
11. *Roś*—eccl. paroch. s. t. Ss. Trinitatis 5 cl.
mur. a. 1616 a Duce Hieron. Chodkiewicz
erecta 1327
Praep. Maximilianus Sarosiek.
Capella Moczulna in coemeter.
(Off. post. Roś).
12. *Strubnica*—eccl. paroch. s. t. Ss. Trinitatis.
5 cl. fund. reg. Bonae, lign. a. 1740 a Ge-
org. Sen-Sieniensi et sacer. Abramowicz
erecta 2408
Praep. Joseph Balczunus. 56580

Capella Mosiewiczze.
(Off. post. Pieski).

XVII. Decanatus Slonimensis.

1. *Civit. Slonim*—eccl. par. s. t. S. Andreae Ap.
3 cl. ante an 1493 a rege Casimiro Jagiel.
erecta est lign., a vero 1775 a sacer. An-
cuta et Eppo Giedrojć opere later. exstructa 10091
Praep. Bronislaus Sarosiek.
Vicar. Adam Abramowicz.
Capella Derewianczyce.
(Off. post. Slonim).
2. Ibid. eccl. et monasterium Monial. Bernard
s. t. Providentiae Divinae, 3 cl. mur. a. 1645
ab Alexandro Judycki erecta.
Capellanus Richardus Klamm.
3. *Zdzięcioł*—eccl. par. s. t. Assumpt. B. M. V.
5 cl. mur. a. 1646 a Leone Sapieha erecta 9828
Praep. Justinus Pietranis, decanus.
Vic. Stephanus Zapasnik.
Capellae: Zdzięcioł mur. a Dno Strawiński
aedificata, Orlino lign. et in coemeterio.
(Off. post. Zdzięcioł).
4. *Dworzec*—eccl. par. s. t. Corporis Chti, 4 cl.
a. 1516 a Dno Kieżgallowicz et parochian.
erecta 3894
Praep. Medardus Uzumedzki.
Capella in coemeterio et Białogórna
(Off. post. st. v. fer. Nowojelna).
5. *Różana*—eccl. par. s. t. Ss. Trinitatis 5 cl.
fund. ab Alexandro Jazłowiecki a. 1569, mur
a princip. Sapieha aedificata. 1902
Praep. Ioannes Żamejć.
(Off. post. Różana).
6. *Kossów*—eccl. par. s. t. Ss. Trinitatis et S.
Crucis, 5 cl. fund. a. 1526 a Chreptowicz,
dotata 1626 a Sapieha Leone, a. vero 1878 a Van-

dalino Pusłowski et parochian. opere later. 1585
 exstructa 27300
 Adm. Antonius Kisiel.
 Capellae: in coemeterio mur., Hrudopol et
 Reginow utraq. a Dno Jundzil aedif.
 (Off. post. Kossowo).

XVIII. Decanatus Prużanensis.

1. *Civit. Prużana*—eccl. paroch. s. t. Assumpt. B. M. V. 3 cl. fund. a. 1522, a reg. Bona a. 1534 dotata, a. 1884 reaedificata. 2593
 Praep. Antonius Songajło, Decanus.
 Capellae: in coemeterio, Dolhe, Kuplin et Bukrabowszczyzna.
 (Off. post. civit. Prużana).
2. *Szereszów*—eccl. par. s. t. Ss. Trinitatis, 3 cl. fund. reg. Bonae 1538 a., mur. a. 1848 a paroch. erecta 2846
 Praep. Ioannes Nieczyporowicz.
 (Off. post. Szereszew).
3. *Siehniewicze*—eccl. par. s. t. Patrocinii B. M. V. 4 cl. fund. 1534 a Floriano et Anna Rudogowski, mur. a. 1785 a Josepho et Maria Prozor erecta 5350
 Praep. Antonius Salatyński.
 Vic.
 Capellae: Międzylesie, Sielce.
 (Off. post. Kartuz-Bereza).
4. *Kiwatycze*—eccl. par. s. t. Ss. Ap. Petri et Pauli 5 cl. lign. a. 1605 a Nicolao et Sophia Pac erecta 872
 Praep. Antonius-Ludovicus Pogumirski.
 Capellae: Sieliszcze et Równo.
 (Off. post. Tewli v. fer. Moscov-Brest.)

XIX. Decanatus Kobrinensis.

1. *Civit. Kobryń*—eccl. par. s. t. Assumpt. B. M.

- V. 3 cl. fund. c. a. 1500, reaedif. a Hier. Wollowicz a. 1625, diruta 1812 a. in bello, mur. a. 1846 a parochian. erecta: in ea imago Salvatoris miracul 5779
 Praep. Casimirus Stankiewicz, Decanus.
 Vicar. Joannes Kundziewicz.
 Capella Nowosady.
 (Off. post. Kobryń).
2. *Janow*—ecc. par. s. t. Crucis 3 cl. fund. 1746 a Principissa Szujaska conflagrata a. 1823, murata a. 1842 sumptib. sacerd. Pallulon et parochianor. erecta 1852
 Praep. Victor. Ellert.
 Capellae: in coemeterio, Zakoziele et Mołodowo.
 (Off. post. Janow).

XX. Decanatus Brestensis.

1. *Brześć Lith.*—eccl. paroch. s. t. Exalt. S. Crucis, 2 cl. fund. Vitoldi a 1412, murata a. 1856 a parochianis erecta 9092
 Praep. Paulus Staniewicz, Decanus.
 Vicar. Stanislaus Siwicki.
 Capellae: Domaczew, Wistycza, Trościanica et Brześć in coemeterio.
 (Off. post. Brest.-Lit.)
2. *Wysokie Lith.*—eccl. par. s. t. SSS. Trinitatis, 4 cl. post. ruinam primitivae forsan Vitoldianae murata a. 1603 ab Andrea Wojna erecta, a vero 1872 a Comitissa Potocka reaedificata 3550
 Praep. Antonius Kaczyński.
 Mans. Napoleo Lubowicki.
 Capella s. t. S. Barbarae V. M.
 (Off. post. in loco).
3. *Kamieniec Lith.*—eccl. par. s. t. Ss. Ap. Petri et Pauli 4 cl. fund. a rege Alexandro a.
 Dir. Vil.

1501, lign. a. 1723 a Greg. Giżycki erecta . 2400
Adm. Leonardus Kosiński. 15042
(Off. post. in loco).

XXI. Decanatus Białostocensis.

1. *Goniądz*—eccl. par. s. t. S. Agnetis V. M. 2 cl. fund. Vitoldi, ling a 1779 ab Eppo Przemyski et sacerd. Biegański erecta . . . 8616
Praep. Joannes Wojdyłowski.
Vicar. Theodorus Puchalski.
Capellae: S. Floriani M. et in coemeterio.
(Off. post. in loco).
2. *Civit Białystok*—eccl. par. s. t. Assumpt. B. M. V. 3 cl. primitiva fundatio incerta, eccllesia lignea ab Haereticis rapta, a Maresch. Petro Wiesiolowski a 1584 recuperate et nova murata erecta . . . 20114
Praep. Guilielmus Szware, Decanus.
Vicar. 1. Stenislau Kuprel.
— 2. Benno Kaj
— 3. Julianus Dndziński
Mans. Sigismundus Ławrynowicz.
Capellae 1. In Instituto puellar. nobilium s. t. B. M. V. a Duce Branicki aedificata.
2. In coemeterio s. t. Christi Salvatoris.
(Off. post. in loco).
Filiae: 1. Supraśl s. t. SSS. Trinitatis, murata, a. 1881 a mercatoribus aedificata . . . 1210
Filial. Joseph. Tarasewicz.
(Off. post. in loco).
2. Wasilkow s. t. Transfig Dni, fund. a Sigism. Augusto 1567, denuo a parochian. a. 1883 exstructa murata . . . 4204
Filial. Henricus Wojewódzki.
(Off. post. Wasilkow Grodn. gub.)
3. *Jasionówka*—eccl. par. s. t. SSS. Trinitatis,

- 3 cl. murata, a. 1553 aedificata a Luca, Gasp. et Georgio Kurzeniecki. 2443
Praer. Julianus Żukowski.
(Off. post. Knyszyn).
4. *Trzecianny*—eccl. par. s. t. Ss. Ap. Petri et Pauli, 3 cl. fund. ab Alexandro rege 1504 a., mur. a 1846 a parochianis erecta . . . 8723
Praep. Eduardus Pietkiewicz.
Vicar. Antonius Oscilowicz.
Capella in coemeterio.
(Off. post. Trosciany).
5. *Dolistow*—eccl. par. s. t. S. Laurentii M. 4 cl. murata, a. 1691 a Castell. Isabell. Branicka erecta. 5702
Praeb. Romualdus Jabłoński.
Vicar.
Capella in coemeterio s. t. S. Georgii M.
(Off. post. Goniądz).
6. *Knyszyn*—eccl. par. s. t. S. Joan. Ap. et Ev. 4 cl. murata. a. 1520 a Principe Nicolao Radziwiłł erecta 3745
Praep. Christophorus Aborowicz.
Vicar.
Mans. Ladislaus Brodowski.
Filia Krypno s. t. B. M. V. 4873
Filial. Curam animarum exercet
Boleslaus Leszczyński - *Łochowca*
(Off. post. Knyszyn).
7. *Turośń*—eccl. par. s. t. SSS. Trinit. 4 cl. fund. 1515 a Georgio Raszko, murata a. 1778 a Praeside Vincentio Zaleski erecta . . . 3820
Praep.
(Off. post. Białystok).
8. *Choroszcz*—eccl. par. s. t. S. Joan. Bapt. 5. cl. fund. a Nicol. Steph. Pac. 1654 a. cum monasterio, a. 1756 a Duce Branicki reaedif. . 6302
Praep. Josephus Songin.

- Vicar.
(Off. post. Choroszcz.)
9. *Gielczyn*—eccl. par. s. t. Visit. B. M. V. 5. cl. lign., a. 1777 a Castell. Chrisant. Opacki erecta 1290
Praep. Joannes Kiecarys.
(Off. post. Knyszyn).
10. *Juchnowiec*—eccl. par. s. t. SSS. Trinit., 5. cl. mur., a. 1540 a thesaurar. Lith. Stanislaw Wloszek erecta 3540
Praep. Antonius Dalinkiewicz.
(Off. post. Białyetok et st. v. fer. Lewicka).
11. *Kalinówka*—eccl. par. s. t. S. Annae 5 cl. fund. 1511 a Nic. Radziwiłł, lign. a. 1776 a parochianis erecta 3225
Praep. Boleslaus Janowicz.
(Off. post. Knyszyn).
Filia Brzozowo s. t. S. Joan. Bapt. fund. a Joseph Karp. 1610 mur. a. 1863 a rusticis pagi Berezowa Bobrówka erecta 1400
Filiat. Adolphus Korkuć.
(Off. post. Goniądz).
12. *Niewodnica*—eccl. par. s. t. S. Antonii C. 5 cl. mur. a. 1596 ab Andr. et Elisabeth Korycki erecta, a. vero 1896 denuo sumptib. sacer. Anton. Dowbor et parochianor. reaedificata 3180
Praep. Antonius Dowbor.
Capella in coemeterio.
(Off. post. Białystok).
13. *Dobrzyniew*—eccl. par. s. t. Assumpt. B. M. V. 5 cl. lign., a. 1519 a Principe Nicolao III Radziwiłł erecta 5960
Praep. Hippolytus Milinowski.
Vicar.
(Off. post. Białystok).
14. *Suraz*—eccl. par. s. t. Corp. Chr. 5 cl. fund. initio V. s., dotata ab Alexandro rege

- 1501 a., lign. a. 1764 ab Eppo Zaluski erecta, qua ab incendio consumpta a. 1878 a parochianis aedificata 2862
Praep. Richardus Knobelsdorf.
Filia Uhowo s. t. S. Adalberti Ep. M. lignea, ab Eppo S. Riancour a. 1753 erecta 1350
Filiat. Placidus Lenkiewicz.
(Off. post. v. fer. Lapy).
15. *Zabludow*—eccl. par. s. t. Ss. Ap. Petri et Pauli, 5 cl. fund. a Georgio Chodkiewicz a. 1567, mur. a. 1840 a Com. Dembiński erecta 8002
Praep. Martinus Puzyrewski.
Vic. Eduardus Pietkiewicz.
Capellae: S. Rochi et S. Mariae Magd. in coemeterio.
(Off. post. Zabludow).

XXI. Decanatus Bielscensis.

1. *Civit Bielsk* — eccl. par. s. t. Nativ. B. M. V. et S. Nicolai Ep. 3 cl. fundatio primitiva incerta, dotata a rege Alexandro 1492 a., murata, a. 1780 a parochianis erecta 4586
Praep. Antonius Panasewicz, decanus.
Vic. Antonius Piątkowski.
Capella in coemeterio murata.
(Off. post. civit. Bielsk).
2. *Boćki*—eccl. par. s. t. S. Joseph. et S. Antonii Pad. 3 cl. primitiva a Joanne Sapięha a 1513 fundata ob vetust. clausa a 1824; moderna vero post Pp. Reform. in paroch. 1832 conversa, haec eccl. fundata a Sapięha Joseph et Cathar. Branicka conjug. a. 1720 4600
Praep. Alexander Hajduk.
Vicar.
(Off. post. Boćki).
3. *Drohiczyn*—eccl. par. s. t. SSS. Trinit. 3 cl.

- fund. XIV. saec., dotata ab Alex. rege, murata a. 1555 erecta, a quo incertum . . . 4360
 Praep. Vincentius Baniewicz.
 Capellae: in coemeterio, et Milkowice-Mački.
 (Off. post. Drohiczyn).
4. *Wyszki*—eccl. paroch. s. t. S. Andreae Ap. 3 cl. lign. a. 1457 a Judic. Bielsk. Wislaw erecta 2100
 Praep. Vinceotius Wojtekunas.
 Capella Pulsy in coemeterio.
 (Off. post. Bielsk).
5. *Lubin*—eccl. par. s. t. Assumpt. B. M. V. 4 cl. lign. a. 1498 a Judice Petro Luba erecta 1986
 Praep. Paulus Dołyk.
 (Off. post. Belsk. et Lubin.)
6. *Pobikry* — eccl. par. s. t. S. Stanislai Ep. M. 4 cl. lign. a. 1504 a Dno Pobikrowski erecta, a. vero 1846 a Stephano Cycerski restaurata 1980
 Praep. Beleslaus Czarkowski.
 (Off. post., Ciechanowiec Grodn. gub.)
7. *Topczewo*—eccl. par. s. t. S. Stanislai Ep. M. 4 cl. lign. a. 1433 a Dnis Topczewski et Zaleski erecta 4370
 Praep. Adolphus Snieżko Błocki.
 (Off. post. Brańsk).
8. *Brańsk* — eccl. par. s. t. Assumpt. B. M. V. 5 cl. fund. a Sigism. I 1525 a., murata a. 1862 a parochian. erecta 6905
 Praep. Joannes Żochowski.
 Vic.
 Capella in coemeterio s. t. S. Scholasticae V.
 (Off. post. Brańsk).
9. *Ciechanowiec* — eccl. par. s. t. SSS. Trinit. 5 cl. fund. XVI saec., murata a. 1737 a Comite Osoliński erecta 3800
 Praep. Josephus Gaul.

- Capella in coemeterio.
 (Off. post. Ciechanowiec Grodn. gub.)
10. *Dołubow* — eccl. par. s. t. Ss. Petri et Pauli Ap. 5 cl. lign. a 1465 a Vito et Dorothea Łyczko erecta, a 1904 a. paroch. murata. . . 2900
 Praep. Vincentius Gabszewicz.
 (Off. post. Bočki).
11. *Domanow* — eccl. par. s. t. S. Dorotheae V. M. 5 cl. lign. a. 1460 a Petro Kaszyc erecta. . 1840
 Praep. Antonius Nowicki.
 (Off. post. Brańsk).
12. *Narew* — eccl. par. s. t. Assumpt. B. M. V. et S. Stanislai Ep. M. 5 cl. fund. Sigism. I a. 1528, lign. a. 1728 ab Eppo Riancour erecta 2460
 Praep. Julianus Zaniewski.
 (Off. post. Bielsk).
13. *Ostrożany* — eccl. par. s. t. B. M. V. 5 cl. lignea, a. 1450 a fratrib. Ostrożanski erecta . . 2480
 Praep. Alexander Rymkiewicz.
 (Off. post. Siemiatycze).
14. *Perlejewo* — eccl. par s. t. Transf. Dni 5 ci. a. 1407 a Valtero Cycerski erecta lign., a. vero 1883 sumptib. parochianor. et cura Praepositi Vincent. Szablowski opere later. exstructa 6264
 Praep. Ioannes Chomicki.
 Vic.
 (Off. post. Ciechanowiec Grodn. gub.)
15. *Rudka* — eccl. par. s. t. SSS. Trinit. 5 cl. fund. a. 1442 a Korczewski in Korczew, mur. a. 1754 a Comite Osolinski erecta 3172
 Praep. Carolus Sūchocki.
 (Off. post. Brańsk).
16. *Siemiatycze* — eccl. par s. t. Assumpt. B. M. V. 5 cl. fund. Michael. Kmita 1513 a., mur. a. 1637 a Principe Leone Sapiela erecta 4761

- Praep. Casimirus Paukszta.
 Capella in coemeterio parochiali s. t. s. Annae.
 (Off. post. Siemiatycze).
17. *Strabla* — eccl. par. s. t. Ascen. Dni, 5 cl murata, a. 1617 ad Adamo Turowski erecta. 1728
 Praep. Albinus Jaroszewicz.
 (Off. post. Bielsk).
18. *Winna* — eccl. par. s. t. S. Dorothebe V. M. 5 cl. lignea, a. 1696 a sacerd. Mamiński erecta 3232
 Praep. Franciskus Bajksztis. 63525
 (Off. post. Ciechanowiec Grodn. gub).

XXIII. Decanatus Socolcensis.

1. *Civit. Sokolka* — eccl. par. s. t. S. Antonii C. 3 cl. a. 1565 a Rege Sigismundo erecta, a. vero 1848 a sacerd. Kryczczun opere later. exstructa 11279
 Praep. Anselmus Noniewicz. Decanus.
 Vicar. Stanislaus Szyroki.
 — 2.
 (Off. post. civit. Sokolka).
2. *Kuźnica* — eccl. par. s. t. Provid. divin. 3 cl. lignea, a. 1561 a rege Sigismundo II fundata, a. vero 1863 a sacerd. Pisanko restaurata 5626
 Praep. Joannes Naruszys.
 Vicar.
 (Off. post. Kuźnica).
3. *Kundzin* — eccl. par. s. t. Nativ. B. M. V. 4 cl. lign. a. 1562 a rege Sigismundo II erecta, a. vero. 1856 a sacerd. Ignatio Jaworski opere later. exstructa 2000
 Praep. Macarius Jancewicz.
 Mans. Matthaes Żakowicz.
 (Off. post. Sokolka).

4. *Janow* — eccl. par. s. t. S. Georgii M. 4 cl. fund. Stanisl. Rudomina 1623 a., lign. a. 1725 a Principe-Sapieha erecta, a. 1904 a paroch. murata. 7320
 Praep. Isidorus Cybulski.
 Vicar.
 Cappella in coemeterio a. 1897 restaurata.
 (Off. post. Janowo).
5. *Suchowola* — eccl. par. s. t. Ss. Ap. Petri et Pauli, 4 cl. a. 1591 a Wiesiolowski erecta, a. vero 1884—5, sumptib. parochianor. opere later. exstructa 11555
 Praep. Joannes Zablocki.
 Vicar. 1. Ferdinandus Hajkowicz.
 — 2.
 Capella Chodorowka in coemeterio.
 (Off. post. Suchowola).
6. *Sokolany* — eccl. par. s. t. Transfig. Dni, 5 cl. a. 1618 a Rege Sigismundo III lignea erecta, a. vero 1883 a sacerd. Wysocki opere later. exstructa. 4114
 Praep. Thaddaeus Makarewicz.
 (Off. post. civit. Sokolka).
7. *Dombrowa* — eccl. par. s. t. S. Stanislai M. et S. Antonii Pad. 5 cl. fund. a Radziwillis c. a. 1460, lign., 1695 a Rege Sigismundo III erecta, a. 1902 oper. later. exstructa cura Sacerd. Joseph. Fordon 12677
 Praep. Ceslaus Górski.
 Vicar. 1. Casimirus Kowalewski.
 Capellae: Starokamienna et in coemeterio.
 (Off. post. Dombrowo).
8. *Nowydwor* — eccl. par. s. t. Jesu Chr. 5 cl. mur. c. 1503 a regina Bona erecta 3330
 Praep.
 (Off. post. Sidra).
9. *Olelsk* — eccl. par. s. t. Assumpt. B. M. V. 5 cl. fund. Casim. Jagiellon. a. 1490 lign.,

a. 1560 a Rege Sigismundo erecta	6035
Praep. Ignatius Ejner.	
Vic.	
(Off. post. Odelsk).	
10. <i>Korycin</i> — eccl. par. s. t. S. Crucis, 5 cl.	
lign. a. 1461 a Rege Sigismundo II erecta	8471
Praep. Sigismundus Czarkowski.	
Vicar.	
Mans. Ladislaus Klukowski.	
(Off. post. Janowo).	
11. <i>Sidra</i> — eccl. par. s. t. SSS. Trinitatis 5 cl.	
mur. a. 1535 a Castell. Gasztold erecta, a.	
vero 1782 a comite Potocki reconstructa	2000
Praep. Josephus Czaplík.	
(Off. post. Sidra).	
12. <i>Zalesie</i> — eccl. par. s. t. B. M. V. 5 cl. mur.	1244
a. 1632 a Dno Hieronym. Wólłowicz erecta	75651
Praep. Julianus Łopuski.	
(Off. Post. Sidra).	

Summa omnium catholicorum utriusq. sexus in dioe-	
cesi Vlnensi	1442421
Ecclesiarum parochialium in gubern. Vilneusi	154
" " " " Grodnensi	83
" absque Parochia " Vilnensi	8
" " " " Grodnensi	2
Filiarum parochialium " Vilnensi	13
" absque parochia " " 	18
" parochialium " Grodnensi	6
" absque cura animarum " 	3
" Capellae per. dioecesim	177

MONASTERIA in dioecesi Vlnensi.

Monasterium Sanctimonialium S. Benedicti penes Ecc. S. Catharinae V. M. Vilnae 3 classis.

<i>Abbatissa:</i> Albina Grekowitz	66 46
<i>Sorores:</i> Catharina Konopłanska	71 43
Valeria Pietraszkiewicz	82 64
Euphemia Chomicz	65 46
Placida Chomicz	64 45
Benedicta Chilińska	61 46
Ciolkiewicz	

Monasterium PP. Franciscanorum Grodnae 2 cl.

<i>Praep.</i> Michael Rutkowska	34 11
Fr. O. M. Julius Wojtkiewicz.	86 64

Extra Monasterium:

Thomas Syrwid	73 45
-------------------------	-------

Ordin. Bernardinor:

Fratres laici: Antonius Janowski	84 —
Georgius Narkun	98 —

*Monasterium Monialium ord. S. Brigidae Grod-
nae 1 classis.*

<i>Antistita:</i> Eleonora Skrzendziewska	87 66
<i>Sorores.</i> Antonina Isakiewicz	88 63
Catharina Sarosiek	91 67

Ordin. S. Dominici.

Catharina Horkiewicz	83 45
--------------------------------	-------

Ordin. S. Benedicti.

Scholastica Chodasiewicz	60 46
Antonina Dawidowska	84 46

*Monasterium monialium ord. S. Bernardini in
civitate Slonim 3 classis.*

<i>Antistita:</i> Judith Snarska	72 10
<i>Sorores:</i> Coletta Hurczyn	67 46
Anna Popławska	83 64

In Monasterio PP. Franciscanor. Grodnae detenti

Silvester Łuszczyński.
 Petrus Wilczyński.
 Joannes Domaszewicz.
 Theodosius Żylinski.

PRESBYTERI EMERITI.

1. Julianus Raczkowski.
2. Ignatius Daszczar, diaconus.
3. Thomas Korbutowicz.
4. Antonius Żywłowski.
5. Stanislaus Drzewiński.
6. Ladislaus Klukowski.
7. Benedictus Bijejko.
8. Adolphus Kassianowicz.
9. Antonius Grekowicz.
10. Ladislaus Kulesza.
11. Joseph Olechno.
12. Franciscus Krzyżewicz.
13. Boleslaus Osiecki.
14. Jaroslaus Rosiński.

Sacerdotes qui anno elapso obierunt.

Quivis sacerdos tenetur pro singulis defunctis fratribus dicere unam Missam.

	Nativ.	Sacer.
1. Karpowicz Iulianus, praep. eccl. Mosarz. † 8 januarii	65	40
2. Mikielunas Joseph, praep. eccl. Subotn. † 4 febr.	40	15
3. Pacynko Casimirus, Canon. honor. praep. eccl. Viln. S. Joannie Bapt., † 11 febr.	71	45
4. Blahuszewski Michael, praep. eccl. Druj. † 18 maji	68	41
5. Pietrewicz Stanislaus, Vic. eccl. Lipnisc. † 7 iunii	24	1
6. Szwykowski Michael. Vic. Eccl. Cathedr. † 4 oct.	69	44

CATALOGUS

**Cleri tam saecularis quam regularis dioecesis
Vilnensis.**

A.	A n n i.		
	Aetat.	Sacerd.	Officii.
Aborowicz Nicodemus, Vic. Eccl. Ko- maj. Dec. Swienc.	1878	1904	1904
Aborowicz Michael, S. Th. M. Catech. Commerc. fem. scholae, Mercatoriae et chem. techn.	1870	1895	1903
Aborowicz Christophorus, Praep. Kny- szyn, Bialostoc, Dec.	1868	1891	1897
Abramowicz Adam vic. eccl. Slonim. Adamowicz Joannes, S. Th. C. Praep. Werk. Viln Dec.	1881	1905	1905
Ambrozewicz Joseph, Vic. Eccl. Viln S. Joan	1867	1890	1902
Audycki Antonius, S. Th. C. Cur. Rudnic, Dec. Troc.	1855	1880	1899
Augun Joseph, Praep. Zyzmor. Troc. Dec.	1853	1878	1905
	1864	1857	1901
B.			
Bajko Carolus, S. T. M. Prael Archid. Cath. Viln. Rector. Seminar. dioe- ces	1859	1886	1898
Bajksztis Franciscus, Praep. Winn. Bielsces. Dec.	1851	1877	1900
Balezunas Josephus, Cur. Strubn. Dec. Walkow.	1880	1903	1905
Balkowski Petrus, Praep. Szeszol. Giedr. Dec.	1858	1845	1897

Baloban Ludovicus, Praep. Krync. Grodn Dec.	1872	1897	1901
Baltuszko Felix, Praep. Niemonajc. Mer. Dec.	1865	1897	1899
Bandziewicz Casimirus, Praep. Malat. Dec. Giedroje	1851	1886	1900
Baniewicz Vincentius, Praep. Drogi- czyn. Bielsk. Dec.	1863	1891	1893
Bejnarowicz Jaroslaus, S. T. C. Praep. Udział. Dziszn. Dec.	1863	1888	1899
Bernot Franciscus, Fil. Rotnic. Dec. Merec	1864	1888	1905
Bertulis Petrus, Vic. Daug. Dec. Święc. Beszta-Borowski Antonius, Vic. Eccl. Viln. S. Raphaelis Arch	1866	1891	1904
Bialozor Victor, Dec. Wilejc. Praep. Radoszkovic	1880	1904	1904
Bieniasz-Krzywiec, Vic. Ikazn Dec. Dziszn.	1870	1894	1909
Bijejko Benedictus	1873	1902	1902
Bobkiewicz Joannes, S. T. M. Filial. Kozakisz. Dec. Troc. Ord. S. Stan. et S. An. 3 cl. Eq. cruc. pect. dec.	1849	1879	
Bobnis Franciscus, Vic. Iezior. eccl. Dec. Grodn.	1845	1868	1902
Bojaruniec Hippolytus, S. Th. M. Profes. et Procur. Sem. Viln. et Notarius	1879	1902	1905
Bolcewicz Henricus	1872	1909	1909
Borodziej Josephus, Cur. Mior. Dec. Dziszn.	1866	1889	
Branicki Ignatius, Vic. eccl. Trocen. Brazis Frej Theodorus, Vic. Eccl. Ca- thedralis	1867	1897	1905
Brodowski Ladislaus, Mans. Knyszyn. Dec. Białostoc	1880	1903	1905
Brzozowski Stanislaus, Praep. Radun. Dec. Radun	1870	1900	1905
	1864	1887	1898
	1858	1888	1899

Brzozowski Vincentius	1835	1859	
Buczyński Josephus, Praep. Michalisc. Dec. Viln. in distr.	1836	1859	1902
Budro Petrus, Vic. Eccl. Żosl. Dec. Troc.	1879	1902	1905
Budwidt Philippus, Praep. Hermano- wic. Dec. Dziszn.	1895	1884	1900
Budwid Vincentius, Adm. Stoklisc. Dec. Merec.	1841	1868	1883
Bugianis Mathias, Praep. Zadziew. Dec. Nadwilej	1867	1892	1901
Bujwis Daniel, Praep. Głęb. Dec. Dzisz. Burak Casimirus, Cur. Eccl. Solecz. Dec. Radun.	1872	1896	1905
Burak Marcus, Curat. Mscibow. Dec. Vol. Burba Joannes, Vic. eccl. Święcian.	1877	1902	1904
Burba Joan., Adm. et Dec. Swiencian. aur. cruc. dec.	1879	1900	1904
1880	1904	1904	
Burbulis Paulus, Praep. Boguslawisc. Dec. Giedroj.	1853	1878	1903
Butkiewicz Anicetus, Capel. in Noso- comio amentium.	1868	1897	1900
1870	1895	1893	
Bystrais Simeon, Vic. Święc.	1874	1895	1903

C.

Cienzielski Sigismundus, Vic. Cap. Mil. dist. Varsoviensis	1860	1888	1903
Cerran Eduardus, Praep. Wiszniew. Dec. Wiszniew	1874	1897	1904
Chalecki Alphonsus, Praep. Ikażn. Dec. Dziszn.	1874	1899	1905
Chalecki Lucian, S. T. M. Praeceptor. Commerc. et real. scholar. Białost.	1873	1899	1900
Chodyko Romualdus, Vic. Krzemian. Dec. Wolkow	1878	1903	1904
Cholawo Casimirus, Cur. Hruzd-Obor. Dec. Oszm.	1873	1899	1905

Chomici Joannes, Cur. Perlejew. Dec. Bielse.	1876	1899	1905
Chrzezonowicz Miecislaus, Cur. Swi- sloc. Dec. Wolkow	1872	1901	1904
Cybalski Isidorus, Praep. Janow. Dec. Sokole.	1868	1895	1898
Czaglis Franciscus, Vic. Giedroje.	1874	1903	1904
Craplik Josephus, Praep. Sidren. Dec. Sokol.	1876	1899	1903
Czarkowski Boleslaus, Praep. Pobikr. Bielse. Dec.	1873	1898	1901
Czarkowski Sigismundus, Cur. Koryc. Dec. Sokol.	1873	1897	1902
Czelkis Petrus, Cur. Hermanisc. Dec. Lid.	1867	1898	1905
Czegan Cajetanus, Cur. Daniusz. Dec. Swir.	1872	1900	1904
Czerniawski Antonius, S. T. M. Praep. Eccl. Viln. S. Joannis Bapt.	1867	1892	1905

D.

Dalinkiewicz Antonius, Praep. Juchnow. Dec. Bialostoc	1870	1892	1896
Danilowicz Hilarius, Cur. Dolhinow. Dec. Wileje.	1874	1896	1903
Daniszewski Antonius, Praep. Eccl. Viln. S. Spir. aur. cruce pect decor.	1840	1864	1883
Daszczar Ignatius, diaconus in mo- nast. Bernard. Kretyngae	—	—	—
Dauksza Casimirus, Cur. Nieciec. Dec. Lid.	1866	1896	1902
Dawidowicz Antonius, Praep. Naliboc. Decan. Wiszniew.	1860	1888	1898
Deksnis Antonius, Praep. Piosz. Dec. Mer.	1868	1894	1902
Deksnis Josephus, Filial. Butryman. Dec. Merec.	1857	1878	1902

Diakowski Napoleon, S. T. M. Vic. Viln. ad Port. Acial.	1874	1903	1903
Dibel Eduardus, Praep. Żodzisc. Dec. Swir.	1870	1893	1899
Dokurno Eduardus, Adm. Trab. Dec. Wiszn.	1865	1888	1905
Doliński Thomas, S. Th. C. Praep. Grodn. Bernard. Eccl. et praecep- tor scholae indust. acuendae, ord S. Stanislai 3 cl. eq.	1848	1876	1898
Dożyk Paulus, Praep. Łubin. Dec. Bielse.	1871	1898	1901
Domaszewicz Joannes,	1866	1889	—
Dowbor Antonius, Praep. Niewodnic. Dec. Bialostoc.	1835	1858	1869
Druktejn Dominicus, Praep. Prozor. Dec. Dzisz.	1867	1894	1897
Drzewiński Stanislaus, Mans. eccl. Grodn. PP. Bernard.	1829	1852	1901
Dudziński Julianus, Vic. eccl. Bialost. Dulko Alexander, Praep. Dunilov.	1880	1905	1905
Decanus Nadvileje.	1858	1888	1890
Dzieszulski Alexander, Praep. Postaw. Dec. Nadvileje	1863	1888	1893

E.

Ejdziatowicz Julianus, Praep. ac Dec. Oszmian.	1868	1891	1904
Ejner Ignatius, Praep. Odelse. Dec. Sokole.	1861	1884	1894
Ejtmminowicz Guilielmus, infirmus in nosocomio Nowo-Wilejsk	—	—	—
Ellert Juliannus-Aloysius, S. T. C. De- canus Grodn. Praep. Far. eccl. pra- eceptor gymnas. pueror. et puellar ord. S. Stan. et Annae 2 cl. Eq.	1866	1889	1896

Ellert Victor, Praep. Janow. Dec. Kobryn 1860 1884 1895

F.

Fordon Josephus, Praep. Eccl. Viln. OO. Sanctorum. 1862 1887 1905

Frackiewicz Victor, S. T. M. Protonotarius Apostolicus Canon. Cath. Viln. et Officialis Consistorii 1835 1861 1904

G.

Gabszewicz Josephus, Praep. Dubine Dec. Giedroje 1834 1860 1883

Gabszewicz Vincentius, Praep. Dolub. Dec. Bielse 1872 1895 1901

Gajlewicz Antonius, Praep. Grauzyse. Dec. Oszmian. 1865 1898 1901

Gaudziewicz Joannes, Praep. Kowal. Dec. Troc. 1861 1884 1904

Gaul Josephus, Praep. Ciechanowice. Dec. Bielse 1870 1897 1901

Gielażunas Rochus, Vic. Nac. eccl. Dec. Radun. 1866 1897 1902

Gintowt-Dziewaltowski Nicasius-Josephus, Cur. Ejszyse. Dec. Rad. . . 1861 1893 1904

Gintowt-Dziewaltowski Venceslaus, Vic. Wasilisc. Dec. Radun 1880 1902 1902

Głębocki Michael, Capell. mon. Grodn. Brigidae. 1834 1857 1905

Głodeń Georgius, Cur. Gieguż. Dec. Troc. 1848 1889 1897

Górski Ceslaus, Praep. Dombrow. Dec. Sokolcen 1872 1895 1903

Grękowiec Antonius, Mans. eccl. Viln. OO. SS. 1839 1862 1897

Grodzki Venceslaus, Adm. eccl. Wolp. Dec. Wolkow 1878 1901 1905

Grużdż Constantinus, Cur. Użugost. Dec. Troc. 1871 1896 1900

Gryganiewicz Ignatius, Decanus et Cur. Wolkowyc 1854 1881 1892

Grzybowski Alphonsus, Adm. Widzien. Dec. Giedroje. 1836 1863 1874

Grzybowski Paulus Vic. eccl. Farn. Grodn. 1874 1905 1905

Gudanis Joannes, Vic. eccl. Radun . 1869 1904 1904

H.

Hajduk Alexander Cur. Boćk. Dec. Bielse. 1874 1900 1904

Hajkowiec Ferdinandus Vicar. Suchov. Dec. Bielse. 1873 1905 1905

Hanusowicz Joannes, S. T. C. Prael. Cath. Viln. Visitator. monaster. praeceptor I gymn. ord. S. Annae et S. Stani slai 3 cl. eq. 1863 1886 1901

Harasimowicz Venceslaus, Cur. Hniezn. Dec. Wolkowyc. 1865 1897 1903

Holak Valerianus, Vic. Eccl. Swirensis. 1880 1905 1905

Hołownia Joannes, Praep. Krzemian. Dec. Wolkowyc. 1876 1900 1905

Horbatowicz Felix, Cur. Ossow. Dec. Radun. 1867 1895 1902

Huniewicz Stanislaus, Vic. eccl. Holz. Dec. Oszm. 1879 1905 1904

I. J.

Iłcewicz Josephus, S. T. C. Cur. Newoodwor. Dec. Lid. 1857 1883 1894

Jabłoński Romualdus, Cur. Dolist. Dec. Białostoc. 1870 1892 1893

Jabłoński Antonius, Cur. Mur.-Oszmian. Dec. Oszm.	1868	1891	1899
Jancewicz Macarius, Adm. Kandzin. Dec. Socol.	1875	1901	1905
Janislawski Xaverius	1826	1859	—
Jankiewicz Joannes, Adm. Bieniak. Dec. Radun.	1873	1898	1905
Janowicz Boleslaus, Cur. Kalin. Dec. Bialost.	1869	1891	1904
Janulanis Hieronimus Vic. Dawgielisc. eccl. Dec. Swiencian.	1880	1903	1903
Januszewicz Georgius, Vic. eccl. Ca- thedralis	1872	1901	1905
Jarocki Boleslaus-Vincentius, Cur. Ka- mione. Dec. Grodn.	1868	1890	1892
Jaroszewicz Albinus, Cur. Strab. Dec. Bielsc.	1879	1901	1904
Jarosz Dominicus, Cur. Wielk.—Ejsy- mont. Dec. Grodn.	1857	1852	1900
Jasiński Stanislaus, Praep. eccl. Viln. Montis Salv.	1869	1894	1905
Jeleniewski Eustachius, Cur. St. Troc. Dec. Troc.	1833	1863	1901
Józefowicz Joan., Mans. Viln. p. Ber- nard. Eccl.	1831	1864	1886
Józefowicz Mathias, S. T. C. Cur. Dor- sunisc. Dec. Troc. aur. pect. cruce decor.	1848	1876	1895
Juchniewicz Josephus, Cur. Geran. Dec. Wiszniew.	1878	1901	1905
Juchnis Raphael, Filial. Olaw. Dec. Merec.	1875	1899	1902

K.

Kaczyński Antonius, Cur. Wys.-Lith. Dec. Brest	1871	1900	1904
Kaj Benno, Vic. eccl. Bialostocensis.	1882	1905	1905

Kakareko Thomas, Cur. et dec Mere- censis	1864	1895	1905
Kancler Josephus, Cur. Porozow. Dec. Wolkowysc	1873	1897	1900
Karwelis-Korwel Joannes, Cur. Birszt. Dec. Merec.	1874	1901	1903
Karwowski Josephus, Cur. et Decanus Troc.	1838	1862	1879
Kassianowicz Adolphus, Mans. et Poe- nitent. Eccl. Cath.	1839	1880	1891
Każarnowicz Joannes, Cur. Zabloc. Dec. Radun.	1862	1887	1900
Kiecarys Joannes, Cur. Gielczyn. Bia- lostoc. Dec.	1862	1884	1897
Kisiel Antonius, Adm. Kossow. Dec. Slonim.	1836	1859	1881
Klamm Ladislaus, Cur. Rożan. Dec. Lid. Klamm Richardus, Capell. Monial. Ber- nard. Slonim.	1874	1901	1904
1878	1899	1905	
Klepacki Casimirus	1864	1892	—
Klikowicz Josephus, S. T. C. Cur. Dau- gielisc. Dec. Swiencian. aur. cruce pect. decor.	1848	1876	1902
Kluk Ludovicus, Vic. eccl. Lipnisc.	1882	1905	1905
Kluczyński Vincentius, S. T. M. Prael. domest. Suae Sanctitatis, Prael. Capit. Viln. Membrum Eccl. Colle- gii ord. S. Annae 3 cl. eq.	1847	1871	1903
1832	1856	1905	
Klubowski Ladislaus	1866	1889	1900
Knobelsdorf Richardus, Cur. Suraz. Dec. Bialostoc.	1866	1889	1900
Kochański Victor, Vic. eccl. Viln. OO. San.	1873	1902	1902
Kolas Paulus, Cur. Olkienic. Dec. Merec.	1869	1896	1899
Kondrat Joannes, Vic. eccl. Niemencz.	1882	1905	1905
Kontrym Constantinus, S. T. M. Cur. Viln. Eccl. S. Stephani praeceptor Ostrobr. et Rajsc. scholarum.	1840	1869	1905

Korbutowicz Thomas, Mans. Eccl. Ss. Ap. Petri et Pauli ac Capellan. in carcere detentor	1844	1875	1897
Korkuć Adolphus, Filial. Berezow. Dec. Białostoc.	1836	1859	1903
Korn Boleslaus, Vic. Viln. Eccl. S. Jacob.	1867	1890	1903
Kosiński Leonardus, Adm. Kamien. Lith. Dec. Brest.	1834	1857	1870
Kością Constantinus, Cur. Korkoż. Dec. Święc.	1839	1863	1905
Kowalewski Casimirus, Vic. Eccl.	1879	1903	1904
Kozakiewicz Ignatius, Cur. Zośl. Dec. Troc.	1861	1885	1903
Kraujalis Josephus, Vic. Eccl. Merc.	1881	1904	1905
Kretowicz Joannes, Cur. Viln. Eccl. p. Bernard.	1871	1895	1899
Kryński Joannes, Cur. Łuczaj. Dec. Nadvil.	1862	1834	1902
Krysztopanis Benedictus, Cur. Hóduscisc. Dec. Swiencian.	1870	1896	1901
Krzywicki Joannes, Praep. Kościeniew. Dec. Wilejc.	1878	1901	1903
Krzysztofik Joannes, Praep. Subotn. Dec. Wiszniew.	1865	1899	1905
Krzywiec Stanislaus, Cur. Piesc. Dec. Volk.	1878	1902	1905
Krzyżewicz Franciscus, Emeritus	1834	1857	1903
Kuchta Josephus, S. T. M. Assessor Consist. Capel. Viln. Eccl. S. Nicolai, praecept Commer. scholae.	1873	1898	1904
Kuczewski Casimirus, Cur. Konwalisc. Dec. Wiszniew	1833	1856	1902
Kuczyński Joseph, f. m. cur. eccl. Porzecz Dec. Grodn.	1879	1903	1905
Kuleszo Adam, S. T. M. Vic. eccl. Viln. S. Joannis Bapt.	1881	1904	1905
Kulesza Ladislaus, Emeritus	1834	1860	—

Kundziewicz Joannes, Vic. Kobryn. eccl.	1877	1903	1903
Kunicki Joannes, Cur. Lipnisc. Dec. Wiszniew.	1871	1895	1905
Kuprel Stanislaus, Vic. eccl. Białostoc.	1877	1901	1905
Kuryłłowicz Antonius, Vic. Viln. Eccl. S. Raphael	1876	1900	1900
Kurczewski Joannes, S. T. M. Prael. Cap. Viln. Vice-Official. Consistor. et Professor Seminar.	1854	1881	1900
Kuzmiński Joannes, Cur. Janisc. Dec. Giedr.	1873	1901	1903

L.

Lachowicz Stephanus, Cur. Drujens. Dec. Dzisa.	1867	1892	1905
Lacki Andreas, Cur. Taborysc. Dec. Viln. in distr.	1857	1883	1887
Lekstutowicz Casimirus, Filial. Dziewienisc. Dec. Wiszniew.	1843	1876	1899
Lenkiewicz Placidus, ord. S. Benedicti, Fil. Ugow. Dec. Białostoc.	1831	1861	1900
Lenkszewicz Franciscus	1831	1871	—
Leśniewski Laurentius, Vic. Solensis. Dec. Oszm.	1870	1893	1904
Leszczyński Boleslaus, f. m. Cur. eccl. filial. Kryp. Dec. Białostoc.	1871	1894	1905
Lipnicki Augustinus, M. S. T. Prael. Praeposit. Capitali Viln. aur. cruce pector. et medal. in memor 1853—6 a. decor.	1821	1848	1886
Lubianec Carolus, S. T. M. Inspector Seminar. et Assessor Consistorii	1866	1898	1905
Lubowski Felix, Filial. Eccl. Małolecz. Dec. Radun.	1879	1901	1904
Lubowicki Napoleon, Mans. Wys. Lit. Dec. Brest.	1836	1871	1898

L.

Łabok Joannes, S. T. M. Cur. Viln. Eccl. S. Annae et catech. scholae fem. Kulakowska	1856	1884	1897
Łajewski Mathaeus, S. T. M. Cur. Żo- lud. Dec. Lid.	1872	1897	1898
Ławrynowicz Sigismundus, Mans. eccl. Bialostocensis	1838	1861	—
Ławrynowicz Ladislaus, Cur. Replae, Dec. Wolkowysc.	1869	1893	1895
Łojko Adamus, S. T. M. Adm. Suder- wae, Dec. Viln.	1844	1869	1879
Łopuski Julianus, Cur. Zales. Dec. Sokol.	1860	1883	1904
Łoszakiewicz Alexander	1876	1902	—
Łuchtanowicz Ladislaus, Fil. Usnarz. Dec. Grodn.	1871	1902	1905
Łuszczyński Silwester, Grodnae in mo- nast.	1866	1890	—

M.

Maciejewicz Stanislaus, S. T. M. Capel. Viln. Eccl. S. Catharinae, Confessar. monial. praeceptor realis scholae, gymn. puellar. et priv. gymn. pue- rorum	1869	1894	1899
Mackiewicz Franciscus. Adm. Łazdun. Dec. Wiszniew.	1842	1878	1893
Majewski Constantinus, S. T. M. Ca- nonicus Cap. Viln.	1842	1868	1905
Makarewicz Thaddaeus, Cur. Sokol. Dec. Sokole.	1872	1895	1899
Malinowski Hippolitus, Adm. Dobrzy- niew. Dec. Bialostoc.	1873	1898	1903
Malukiewicz Clemens, Vic. eccl. Cathe- dralis	1876	1905	1905

Masiulis Joannes, Cur. Sumil. Dec. Troc.	1862	1887	1905
Masiulis Michael, Cur. Bujwid. Dec. Viln. in distr.	1848	1876	1902
Matewicz Antonius, Cur. Polusz. Dec. Święcian.	1871	1902	1905
Meszytk Michael, Cur. Koltynian. Dec. Swiencian.	1869	1896	1898
Michniewicz Adolphus, Cur. Lunnen. Dec. Grodn.	1869	1895	1897
Michnowicz Michael, S. T. M. profes- sor Seminarii dioec.	1879	1904	1905
Mieszkis Felix, Vic. Lid. eccl.	1880	1902	1903
Mikutowicz Severinus, Vilnae	1831	1858	—
Milkowski Eduardus	1878	1901	—
Mingin Felix, Curat. Pahost Dec. Dzisz. Miniatt Ladislaus, Cur. Korwien. Dec. Giedroje.	1844	1867	1901
Mironas Josephus, Cur. Ławarysc. Dec. Viln. in distr.	1865	1888	1897
Mironas Ladislaus, S. T. Cand. Ca- tech. Schol. Prozorowa, Winogradow et Viae. ferreae	1880	1904	1904
Miszkinis Vincentius, Cur. Budslaw. Dec. Vilejc.	1868	1897	1902
Moczulski Adolphus, Cur. Wojstom. Dec. Swir.	1862	1889	1894
Moczulski Boleslaus, Cur. Konstant. Dec. Swir.	1866	1888	1904
Moczulski Georgius, Cur. et Decanus Dzisz.	1863	1886	1900
Mokrzecki Joannes, S. T. St. praep. eccl. Viln. ad Portam Acialem Deca- nus Vilnensis	1860	1885	1905
Murnik Georgius, Cur. Swiranc. Dec. Swir.	1856	1882	1898

N.

Narkiewicz Adolphus, Vilnae infirmus.	1831	1885	—
Naruszys Joannes, Cur. Kuznic. Dec. Sokol	1863	1891	1903
Nieczyporowicz Joannes, Cur. Szeresz. Dec. Pruż.	1877	1901	1905
Nieniewski Antonius, Cur. Lyngmian. Dec. Swienc.	1862	1887	1897
Noniewicz Anselmus, ord. Ss. Trin. Cur. et Decan. Sokol.	1836	1861	1894
Nowicki Antonius, Cur. Doman. Dec. Bielsc.	1872	1895	1904
Nowicki Joannes, Cur. Szyrwint. et Dec. Giedr.	1862	1886	1903
Nowicki Joannes, Capellanus. Excell. Praesulis.	1875	1897	1904

O.

Obolewicz Carolus, Emeritus	1840	1864	—
Olechno Josephus, S. T. M. Capel. Vil. Eccl. S. Bartholomaei	—	1860	1902
Olzowski Ladislaus	1870	1893	—
Ordyński Michael, Mans. Radoż	1841	1870	1904
Osiecki Boleslaus in Postawy infir.	1839	1862	1903
Oscilowicz Antonius, Vic. Trzcian. Dec. Bialost.	1869	1895	1904
Ostrejko Josephus, Capell. Polukn. Dec. Troc.	1870	1894	1905

P.

Paksztis Antonius, Cur. Iszczoln. Dec. Radun.	1870	1897	1902
Panasewicz Antonius, Praep. ac Decanus Bielscensis	1870	1892	1905

Paukszta Casimirus, Cur. Siemiatycz. Dec. Bielsc	1868	1895	1901
Piątkowski Antonius, Vic. eccl. Bielsc.	1864	1904	1905
Pietkiewicz Edmundus, Vic. eccl. Zabłud. Dec. Bialost.	1881	1904	1905
Pietkiewicz Eduardus, Cur. Trzcian. Dec. Bialostoc.	1865	1888	1892
Pietranis Justinus, Cur. Zdziencioł. Decanus Slonimensis	1864	1886	1905
Pietrulis Alphonsus, Cur. Mejszagol. Dec. Viln.	1873	1899	1903
Pietrzykowski Miecislaus, Vic. Eccl. Worn. Dec. Viln.	1878	1902	1905
Plaskowicki Adolphus, S. T. Mag. Cur. Kiemielsc. Dec. Swir.	1836	1859	1889
Pleskaczewski Adamus, Cur. Miadziol. Dec. Nadwilej.	1865	1888	1899
Pogumirski Ludovicus, Cur. Kiwat. Dec. Pruż.	1875	1900	1903
Pokalnis Josephus, Cur. Sol. Dec. Oszmian.	1862	1887	1895
Pruński Petrus, Cur. Inturc. Dec. Giedroje.	1871	1894	1899
Puchalski Theodorus, Vic. Goniądz. Dec. Bialost.	1882	1904	1905
Puncul Antonius, Vic. Eccl. Viln. S. Spir.	1876	1901	1902
Puzyrewski Martinus, Cur. Zabłudow. Bialostoc. Dec.	1869	1892	1899

R.

Racewicz Alexius, Cur. Strunoje. Dec. Swiencian.	1871	1894	1902
Rackowski Julianus, Capel. Viln. Capellae Benefic.	1845	1868	1897
Rackowski Joachim, Cur. Łyntup. Dec. Święcian.	1861	1892	1902

Raczkowski Stephanus, S. T. M. Praep. Puń. Merc. Dec.	1854	1881	1903
Rasztutis Franciscus Fil. Suż. Dec. Viln.	1867	1899	1905
Rodziewicz Leonardus, Cur. Żupran. Dec. Oszmian.	1872	1896	1903
Rogowski Casimirus, Praep. Eccl. Niemencz.	1874	1898	1905
Romanowski Stephanus, Cur. Gerwiat. Dec. Viln. in districtu	1871	1896	1904
Rosiński Jaroslaus, infirm. Słonimi. .	1834	1856	—
Rosołowski Ignatius, Cur. Kobylnic. Decanus Swir.	1870	1892	1903
Rowiński Josephus, Vic. Swir. Eccl. .	1877	1902	1902
Rubażewicz Onuphrius-Petrus, S. T. M. Plungianis Caun. gub. infirmus . .	1833	1856	—
Rudzis Michael, Cur. Kolesn. Dec. Rad.	1871	1901	1904
Rutkowski Michael, Praep. Grodn. Eccl. et Monast. Franciscan. . . .	1862	1884	1905
Rybikowski Casimirus, Cur. Krzywic. Dec. Wileje.	1874	1901	1905
Rymkiewicz Alexander, Cur. Ostrożan. Dec. Bielsc.	1849	1876	1901

S.

Sacharko Joannes, Cur. Wawiore. Dec Rudun.	1860	1887	1897
Sadowski Joannes, S. T. M. Praelatus Cap. Viln. et Secretarius Curiae Episcop.	1860	1884	1899
Sadunas Josephus, Cur. Łabonar. Dec. Święcian.	1868	1900	1902
Salatyński Antonius, Cur. Siehnievic. Dec. Prużan.	1871	1890	1900
Sarosiek Alexander, Vic. Eccl. Viln. post, Pp. Bernard.	1877	1904	1904
Sarosiek Bronislaus, Praep. eccl. Słomimensis	1874	1883	1905

Sarosiek Josephus-Ladislaus, Cur. Kluszcz. Dec. Swir.	1869	1892	1905
Sarosiek Maximilianus, S. T. M. Cur. Ross. Dec. Wolkow.	1878	1903	1905
Sawaszynski Thaddeus, Cur. Szczuczyn. Dec. Lid.	1855	1884	1902
Sawicki Adamus, S. T. C. Canonicus Capit. Viln. et Assessor Consist. .	1864	1890	1905
Serafin Boleslaus, Vic. Ławar. Dec. Viln. in dist.	1882	1904	1905
Sidorski Josephus, Cur. Trokiel. Dec. Lid.	1833	1858	1865
Sidorski Vincentius, Fil. Dudensis. Dec. Wiszniew.	1866	1890	1905
Sienkiewicz Josephus, Cur. et Decanus Lidiae. ord. S. Stan. 3 cl. eques aur. cruce pect decor.	1838	1861	1889
Silicki Petrus, Vic. Grodn. p. Bernard. Eccl.	1875	1902	1903
Siwicki Stanislaus, Vic. Brześć-Lith.	1877	1900	1905
Skardyński Joannes, Filial. Przyjaźń. Swiencian. Dec.	1872	1900	1902
Słabszyński Antonius, Cur. Twerec. Dec. Swiencian.	1868	1895	1899
Słyczko Isidorus, Cur. Turosn. Dec. Biał.	1871	1895	1805
Snieżko-Blocki Adolphus, Cur. Topcz. Dec. Bielsc.	1870	1894	1902
Sobolewski Napoleo, Cur. Indur. Dec. Grodn.	1873	1896	1899
Sokołowski Boleslaus, Cur. Wolkolat. Dec. Nadvileje.	1873	1896	1902
Sokołowski Franciscus, Cur. Wasilisc. Dec. Radun.	1864	1889	1897
Sokołowski Adamus, Cur. Naczen. Dec. Radun.	1837	1861	1878
Songajło Antonius, Cur. et Decanus Prużan.	1867	1890	1902

Songin Josephus, Cur. Choroszczen- Dec. Bialostoc.	1870	1893	1899
Sperski Boleslaus, S. T. M. Cur. Żyr- mun. Dec. Lid.	1871	1893	1904
Stalewski Casimirus, Cur. Bialohrud. Dec. Lid.	1863	1886	1902
Staniewicz Paulus, S. T. M. Cur. et Decanus Brestensis	1870	1895	1898
Stanionis Casimirus, Cur. Szydłowic. Dec. Wołkowysc.	1870	1895	1899
Stankiewicz Casimirus, Cur. et Decan. Kobryn.	1839	1862	1889
Staszewicz Laurentius, Vic. St. Troc. Eccl.	1829	1854	1899
Staszewski Constantinus, Cur. Komaj. Dec. Swienc.	1845	1880	1899
Staszkievicz Josephus, Cur. Liebiedz. Dec. Vileje.	1862	1887	1903
Staszys Josephus, Vic. Żyźmor Eccl. Troc. Dec.	1879	1902	1902
Steckiewicz Julianus, S. T. M. Profes- sor Siminarii Viln.	1878	1902	1902
Stebierakas Casimirus, Cur. Niedzing. Dec. Merc.	1864	1894	1901
Stragas Joannes, Cur. Eccl. Giedroje. Suchocki Carolus, Cur. Rude. Dec. Bielse.	1870	1896	1903
1868	1891	1898	
Swil Antonius, Vic. Żolud. Dec. Lid.	1878	1901	1903
Syrwit Thomas, ord. Francisc. Filial. Bohdanow. Oszm. Dec.	1834	1859	1901
Szabanowicz Antonius, Praep. Olit. Dec. Merec.	1870	1900	1903
Szablicki Joannes, Filial. Marcinkanc. Dec. Merc.	1871	1896	1896
Szablowski Vincentius, Filial. Dzierko- wszcz. Dec. Nadwileje.	1833	1860	1896

Szadurski Antonius, S. T. D.	1837	1860	—
Szarkowski Placidus, Praep. Melegian. Dec. Swiencian.	1872	1898	1903
Szepecki Paulus, Cur. Turgiel. Dec. Viln. in distr.	1859	1884	1895
Szkop Josephus, Cur. Lac. Dec. Lid.	1864	1887	1890
Szlapowicz Adamus, Mans. Merc. Eccl. Szlamas Stanislaus, Cur. Dusmian. Dec. Mer.	1820	1843	1901
1866	1898	1904	
Szolkowski Josephus, Cur. Łużec. Dec. Dziszn.	1874	1896	1905
Szopara Ignatius, Praep. Werenow Eccl. Dec. Radun.	1865	1894	1905
Szukanowski Norbertus, emeritus	1839	1863	—
Szydagis Matthaeus, Cur. Hanuszysc. Dec. Merc.	1865	1895	1901
Szymański Valerianus, I. C. D. Vic. Eccl. Cath.	1880	1905	1905
Szymelun Antonius, Cur. Gielwan. Dec. Gedroje.	1856	1883	1903
Szymkunas Josephus, Cur. Musnic. Dec. Viln.	1862	1887	1895
Szyroki Stanislaus, Vic. Socole.	1881	1905	1909
Szwarc Guilieimus, Cur. et Dec. Bia- lostoc. 2 et 3 cl. nec non S. Stanislai. 2 et 3 cl. eq. signo Marjano et aur cruc. decor.	1837	1861	1880

T.

Tarasewicz Josephus, Filial. Suprasl. Dec. Bialost.	1856	1887	1905
Tarasewicz Nicodemus, Cur. Iwje ac Decanus Wiszniew.	1867	1892	1905
Taszkun Vincentius, Fil. Podbrzeż. Dec. Gedroje.	1880	1903	1905
Teżyk Boleslaus, Vic. Eccl. Viln. ad Portam, Ac.	1880	1904	1904

Teżyk Casimirus, Cur. Niestanisc. Dec. Swir.	1861	1882	1904
Teżyk Constantinus, Cur. Hoż. Dec. Grodn.	1874	1899	1902
Tomaszewicz Nicolaus-Philippus, S. T. S. Adm. Jezior. Dec. Grodn.	1836	1862	1881
Tomkiewicz Adolphus, Cur. Kwasowe. Dec. Grodn.	1835	1858	1887

U.

Ukryn Joannes, Cur. Kukucisc. Dec. Swiencian. aur. cruce decor	1841	1876	1900
Umbras Stephanas, Vic. Dzisz. Eccl. Urbanowicz Aloysius, Cur. Kiernov. Viln. Dec.	1878	1903	1903
Uszyłło Joannes, S. T. M. Praep. Eccl. Viln. S. Raphaelis	1831	1863	1902
Użumedzki Medardus, Cur. Dworzec. Dec. Slonim	1871	1894	1904
	1875	1898	1902

W.

Walentynowicz Antonius, Cur. Zadoroż. Dec. Dzisz.	1873	1898	1902
Walentynowicz Jacobus, Mans. Turgiel. Dec. Viln. in distr.	1835	1862	1905
Walcukiewicz Antonius	—	—	—
Walunas Casimirus, S. T. St. Cur. Swir. Waluskis Petrus, Vic. Sumil. Dec. Trocensis	1857	1883	1900
	1882	1905	1905
Walantinas Casimirus, Adm. Czabisc. Dec. Viln.	1859	1883	1905
Wangal Josephus, Capell. Druskien. Dec. Grodn.	1840	1863	1905
Warpechowski Joannes	1879	1901	—
Warpechowski Josephus, Cur. Jewjen. Dec. Troc.	1854	1878	1902

Waszkiewicz Constanus, Cur. Niemoniun. Dec. Merec.	1840	1864	1902
Waszkiewicz Alexander, aeucriosis cruce pector. et aureo signo rubri crucis decor.	1836	1859	1863
Waszkiewicz Leopoldus, S. T. M. Cur. Daug. Dec. Merec. ord. S. Annae 3 cl. eq. aur. cruce. pect. fer cruce Rumun. et medal in memor. 1877— 8 a. decor.	1842	1869	1902
Weber Joannes, Cur. Derewn. Decan. Wiszniew	1878	1901	1902
Wesołowski Augustinus, Cur. Most. Grodn. Dec.	1874	1897	1902
Wieliczko Michael	1873	1899	—
Wołowicz Dominicus, Cur. Kietowisc. Dec. Troc.	1842	1877	1884
Wilczyński Petrus, Grodnae in monast. Franciscan.	1861	1888	—
Wiskont Antonius, Cur. Parafianow. Dec. Nadvilej.	1877	1900	1903
Wojciechowski Eduardus, Cur. Olkovic. Dec. Vileje.	1873	1897	1899
Wojdyłowski Joannes, Cur. Goniądz. Dec. Białostoc.	1864	1888	1892
Wojewódzki Henricus, Filial. Wasilkow. Dec. Białostoc.	1872	1895	1899
Wojtekunas Vincentius, Cur. Wyszcz. Dec. Bielse	1873	1896	1900
Wojtkiewicz Julius, Fr. O. M. Grodnae in Franciscan monast.	1820	1844	—
Wojtkiewicz Leo, Vic. Szyrw. Dec. Gędroje.	1882	1905	1905
Wolejko Boleslaus, Vic. Viln. Eccl. Ss. Ap. Petri et Pauli	1880	1903	1903
Wolodźko Franciscus, S. T. C. praeceptor Viln. 2 gymn. puer. Marj. super.			

scholae puellar. et Capelanus Viln. eccl. S. Crucis, signo Mariano et aur. cruce pector. decor.	1867	1892	1895
Wołowicz Vincentius, Filial. Oran. Dec. Merc.	1885	1884	1886
Wondrak Miecislaus Vic. eccl. Grodn. P.P. Franciscan.	1882	1904	1905
Wyszyński Bohdanus, S. T. C. Cur. Viln. Eccl. S. Jacob.	1865	1890	1901

Z.

Zablocki Joannes, Cur. Suchowol. Dec. Sokolc.	1845	1869	1899
Zahorski Thaddaeus, Praep. Worn. ac Decanus Viln. in distr.	1862	1884	1905
Zalewski Felix, Vic. eccl. Wołkow.	1881	1904	1905
Zaniewski Julianus, Cur. Narew. Dec. Bielsc.	1863	1900	1905
Zaniewski Vitoldus, Vic. Eccl. Oszm.	1881	1903	1905
Zapasnik Stephanus, Vic. Eccl. Zdzięc. Dec. Slonim.	1880	1904	1904
Zaremba Adamus, Vic. Olkienic. Dec. Merc.	1875	1903	1903
Zaszczrzyński Joannes, Vic. Iwjensis. Dec. Wiszn.	1874	1896	1905
Zawadzki Franciscus, Can. Reg. Later. Cur. Viln. eccl. Ss. Ap. Petri et Pauli.	1829	1855	1899
Zawadzki Thaddaeus, Vic. Viln. Eccl. Ss. Ap. Petri et Pauli.	1875	1897	1900
Zawadzki Stanislaus, Cur. Mosarz. Dec. Dzisz.	1876	1899	1905
Zielonko Zeno, S. Th. Mag. Catech. Schol. Brześć-Lith.	1873	1904	1904
Ziemczenok Michael, Cur. Jeln. Dec. Lid.	1868	1898	1901
Zimkus Georgius, Filial Kiewkl. Dec. Giedr.	1861	1886	1905
Zimnoch Antonius, Fil. Rykont. D. Troc.	1834	1864	1905

Zubrzycki Georgius, Cur. Jezn. Dec. Merc.	1839	1864	1902
Zwierko Alexander, S. T. C. Praep. Holszan. Dec. Oszmian.	1875	1901	1905

Ż.

Żakowicz Matthaeus, Mans. Kundzin. Dec. Sokolc.	1830	1854	1905
Żamejć Joannes, Cur. Różan. Dec. Slonim.	1877	1900	1905
Żero Josephus, Cur. Surw. Dec. Wiszn.	1873	1898	1904
Żebrowki Leo, S. T. M. Professor. Semin. et Defensor. Matr.	1876	1903	1904
Żochowski Joannes, Cur. Brań. Dec. Bielsc.	1841	1890	1903
Żukowski Julianus, Cur. Jasienow. Dec. Białostoc.	1868	1893	1903
Żwyłowski Antonius, Mans. Viln. Eccl. Ss. Ap. Petri et Pauli	1834	1861	1897
Żyliński Theodosius, in monast. Grodn.	1873	1895	—

Series Episcoporum et administratorum dioecesis Vilnensis.

Primi eppiscopi Lituani: Christianus et B. Vitus
ab. an. 1251—1269.

1. Andreas Wasillo I ep. vilnensis 1388—1398.
2. Jacobus Plichta 1398—1407.
3. Nicolaus Borkowski v. Gorzkowski 1408—1414.
4. Petrus de Kustynia 1414—1421.
5. Mathias Trocensis 1421—1453.
6. Nicolaus Dzierzgowski 1453—1467.
7. Joannes Łosowicz 1467—1481.
8. Andreas Szeliga 1481—1491.
9. Woitechus Tabor 1492—1507.
10. Woitechus Radziwill 1508—1519.
11. Joannes de Ducibus Lituaniae 1519—1536.
12. Paulus Alгимundus Dux Olszaniensis 1537—1555.
13. Walerianus Protasewicz Suszkowski 1556—1580.
14. Georgius Radziwill Dux in Ołyka 1581—1591.
15. Bernardus Maciejowski cathedram non ascendit
1591—1600.
16. Benedictus Woyna 1600—1615.
17. Eustachius Wołowicz 1616—1630.
18. Abraham Wojna 1631—1649.
19. Georgius Tyszkiewicz 1649—1656.
20. Joannes Zawisza Dowgiałło 1656—1661.
21. Georgius Białozor 1661—1667 (piąty).
22. Alexander Sapieha 1667—1671.
23. Nicolaus Pac 1672—1684.
24. Alexander Kotowicz 1685—1686.
25. Constantinus Casimirus Brzostowski 1687—1722.
26. Matthias Ancuta 1722—1723.
27. Carolus Petrus Pancrzyński 1724—1729.

28. Michael Joannes Zienkowiec 1730—1761.
29. Ignatius Jacobus Massalski de Ducibus Roxalanis
1762—1794.
Dawid Pilchowski sufr. viln. admin. diec. 1795—
1796.
30. Joannes Nepomuc. Korwin Kossakowski 1796—
1808.
31. Hieronymus Strzemień Strojnowski 1808—1815.
Nicodem Kniaź de Kozielsk Puzyna sufrag. viln.
administr. dioec. 1815—1816.
Stanislaus Bohusz Siestrzencewicz Archiepiscopus
Mohyl. administr. dioec. 1817—1826.
Gaspar Casimirus Columna Cieciszowski Metro-
pol. Mohyl. administr. dioec. 1826—1827.
32. Andreas Benedictus Kłagiewicz sufr. vilnen. ad-
ministr. dioec. 1828—1840 episcopus a 1841 in
quo et mortuus est. Joannes Cywiński sufrag.
Trocens. administr. dioec. 1842—1846.
33. Venceslaus Żyliński 1846—1859.
34. Adamus Stanislaus Krasieński 1859—1883.
35. Carolus Hryniewicki 1883—1890.
Ludovicus Zdanowicz ep. Dionisiad. administr.
dioec. 1886—1890 et ab. a. 1895—1897.
36. Antonius Franciscus Audziewicz, Ep. Vilnensis
1890—1895.
37. Stephanus Alexander Zwierowicz 1897—1902.
Victor Radzymiński Frackiewicz Camer. Suae
Sanctitatis Canonice Vilnen. Administrator Apo-
stolicus 1902—1903.
38. Eduardus Liber Baron de Ropp 1903.

Quorum gesta usque ad ep. Zwierowicz inclusive vide
in Directoriis ex a. 1903 et 1904.

ELENCHUS

alphabeticus Ecclesiarum, Monasteriorum et Capellorum Dioecesis Vilmensis.

Pagina	Ecclesiae	Statio post.	Classe	Numeros paroch.
186	Awguśtówek cap.	—	—	—
185	Baluowo cap.	—	—	—
167	Berdowszczyzna cap.	—	—	—
180	Berezówka fil.	—	—	—
153	Biała Waka cap.	—	—	—
186	Białogóra cap.	—	—	—
176	Białohruda par.	Lida	5	2375
194	Białystok par.	Białystok	3	20114
176	Bielica cap.	—	—	—
197	Bielsk par.	Bielsk	3	4586
178	Bieniakonie par.	Bieniakonie	4	4788
165	Birsztany par.	Preny gub. Snwal.	4	1437
163	Bobryski cap.	—	—	—
197	Boćki par.	Boćki	3	4600
166	Bohdanow fil.	Holszany	—	3500
159	Bohusławski par.	Szyrwinty	5	3820
184	Borodzieniec cap.	—	—	—
184	Boryskowice fil.	—	—	—
198	Brańsk par.	Brańsk	5	6905
193	Brześć—Lithuan par.	Brześć—Lithuan	2	9092
196	Brzozowa fil.	Goniądz	—	1400
180	Budzław par.	Dolhinowo	3	4897
157	Bnjwiidze par.	Worniany	5	3864
192	Bukrabowszczyzna cap.	—	—	—
178	Butrymańce fil. Rad. d.	Bieniakonie	—	1421
163	Butrymańce fil. Mer. d.	Butrymańce	—	2580
163	Bychowczyski cap.	—	—	—
171	Cejkinie fil.	—	—	3152
201	Chodorówka	—	—	—
167	Cholchła cap.	—	—	—

198	Ciechanowiec par. et cap.	Ciechanowiec	—	3800
170	Cyrkliszki cap.	—	—	5
155	Czabiszki par.	Żosli	5	2712
175	Czechowce cap.	—	—	—
183	Czerepy cap.	—	—	—
188	Czerlona cap.	—	—	—
167	Czernowo cap.	—	—	—
182	Daniłowicze	—	—	—
155	Czerwony-Dwór cap.	—	—	—
182	Daniłowicze	—	—	4 6015
174	Daniuszew par.	Smorgonie	5	6029
201	Dąbrowa par.	Dąbrowa	5	12677
182	Darewo cap.	—	—	—
163	Daugi par.	Daugi—Orany	3	6150
171	Daugieliszki par.	Święciany	4	6483
166	Daukszyski fil.	—	—	—
186	Derwianczyce cap.	—	—	—
167	Derewna par.	Stolec Minsc. gub.	4	6505
173	Dobrowlany cap.	—	—	—
196	Dobrzyniew par.	Białystok	5	5960
192	Dohe cap.	—	—	—
180	Dolhinow par.	Dolhinow	4	7336
199	Dolubow par.	Boćki	5	2900
195	Dolistów par.	Goniądz	4	5702
193	Domaczewo cap.	—	—	—
199	Domanow par.	Brańsk	5	1840
160	Dorsuniszki par.	Kroni	4	5410
197	Drohiczyn par.	Drohiczyn	3	4360
185	Druja par.	Druja	5	7843
187	Druskieniki cap.	Druskieniki	—	—
174	Dnbotówka	—	—	—
157	Dubinki par.	Giedrojcje	4	5249
168	Dudy fil.	Iwje	—	4170
182	Duniłowicze par.	Duniłowicze	4	6015
165	Duśmiany par.	Hanuszyski	5	3014
186	Dworzec par.	Nowojelna	4	3894
176	Dworzyszcze fil.	—	—	—
182	Dzierkowszczyzna fil.	Głębokie	—	2317
167	Dziewieniszki fil.	Żemlosław	—	5875

195	Choroszcz par.	Choroszcz	5 6302
183	Dzisiaj par.	Dzisiaj	3 4176
177	Ejszyszki par.	Ejszyszki	2 12496
157	Giedroje par.	Giedroje	3 5700
160	Giegużyn par.	Janowo Caun. g.	4 4724
196	Gielezyń par.	Knyszyn	5 1290
158	Gielwany par.	Syrwinty	4 4979
167	Gieranony par.	Żemłosław	3 3930
156	Gierwiaty par.	Worniany	4 8219
156	Giry cap.	—	—
183	Głębokie par.	Głębokie	3 5175
194	Goniadz par.	Goniadz.	2 8616
186	Gradicze cap.	—	—
166	Graużyski par.	Oszmian.	4 4347
185	Grodna par. Farnensis.	Grodna	1 13896
	„ par. post PP. Bernard.	Grodna	3 5073
	Grodna par. et mon. PP.	—	—
186	Francisc.	Grodna	—
	Grodna mon. ord. S.	—	—
	Birgittae	Grodna	—
192	Grudopole cap.	—	—
173	Grudzienice cap.	—	—
182	Gruzdowo cap.	—	—
167	Gruzdowo—Oborek par.	Mołodeczno	5 4625
166	Gudohaje cap.	—	—
164	Hanuszyski par.	Hanuszyski	4 5574
173	Hanuta cap.	—	—
177	Hermanizki par.	Werenowo	5 3885
185	Hermanowicze par.	Luźki.	5 4514
183	Hniezdziłowo cap.	—	—
190	Hniezno par.	Wolkowysk	5 2330
170	Hoduciszki par.	Hoduciszki.	3 7887
165	Holszany par.	Holszany	2 8800
165	Horodniki cap.	—	—
179	Horodno cap.	—	—
181	Horodyszcze cap.	—	—
187	Hoża par.	Grodna et Hoż. Woł. Praw.	4 4972
185	Idolta cap.	—	—
183	Ikażń par.	Brasław Caun. g.	3 12968

186	Indura par.	Indura	3 4683
158	Inturki par.	Kolesniki par.	5 4000
179	Iszczolna par.	Malaty	5 3835
193	Iwanowo Janowo par. Kobr. dec.	Szczuczynu Iwanowo Iwje	3 1852 — 2 11455
168	Iwje par.	—	—
155	Izabelino cap.	—	—
188	Jabłonów oap.	—	—
159	Janiszki par.	Podbrodzie	5 4557
201	Janów par.	Janów	4 7320
182	Jasienowicze cap.	—	—
194	Jasienówka par.	Knyszyn	3 2143
168	Jatoltowicze cap.	—	—
176	Jelna par.	Nieman—Sielce	5 3165
187	Jeziory par.	Jeziory	4 4560
163	Jezno par.	Jezno.	4 5654
161	Jewje par.	Jewje	4 4137
196	Jachnowiec par.	Białystok et Łowicka.	5 3540
171	Kacergiszki cap.	—	—
196	Kalinówka par.	Knyszyn	5 3225
193	Kamieniec—Lithuan. par.	Kamieniec—Lith.	4 2400
163	Kamień cap.	—	—
188	Kamionka par.	Skidel	5 2609
184	Kamionpol cap.	—	—
181	Karczówka cap.	—	—
180	Karolin fil.	Skidel	—
187	Kaszubince cap.	Podbrodzie	— 1634
174	Kiemieliszki par.	Mejszagola	5 4332
155	Kiernowo par.	Zyźmory.	4 3605
160	Kietowiszki par.	Syrwinty	4 5198
158	Kiewkle fil.	Tewli.	— 2184
192	Kiwatycze par.	—	5 872
169	Kłowica cap.	Święciany	—
175	Kluszczany par.	—	5 3313
181	Kniahin cap.	Knyszyn.	—
195	Knyszyn par.	Kobryń	4 3745
192	Kobryń par.	Kobylniki	3 5779
174	Kobylniki par.	—	4 5080

	Kojrany cap.	Ejszyszki	4587
172	Koleśniki	Ejszyszki	— 5248
178	Koltyńniany par.	Nowo-Swięciany.	5 6450
170	Komaje par.	Komaje	3 3911
174	Konstantynow par.	Swir	— —
185	Konstantynowo fil.	—	— 3279
168	Konwaliszki par.	Bieniakonie.	5 3715
172	Korkożyszki par.	Podbrodzie	5 2273
159	Korwie par.	Majszagola	5 8471
202	Korycin par.	Janów	5 5300
180	Kościeniewiczze par.	Kościeniewiczze	4 1585
191	Kossowo par.	Kossowo.	5 —
183	Kotowicze cap.	—	— 1634
187	Kotra cap.	Skidel.	— 3255
161	Kowale par.	Kroni.	5 —
181	Kowieniewo cap.	—	— 3263
161	Kozakiszkii fil.	Jewje.	— —
184	Kozłowski cap.	—	— —
190	Kraśna cap.	—	— —
182	Kraśniany cap.	—	— —
187	Kraśnik cap.	—	— —
176	Krasula cap.	—	— —
184	Krukowszczyzna cap.	—	— —
175	Krupy fil.	—	— —
171	Krykiany cap.	—	— —
188	Krynki par.	Krynki	5 9791
195	Krypno fil.	—	— 4873
189	Krzemianica par.	Wolkowysk.	3 12814
181	Krywicze par.	Dolhinow	5 3201
183	Kubarki cap.	—	— —
173	Kukuciszki par.	Uciany Caun. g.	5 4747
181	Kulbaczyn cap.	—	— —
200	Kuudzin par.	Sokółka	4 2000
192	Kuplin cap.	—	— —
200	Kuźnica par.	Kuźnica	5 5626
188	Kwasówka par.	Indura	5 2033
169	Kwiatkowce cap.	—	— —
158	Łabejki cap.	—	— —
172	Łabonary par.	Nowo-Swięciany	5 4525

156	Ławaryszki par.	Wielejka	4 10063
169	Łazduny fil.	Iwje	5 6600
198	Lubin par.	Bielsk	4 1986
182	Łuczaj par.	Duniłowicze.	4 7899
188	Łunna par.	Łunna.	5 2861
184	Łużki par.	Łużki.	5 2424
172	Łyngmiany par.	Nowo-Swięciany	5 4531
170	Łyntupy par.	Łyntupy par.	3 6564
187	Łachnowo cap.	—	— —
176	Lack par.	Szczuczyn.	4 5911
181	Lebiedziewo par.	Molodeczno.	5 2363
175	Lida par.	Lida	2 15402
168	Lipniszki par.	Bastuny	4 9110
154	Łobowo cap.	—	— —
190	Łaczulna cap.	—	— —
188	Łala—Brzostowica cap.	—	— —
180	Łala—Soleczniki fil.	Bieniakonie.	— —
158	Łalaty par.	Łalaty	4 2600
185	Łalkowszczyzna cap.	—	— 6663
181	Łalinowszczyzna cap.	—	— —
198	Łilkowicze cap.	—	— —
183	Łańkowicze cap.	—	— —
162	Łarcinkańce fil.	Marcinkańce	— —
187	Łasalany cap.	—	— —
154	Łejszngola cap.	Łejszngola	4 5600
171	Łelegiany par.	Hoduciszki	4 4340
162	Łerecz par.	Łerecz	3 7597
182	Łiadziola par.	Łiadziola	4 5614
157	Łichaliszki par.	Łichaliszki.	5 3160
163	Łichniuny cap.	—	— —
192	Łiędźylesie cap.	—	— —
188	Łikielewszczyzna cap.	—	— —
184	Łiory par.	Łiory.	4 4775
193	Łolodowo cap.	—	— —
180	Łontwilowszczyzna cap.	—	— —
184	Łosarz par.	Łosarz.	3 6642
186	Łosiewiczze cap.	—	— —
188	Łosty par.	Łosty.	4 4212

178	Możejkw cap.	—	—
189	Mscibow par.	Swislocz.	4 3767
167	Murata-Oszmianka par.	Oszmiana.	5 5847
155	Musniki par.	Musniki	4 3915
178	Nacza par.	Ejszyszki.	4 7691
168	Naliboki par.	Stolbey Minse. g.	5 6715
199	Narew par.	Bielsk.	5 2460
161	Narowy cap.	—	—
177	Nieciecz par.	Nieman Sielec	5 2636
162	Niedzingi par.	Orany	3 4861
154	Niemenczyn par.	Bezdney.	2 9940
	Niemirów par.	—	1445
165	Niemonajcie par.	Olita	5 3300
165	Niemioniuny par.	Jeżno.	5 3612
173	Niestaniszki par.	Swir	4 4685
196	Niewodnica par.	Białystok	5 3180
187	Nowa-Ruda cap.	—	—
201	Nowodwór par. Soc. d.	Sidra	5 3330
194	Nowosady cap.	—	—
153	Nowo-Wilejsk cap.	—	—
175	Nowydwór par.	Szczuczyn	3 5449
981	Obodowce cap.	—	—
187	Obremszczyzna cap.	—	—
201	Odelsk par.	Odelsk	5 6035
164	Olawa fil.	Olita	3 030
157	Olany cap. Giedr. d.	—	—
165	Olany cap. Oszm. d.	—	—
170	Olechniszki cap.	—	—
188	Oleszkowice cap.	—	—
164	Olita par.	Olita	4 3526
163	Olkieniki par.	Olkieniki	3 9596
181	Olkowice par.	Ilja	4 6180
163	Orany fil.	Orany.	6194
186	Orlino cap.	—	—
181	Ościukiewicz cap.	—	—
179	Ossowo par.	Bastuny.	5 4170
184	Ostrow cap.	—	—
199	Ostrożana par.	Siemiatycze.	5 2480
165	Oszmiana par.	Oszmiana	1 11819

167	Oszmianka-Murata	Oszmianka	5 5847
184	Parafianów par.	Dokszycy Minse. g.	4 6829
175	Perepeczyce cap.	—	—
183	Pieresiolkowice cap.	—	—
199	Pierlejewo par.	Ciechanowiec Grodn. g.	5 6264
190	Pieski par.	Pieski.	5 1014
164	Piesztowiany cap.	—	—
164	Pioszuny par.	Butrymance	4 4942
155	Plikiszki cap.	—	—
198	Pobikry par.	Ciechanowiec Grodn. g.	4 1980
157	Podbrzeź fil. Gedrojci.	—	6000
174	Podstarzyń cap.	—	—
177	Podzitwa cap.	—	—
184	Pohost par.	Nowy Pohost	4 4460
160	Polomiń cap.	—	—
160	Poluknia cap.	Landwarowo	5 —
172	Polusze par.	Ignalino.	2608
165	Polany cap.	—	—
174	Pomoszcze cap.	—	—
153	Pouary cap.	—	—
186	Poniemuń cap.	—	—
161	Poporcice cap.	—	—
189	Porozowo par.	Woikowysk.	3 —
171	Porynga cap.	—	7535
186	Porzecze fil.	Porzecze.	— —
185	Porżyn cap.	—	—
183	Postawy par.	Postawy.	4 —
166	Proniuny cap.	—	3235
184	Prozoroki par.	Prozoroki.	4 —
192	Prużana par.	Prużana.	3 5293
157	Pryciuny cap.	—	2593
182	Przegrodzie cap.	—	—
163	Przełaje cap.	—	—
187	Przełom cap.	—	—
171	Przyjaźń fil.	Ignalino.	— —
198	Pulsy cap.	—	3090
163	Punie par.	Butrymance.	3 3222
170	Raczkowszczyzna cap.	—	—
166	Raczuny cap.	—	—

180	Radoszkowice par.	Radoszkowice.	3 2893
178	Raduń par.	Ejszyszki.	3 10000
185	Rzeczek cap.	—	—
193	Reginowo cap.	—	—
189	Repla par.	Lunna.	4 5360
151	Rossa cap.	—	1327
190	Roś par.	Roś	5 2848
162	Rotnica fil.	Druskieniki.	—
192	Rowno cap.	—	—
158	Rozaliszki cap.	—	3657
171	Różanka par. Lid. d.	Szczuczyn.	5 —
170	Rożesław cap.	—	—
157	Rubno cap.	—	—
195	Radessa cap.	—	—
199	Rudka par.	Brańsk	5 3172
161	Rudniki par.	Jaszuny	5 4132
160	Rudka cap.	—	—
173	Ruskie Sielo cap.	—	—
186	Różana par. Slon. d.	Ruzana	5 1902
183	Rużmonty cap.	—	—
162	Rykonty fil.	Landwarowo	— 1809
155	Rzesza cap.	—	—
181	Serwecz cap.	—	—
202	Sidra par.	Sidra.	5 2000
192	Siehniewicze par.	Kartuz-Bereza.	4 5350
192	Sielce cap.	—	—
192	Sieliszcze cap.	—	—
199	Siemiatycze par.	Siemiatycze.	5 4761
171	Sieniszki fil.	—	—
187	Skidel cap.	—	—
158	Skoduciszki fil.	—	—
160	Skorbuciany cap.	—	—
166	Słobodka cap.	—	—
186	Słonim par.	Słonim	9 10090
186	— Monast. Monial.	Słonim	—
160	Soboliszki cap.	—	—
201	Sokolany par.	Sokółka	5 4114
200	Sokółka par.	Sokółka	4 11279

156	Sokolojcie cap.	—	—
179	Soleczniki par.	Bieniakonie.	5 4600
166	Soly par.	Soly	4 12155
172	Sorokpol par.	Podbrodzie	5 2015
170	Stanisławow cap.	—	—
179	Stankiewiczze cap.	—	—
182	Stara Żosna cap.	—	—
159	Stare Troki par.	Troki	3 9058
201	Staro-Kamienna cap.	—	—
181	Starzynka cap.	—	—
184	Stefanowo cap.	—	—
172	Styrnie cap.	—	—
168	Stoki cap.	—	—
164	Stokliszki par.	Jezno.	4 7281
200	Strabla par.	Bielsk.	5 1728
173	Straczanka cap.	—	—
190	Strubnica par.	Pieski.	5 2408
172	Strunojcie par.	Swienciany.	5 3811
169	Subotniki par.	Żemłosław	5 6540
201	Suchowola par.	Suchowola	4 11555
154	Suderwa.	Wilno.	4 4267
160	Sumiliszki. par.	Troki.	3 6509
194	Supraśl fil.	Supraśl	— 1210
196	Suraż par.	Łapy	5 2862
169	Surwiliszki par.	Żemłosław	4 4305
154	Suzany fil.	Podbrodzie	— 4015
170	Swienciany par.	Swienciany.	1 15760
173	Swir par.	Swir	3 9380
174	Swiranki par.	Michaliszki.	4 4541
189	Swislocz par.	Swislocz.	4 4256
175	Szajkuny cap.	—	—
184	Szarkowszczyzna cap.	—	—
159	Szawlany cap.	—	—
176	Szczuczyn par.	Szczuczyn	4 2641
173	Szmietowszczyzna.	—	—
192	Szerezewo par.	Szerezewo.	3 2846
158	Szeszole par.	Szyrwinty	4 2895
157	Szeszółki.	—	—

190	Szydłowice	Wolkowysk.	4 5200
154	Szylany cap.	—	—
170	Szylwa cap.	—	—
157	Szyrwinty par.	Syrwinty	3 7954
156	Taboryszki par.	Oszmiana.	4 9370
161	Tolejkiszki cap.	—	—
182	Teresdwor cap.	—	—
189	Tereszki cap.	—	—
198	Topczewo par.	Brańsk	4 4370
169	Traby par.	Holszany.	4 4515
159	Troki par.	Troki.	1 11008
176	Trokiele par.	Bastuny.	5 4169
193	Trościanica cap.	—	—
195	Trzciany par.	Trzciany.	3 8723
155	Turgiele par.	Jaszuny	3 10673
195	Turośń par.	Białystok	4 3820
171	Twercz par.	Widzy Gaunen. gub.	4 7545
185	Udział par.	Głębokie.	5 3521
197	Uhowo fil.	Lapy	1 350
185	Ulin cap.	—	—
187	Usnarz fil.	Krynki	— 2068
183	Uzmiony cap.	—	—
160	Użugość par.	Wysoki Dwor	4 5408
160	Wakka	Landwarowo	—
178	Wasiliszki par.	Wasiliszki	3 10446
194	Wasilków fil.	Wasilków	— 4204
179	Wawiórka. par.	Wasiliszki	4 7228
177	Waszkiewicze fil.	—	—
179	Werenowo par.	Werenowo	5 3075
155	Werki par.	Werki	5 5020
181	Wiażyń fil.	—	—
158	Widzieniecki par.	Malaty	4 5500
187	Wielka-Brzostowica cap.	—	—
157	Wielki-Dwór cap.	—	—
187	Wielkie-Ejsymonty par.	Łunna.	4 4281
179	Wielki Możejków cap.	—	—
189	Walczuki cap.	—	—
161	Wilkiżki cap.	—	—

151	Wilno Ecclesia Cathedr.	—	—
151	— par. S. Joan. Bapt.	—	1 6256
151	— par. S. Spiritus.	—	2 6015
154	— cap. Domus Benefic.	—	—
152	— par. ad Portam Ae.	—	3 10050
—	— par. SS. Philippi et	—	3 9831
152	Jacobi Ap.	—	—
—	— 2 cap. in domibus.	—	—
153	Incarcerat	—	—
—	— par. S. Raphaelis	—	3 19060
152	Arch.	—	—
—	— par. SS. Petri et	—	2 15000
153	Pauli Ap.	Wilno	—
—	— par. post. PP. Bernard.	—	2 8386
152	— par. Omnium Sanctorum	—	1 24756
153	— S. Annae	—	— 997
151	— S. Georgii M.	—	—
151	— S. Crucis	—	—
152	— Montis Salvatoris.	—	—
153	— S. Catharinae Mon.	—	—
153	— S. Stephani M.	—	—
153	— S. Bartholomaei Ap.	—	—
153	— S. Nicolai Ep. C.	—	—
200	Winna par.	Ciechanowiec Grod. d.	5 3232
193	Wistyce cap.	—	—
167	Wiszniew par.	Wiszniew	3 6930
173	Wojstom par.	Wojstom	3 6303
181	Wolkolata. par.	Duniłowicze	3 7816
188	Wolkowysk par.	Wolkowysk.	3 8810
189	Wolpa par.	Łunna.	4 2759
156	Worniany par.	Worniany	4 10350
156	Worona cap.	—	—
179	Woronicze cap.	—	—
174	Wygolienty cap.	—	—
193	Wysokie Lithuan. par.	Wysokie-Lithuan.	4 3550

198	Wyszki par.	Bielsk.	32100
178	Zablocie par.	Wasiliszki	46620
197	Zabludow par.	Zabludow	58002
169	Zabrzezje par.	Wolożyn.	56305
184	Zadoroże par.	Plissa.	36220
182	Zadziew par.	Postawy.	45170
193	Zakoziele cap.	—	—
175	Zalesie cap.	—	—
202	Zalesie par.	Sidra.	51244
159	Zatrocze cap.	—	—
183	Zaucie cap.	—	—
186	Zdzieciol par.	Zdzieciol	59828
157	Zybaly fil.	—	—
168	Zygmunciszki cap.	—	—
180	Żary fil.	—	—
174	Żodziszki par.	Smorgonie	44610
176	Żołudek par.	Żołudek	39628
161	Żosli par.	Żosli	410200
166	Żuprany par.	Soly	57436
165	Żyliny cap.	—	—
177	Żyrmuny par.	Bastuny	44957
161	Żyżmory par.	Żyżmory.	410365

De origine erectione et evolutione dioeceseos Vilnensis

epochae III parts I*).

In medias res huiusce epochae ingressurus prae moneo lectorem eam divisam esse in partes duas, quarum una ab adventu pp. Jesuitarum Vilnam usque ad regimen epi Brzostovscii, altera inde usque ad an. 1794; quippe quia rerum copia in paucis chartulis hic nobis designatis totam epocham sufficienti calamo delineare non sinit; sed id genus defectus, quirem in annos distendit profectui meo et tuo, lector, occasionem dat res gestas nostrae dioeceseos uberius meditandi et trutinandi. Sequuntur igitur ulteriora, anno praeterito promissa.

„Haec est mutatio dexterarum altissimi“ erumpitur ex pectore nostro psalmistae dictum, cum Protasewiczii, antea tepidicunctatoris, fervorem et zelum in defendenda fide, fovendis eius militibus, miramur. Is enim consilia et adhortationes Hosii, a legato Comendonio excitati, parato ac benevolo suscipiens corde ianuas pectoris suae et dioecesis Jesuitis patefecit, omnemque opem, voce et liberali manu, autoritate et paterna sollicitudine, praestitit. Non solum enim pro eorum mansionem duas domos ad plateam episcopalem, ubi nunc institutum praeceptorum, designavit, sed et pro sustentatione ampla bona: Kamienny Loh, Bieniancze, Noskowicze, Pikciuny, Rykonty cum incolis, lacubus, silvis, pratis etc. donavit.

Tanquam medici ad regionem peste vastatam ducesque in campum belli, victoriam de hoste consecuturi, venerunt Vilnam a. 1569 filii Loyolae. Eorum

*) Vide Directorium 1905 an.

adventus animos catholicorum erigebat, haeticorum vero prosternebat. Radiwilius Niger dux exercitus et palatinus vilnensis, calvinistarum tutor, saluti sectae consulens aditum Jesuitis Vilnam praeccludere conabatur et portas civitatis vigiliis militaribus armavit. At Jesuitae, socii Eius, qui non armis et multitudine copiarum, sed sub specie filii hominis totum vicit mundum, singulatim, cruce et libris muniti, per plateam Trocensem Vilnam ingressi sunt: et quidem Baltasar Hostovinius, Andreas Frisius et Franciscus Sunnerius.

Hi apostolatam suam a praedicatione et sacramentorum administratione in capella sua domestica inchoarunt. Ad eorum succursum venerunt: provincialis Laurentius, a S. Franc. Borgia cum Stanislawo Warszewicki missus; dein supervenerunt Wuiiek, Skarga, Wysocki et multi alii Poloni, Hungari, et Germani. Pro ampliando apostolatu suo praecibus apud regem, episcopum et capitulum impertrarunt sibi ecclesiam et scholam S. Joannis. Quibus possessis labores suos et auctoritatem ampliarunt et sicut in ecclesia apostolos, ita in schola peritissimos magistros sese exhibuerunt. Sed et miserum moribundorumque curam susceperunt, cum enim a. 1570 saevissima pestis Vilnae grassaretur Jesuitae, multis clericis aufugientibus, ipsi moribundis in plateis iacentibus medelam salutiferam ferebant; et plures eorum peste infecti gloriosa morte apostolatam suam consumarunt. Cum autem egestas cresceret in dies, Jesuitae ad liberandos e manibus iudaeorum et usurariorum miseros et pauperes catholicos, auctore Skarga, Archiconfraterniam Corporis Christi ad ecclesiam S. Joannis condiderunt. Archiconfraternia haec thesaurarium, ex aere a sodalibus collato, unde pecunia sine usura miseris mutuabatur, seu montem pietatis, possidebat.

Non erat itaque status aut necessitas cui Jesuitae paternam non apposuerint manum: mirari ergo non licet eos omnium corda et animos sibi concilias-

se. Catholici firmabantur convertebanturque multi a via veritatis aberrantes. Id genus Jesuitarum successus moverunt iecora et urcedinem novatorum; qui freti peritiae suae in dialectica et sophiamaticis cavillationibus, opinantesque Jesuitas disputationem non posse sustinere, eos ad publicum certamen de S-mo Corpore Christi citarunt. Comparuerunt Jesuitae, solidis argumentis et subtili ratiocinio obiectiones haeticorum confutarunt, veritatemque catholicam demonstrarunt et probaverunt adeo, ut hi cum pudore recesserint. Inde Jesuitae citare ad disputandum non sunt ausi; sed libellis impropertoriis oppugnabant dogmata catholica.

Sed et hae excursionsiones novatorum novis laureis Jesuitas cumularunt. Concinnarunt enim et in publicum forum protulerunt multa opuscula, libellos, tractatus, sermones et postillas solidis argumentis, claris exemplis et digressionibus, hinc inde sale conspersis, conspicuo et eleganti idiomate polonico scripta. Cum in manibus catholicorum non raro versarentur versiones scripturarum haeticarum, Wuiiek interpretatus est totam S. Scripturam; ad excitandum vero et fovendum in animabus fidelium spiritum Christi per exempla, Skarga concinnavit opus, cui titulus „Zywoty Świętych“, quo vita et virtutes Sanctorum per decursum totius anni quotidie oculis piorum lectorum imitandae opponebantur.

Cum itaque omnia ad salutem fidelium prospere disponentur, desiderabatur Vilnae schola maior, in qua iuventus catholica studia absolveret, evitaretque scholas extraneas placitis novatorum infectas, unde discoli alienam fidem et mores in patriam asportabant. Hinc Jesuitae rogarunt regem Batorium, tutorem suum munificentissimum, ut sibi concederetur facultas erigendi Vilnae Academiam et scholas succursales, sen collegia, per totam Lituaniam. Precibus eorum annuit Batorius. Accedente privilegio S-mi Pontificis schola Vilnensis maior ad normam

universitatis cum omnibus iuribus et privilegiis a. 1578 erecta est.

Aegre ferebant hanc erectionem novatores, videbant enim in constitutione academiae catholicae machinationem in libertates civium dissidentium de religione; proindeque appositionem sigilli mandato regio praepedire conabantur. At cum subcancellarius Lituaniae Eustachius Wollowicz apponere sigillum renueret: „signa, exclamavit voce imperativa Batoris, alias ego signabo, sed tu amplius nihil signaberis;“ perterrefactus subcancellarius sigillum apposuit.

Sic constitutae academiae primi rectores et professores fuerunt: Warszewicki, Skarga, Wuiek et Wysocki; extraneorum vero: Eustachius Vega italus theologiam, Oswaldus Krüger anglus mathematicam, Marcus Antonius Murela romanus rethoricam graecam et latinam explanabant. Homileticae vero et theologiae scholasticae regulas Warszewicki dilucidabat. Supremi academiae cancelarii constituti fuerunt episcopus Vilmensis et Samogitiensis. Sub tantis auspiciis constituta academia numerosam iuventutem alliciebat; pro sustentando spiritu pietatis et timoris Dei in cordibus studiosorum instutae fuerunt a Jesuitis sodalitates Marianae: congregatio maxima pro academicis senioribus, media pro iunioribus et infima, seu minima, pro pueris discolis, iisque specialis capellae in eccl. S. Joannis assignatae fuerunt.

Ne autem pauperes studiosi victu, amictu et tecto carerent, condita fuere asylla pro iis sustentandis. Asyllorum horum „bursae“ dictorum initium posuit episcopus Valerianus Protasewicz, qui pro sustentatione 20 alumnorum domum et bona donavit; bursa haec a suo fundatore nomen Valerianae accepit. Pastoris exemplum secuti sunt canonici et optimates: uti Ambrosius Beynart can. cap. Vilm. et Nicolas Korsak iudex oszmianensis etc. qui in decursu XVII et XVIII s. fundarunt alumnatus, vel certa legata assignarunt;

quaeque nominibus conditorum sunt appellatae. Sic orta fuit bursa Ambrosiana, Korsakowiana, Szyszkwiana, Pilchowsciana, Tyzenhauziana: et legata Wallickii, Szymkowiczii, Herberseii, Hani, Slepseii, Sapiehae, Jundzillii, Sawaniewiczii, Wichertii et Ancutae. Post suppressionem, Jesuitarum fundationes hae Commissioni educationis Lituanae aggregatae; post annexionem Lituaniae imperio Rossiaco ministerio educationis appropriatae et in unum collatae efficiunt Convictum generale, subditum directioni curatoris educationis circuitus Vilnen.; semotis a regimine viris catholicis, et clero. Superstiterunt hucusque sub regimine capituli Vilm. tantum bursae: Ambrosiana et Korsakoviana, quae a suis fundatoribus eidem capitulo demandatae et a restauratore suffr. Trocen. ep. Cywinski testamento directioni capituli commissae sunt.

Praeterea cooperabantur evolutioni et profectui academiae multi optimates et episcopi cum clero; sic Sapieha fundavit cathedram iuris et medicinae, Protasewicz ep. bibliothecam, quae ulterioribus temporibus usque ad 200,000 volumina pertingebant, ep. Massalscius instrumenta physica et astronomica et sic porro.

Qua supremum tribunal et senatus scientiarum academia omnes scholas in Lithuania, Russia et Volhynia disponebat ordinabatque cursum studiorum. Succursales scholae Jesuitarum seu collegia fuere: Polociae, Brestiae, Grodnae, Drohiczyni, Slonimi, Merceiae, Zodziscis, Rigae etc. oppidis et villis aliarum dioecesarum. Cooperabantur Academiae etiam scholae publicae et parochiales, quarum seriem inferius videbimus, cum nobis de monasteriis erit sermo.

Haec sunt initia et incrementa scientiarum in Lituania a Jesuitis posita. Tamen continua fere bella, pestes, fames et incendia piissimos persaepe evertabant conatus. Accidit non semel, ut professores diruta vel derelicta schola suspensaque toga magistri, administrationi sacramentorum incumbere, et sustenta ma-

nu ab aedificatione et ordinatione scholarum, xenodochia pro miseris et aegrotis erigere iisque servire amore Christi cogentur. Jam initio XVI saeculi necessitas hospitaliorum publicorum pro curandis miseris infirmis sentiebatur. Primus fundator hospitalii Vilnae fuit canonicus Martinus de Duszni, Med. et Liber. Art. Dr. „cuius manus, testantibus actibus capituli, semper fuerant plenae misericordiae operibus.“ Hic enim circa a 1514 proprio aere posuit fundamenta hospitalis Ss. Hiob et Mariae Magdalenae, haud procul ab ecclesia S. Crucis, idque ordinavit et pro eius sustentatione omnia sua derelicta moriens destinavit; quodque hospitalae a capitulo curatum usque ad a. 1798 duravit.

Quod illustrem misericordiae specimen secutus est procurator regius et fundator pontis viridis Vilnae Ulricus Hosius, qui a. 1536 penes ecclesiam paroch. SSS. Trinitatis erexit hospitale eiusdem S-mi Nominis, assignatis pro sustentatione illius proventibus ex memorato ponte; hospitale hoc in decursu temporis multis locupletatum donationibus usque ad an. 1798 viguit. Dein patres Jesuitae fundarunt, auctore Simone Wysocki S. J., hospitale S. Stephani cum confraternia S. Lazari circa a. 1612; et alterum a. 1625 penes eccl. Ss. Joseph et Nicodem, discipulorum Christi „qui eum mortuum de cruce deposuerunt et sepelierunt docueruntque nos similia opera charitatis perficere“; haec fundatio collato aere cleri, equitum et civium facta, usque ad an. 1798 permansit.

Curae Jesuitarum et largitati fidelium sese adiungens ep. Abraham Woyna a 1635 vocavit Vilnam fratres misericordiae: Bonifratelli dictos, eisque areas episcopales et domunculos eccl. S. Crucis adiacentes, ubi nunc hortus gen. gubernatoris ab ep. Massalscio conditus, certosque redditus ex bonis episcopalibus pro sustentatione assignavit. Haec erant hospitalia maiora; ad ecclesias vero parochiales existebant hospitalia parochialia, uti Antocollensis a parcho eccl. S. Petri Korkonosio c.

a. 1610, Lukisciensis penes eccl. S. Jacobi a. 1702 a Michaele Slizień, condita etc.; etiam et penes ecclesias ruthenicas unitas: Salvatoris (Spasa) et SSS. Trinitatis, sustentabantur hospitalia parochialia.

Cum et haec sufficere non possent pro sustentandis aggregandisque copiis miserum, aegrotantiumque, undique Vilnam tempore famis et pestis confluentium, a. 1705 frater tertii ordinis S. Francisci Ioannes Jarolowicz cum 4-or sodalibus posuit fundamenta novi hospitalis in iurisdica capitulari, prope arcem., pro aggregandis infirmis et moribundis per plateas et vicos iacentes. Post mortem fundatoris et sodalium, a. 1710 peste consumptorum, hospitale hoc restauratum fuit et nova sodalitia instituta, nomini S. Rochi, a presb. Lutkiewicz ordinatione et protectione ep Brzostowii, dicata, Viguit usque ad an 1798. Pro tutandis advenis condita fuit societas et hospitale S. Martini penes ecc. S. Annae a fabro murario Hicklerio, a 1640, ab eppo Abraham Woyna confirmata; confraternia haec hucusque viget. Praeterea XVIII saeculo conditum fuit hospitale Sawicz ab ep. Smolensc. Boguslao Gosiewski a. 1744 et orphanotrophium—Infantis Jesu-ab Haedwige Ogińska a. 1787. Similia xenodochia condita fuere in multis oppidis per totam dioecesim uti: Grodnae, Brestiae, Kobryni, Siemiatycziis, Ciechanowci, Wysokie - Litewskie, Hoduciseis, Szczuczyni etc., minora penes ecclesias parochiales. Anno 1798 omnia hospitalia et pia legata commissioni xenodochicae subiecta fuerunt novumque ordinem et regimen subierunt. Per decursum XIX aevi parochialia hospitalia suppressa, caetera vero a directione cleri subtracta sub cura et regimine comitatus provisionis publicae vigent; orphanotrophium Infantis Jesu clero rossiano disunito commisum; restat solum sub directione virorum catholicorum asyllum pauperum a. 1798 ab eppo Kossakowski, principe Radziwilio etc optimatibus conditum.

Occurrendo necessitatibus fidelium necesse erat ut clerus parochialis apprime in scientia et disciplina

ecclesiastica ad vota S. Concilii Trid. educaretur. Hucusque, ad exitum XVI aevi, aspirantes clericalem statum in scholis parochialibus et claustralibus educati subito examine de scientia linguae latinae, rituum et principiorum theologicorum ordinabantur. Sed huiusmodi scientia et educatio non erat statui sacerdotali adaequata. Quapropter ep. Georgius Radziwill, tutor Jesuitarum haeticorumque profligator, a 1582 seminarium dioecesanum condidit in domo sua, ubi nunc cancellaria gen. gubern. idque directioni Jesuitarum commisit, pro sustentatione bona sua Wazgieszki dotavit; his Batorius addidit dominia Kolpienicam et Łuki et dnus Jaroszewicz Korkożyszki donaverunt.

Eodem anno, quo dioecesanum, conditum fuit a Gregorio XIII seminarium papale, alumnatus dictum, pro instituendis missionariis ruthenis; regimen huius seminarii Jesuitis commissum fuit; pro sustentatione eius smi pontifices usque ad exitum XVIII, quoto anno, 2000 et ultra scudorum aureor. solvebant; provisores utriusque seminarii: dioecesani per voluntatem fundatoris, papalis per speciale privilegium a smis pontificibus, data occasione, concessum: erant canonici capituli vilnensis.

Seminarium papale perquam necessarium erat, his enim temporibus ordinari et stabiliri cepit unio ecclesiae ruthenae cum catholica, a Vitoldo inchoata. In decursu enim duorum fere saeculorum unio haec tum ob defectum certae ordinationis, tum vacillationem Metropolitanarum Kiovensium, quorum alii unioni adhaerebant, alii vero eam declinabant, parvos progressus fecit. Metropolitanae unioni faventes tum propter metum tartarorum incursionis, tum propter evitandas machinationes disunitorum Ruthenorum, Kioviae non residebant, sed Vilnam reclinabant; in eorum vero absentia disunitae suas factiones augebant et auctoritatem.

Cum autem advenientibus Jesuitis res catholicae prospere disponerentur proveherenturque: et unio ad meliorem, eumque optatistimum ordinem, adaptari cepit—manu ductore Skarga. Celebrata itaque fuit Brestiae a 1590 synodus, cui praesidebat metrop. Kiow. Michael Rahoza, praesentibus eppis ruthenis; in hac synodo praemeditata sunt media unionis perficiendae et sancita, ac executioni demandata. Quattuor post annos celebrata fuit ibidem altera synodus praesentibus etiam legatis regiis. Collatis in ea consiliis et mutua concordia accedente, missi fuerunt ad Romanum Pontificem legati eppi Rutheni: Hypatius Pociey et Cyrillus Terlecki cum conditionibus unionis. Quibus reversis celebrata fuit tertia synodus Brestiana die 6 Octobris a. 1596, in ecclesia ruthena S. Nicolai, praesentibus episcopis latinis et ruthenis, et clero utriusque ritus atque proceribus et optimatibus polonis et ruthenis. Hic, sancita et synodaliter declarata sacra unione, celebrata fuit missa sollemnis, in qua clerus utriusque ritus symbolum fidei catholicae unanimi voce decantabat: amplexibus et oculis fraternis hanc fidei confessionem confirmando.

At non omnes rutheni unionem secuti sunt; imo pars cleri dissidentis eodem die convocato Brestiae concilliabulo, constitutiones Synodi reiecit et anathematizavit. Inde praeconcepta opinio Ruthenorum disunitorum et odium erga catholicos magis exarsit; abusus et iniurias, a quibusdam catholicis sibi illatas, in ipsam religionem catholicam et praecipue in clerum conferentes, violentas manus et arma contra ecclesiam et rempublicam excitarunt. Freti potentiae tutoris sui Constantini Ostrogski, ducis fortissimi, et principum Moscoviae, non solum dogmata et ritus catholicos verbis impugnabant, fratribusque suis unitis improperebant; sed vi et cruentibus machinationibus clerum et templa persequabantur. Cum autem legibus propter ista latrocinia aliquoties et armis puniti fuissent, ad patrocinium ducum Mo-

scoviae refugiebant, seseque a catholicis oppressos lamentati sunt.

Tanquam victimae zelus apostolici et testes o-dii disunitarum morte gloriosa occubuerunt: SS. Josaphat Archiep. Polocensis et Andreas Bobola S. J. ille a rebellibus Ruthenis, hic a cosacis occisi. Quapropter metropolitae Kiowienses uniti, salutis suae consulentes Vilnam reclinarunt. Et cum Petrus Mohila, unionis adversarius, metropolita Kiowiensis electus et a Ladislao IV a. 1633 confirmatus esset, metrop. unitus Rafael Korsak non solum vestigia praedecessoris sui Weliamini Rutski premens Vilnae residebat; sed et ingressum in cathedram suam, quae prius in ecclesia B. Mariae V. Preczysieńska, i. e. Immacolatae; dicta ac dein in eed. SS. Trinitatis pp. Basilianorum erecta fuit, solemniter perfecit.

Residentia metropolitaram unitarum Vilnae confirmata fuit edicto Ladislai IV a. 1635. Eorum regimini primario subjecti erant archiepiscopatus polocensis et episcopatus Włodzimieriensis, Pinscensis, Culmensis (Chelm) et Smolenscensis. In decursu vero temporis in metropolia ritus uniti numerabantur 3 archiepiscopatus nimirum: Kioviensis et Haliciensis; Polocensis, et Smolenscensis, et 4 episcopatus scilicet: 1 Włodzimiriensis et Brestensis, 2 Luceoriensis et Ostrogensis; 3 Leopoliensis, et 4 Culmensis et Belzowiensis. Post annexionem Lituaniae imperio Rossiaco suprema voluntate Imperatoris a. 1798 constituti sunt: 1 archiepiscopatus polocensis pro alba russia, 2 episcopatus Brestensis pro guberniis Vilnensi et minscensi, 3 episcopus Luceoriensis pro Volhynia et Podolia; 4 in Podlachia vero a Borussia occupata creata fuit dioecesis ruthenica Supraslii.

Cum ita ordinaretur et componeretur ecclesia ruthenica, iam et in ecclesia nostra quaedam morum reformatio videbatur necessaria; pia enim statuta et salutiferae sanctiones praeteritorum synodorum, propter continuas perturbaciones in oblivionem et desue-

tudinem adducta fuerunt: et proinde in vitam, mores et ritus certi irrepere abusus. Hinc ep. Georgius Radziwill convocavit synodum dioecesanam (VI, in qua sanctiones S. Synodi Tridentinae, ut regulae fidei morumque, receptae et executioni mandatae sunt. Insuper ex conversatione cum clero eppus cognitis indigentis dioecesis visitationem eius personaliter persolvit multasque ecclesias ditavit. Vitae domesticae et familiaris cultum et profectum gestiens archiconfraterniam S. Annae, qua patronae familiarum catholicarum, promovere et dilatare studuit. Sed cum sanctiones huiusce synodi generatim tantum decreta Tridentina commendarent, visum erat successoribus Radziwilli ea moribus et usui nostrae provinciae modo congruenti accomodare. Itaque Benedictus Woyna tres synodos dioec. aa. 1603—7—13 (VI, VII et VIII) celebravit, in quibus sequentia statuta promulgata sunt.

1) Parochos teneri diebus dominicis et festivis verbum Dei iuxta postillas Wuiiek et Skargae praedicare, evitareque ficta miracula et fabulas; 2) Sacramenta ex rituali Petricoviensi administrare; 3) clericos vagos sine licentia ordinarii loci ad servitium divinum nonmittere; 4) Sanctissimum in ciborio decenti et bene clauso servare linteisque et paramentis atque vasis integris et nitidis in sacro et sacramentorum administratione uti; 5) Ultra duo levantes e sacro fonte nonmittere; Olea s. ex ecclesia cathedrali cum chartulis testimonialibus quoto anno sumere; metrices baptisatorum per nomina et cognomina consignare; sacramentum baptismi prope conferre, ne infantes sine baptismo moriantur; pro extrema necessitate homines saeculares ad baptisandum instruere; 6) alienorum parochianorum confessiones non audire; foeminarum confessiones in confessionali et per craten audire; furibus et spoliatoribus absolutionem, donec restituant, denegare; pro absolutione haeresis ad episcopum recurrere; 7) Sacramentum extremae unctionis sine mora conferre; 8) impedimen-

ta matrimonii populo explicare; metrices nupturientium cum inscriptione nominum et cognominum consignare; matrimonia clandestina pro nullis reputare; 9) teneri ordinandos testimonia de vita et moribus a decano et 3 parochis vicinis edita praestare; extraneos etiam sub iuramento promittere se per 12 annos in nostra dioecesi servitium obituros; 10) item teneri Decanos suum decanatum quoto anno, post festum S. Michaelis, visitare, de eius statu eppum certiore facere, cum clero fraternam amicitiam fovere et statuta synodorum superiorumque ad amissum adimplere; 11) clericos veste uti talari et tonsuram tondere, nec eos decere comam nutrire, assistere poculis et conviviis saecularibus, sivero adsint in coenis consolatoriis post sepulturam, modeste et pie se gerere, pro sepultura nil, nisi quod libenter offeratur, exigere; 12) quartam partem derelictorem clerici ad ecclesiam pertinere; 13) prohibetur super imponere altari maiori porcos, vitulos, pullos etc. oblata, pro quibus certus locus in ecclesia assignari debet; 14) praeter adventum, ieiunium quadrages, et 4 temporum statuitur abstinentia a carnibus in vigiliis S. Mathaei, Petri et Pauli, Jacobi, Bartholomaei, Simonis et Judae, Andreae et Thomae aplos: item S. Ioannis bapt., S. Laurentii M., Assumptionis B. Mariae V., Omnium Sanctorum et Nativitatis Dni, atque in die S. Marci ap. et evang. 15) S. Casimirus C., S. Georgius M. et S. Nicolaus ep. patroni dioecesis declarantur.

Statuta harum synodorum complentur sanctionibus synodi dioecesanae ab ep. Abraham Woyna a. 1636 celebratae, quibus prohibitum est: sine permissione comitorum reipblcae accipere legata et derelicta ad usum ecclesiarum: timebant enim patres patriae ne sine moderamine omnia bona ad clerum transirent; item prohibitum est bona ecclesiastica usufructui saecularium et silvas iudaeis conduci beneficiaque cumulari; commendata fuit mutatio decimarum in cer-

tum censum pecuniarium; parochi obligati sunt vicarios honeste sustentare et curare splendorem officii divini.

At non solum de officiis clericorum leges ferebant synodi, sed et pias per institutiones obviabantur clerici necessitatibus. Etenim inter clades continuas, quibus ecclesiae et bona earum spoliabantur, urgebat quaestio de aggregandis et alendis clericis emeritis, defectibus vel senio aggravatis. Curam eorum corde susceperunt eppi Vln. et capitulum; pro eorum mansione donata fuit una e domibus Jagiellonicis, eppis Vlnensibus assignatis; sed cum haec minime sufficeret ep. Wollowicz a 1623 celebravit synodum IX in qua sancitum est omnia derelicta clericorum ab intestato ad usum emeritorum destinari. Domus emeritorum suffulta postea legatis praelati c. vil. Plocharski, Canonici Żebrowski et eppi Zienkowicz nunquam fere dies lucidos vidit, et e domo eppali, ad Bonifratres, dein monasterium S. Casimiri vagans vitam peregrinam agebat, esurientes, seminudos emeritos victitans tandem a. 1798 extincta; legata eius Commissio hospitaliorum apropiavit.

Idem eppus Wollowicz pro ordinandis conservandisque bonis ecclesiasticis cancellarium dioecesanum constituit. Huius cancellarii munus erat invigilare et tutare bona, documenta et privilegia ad manum habere et coram iudiciis terrestribus et tribunalibus causam dicere; ut in his omnibus potiori auctoritate polleret voluit eppus cancellarium ad dignitatem canonicam promovere et procuratorem bonorum capitularium constituere. At renuit capitulum dicens in suo gremio non dari locum canonico XIII-tio, propter vero suam exemptam iurisdictionem et cohaerentiam, et privilegium secreti capitularis, procuratorem communem potius obesse sibi quam prodesse. „Qui vult servire duobus, dicebat capitulum, deficiet ambobus.“ Ceterum huiusmodi procuratorem non

esse provisum nec statutum in S. conc. Tridentino. Nihilominus tamem eppus cancellarium suum creavit canonicum supernumerarium et pro eius sustentatione bona Cudzeniszki a quodam nobili Kolecki donata, assignavit.

Cum autem orientales et septentrionales provinciae nostrae dioecesis longe distarent a sede eppali, idem ep. Wollowicz ad invigilandum disciplinae ecclesiasticae constituit c. a. 1620 archidiaconatum alborussicum in eccl. Obolcensis; ad sustentationem eius donavit bona Wiadziec in districtu semnensi. Non multo post a. 1638 vigore bullae Urbani p. VIII de die 28 Februarii, annuente Ladislao IV, creata fuit suffragania alborussica. Suffraganei alborussici cum titulo eppor Mallensium stallum in capitulo vilnen. occupabant et Vilnae qua coadiutores eppi dioecesei residebant. Primus suffraganeus fuit Martinianus Tryzna „suffraganeus perpetuus et irrevocabilis, coadiutor senescentis eppi Abraham Woynae cum futura successione“ † a. 1646; 2) Theodorus Skuminiowicz † 1668; 3) Nicolaus Slupski ep. grationopolit. † 1693; 4) Benedictus Żuhorski postea suffrag. Samogit. † 1695; 5) Woitechus Izdebski † 1702; 6) Alexander Horain ep. Tiberiad. ad. a. 1713 post. ep. Smolens. et Samogit; 7) Carolus Pancrzyński ep. Hieropolit ad. a. 1719 postea ep. Viln; 8) Boguslaus Korwin Gosiewski ep. agatens. ad a. 1727 postea ep. Smolens; 9) Thomas Zienkiewicz ep. Ariopolit. ad a. 1763 postea suffrag. Viln. 10) Alexander Żółkowski ad an. 1765 post. Suffrag. Viln.; 11) Felix Towiański ep. Carpariens, ad an. 1773; 12) Stanislaus Siestrzencewicz. Cordi habens curam et profectum huius provinciae ep. Massalscius a. D. 1771 instituit consistorium alborussicum ex duobus curatis, qua iudicibus surrogatis et officiali suffrag. Felice Towiański. Residentia huiusce consistorii ob incursionem hostium et continuam limitum reipublicae mutationem

non erat fixa; sed iam Lepli et Musnicis, iam Kublicis et Mohyloviae consistebat.

Eodem tempore, quo archidiaconia et suffragania alborussica condita fuit sedes episcopalis Smolenscensis, cuius episcopi usque ad suppressionem huius dioecesis, scilicet ad exitum XVIII saeculi, sustentationem suam ex proventibus capituli Vilnensis vel e subventionem a comitiis assignata recipiebant. Primus eppus Smolenscensis fuit Petrus Parczewski ab. a. 1637; 2) Franciscus Dolmat Isaykowski † 1654; 3) Hieronym. Sanguszko † 1657; 4) Georg. Białozor ad a. 1664 postea ep. Vilnen.; 5) Casimirus Pac ad an. 1667 postea ep. Samog. 6) Gothardus Tyzenhaus † 1669; 7) Alexan. Kotowicz ad a. 1684; post. ep. Viln.; 8) Constant. Brzostowski ad a. 1687 p. ep. Viln.; 9) Eustachius Kotowicz † 1703; 10) Nicolaus Zgierki ad. a. 1710 p. ep. Samogit.; 11) Alexander Horain ad a. 1716 p. ep. Samog.; 12) Ludovicus Ogiński † 1719; 13) Carolus Pancrzyński ad an. 1724 p. ep. Viln.; 14) Boguslaus Gosiewski † 1744; 15) Georgius Hylzen † 1775; 16) Gabriel Wodzyński † 1788; 17) Adam Naruszewicz ad a. 1790 p. e. Luceor. et 18) Tymotheus Gorzeński ultimus.

Haec erat ordinatio hierarchica in dioecesi nostra cleri saecularis; ad pietatem vero promovendam angendumque cultum divinum multi hoc tempore venerunt ordines religiosi benigneque a regibus, eppis, et optimatibus suscepti et larga manu ditati. Sicut enim eppi et reges ita et optimates nostri multis deplorabilibus excessibus novatorum et rebellionibus factiosorum edocti in unitate fidei catholicae et in disciplina ac pietate hierarchica et monastica, non solum viam ad animarum salutem, sed et ad pacandas lites praescidendasque rebellionem, viderunt. Omnibus itaque viribus dilatationi fidei catholicae cooperabantur, construebant ecclesias et monasteria, vel ea ab haereticis raptam recuperabant, bonis et privilegiis in comitiis laudatis ditabant. Plebei vero corde

et animo sicut ecclesiae catholicae, ita patribus spiritualibus et praecipue monachis adhaerebant cosque speciali favore prosequerentur. Videbant enim in sacerdotibus et monachis catholicis non artifices artem tuam pro pane exercentes, non patres familias uxoribus et proli procreandae devotos; sed apostolorum sectatores, omnia omnibus factos et praecipue illud apostolicum dictum praeserentes: „qui sine uxore est, cogitat quae Domini sunt et quomodo placeat Domino“; et in similitudinem apostolorum relicto patre, matre, sorore et uxore, servitio Dei devotissimos.

Unde et clerus gratissimus erga populum devotissimum et matrem rempublicam munus sororum Mariae et Marthae in se suscipit: necessitatibus quae eius tam spiritualibus, quam et temporaneis providebat et medebatur; concordiam et pacem fovebat, coram malis ingruentibus praecavebat, in cladibus salutem reipublicae propugnaturus praecedebat agmina equitum et benefactorum. Itaque, quod in optimatibus amor patriae in plebeis filialis gratitudo piissimaque devotio, in omnibus intima meritorum et virtutum recognitio, amore sincerum erga clerum peperit.

His sub auspiciis perpetua superficium nostrae dioecesis et provinciae ortae sunt ecclesiae parochiales et claustrales atque monasteria. Cum origo ecclesiarum parochialium in elencho directorii indigitata sit, hic apponimus seriem ordinum regularium et monasteriorum olim in nostra dioecesi (in praesentibus limitibus) conditorum, ac dein XIX saeculo suppressorum una cum scholis catholicis 1832—1864 a.

1) **Augustiani** Vilnae fundatio civium Vilnen. 1674, suppressi 1852; Brestiae Lit. Vitoldiana 1389—1831.

2) **Benedictini** Trocis Vet. Vitoldiana 1415—1832.

3) **Bernardini** Vilnae Casim Jagiellon. 1492—1864; Grodnae Sigism. III. 1595—1858; *Bienicae* Mich. Kociell 1701—1851; *Brestiae Lit.* Sigism. III 1590—

1831; *Budslaviae* Alex. Jagiellon. 1504—1858; *Druia* Leonis Sapiehae 1646—1850; *Iwia* Kizskorum 1631—1857; *Neo Trocis* Alberti Gasztoldi 1522—1845; *Slonimi* Andreae Radwan 1630—1832; *Wolozyni* Joseph Sluszeko 1653—1860.

4) **Bonifratres** Vilnae Abrah. Woynae ep. Viln. 1635—1866; Grodnae ep. Viln. Panczerzyński 1728—1843; Wysokie Lit. Alex. Sapieha 1785—1840.

5) **Carthusiani** Beresae Leonis Sapiehae 1650—1832.

6) **Canonici Regular.** Lateranenses Vilnae ep. Wolowicz 1625—1664; *Krzemienicae* Wolskiorum 1620—1832; *Slonimi* Sapiehiana 1653—1843.

7) **Canonici Regul.** de Poenitentia Vilnae Zalomajorum 1644—1865; *Bystrzyca* Jagiellonis 1390—1525 *Glinciscis* Pietkiewicziorum 1775—1810; *Michaliscis* Brzostowkii 1622—1832; *Miednicis* Jagiellonis 1391—1832; *Widzieniscis* Giedroyciorum 1618—1832; *Twerecziae* Nicolai Wargellonis 1490—1832. *Mioris* Sebast. Mirski post. a. 1650—1832; *Podbrzezic* post. a. 1650—1832.

8) **Carmelitae discalceati** Vilnae Christoph. et Steph. Paciorum; Grodnae Kotowicziorum 1676—1845; *Glebokie* Josephi Korsak 1639—1861; *Gudohais* Woynorum et Koziellorum 1763—1832; *Miadziobi* cum calvaria Koszycii 1754—1832; *Poszumieni* 1818—1832.

9) **Carmelitae antiquae observantiae** Vilnae Chludziński Woit. 1620—1835; *Koleśnicis* Kuncewiczii Konst. 1707—1832; *Krupczycis* Nestorowiczii 1706—1850; *Lidae* Narbuttorum 1672—1832; *Taboriscis* Ważyńskiurum 1770—1832; *Slobodkae* Bielinowicziae. 1710—1850; *Zaświri* Zenowicziorum 1714—1864 cum residentia *Szemietowi*; *Zoludek* Frackiewiczii 1686—1832.

10) **Dominicani** Vilnae Alex. Jagiellon. 1501—1844; *in Lukiscis* Goorg. Chreptowicz 1682—1844; Grodnae Sapiehiana 1663—1833; *Brestiae* Soph. Buchowiecka 1635—1831; *Buchowiczis* Puchalski 1676—1832; *Choroszczae* Steph. Pac et Branickii 1654—1832. *Dereczyni* Polubinsciorum 1618—1832; *Druia* Kaczanowskii

1706 — 1832; *Jelnae* seu *Bielicae* Mariae Odachowska 1667 — 1833; *Klimowicis* 1760 — 1832; *Koniu-chis* Teres. Scipionis 1740 — 1832; *Merceiae* Stefanowiczii 1606 — 1832; *Neo Trocis* Sigism. III 1590 — 1864; *Ostrowieci* Korsakowiana 1684 — 1832; *Oszmiana* Poczobuti 1667 — 1850; *Poporcis* Stanisl. Beynart 1649 1864; *Piaskis* Casim. Sapieha 1685 — 1788; *Rożanostoci* Felicis Tyszkiewicz 1600 — 1845; *Słonimi* Pokroszynskii 1680 — 1845; *Szumsci* princ. Szumsciorum 1697 — 1861; *Wasiliscis* Limonti 1652 — 1832; *Wercis* ep. Białozor 1664 — 1844; *Wysoki Dwor* Laskii 1629 — 1832.

11 **Franciscani Vilnae** Gastoldi 1336—1864; *Grodnae* Eustachii Kurcz 1635 viget; *Drohiczyni* Orzeszko Michaelis 1749 — 1832; *Drohiczyni* initio XIII s. ditati a Vitololo 1409 — 1831; *Dzisnae* Chelchowskiorum 1630 — 1832; *Gelwanis* Siesickiorum 1686—1832; *Koltynianis* Narbuttii 1633 — 1832; *Lidae* 1366 ditati a Vitoldo 1397 — 1832; *Lopienicae* Ogiński-orum 1682 — 1832; *Norwiliscis* Szorciorum 1617 — 1832; *Olzsanis* Pauli Sapiehae 1618 — 1832; *Olkienicis* Chaleckiorum 1650 — 1832; *Oszmianae* vet. Alex. Jagiellon. 1505 — 1845; *Postawis* Stan. Biegański 1617 — 1832; *Prozorocis* Justini Szczytt 1697—1832; *Swistoczi* Helenae Tarlo 1705 — 1833; *Szymbakpoli* Alexandrowicziorum 1737—1832; *Udziali* Josephi Kor-sak 1642—1851;

12 **Mariani Rasnae** Georgii Matuszewicz 1744 — 1864; *Mirowslavi* Wązynskiorum 1763—1864.

13 **Missionari Vilnae** Theoph. Plater 1695—1844; *Białostoci* Ioannis Branicki 1777—1844; *Glinciscis* Jelen-siorum 1810 — 1832; *Lyskowi* Mathiae Kłoczko 1751—1832; *Siemiątyczis* Michaelis Sapiehae 1719 — 1844; *Smolinsci* Nicol. Jankowski 1808—1844.

14 **Pp. Scholarum Piarum**. *Vilnae* ep. Brzostowii et Ant. Sapiehae 1722 — 1842; *Drohiczyni* can. Swino-łęcki post. pp. Jesuitas 1774—1832; *Duksztis* 1772—1832; *Lużcis* castell. Żabae 1741 — 1832; *Lidae* Ign.

Scipionis 1756 — 1832; *Szczuczyni* Józefowicz et Scipionor. 1718 — 1832; *Werenowiae* seu *Blotnae* Ioan. Scipionis 1735 — 1756 transl. Lidam.; *Zelwae* 1740 — 1832.

15) **Trinitarii Vilnae** Casim. Sapieha 1693—1864, *Trinitopoli* ep. Brzostow. 1701—1832, *Brestiae* Ozię-błowski 1737—1831; *Krzywicis* Ukolskior. 1771—1832 et *Molodecznae* Ogińskior. 1762—1832.

16 **Paulini**. *Vilnae* Casim. Pocięy 1727—1759.

17 **Reformati**, *Boćkis* Ios. Sapiehae 1720—1832.

18 **Rochitae**, cum hospitali et capella *Vilnae* Ioan. Jarołowicz 1705 et presb. Lutkiewicz 1712—1798, quo Caenam egressi sunt.

Ordines monialium.

19 **Benedictinae**. *Vilnae* Horodyskiorum 1622 Viget; *Drohiczyni* palat. Niemirae 1560 — 1832; *Słonimi* Annae Przeclawska 1669 — 1830.

20 **Bernardinae**. *Vilnae* citra fluvium Vilna (na Zarzeczu) monialis Barbarae Radziwillowna 1495 — 1864; ad ecl. S. Michaelis Leonis Sapiehae 1594 — 1885; *Grodnae* dotibus monialium et Sapieharum 1621—1833; *Brestiae* Lit. Kopciorum 1624—1831; *Słonimi* Judyckiorum et Komarowskiorum 1645 viget.

21 **Brigidae** *Grodnae* Wiesiołowskiorum 1643 vi-get; *Brestiae* Lit. Pocięyorum 1645 — 1831.

22. **Carmelitanae** discalc. *Vilnae* Steph. Pacii 1638—1865.

23 **Dominicanae** *Vilnae* Połubiński 1678—1748.

24 **Mariavitae** *Vilnae* presb. Turczynowicz 1740 — 1799; *Słonimi* Domański 1743—1850.

25 **Sorores Charitatis** *Vilnae* ad hospit. Sawicz ep. Gosiewski 1744—1867; ad orphanotroph Infantis Jesus Haedwig. Ogińska 1787—1864; ad Beneficentiam et hosp. S. Jacobi ep. Kossakowski Ioan. 1807 — 1864; *Szczuczyni* Scipionorum 1712—1867; *Białostoci* Ioan. Branicki 1768—1864; *Ciechanowci* Teres. Ossolińska 1788—1864.

26 **Visitationis** B. Mariae V. *Vilnae* Annae Dezelstowiae 1694—1865.

27 **Patres Basiliani** *Vilnae* Sigism. III 1590; *Grodnae*—XVI s.; *Antopoli* Wollowicz. 1718. — *Beresveci* Jos. Korsak 1620; *Borunis* Pieślak 1691; *Brestiae Lit.* metropol. Weliamin. Rutski 1629; *Byteni* Tryznae initio XVIII s.; *Chomsk.* Carol. Dolski 1678; *Czerlona*e Sapiehae in. XVIII s.; *Kassutae* Jos. Perzyński 1747; *Kobryni* Princ. Kobrynen. 1497; *Łyskowi* Bychowiei XVI s.; *Postawis* Biegańsciorum 1744; *Rosanae* Sapiehae 1771; *Supraśli* Alex. Chodkiewicz 1533, filia *Kuźnica*; *Sutkowi* ignota; *Torokanis* Leonis Kiszkae in. XVIII s.; *Żyrowiciis* Leonis Sapiehae et Mielezkiorum 1613.

28 **Moniales Basilianae** *Vilnae*, *Grodnae* et *Mia dzioli*. Omnia monasteria S. Basillii ab a. 1830—1839, vel suppressa, vel ad ritum heterodoxum conversa sunt.

Ad instruendam inventutem statum regularem aspirantem existebant novitiatus: *Vilnae* Augustianorum, Bernardinorum, Canonicorum utriusque regul., Carmelitar. utriusque regul., Dominicanorum, Franciscanorum, Missionariorum, Pp. Scholar. Piarum et Trinitariorum; item in provincia: *Grodnae* Bernardinorum et Dominicanorum; *Głębokie* Carmelitarum; *Beresae* Carthusianorum; *Druia*e Bernardinorum, eorundem *Iwiae* *Stonimi* et *Trocis*. *Dereczyni* et *Poporeciis* Dominicanorum; *Olszanis* Franciscanorum; *Krzemienicae* Can. Regul. Lateran; *Wistyciae* Cisterciensium; *Widziniscis* Can. Reg. de Poen. *Rasnae* Marianorum;

Basiliani: *Vilnae*, *Berezveci*, *Byteni*, *Sutkowi*, *Torokanis*, *Supraśli*, *Żyrowiciis* et *Chomsk.* Praeter scholas claustrales monachi sustentabant etiam et dirigebant scholas publicas succursales academiae et elementares: Carmelitae *Głębokie*; Canonici Regul. Later. *Krzemienicae*, *Dominicani* *Grodnae* gymnas. et *Choroszczae* element.; *Franciscani* *Koltynianis*

et *Olkiencis* elem. *Missionarii* *Białostoci* cum sem. dioec. *Mohylov.* ab. a. 1820, *Łyskowi*, *Siemiatycziis* et *Vilnae* cum sem. dioec. parvo ab. a. 1744: Pp. Scholar. Piarum *Vilnae*, *Geranonis*, *Drohiczyni* *Lidae*, *Łużcis*, *Zelwae* *Szczuczyni* et *Werenowiae*. *Trinitarii* *Molodecznae* et *Krzywiciis*. *Basiliani* *Beresveci*, *Borunis*, *Torokanis* et *Żyrowiciis*, item *Postawis*, *Kobryni* et *Antopoli*.

Pro educandis puellis existebant scholae: *Vilnae* monialium *Benedictinarum*, *Bernardinarum*, *Visitationis*, *Basilianarum* item et pro pauperibus *Mariavitarum* et *Sororum* *Charitatis*; *Brestiae Lit.* *Brigidarum* et *Bernardinarum*; *Stonimi* *Bernardinarum* et *Benedictinarum*, *Grodnae* *Bernardinarum*, *Szczuczyni* *Sororum* *Charitatis*.

Quodlibet monasterium continebat bibliothecam claustralem, in qua libri pietatis et scientiae una cum manuscriptis privilegiis et dotationibus nec non chronicis asservantur; harum bibliothecarum notabiliores erant *Vilnae*: *Missionariorum*, Pp. Scholar. Piarum, *Bernardinorum*, *Carmelitarum*; utrisq. reg. *Dominicanorum*, *Franciscanorum*, *Canonicor.* Regul. *Lateran.*, *Trinitariorum*, monialium *Visitationis*, *Benedictinarum* et *Bernardinarum*; *Grodnae* *Dominicanorum* *Bernardinorum* et *Carmelitarum* *discalceator*; *Szczuczyni* Pp. Schol. Piarum; *Beresae* *Carthusianor*; *Dereczyni* *Dominicanorum*; *Olkiencis* *Franciscanorum*, *Rasnae* *Marianorum*; *Vet. Trocis* *Benedictinorum*; *Wistyciae* *Cisterciensium*, *Bockis* *Reformatorum*, *Lidae* Pp. Schol. Piarum, *Łużcis* eorund. *Poporeciis* *Dominicanorum*; *Brestiae* *Augustianorum*; *Stonimi* *Bernardinorum* et *Dominicanorum*; *Iwiae* eorund; *Olszanis* *Franciscanor*; *Krzemienicae* Can. Reg. Later.; *Rosanostoci* *Dominicanorum*; *Molodecznae* *Trinitariorum*, *Mia dzioliae* *Carmelitarum* *Łyskowi* *Missionariorum*; *Głębokie* *Carmelitarum*, *Rasnae* *Marianorum* etc. Notabiliores vero typographiae fuerunt *Vilnae*: *Jesuitarum*, *Missiona-*

riorum, Pp. Schol. Piar. et Basilianorum, item Grodnae Jesuitarum, Supraslii Basilianorum etc.

Ad institutionem vero plebeorum et iuventutis pauperæ permultae erant scholae parochiales, quarum numerus initio XIX s. efficiebat: Vilnae 11, in decanatu Vilnen. 11, Lidensi 14, Oszmianensi 7, Zawilejscensi 12, Swirensi 8, Nadwilejscensi 4, Dziszniensi 6, Wiszniewiensi 5, Trocensi 8, Mercensi 6, Grodnae 2; in decanatu 10, in dec. Rosanensi 7, Prużanensi 3, Słonimensi 7, Kobrynensi 4, Wolkowyscensi 11, Sokolcensi, Bialostocensi et Bielszcensi ultra 20, quarum ampliores Knyszyni, Siemiatyczeiis et Kleszczelis. Scholae haec cum solidas persaepe fundationes non haberent, et a parochis sustentarentur et a iuventute subdita optimatibus visitarentur: a bona voluntate magistrorum et haeredum dependebant; accidentibus vero diebus infaustis belli, famis et pestis, aut contraria voluntate haeredum impediendum pueros subditorum visitare scholas: vel ad tempus clauderentur, vel penitus supprimebantur; donec tandem supremum ius comitorum medio XVIII saeculo cum adiumento episcoporum certum ordinem et sustentationem hisce scholis indicavit.

Ipsa enim auctoritas ecclesiastica, quam in erudiendis, tam et in liberandis plebeis iugo servitutis oppressis parum praestare potuit; quia in his conatibus semper sibi oppositos haeredes et dominos videbat; hi enim in quolibet conamine alleviandi sortem suorum subditorum machinationem in suas libertates et iura dominii suspiciebant. Suspicionem hanc adeo provexerunt, ut etiam nemini liceret consignare nomina et numerum subditorum et parochis statum animarum conficere. Sed clero patuit libertas proprios subditos educare et liberare; et si clerus non omnia quae potuit adimpleverit; tamen conditio subditorum ecclesiasticorum multo erat faustior et tutior. Subditi cleri minoribus laboribus et censu opprimebantur, infantes eorum poterant visitare scho-

las parochiales; et si habiles ad studia aut artes invenirentur, ulterius promovebantur libertateque ditabantur. In bonis episcopalibus et capitularibus vidimus etiam hospitalia, apothecas, et chirurgos pro curandis aegrotis, scholas et rectores pro erudiendis infantibus. In casu vero iniuriarum ex parte administratorum, seu oeconomorum, subditis recursus ad suos dominos patebat. In sessione capitulari die 10 Aprilis a. 1604 cautum fuit, ne administratores bonorum episcopalium et capitularium subditos laboribus et vectigali nimio aggravarent, liceretque subditis adire suos dominos et conqueri coram capitulo, vel episcopo, adversus suos oppressores. Inde exiit, ut iniuriati plebei non solum suos dominos appellarent, sed cum iurisdictio in temporaneis capituli esset separata a iurisdictione episcopi, subditi capitulares recursum haberent ad episcopum et vice versa: si eorum domini preces suas neglexerint. Sic potestas cleri in plebeos non erat arbitraria et despotica; sed foro et auctoritate extraneae iurisditionis moderata.

Ceterum imminebant subditis cleri, praeter communia flagella, incursiones et spoliationes militum reipublicae, quibus bona ecclesia apprimere placerent. His spoliationibus et rapinis occurrens clerus contributiones hibernas, seu subsidium charitativum, ad sustentandos milites hiemali tempore, proprio aerario persolvebat, quod tributum dein paulatim a subditis seligebat. Etiam et in suis iurisdicis urbanis episcopi et clerus incolas et subditos paterne tractabant, artifices et fabros tutabantur et continuis fere fabricis ecclesiae cathedralis et domorum; non solum magistros artium Italos et Germanos, sed et suos indigenas fabros sustentabant iisdemque occasionem artis ediscendae occasionem praebebant. Si quae crimina inter incolas vel subditos acciderint, ea poenis ecclesiasticis et verberatione castigabantur, in casu vero poenae capitalis reus ad tribunalia secularia remittebatur.

Ampla et vasta erat vinea Dominini laboremque strenuum et indefessum exigebat. Non defuerunt et in hac periodo in capitulo Vilmensi viri gravi consilio, scientia virtutibusque eximii; et quidem: Nicolaus Dicus, orator eruditissimus, Melchior Heliaszewicz ep. Samogit., Ioannes Bialozor, vir praeter Deum et studia nil sciens, quique super ianuas domus suae psalmistae inscripsit adagium: „providebam Dominum in conspectu meo semper“; porro Hieronymus Lubartowicz princeps Sanguszko, Martinus Żagiel, Woitechus Żabinski, Stanislaus Nieborski, Gothardus Tyzenhaus, orator et scriptor ingenuus; Martinianus Tryzna Ruthenus philosphus et politicus subtilis, Martinus Szulc architector, Franciscus Dolmat Isaykowski et multi alii, qui non solum dignitate, sed et scientia, morum candore et liberalitate in pia opera clero praeibant. Ut eorum auctoritas etiam in facie ecclesiae emereret eppi Vilm. et praecipue Tyszkiewicz curarunt eos togis rubeis, ad instar capli Cracoviensis condecorari, quod privilegium a sede aplica confirmatum hucusque servatur. At non solum in ecclesia et in clero, sed etiam inter senatores reipublicae, qua legati capituli, canonici magna pollebant auctoritate: iam in comitiis de salute patriae deliberando, iam reges eligendo. Unde sanctionibus capitularibus praecautum erat, ne quis alienigena, vel homo plebeae et vilis conditionis, excepto canonico theologo, capitulo aggregaretur; solis lituanis nobilibus ianua ad stallum canonicum patuit.

Cum itaque clerus et optimates catholici adlaborarent bono et profectui ecclesiae, advolarunt in diocesim nostram vagi alienigenae: iudaei, germani etc. qui mercaturam et artificia e manibus indigenarum eripientes multos ad egestatem adduxerunt, et insuper lascivia huc usque apud nos ignota impetiti subintroduxerunt mulierculas publicas, et prostitutionis seminatores fuerunt.

Pullulavit itaque et crevit corruptio pessima, quae omnium malorum flagellorumque Dei causa fuit et origo. Leges patriae tacebant, ipsae enim vigilabant super libertates nobilium-proh dolor, etiam ad interitum! Restiterunt idgenus nefariae turpitudin-episcopi et capitulum prohibentes incolae suae iurisdictioni subditos, ne quis eorum foeminas lascivas et suspectas in domum suam admitteret. In iurisdica itaque famati magistratus civitatis silentibus legibus serpebat perniciose impetigo, donec tandem in sanguinem et medullas multorum irrepserit et adeo mentes posterorum perverterit, ut hodie ignominiosahaec et pestifera luxuria, qua malum necessarium, imo lex naturae a nostris „liberis“ bestiarum naturae cultoribus usu et exercitatione colitur, anniventibus legibus publicis ubique. Vae genti peccatrici!

Offensa maiestas divina diu non sustinuit. Etenim: a. 1610 die 1 Julii hora 8 ante meridiem, ut ferunt acta capituli, horrendum incendium retro monasterium fratrum minorum conventualium (franciscanorum), ad ecclesiam B. Mariae V., exortum totam pene civitatem Vilmensem cum notabili parte suburbanorum, nullis prorsus, tam sacris, quam profanis, publicis et privatis aedibus (S. Regia Maiestate et Seren. principe Ladislao summa cum animi acerbitate inspicientibus) parcendo: miserum in modum, Deo ita permittente, afflixit et spatio octo horarum devoravit. Cum aedibus igne devorata sunt documenta et privilegia antiqua et metrica actorum consistorii Vilmensis. Spoliatis ab incendio incolis suis succurrebant episcopus et capitulum per diminutionem, vel defalcationem ad tempus tributi et census; imo et per concessionem platearum et arearum in usumfructum perpetuum; removendo tamen ab hoc nobiles et admittendo urbanos et plebeos; cum quibus omnis actus et consensus erat tutior. Eodem tempore motore eppo Tyszkiewicz cum adiutorio capi-

tuli et optimatum reaedificabatur ecclā cathedralis et magnificentissime restaurata fuit.

Tamen horribili praemonitione minime edocti homines acatholici et malevoli continuos insidias contra ecclesiam catholicam struebant. Auctoritate et ingenio pp. Jesuitarum, tam in ambone, quam in cathedra: tam scriptis quam viva voce et virtutibus prostrati ac profligati novatores ad blasphemias et violentias publicas sese converterunt, contra templa, clerum et monachos arma direxerunt: sic in meridionali Polonia Stanislaus Stadnicki calvinista, cognomine diabolus, multas spoliavit ecclesias irridens leges et omnem humanitatem; et in Lituania violentis irrisionibus et aggressionibus ecclesiae et cultus publicis persequiebantur: Vilnae moniales Bernardinas ad eccl. S. Michaelis, multis acerbitatibus, ignominii et etiam violentiis affecerunt. His non contenti etiam ipsam ecclesiam seu potius imaginem S. Michaelis in pariete portali depictam telis iactarunt. Quae violentiae animos catholicorum et praecipue inventutis studiosae concitarunt, qui vim vi repellentes nonnullos calvinistas perturbarunt in eosque irruerunt.

Res delata fuit ad regem et ad comitia, calvinistae plangebant sese a catholicis oppressos; catholici autem omnes iniurias a novatoribus sibi illatas omnibus pro patulo ostendebant et praesertim de violenta profanatione imaginis S. Michaelis conquerebantur. Cum in comitiis calvinistae damnati essent indignatus Radziwilius Birzensis, calvinistarum confessor et tutor, minarum et violentiarum igne contra catholicos spirans, cruces ad aras et plateas in eius bonis a piis catholicis erectas evertit et profanavit. His permotus eppus Viln. Abraham Woyna comitia generalia et senatores catholicos ipsumque regem appellavit, seseque, etsi senio et morbo confectus esset, in comitia advehi pollicitus est „ut in sua persona Christum Dominum irrisum et conculcatum ostenderet“. Cum itaque in his comitiis

violentiae calvinistarum dilucidatae et probatae essent, Ladislaus IV die 26 Mai a. 1640 decretum promulgavit, quo violentias condemnabat et fanum calvinistarum, in confinio ecclesiae S. Michaelis positum, extra urbem eici praecipit.

Mandato regio calvinistae paruerunt; sed et maius odium inde in catholicos conceperunt, et in comitiis per suos senatores leges sibi favorabiles extorquere conabantur libertatem vero ecclesiae catholicae coarctare, imo et tollere studebant. Cum aliquoties ad tribunal delata esset causa profanationis S. Viatici a sacerdote in via erepti et conculcati, tribunal libertatum vindex respondit: „causam esse Dei offensi, sitque Deus ipse iudex et diremptor“, et nihil in ea dixit, nec decrevit. Mirum ergo non est in hac legum interpretatione Radziwilius manu armata cum cohortis militum a. 1652, in festo Corporis Christi in processionem solemnem per plateas Vilnae celebratam, irruisse eo successu, ut cantores et populus dispersi, processio et celebritates interruptae sint. Et haec olim fuere.

Ex exurrexit Deus causae suae diremptor severus, surrexit tanquam potens crapulatus a vino, hinc et hinc effundens calicem irae suae: incitavit contra rempublicam hostes atrocissimos undique: a septentrione et oriente moscos, a meridie cosacos et tartaros ab occidente vero saevissimos suecos. Videbatur quasi ultimus dies appropinquans: tota republica igne et gladio spoliata, dissensiones et odia dilacerabant sinum eius; novatores regiminis catholici inimici manus suas, duce Radziwilio, sueco dederunt.

Praeviciens mala ingruentia eppus Tyszkiewicz a 1554 post Epiphaniam celebravit synodum dioecesanam (XI) in qua orationes ad Deum pro avertenda clade et contributiones in rempublicam commendatae fuerunt. Interim milites patrii more consueto spoliabant dominia et bona ecclesiastica—donec eo-

rum vices tartari et cosaci Vilnam obsidentes suppleverunt.

In hac pressura temporem consulens sibi episcopus et capitulum Vilna exierunt, asportantes secum reliquias S. Casimiri, thesaurarium cathedralium et archivum. S. Reliquias eppus collocavit Rosanae ipseque Montem regium petiit; capitulum vero commisit thesaurum prael. custodi Białozor, qui Vilna egrediens apud se retinuit elenodia, margarittas et supellectile aureum, caetera vero vasa et utensilia argentea cuidam Iudycki per flumen Viliam ad extra evehenda commisit. Haec vasa, cum navigio veherentur a cosacis rapta, perierunt; retenta vero pretiosa a Białozorio, partim ad aquirendam pecuniam pro rege exule et republica apud usurarios oppignorata, partim in loco secreto asservabatur.

Exulans capitulum in bona sua in Podlachiam reclinavit et primum in Braszewicziis commoravit, dein hostibus irruentibus Rosanae, Slonimi, Brestiae, Żyrowicziis etiam et Varsoviae sessiones suas celebravit. In his sessionibus non solum ferebat sanctiones de administratione bonorum suorum, sed et saluti dioecesis, reipublicae, episcopi et regis invigilabat, dispersos colligebat et vacillantes in fide firmabat. Testis ruinarum et mortis, capitulum intrepidum et immortale fideliter astabat altari et throno. Defunctis episcopis eorum successores eligebat, novaque membra aggregabat gremio suo; cum rege et episcopis exulis et archiepiscopis gnesnens. continuam communionem per legatos sustentabat; confratres suos, qui ad suecicas vel moscoviticas factiones transissent, seria admonitione ad fidelitatem throno revocabat.

Primam sessionem suam Braszewicziis incipiens capitulum dicit: „In communi vindicis peccatorum Dei plaga super Poloni Lituaniq[ue] orbis universitatem extensa;... collegium Ven. capituli,... eversis, per nefariam coniuratum in excidium orthodoxae religionis hostium manum, aris et focus, domicilioque

proprio et loco sessionum suarum destitutum, dispersim exulare cogitur etc. In hoc exilio hospitium praebuit pulsus de suis sedibus: dec. smolenscensi Obuchowiczio, suffraganeo alborus. Skuminowiczio; demum ipsummet egens a capitulo Cracoviensi sustentabatur.

Multa flagella subiit republica et dioecesis nostra tot ac tantorum hostium aggressionem oppressa, sed et magna aspexit miracula Misericordiae divinae hostes profligantis pacemque et salutem reipublicae restituentis. Ad orbatam civitatem et ab hoste spoliata primum revertitur capitulum miraturque cum horrore ecclesiam cathedralem ruinatam sordibus et cadaveribus plenam. Purgato et pro posse ordinato templo capitulum sessionem suam in capella S. Casimiri die 14 Junii 1662 instituit eamque his verbis inchoavit: „In nomine Ss. Trinitatis in honorem Dei parae Omniumque Sanctorum: post solutam non humanis viribus, sed antiquis brachii divini mirabilibus subvenientibus, ab obsidione, captivitate et abominatone moscovitica, civitatem et ecclesiam cathedralem Vilnensem: capitulum huiusce ecclesiae: Przeclawski decanus, Alexander Kotowicz scholasticus, Gothardus Tyzenhaus ep. Meton; Nicolaus Słupski official. gener. et vicarius in spirit. Mlynecki, Brzostowski, Girski, Beynart, Eustach. Kotowicz etc. in capella D. Casimiri, quia locus per hostilem immanitatem sit ruinatus, congregatum“. Dein accessum fuit ad re-staurationem ecclesiae, interim sacra in capella S. Casimiri coram miraculosa imagine B. Mariae Virg. Trocensi persolvebantur. Absoluta fabrica a. 1664 capitulum et cives vilnenses reducem regem Joannem Casimirum die 15 Mai, ac dein ingredientem eppum Białozor (vide direct. 1904 a.) salutaverunt.

Etsi tota dioecesis ruinas deploraret, et per eam tanquam scintillae post incendium discurrerent milites sub specie saldi requirendi reliquias devastantes; tamen praesentia regis, epporum et optimatum spem

quandam futurorum prosperorum praecinebant. Sacerdotes et populus dispersi manu hostili, domos reventebantur reaedificabantque diruta templa Dei, et cum prae inopia ea erigere pristina magnificentia non potuerint, construebant casas et tuguria lignea stramine tecta. Super has ruinas et renascentes domos Domini visitationem canonicam inchoavit a. 1674 et persolvit archidiaconus capituli viln. eppus grationopol. Nicolas Slupski; ex documentis eius visitationis novimus ecclesias ruinas a Suecis: Dorsuniszki, Rumszyszki, Punie, Żyźmory, Eiszyszki, Soly, Horodec, Mscibow Olkeniki, Żuprany; a Moscis vero et Tartaris: Soleczniki, Slonim, Kroszyn, Wojstom; Borysów, Rudesiolo; Bobr, Mohylów. Czasy, Czereja, Lepel, Głębokie, Dokszyce, Mejszagola, Onikszy, Rudniki, Hermaniszki, Wawiora, Wasiliszki, Iszczolna, Żołudek, Kamionka, Jatwiesk, Mosty, Hoża, Hanuszyszki, Sumiliszki, Giegużyn, Dubinki; Zabrzezie; Pierszaje, Iwieniec, Naliboki, Iwje, Gieramony, Surwiliszki, Traby; Niestaniszki, Gierwiaty, Ikażń, Pohost, Brasław, Postawy, Ławaryszki, Giedrojeje, Merecz, Dołhinów, Ziembin, Krasne, Molodeczno Horodziłowo Marków, Niemenczyn, Lida, Smorgonie, Repla, Żołudek, Jelna; Kwatycze, Krewa, Grodno etc.

Hinc patet e serie 340 ecclesiarum parochialium, quae olim in nostra existebant dioecesi, ultra 70 ruinatae et combustae fuerunt a hostibus; quibus ruinis si accensuerit ecclesias claustrales et monasteria, clades magna in propatulo erit. Hisc spoliationibus non solum iminuebatur gloria Dei, sed et profectus fidelium et pullulus iam a XVI s. progressus literarius retroactus fuit; cum ecclesiis in cineribus iacebant et scholae, xenodochia et asylla pauperum. Malum hic non sustinuit, sed etiam in mores cleri et populi irrepsit, evertitque disciplinam veterum, multoque abusus genuit.

Quibus malis occurrens ep. viln. Alexander Sapieha (v. dir. 1904) epistolis pastoralibus datis ad ele-

rum praecepit, ut ad implorandam opem divinam decantaretur psalmus: Deus refugium nostrum et virtus, et quota feria IV ieiunaretur ab omnibus; in civitate vero Vilna feriis VI fierent processiones publicae ad capellam S. Casimiri ordinum regularium et quidem: praedicatorum, Franciscanorum, Carmelitarum et sic porro per vicissitudinem; dein a. 1669 die 11—13 Martii convocavit Synodum dioecesanam XII. Celebrata fuit haec synodus in reaedificata iam, sumptibus episcopi, capituli et praecipue praelatarum Benedicti Żuchorscii, Nicolai Slupscii et Simonis Mlyneccii, ecclesia cathedrali. Post sermones dictos a Nicolao Slupski et Eustachio Kotowicz, episcopus omnes invitavit praesentes, ut quisque suum votum et placitum in retinendis vel reformandis usibus et moribus palam proferret, quibus collatis statutum est. 1° Non licere s. missam ante martimonium ter promulgandas; 2° bannas ante martimonium ter publice notorias consignare, easque pro lascivia ad forum ecclesiasticum citare; 3° parochos in parochia residere; 4° regularibus sacerdotibus pro excipiendis paschalibus confessionibus fidelium non uti; 5° concurrentes ad obtinenda beneficia examen subire teneri; 6° sermones funebres ultra horam non protrahi, in iisdem non laudes defunctorum, sed doctrinam salutiferam pro vivis praedicare; 7° decanos ad rite munus suum obendum iuramentum praestare, et decanatum suum quoto anno, post festum Corporis Christi, visitare; 8° festa S. Adalberti et Georgii, si concurrerint cum hebdomada s., in dies non impeditos transferre; 9° raptos et usurpatores bonorum ecclesiasticorum: sive sint clerici, sive saeculares excommunicationem episcopo reservatam incurrere. Eodem tempore primum Directorium, seu ordo divini officii, pro dioecesi vilnensi excussum fuit.

Inaudita mala tolerata singularia specimina gratitudinis in corde Lituavorum genuerunt, Etenim

gratissimus episcopus Biallozor „pro acceptis, in his turbulentissimis et fere desperatis reipublicae Poloniae et M. Ducatus Lituaniae temporibus, a Clementissimo Numine sempiterno beneficiis, ut ferunt acta capituli: praecipue providicanda a barbarie foedifragi hostis moschi metropoli civitate et ecclesia vilnensi: abominatione expurgata, in perennem gratitudinem et benignissimo Numini gratiarum actionem, in memoriam passionis D. Jesu Christi“ condidit Calvariam prope Vilnam in bonis episcopalibus Werki dictis.

Cura vero et studio piissimi cultoris Mariae eppi Nicolai Slupski vigore bullae Smi Pontificis a. 1671 introducta fuit in ecclesia cathedrali archiconfraternia Nominis Mariae, Reginae Poloniae, cui coronam tuendam commisit rex Joannes Casimirus. Sodalitiae huius nomina dederunt eaque in libro, hucusque conservato inscripserunt rex Michael Wisniewiecki eiusque uxor, dein Sapiehae, Pacii etc. dignitates et optimates regni, quorum seriem quoto anno, die Nominis Mariae, adimplent nomina cultorum Mariae praecipue e populo laborioso, quem Maria docet servare imitarique pia exempla suorum regum et patrum.

At conamina haec salutifera factionibus et aggressionibus insolescentium quorundam nobilium, ignavia et tepiditate in conservanda disciplina ecclesiastica clericorum, ac demum contentionibus praelatorum turbata et sustenta fuerunt. Factiosi enim nobiles et cupiditate bonorum ecclesiasticorum hiantes in clerum irruebant et bona diripiebant; interim curati, haud raro e dignitatibus, longe a parochiis residentes nec ordini in ecclesia, nec moribus fidelium invigilabant—Jam Nicolaus Slupscius in visitatione ecclesiae Solensis, sub curatione Eppi Valachiae Rudziński tunc existentis sequentia refert: „Ecclesia per hostilem rabiem devastata et combusta necdum erecta, in cuius loco temporalis szoppa po-

sita. Non sine maximo animi Nostri dolore reperimus in hac ecclesia crasissimos et detestandos contra divinam Maiestatem commissos errores. Invenimus cuim species sacramentales alias in parvula pyxide asservatas, alias in corporali, alias in ipso nudo ciborii fundo iacentes, hinc et hinc dispersas perfrusta et a tineis corrosas. Clavim a ciborio, curato sub tempus visitationis Nostrae absente, relictam sub cura unius simplicis rustici. Vidimus fontem baptismalem absque clausura, ob putredinem iam foetentem; intus strophiola, quibus unctiones in baptisatis abster-sit, iam putrefacta. Olea s. in turpibus lamineis vasculis absque attestatione. Metricas nobis presentatas non tantum manus Nostrae subscriptione, sed nec honesti hominis tactu dignas, aliaque omnia inordinatissima.“ Multa invenit visitator laudabilia in dioecesi, sed et deplorabilia non pauca; et si ita tractarentur ecclesiae et mysteria divina, quid dicendum de incuria circa animarum salutem?

Cum itaque omnibus modis restauranda erat disciplina et prosequenda initia salutaria epporum Biallozorii et Sapiehae: post huius obitum lis inter capitulum et nominatum episcopum Viln. Stephanum Pac (vide dir. 1904) rem praepediebat multique abusus in mores fidelium impune irrepsere et tolerati sunt. Sic invaluit usus persequendi iudacos, praesertim cum S. Viaticum solemniter deportaretur; in hac occasione officialistae seu sacramentalistae aggrediebantur iudeos, eorum mensas nundinarias evertabant ipsosque iocis et opprobriis persequabantur.

Etsi a capitulo adhuc non plane receptus, neque lites sopitae fuissent, tamen plenus timoris Dei et curae pastoralis episcopus Pac a 1682 die 28 Septembr. dedit litteras pastorales, quibus prohibuit, ne huiusmodi scandalosae aggressiones in iudacos ulterius perpetrarentur, sed ut plateae a iudaeis incolatae in deportatione s. Viatici evitarentur, iudaeisque daretur signum percussione sonori campanulae, ut se-

se occultari possent. Aggressores vero bonorum ecclesiasticorum et cleri excommunicatione et interdictu fulminare non haesitavit. Sic Oginscium pa. latinum Trocensem propter occisionem curati Wobolnicensis Szawlewiczii excommunicavit et totum decanatum Poniewiesiensem interdictu perstrinxit; item et Grocholscium quemdam cum 8 sociis propter invasionem armatam collegii Pp. Jesuitarum in villa Mysz, vulnerationem rectoris collegii asportationemque sacrilegam Smi ex capella Staromyszensi, et alia facinora perpatrata, anathemate percussit; donec resipiscentes inducias et veniam Jesuitarum exposularunt.

Ad restaurandos vero mores in tota dioecesi renovandamque disciplinam ecclesiasticam a 1682 die 11 Februarii promulgavit epistolam pastoraalem. quae vigorem synodalis obtinuit, per subsequencia concilia dioecesana recepta, et in decretalibus Smorponificum pro nostra provincia, allegatur. In hacce epistola praecipit episcopus: 1 Neminem licere s. ordinibus initiari propter emolumentum temporale; sed propter servitium Dei suscipiendi sunt s. ordines. 2 Clericos ad IV minores accedentes obligatos esse latinum scire, legere et scribere; item et catechismum minorem ediscere; ad diaconatum recitationem breviarii et doctrinam de sacramentis et ritus, ad sacerdotium vero ampliore scientiam requiri. 3 Promulgandas esse bannas In parochia originis eorum, qui statum clericalem aspirant, et praestanda testimonia parochorum vicinorum de non inventis obiectionibus contra eosdem aspirantes. 4 Sufficere aetatem 7 annorum ad suscipiendam primam tonsuram, 12 an. ad acolytatum, 22 ad subdiaconatum, 23 ad diaconatum et 25 inchoatum ad presbyteratum assequendum. 5 Interstitia 6 mensium inter ordinationes servanda, ad presbyteratum vero unius anni, nisi necessitas excuset; ordinationes recollectionibus per 10 diem praeveniendas; 6 Beneficiatos non ordinatos

intra sex menses ordinandos; ad assequenda beneficia requiri a concurrente pietatem, laboriositatem et respectum apud collatores. 7 Sm. in pyxide deaurata intus et super corporali posita conservari et coram eo lampadem ardentem, aut candelam, saltem diebus dominicis et festivis, sustentari; 8 Reliquias sanctorum in loco decenti asservari nec novas sine licentia episcopi admitti, privatim eas et per partes abstulere sub poena excommunicationis prohiberi. 9 Populum diebus festiviis ab ebrietate et lascivia sustineri, eundem ad poenitentiam praesertim in ieiunio quadragesimali cohortari, per totum annum pericopas evangelii auditoribus exponi, orationes quotidianas cum symbolo, decalogo et V praecipis eseclesiae ante missam maiorem cum populo recitari. 10 Nundinas diebus dominicis et festivis abolendas. 11 Statum animarum propè festum paschae confici in eoque non solum fideles, sed et haeticos, schismaticos, imo et mulieres lascivas, fures et id genus deviantes consignari, eorumque registorum ad episcopum deferri. 12 Confessiones in ecclesia excipi, ab accedentibus ad s. communionem arma deponi. 13 Abstineri a processione circa s. aquam sabbato maiori, evitari choreas et ludos circa arbores et rogos die nativitatis S. Joannis et quamcunque cum his participationem. 14 Tempore strenae (koleđa) domos parochianorum a parochis visitari, parochos fideles de scientia catechismi examinare, praemonereque mulieres, ne infantes secum in lectum dormiturae recipiant—propter timorem suffocationis. 15. Clericos tonsuram et barbam tondere, crines oblongos vel plicatos (kosy) non nutrire, annulis sine privilegio non uti, vestibus nigri coloris indui; officialistas plures et levioris notae non admittere; coenas, commestiones saeculares, praesertim ubi plures fuerint mulieres, etiam si invitati fuerint, evitare; armis neque ipsos clericos, neque eorum famulos uti licere; 16 Sub poena excommunicationis evitari direptio-

nem derelictorum post clericum defunctum. 17 Non licitum esse concionatoribus uti aequivocis vel digressionibus certas personas laedentibus, item iocis, naeniis et fabulis miraculosis; sed verbis simplicibus populum fidelem ad poenitentiam et aversionem a peccatis concitari; 18 Quota dominica et festo die supplicationes coram S-mo decantari et orationes fieri pro papa, rege, pro pace et concordia principum.

Praedecessoris premens vestigia eppus Kotowicz ad firmandos mores et praecipue ad stabiliendas certas leges et regulam sermonis s. institutionisque populi fidelis a. 1685 die 30—31 Septembris et 1 Octobris celebravit synodum dioecesanam et litteras pastorales in hac re ad clerum direxit; quae vix iam extant nostris temporibus. Ut autem doctrina catholica aptiori modo cordibus et mentibus fidelium inculcaretur idem episcopus vocatos a se Vilnam Missionarios (v. dir. 1904) in provinciam misit praedicare et instituere fideles in lege Domini. Idgenus missiones per aliquot hebdomades perdurantes sermonibus, confessionibus, sacra communione et celebratibus persolutae, multum afferebant fructum in corventendis peccatoribus et a fide aberrantibus atque in stabiliendis moribus et pietate catholica. Optimates pietatis catholicae zelatores hasce missiones in suas parochias efflagitabant casque sumptibus suis sustentabant. Primae missiones Żyrmunis, Jewiae, Borysowiae, Bobri, Bialynicziis, Smorgonis etc. absolutae fuerunt. Misionarii praeter opus apostolicum etiam et notariorum munus exercebant, strenue notabant mores et usus, virtutes et vitia incolarum, ubi praedicabant; proinde eorum chronicae perquam utiles sunt, qua fontes historici, proindeque sedulo colligendae et custodiendae sunt. Cum morte eppi Sapiehae finitur prima periodus huiusce epochae claudibus atrocissimis et laboribus apostolicis redundantis; atque inter rerum adversitates semina et incrementa vitae catholicae: tam in stabiliendis dogma-

tibus et praemovenda pietate et disciplina ecclesiastica, quam in erigendis scholis, et hospitalibus dilatandisque ordinibus et monasteriis: producentis. Initia infaustorum, fundamenta reipublicae et altaris concutientia; et succesus laborum ecclesiae fluctuantis nec se mergentis, quasi praesagia fuerunt: appropinquantium rerum faustarum et adversarum in republica ad finem vergente,—et novorum successuum detrimentorumque in ecclesia perpetuo duratura. Videbimus anno sequenti.

Mendae in libello anni praeteriti corrigendae: pag. 250 loco: initio XIII saeculi, lege: initio XIV saeculi; pag. 280, vers. 2, loco: se excitabatur lege: seiscitabatur.

ODMIANY KSIĘZYCA NA 1906 R.

	Styczeń.	Luty.	Marzec.	Kwiecień.
	d. g. m.	d. g. m.	d. g. m.	d. g. m.
☾ Ostatnia kwadra	4 10 24 w.	3 5 58 w.	4 1 32 w.	2 10 11 w.
● Nów.	11 6 44 w.	10 9 32 r.	12 1 27 r.	10 5 41 w.
☾ 1-sza kwadra. . .	19 2 06 w.	18 11 3 r.	20 5 37 r.	18 8 42 w.
☾ Pełnia.	27 9 21 r.	25 9 52 w.	27 7 47 r.	25 3 45 w.
	Maj.	Czerwiec.	Lipiec.	Sierpień.
	d. g. m.	d. g. m.	d. g. m.	d. g. m.
☾ Ostatnia kwadra	2 8 38 r.	—	—	—
● Nów.	10 9 36 r.	9 0 41 r.	8 2 34 w.	7 3 2 r.
☾ 1-sza kwadra. . .	18 7 59 r.	16 3 54 w.	15 9 31 w.	14 2 17 r.
☾ Nów.	24 10 47 w.	23 6 2 r.	22 2 35 w.	21 1 11 r.
☾ Ostatnia kwadra	31 9 9 w.	30 11 48 r.	30 4 22 r.	28 10 29 w.
	Wrzesień.	Październ.	Listopad.	Grudzień.
	d. g. m.	d. g. m.	d. g. m.	d. g. m.
● Nów.	5 2 8 w.	5 0 18 r.	3 10 11 r.	2 8 20 w.
☾ 1-sza kwadra. . .	12 7 46 r.	11 3 25 w.	10 2 14 r.	9 4 39 w.
☾ Pełnia.	19 2 23 w.	19 6 21 r.	18 0 42 r.	17 8 19 w.
☾ Ostatnia kwadra	27 5 14 w.	27 11 20 r.	26 3 20 r.	25 6 14 w.

WSCHÓD I ZACHÓD SŁOŃCA W 1906 ROKU.

Miesiąc i dzień	Wsch. o godz.	Zach. o godz.	Miesiąc i dzień	Wsch. o godz.	Zach. o godz.
Styczeń	1 8.08	4.11	Lipiec	2 3.56	8.15
" "	8 8.01	4.22	" "	9 4.05	8.06
" "	15 7.52	4.35	" "	16 4.15	7.56
" "	22 7.41	4.48	" "	23 4.26	7.45
" "	29 7.28	5.01	" "	30 4.37	7.31
Luty	5 7.14	5.15	Sierpień	6 4.49	7.17
" "	12 7.00	5.28	" "	14 5.01	7.02
" "	19 6.44	5.41	" "	20 5.12	6.46
" "	26 6.28	5.54	" "	27 5.24	6.30
Marzec	5 6.12	6.06	Wrzesień	3 5.36	6.13
" "	12 5.55	6.18	" "	10 5.47	5.57
" "	19 5.39	6.31	" "	17 5.59	5.40
" "	26 5.22	6.43	" "	24 6.11	5.24
Kwiecień	2 5.07	6.55	Październik	1 6.24	5.08
" "	9 4.51	7.07	" "	8 6.36	4.53
" "	16 4.37	7.19	" "	15 6.49	4.38
" "	23 4.23	7.31	" "	22 7.02	4.25
" "	30 4.11	7.42	" "	29 7.15	4.12
Maj	7 4.00	7.53	Listopad	5 7.28	4.02
" "	14 3.51	8.03	" "	12 7.40	3.54
" "	21 3.45	8.12	" "	19 7.51	3.48
" "	28 3.40	8.18	" "	26 8.00	3.44
Czerwiec	4 3.39	8.22	Grudzień	3 8.07	3.44
" "	11 3.39	8.24	" "	10 8.12	4.46
" "	18 3.43	8.24	" "	17 8.14	3.51
" "	25 3.48	8.21	" "	25 8.12	4.10

13978

UNIVERSITY OF TORONTO

1906

1906

DIRECTORIUM

